

Fredag den 13. april 2012 (D)

1

68. møde

Fredag den 13. april 2012 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 32:

Forespørgsel til ministeren for sundhed og forebyggelse om lighed i sundhed for udviklingshæmmede.

Af Liselott Blixt (DF) m.fl.

(Anmeldelse 10.04.2012).

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 33:

Forespørgsel til justitsministeren om PET's arkiver.

Af Pernille Skipper (EL) og Per Clausen (EL).

(Anmeldelse 11.04.2012).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 127:

Forslag til lov om ændring af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. (Ændring af revisionsklausul).

Af børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini).

(Fremsættelse 28.03.2012).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 130:

Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almen- og erhvervsrettet uddannelse, lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser). (Fleksibelt klasseloft på 28 elever i de gymnasiale fuldtidsuddannelser).

Af børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini).

(Fremsættelse 28.03.2012).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 141:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Styrkelse af indsatsen over for familier med børn og unge, der har behov for særlig støtte).

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup).

(Fremsættelse 29.03.2012).

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 142:

Forslag til lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Børnerådets fortalervirksomhed).

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup).

(Fremsættelse 29.03.2012).

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 144:

Forslag til lov om ændring af lov om udendørs hold af svin. (Ændring af revisionsbestemmelse).

Af fødevareministeren (Mette Gjørskov).

(Fremsættelse 29.03.2012).

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 145:

Forslag til lov om ændring af lov om randzoner. (Energiafgrøder og offentlig adgang).

Af fødevareministeren (Mette Gjørskov).

(Fremsættelse 29.03.2012).

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 146:

Forslag til lov om ændring af lov om hold af dyr og lov om dyrlæger. (Godkendelse af mærker til dyr, beredskab ved kemisk forurening af dyr, indberetning af laboratoriefund, ungvæg m.v.).

Af fødevareministeren (Mette Gjørskov).

(Fremsættelse 29.03.2012).

Kl. 10:00

Meddelelser fra formanden

Formanden :

Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Lovforslag nr. L 157 (Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, retsplejeloven og lov om Det Centrale Personregister).

Finansministeren (Bjarne Corydon):

Lovforslag nr. L 158 (Forslag til lov om ændring af lov om vederlag og pension m.v. for ministre),

Lovforslag nr. L 159 (Forslag til lov om ændring af lov om Det Centrale Personregister, lov om dag-, fritids og klubtilbud m.v. til børn og unge, lov om folkeskolen og sundhedsloven) og

Lovforslag nr. L 160 (Forslag til lov om Offentlig Digital Post).

Henning Hyllested (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 74 (Forslag til folketingsbeslutning om levetidsforlængelse for DSB's IC3-togsæt).

Mette Hjermind Dencker (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 75 (Forslag til folketingsbeslutning om ændring af reglerne for adoption).

Dennis Flydtkjær (DF) m.fl.:

Forespørgsel nr. F 34 (Hvad kan ministeren oplyse om domstolenes mulighed for at frakende folk, der findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, retten til at have med dyr at gøre?).

Kim Christiansen (DF) m.fl.:

Forespørgsel nr. F 35 (Hvad kan ministeren oplyse om danskernes adfærd i trafikken, herunder vanvidsbilisme og hvilke initiativer regeringen påtænker på området for at sikre følelige straffe for og behandling af vanvidsbilister?).

Karsten Lauritzen (V), Peter Skaarup (DF), Per Clausen (EL), Simon Emil Ammitzbøll (LA) og Tom Behnke (KF):

Hasteforespørgsel nr. F 36 (Hvad kan regeringen oplyse om PET's sletning af sagsmapper siden 1989, i hvilket omfang ministre i regeringerne var orienteret, godkendte eller igangsatte sletning af indsamlede oplysninger, og hvorfor sletningerne har fundet sted, samt oplyse om, hvorvidt de slettede sagsmapper er delt med andre landes efterretningstjenester, og om man agter at foretage sig noget for at genskabe de slettede oplysninger?).

Titlerne på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (Morten Østergaard) har meddelt mig, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Redegørelse om større sammenhæng i det videregående uddannelsessystem.

(Redegørelse nr. R 11).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil fremgå af www.folketingstidende.dk.

Redegørelsen vil komme til forhandling tirsdag den 24. april 2012.

Medlemmer af Folketinget Pernille Skipper (EL) og Per Clausen (EL) har meddelt, at de ønsker at tage følgende forespørgsel til justitsministeren tilbage:

Hvad kan ministeren oplyse om sletning af PET's arkiver efter 1989? (Forespørgsel nr. F 33).

Forespørgslen er hermed bortfaldet.

Jeg skal endvidere gøre opmærksom på, at dagsordenens punkt 2 om fremme af ovennævnte forespørgsel udgår af dagens dagsorden.

Fra medlem af Folketinget Karina Lorentzen Dehnhardt, der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at hun fra og med den 16. april 2012 atter kan give møde i Tinget.

Ida Damborgs hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 32:

Forespørgsel til ministeren for sundhed og forebyggelse om lighed i sundhed for udviklingshæmmede.

Af Liselott Blixt (DF) m.fl.

(Anmeldelse 10.04.2012).

Kl. 10:02

Formanden :

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, be-
tragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 33:

Forespørgsel til justitsministeren om PET's arkiver.

Af Pernille Skipper (EL) og Per Clausen (EL).

(Anmeldelse 11.04.2012).

Kl. 10:02

:

(Punktet er udgået af dagsordenen).

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 127:

Forslag til lov om ændring af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. (Ændring af revisionsklausul).

Af børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini).

(Fremsættelse 28.03.2012).

Kl. 10:03

Forhandling

Formanden :

Forhandlingen er åbnet. Hr. Peter Juel Jensen som ordfører for Venstre.

Kl. 10:03

(Ordfører)

Peter Juel Jensen (V):

Tak, formand. Regeringen foreslår, at den lovpligtige revision af lov om uddannelse for unge med særlige behov udsættes 1 år. Det bakker Venstre op om. Den tidligere regering indførte ordningen, som sikrer alle unge retten til en ungdomsuddannelse, og har løbende fulgt op på uddannelsen. Venstre vurderer ligesom regeringen, at der ligger klare fordele i, at uddannelsen fungerer 1 år mere, inden en egentlig revision gennemføres. Med til historien hører også, at Dansk Folkeparti arbejdede hårdt for at få gennemført retten til, at alle unge kan gennemføre en uddannelse, og at VK-regeringen gennemførte det. Derfor håber vi i Venstre på, at regeringen vil tage ansvaret på sig og være med til at udvikle uddannelsen. Regeringen bør indprente sig, at Venstre agter at følge uddannelsen nøje, og at vi forudsætter, at der ikke kommer yderligere forsinkelser i revisionen. Tak.

Kl. 10:04

Formanden :

Tak til ordføreren. Hr. Troels Ravn som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 10:04

(Ordfører)

Troels Ravn (S):

Lovforslaget her indebærer en ændring af den eksisterende revisionsklausul vedrørende lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, så loven før skal tages op til revision i næste folketingsår, altså 2012-13, i stedet for i indeværende folketingsår.

Når vi i Folketinget skal vurdere behovet for en eventuel justering af uddannelsens rammer og indhold, er det nødvendigt at have et tilstrækkeligt og fyldestgørende analyse- og erfaringsgrundlag i forhold til, hvordan den nye ungdomsuddannelse fungerer i praksis. Og dette grundlag mangler altså for nuværende. I øvrigt er uddannelsen løbende blevet evalueret siden indførelsen af den i 2007, og de foreløbige erfaringer tyder på, at ungdomsuddannelsen i almindelighed er velfungerende.

Formålet med evalueringen er bl.a. at undersøge, om ungdomsuddannelsen lever op til lovens formål, om målgruppen for loven er klart nok afgrænset, om de afsatte midler anvendes hensigtsmæssigt, samt om der er noget administration, der kan forenkles.

For Socialdemokraterne er det en mærkesag at sikre, at alle unge mennesker, også udviklingshæmmede unge, som på grund af deres handicap ikke kan gennemføre en uddannelse i det traditionelle uddannelsessystem, kommer i uddannelse og beskæftigelse. Alle mennesker i vores samfund skal have mulighed for at tilegne sig personlige, sociale og faglige kompetencer, således at hvert enkelt menneske kan få en så aktiv og selvstændig deltagelse i voksenlivet som muligt.

I forhold til forslaget om en ændring af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er det som nævnt vigtigt at sikre det nødvendige erfarings- og vidensgrundlag, før vi eventuelt igangsætter en evaluering og laver ændringer. Socialdemokraterne kan således tilslutte sig forslaget her.

Kl. 10:06

Formanden :

Tak til ordføreren. Fru Karina Adsbøl som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 10:06

(Ordfører)

Karina Adsbøl (DF):

Vores uddannelsesordfører er ikke til stede i dag, så derfor er det mig, der står her. Det af regeringen fremsatte lovforslag vedrører ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov. Det er en sag, der selvsagt ligger Dansk Folkeparti særdeles meget på sinde, idet det var et beslutningsforslag fra Dansk Folkeparti, der senere dannede grundlaget for den eksisterende lov. Derfor bekymrer vi os også særdeles meget om, hvordan den lov bliver fortolket og udfyldt. Det fremgår ikke særlig klart, hvorfor ministeren ønsker en udskydelse af revisionsbestemmelsen. Der henvises til, at der mangler erfaringsgrundlag. Det er vi ikke nødvendigvis enige i, da vi kan se, at der allerede nu er forhold, som vi gerne ser der bliver rettet op på.

Umiddelbart er Dansk Folkeparti derfor bekymret for ministerens intentioner med at udskyde revisionen af lovgivningen. Er ministeren på vej til at lægge revisionen i syltekrukken? Det ville Dansk Folkeparti selvfølgelig ikke kunne leve med. Der er faktisk mange gode grunde til, at loven om STU'en kalder på en revision. Dansk Folkeparti er selvsagt enig i, at ungdomsuddannelsen, når den tilbydes, er velfungerende. Unge menneskers forcer og kompetencer, som ikke tidligere er blevet udnyttet, udnyttes nu langt bedre.

Desværre har vi imidlertid set, at der har været en del kommuner, der har kviet sig ved at give dette tilbud om en ungdomsuddannelse, eller som har forsøgt at overtale forældrene til den handicappede unge til ikke at kræve dette tilbud, ud fra devisen om, at det kostede kommunen mange penge, og at den pågældende unge alligevel ikke ville kunne få noget fagligt udbytte af tilbuddet. Det er selvfølgelig komplet uacceptabelt med den form for kassetænkning i kommunerne, og det var noget, som vi i Dansk Folkeparti gerne ville bruge en revision af lovgivningen i indeværende år til at sætte fokus på. Dermed ville vi kunne sørge for, at man i kommunerne netop ikke forsøgte sig med at overtale den unge og den unges forældre til at give afkald på tilbuddet.

Vi ser frem til et konstruktivt samarbejde med ministeren i udvalget, men vi kan på nuværende tidspunkt ikke sige, om vi vil udskyde det eller vi ikke vil udskyde det. Tak for ordet.

Kl. 10:08

Formanden :

Tak til ordføreren. Fru Lotte Rod som radikal ordfører.

Kl. 10:08

(Ordfører)

Lotte Rod (RV):

Verden omkring os er i konstant udvikling. Vi kan ikke forudsige fremtiden, vi kan ikke forudsige den virkelighed, som vores børn skal klare sig i, når de går ud af skolen, men vi kan give de unge den bedste forudsætning for at klare sig. Vi vil alle sammen gerne lære noget, men vi har forskellige forudsætninger for det. Derfor skal vi behandle børn og unge forskelligt, for de har brug for noget forskelligt, for at de kan få mere lige muligheder for at få et godt og selvstændigt liv. Der skal være lige rettigheder og lige muligheder for alle unge, og det er det, der er grundtanken bag den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

I dag førstebehandler vi et lovforslag, der udskyder den lovede revision af lov om STU'en til næste folketingsår, men derfor skal de mange ildsjæle, der gør et fantastisk stykke arbejde for unge med særlige behov, ikke snydes for at få en velfortjent anerkendelse her fra Folketingets talerstol. STU'en giver ret til 3 års uddannelse til unge, der ikke kan tage en almindelig ungdomsuddannelse, selv ikke med særlig støtte. Det er vigtigt for Radikale Venstre, at de mange smukke ord og gode intentioner, der er bag loven om STU'en, også i praksis bliver omsat til et individuelt tilrettelagt forløb. Vi har et fælles ansvar for at sikre, at de unge får en helhedsorienteret indsats.

Frem til lovrevisionen vil vi derfor se nærmere på, om STU'en lever op til lovens formål og giver de unge nogle personlige, sociale og faglige kompetencer til at deltage i samfundslivet og gør, at de gerne skulle blive klar til at komme videre med en uddannelse eller komme i beskæftigelse.

Så med de ord vil Radikale Venstre sige, at vi kan støtte lovforslaget. Vi vil lytte til og lære af de erfaringer, der er gjort med STU'en, og vi glæder os til at sætte STU'en på dagsordenen i næste folketingsår.

Kl. 10:11

Formanden :

Tak til ordføreren. Fru Lisbeth Bech Poulsen som SF's ordfører.

Kl. 10:11

(Ordfører)

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Lovforslaget som fremsat vil ændre revisionsklausulen, så loven først bliver taget op til revision i folketingsåret 2012-13 i stedet for i indeværende år. Som det allerede er blevet nævnt, er det jo, fordi vi ønsker det bedst mulige grundlag at evaluere STU'en på. Den oprindelige lov sikrer, at unge med særlige behov eller udviklingshæm-

mede unge har et retligt krav på en 3-årig ungdomsuddannelse. Fra SF's side anerkender vi, at forslaget om den her lov og implementeringen af den har været rigtig god, men den er også målrettet en meget bestemt gruppe unge mennesker, og derfor er det vigtigt, at vi har alle informationer på plads, når vi skal evaluere.

Børne- og Undervisningsministeriet har sideløbende iværksat en række initiativer, og de initiativer skal undersøge, om midlerne anvendes hensigtsmæssigt i forhold til at bringe den her målgruppe i beskæftigelse, samt komme med overvejelser om, hvorvidt lovgivningen kan forenkles for at gøre administration bedre. Fra SF's side er vi altid meget optaget af at se, om vi kan afbureaukratisere og regelforenkle. Vi vil selvfølgelig gerne have det bedst mulige grundlag for at foretage eventuelle lovændringer, og derfor støtter vi forslaget om at ændre revisionsklausulen, så revisionen udskydes 1 år.

Kl. 10:12

Formanden :

Tak til SF's ordfører. Fru Rosa Lund som Enhedslistens ordfører.

Kl. 10:12

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

I Enhedslisten støtter vi også, at der tilvejebringes et bedre grundlag forud for revisionen af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Men når det så er sagt, mener vi, at ministeriet samt Børne- og Undervisningsudvalget før revisionen af uddannelsen bør forholde sig til forsørgelsesgrundlaget, for vi ser i dag alt for mange eksempler på, at unge på den her uddannelse ikke har tilstrækkeligt med økonomiske midler til rådighed. F.eks. har vi i Børne- og Undervisningsudvalget modtaget to henvendelser fra forældre til unge, som går på den her uddannelse, og som har meget svært ved at klare sig. Det synes jeg at vi skal forholde os til i udvalget og at ministeren også skal forholde sig til. Jeg synes, vi skal diskutere det i udvalget, og det tror jeg og håber også at vi kommer til. Jeg synes, det er meget vigtigt, at forsørgelsesgrundlaget kommer med i overvejelserne og kommer med i revisionen af den her uddannelse.

Men når det er sagt, vil jeg jo sige, at vi selvfølgelig bakker op om, at grundlaget for at revidere uddannelsen skal være bedre, og så kommer vi blot med en bøn om, at vi selvfølgelig også kigger på eleverne på den her uddannelses levevilkår, herunder også deres forsørgelse. Men ellers bakker vi op om forslaget.

Kl. 10:14

Formanden :

Tak til ordføreren. Fru Merete Riisager som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Merete Riisager (LA):

Det kan være en god idé at tænke sig om, før man ændrer lovgivning, men at regeringen efter 10 år i opposition skal tænke sig så grundigt om, før de ændrer noget, får en holdning eller blot tager noget op til vurdering, giver anledning til undren hos Liberal Alliance. Ved at udskyde en revision af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov til det kommende folketingsår udskyder regeringen også de løsninger, der er kraftigt behov for. Det er jo altid belejligt og bekvemt at udskyde noget til senere, men efter 10 års tænkepause havde jeg forventet mere af en regering, der sagde »uddannelse« i hver anden sætning under valgkampen. Hvor er alle visionerne, forslagene og de konkrete løsninger?

Af hensyn til de unge bør regeringen derfor gå i gang med at evaluere og revidere, for ellers tabes vigtig tid for de unge. Sagen er nemlig den, at vi er ved at udvikle en særlig tilgang til uddannelse i Danmark, der har rod i gode hensigter, men skaber mere rod i de un-

ges liv end fremtidsmuligheder. Vi har fokus rettet på, at så mange unge som muligt skal have en ungdomsuddannelse, men for lidt fokus på, hvad de unge får ud af den uddannelse, de erhverver sig. Med blikket stift rettet mod de 95 pct. og med et taxameterprincip, der underbygger tankegangen om at få flere igennem uanset hvad, er vi godt i gang med over en kam at file det faglige niveau ned på ungdomsuddannelserne. Vi skal have mere fokus på resultatet, og hvad det er for en faglighed, de unge får med sig, når de har færdiggjort en ungdomsuddannelse, uanset om denne hedder gymnasiet eller STU eller noget helt tredje.

Det faglige niveau på gymnasierne og erhvervsskolerne skal hæves. Når man gør det, opstår der også nye behov for andre ungdomsuddannelser, da ikke alle unge kan nå det faglige niveau. Det betyder, at vi skal udvikle udbuddet af ungdomsuddannelser. Regeringen har bebudet, at den vil komme med en ny fleksuddannelse, der forventeligt vil give et tilbud til unge, der i dag oplever, at der ikke rigtig er noget til dem. En sådan fleksuddannelse bør lægge sig som et nyt, attraktivt tilbud, der tiltrækker unge fra STU, produktionsskoler og erhvervsskoler. Flexuddannelsen må ikke blive en ny ungdomsuddannelse, der ikke ved, hvad den vil. Den skal give de unge realkompetencer, og den skal kobles direkte på arbejdsmarkedet ved at tilbyde moduler der, hvor der aktuelt er jobåbninger.

Ministeriet for Børn og Undervisning har i samarbejde med Finansministeriet igangsat en evaluering af ungdomsuddannelserne for unge med særlige behov, der afsluttes i april 2012. Nuvel, så vil vi afvente denne undersøgelse.

Liberal Alliance er et ungt parti, men vi er allerede nu klar til diskutere reformer af ungdomsuddannelserne og give konkrete bud på det forskelligartede udbud til unge, som vil sikre et fagligt udbytte til de unge mennesker.

Kl. 10:17

Formanden :

Der er en kort bemærkning fra hr. Troels Ravn.

Kl. 10:17

Troels Ravn (S):

Tak. Det, der lige får mig op at stå, er et spørgsmål til ordføreren: Er ordføreren enig i, at det her lovforslag omhandler lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, som trådte i kraft i 2007, og at det er en udskydelse af revisionsklausulen i forhold til det her lovforslag? Jeg spørger, fordi det underer mig lidt, at ordføreren sådan lidt rituelt begynder at føre noget oppositionspolitik og sige, at den nuværende regering har haft 10 år til at tænke sig godt om osv. Det her omhandler altså en revisionsklausul i en lov fra 2007.

Kl. 10:17

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:17

Merete Riisager (LA):

Det er jeg klar over, men jeg øjner en tendens her til at udskyde tingene, til ikke at komme med konkrete løsninger, til at sylte ting i stedet for at komme i gang med at anvise konkrete løsninger.

Kl. 10:18

Formanden :

Hr. Troels Ravn.

Kl. 10:18

Troels Ravn (S):

Jamen sylte ting? Jeg går ud fra, at ordføreren er enig i, at når vi eventuelt skal ind at justere på et lovgrundlag, er det nødvendigt, at vi har et tilstrækkeligt og fyldestgørende erfarings- og vidensgrundlag

i forhold til, hvordan den her lov også fungerer i praksis. Det håber jeg da meget at Liberal Alliance vil være enig i, nemlig at det er måden, vi arbejder på.

Kl. 10:18

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 10:18

Merete Riisager (LA):

Det er jeg naturligvis enig i, men det er jo en vurdering, som ordføreren fra DF også sagde, om der er tilstrækkeligt materiale allerede nu til at foretage en vurdering. Der vil jeg sige, at man også skal tænke på, at de unge mennesker, som allerede nu går på uddannelsen, så får udskudt revisionen et år i forhold til, om det tilbud, de modtager, er tilstrækkeligt, og om det kunne forbedres.

Kl. 10:18

Formanden :

Tak til ordføreren. Fru Mai Henriksen som konservativ ordfører.

Kl. 10:19

(Ordfører)

Mai Henriksen (KF):

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er vigtigt for os Konservative, men jeg har faktisk indtryk af, at alle partier har det sådan. Derfor kan man godt undres over den her udsættelse af revisionen. Det er der så også flere partier som har givet udtryk for her i dag. Begrundelsen er, at der mangler et analyse- og erfaringsgrundlag.

Da jeg sad og læste lovforslaget, måtte jeg konstatere, at jeg synes, det er en lidt tynd forklaring. Det havde sådan set været meget rart at få nogle flere ord på, og det tror jeg sådan set måske også kunne have kvalificeret diskussionen her. For når der ikke kommer flere ord på, begynder alle spørgsmålene jo at melde sig. Kunne det være for at få den fri ungdomsuddannelse tilbage, som fastholder unge i endeløse forløb uden videre udvikling? Det har nogle partier allerede bebudet at de gerne vil. Vi siger altså nej tak til parkering.

Så vær i dag forvisset om i hvert fald en ting: Det her er hjerteblod for Konservative, og vi vil kæmpe for, at den her gruppe elever også i fremtiden får det bedst mulige uddannelsesstilbud.

Kl. 10:20

Formanden :

Tak til den konservative ordfører. Så er det børne- og undervisningsministeren.

Kl. 10:20

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Allerførst vil jeg godt takke for den brede opbakning, der er til den meget vigtige uddannelse, der i 2007 blev etableret for unge med særlige behov, fordi det er et kæmpe fremskridt for den gruppe unge, som jo er unge, der omfatter unge med mange forskellige typer af handicap – det kan være unge med svære bevægelseshandicap, multihandicappede unge, unge med autisme, unge med ADHD eller andre psykiske lidelser eller unge, der på andre måder har erhvervet en hjerneskade – at de nu har en ret til at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Det er lige præcis derfor, at vi i regeringen har lyttet til anbefalingen om at udskyde revisionen et år. Det var som sagt først i august 2007, at de første unge startede, og indtil nu er det kun 300 elever, der har været igennem ungdomsuddannelsen. Som jeg sagde før, er det unge, som har mange forskellige typer handicap, og derfor er det vigtigt, når vi kigger på en revision, at vi gør det på et tilstrækkeligt fyldestgørende grundlag. Det her siger jeg, fordi flere her fra taler-

stolen har spurgt, hvorfor vi udskyder revisionen og ikke bare reviderer nu. Men det er, fordi det ikke er en ensartet gruppe unge. Det er også unge, som har forskellige forsørgelsesgrundlag. Derfor er man nødt til at have tilstrækkelig mange unge, så vi på et godt grundlag kan lave den revision, der skal til.

Det er jo ikke det samme, som at der ikke er sket noget som helst, siden ungdomsuddannelsen gik i gang. Det er faktisk sådan, at der har været en løbende evaluering, og de foreløbige erfaringer tyder på, at ungdomsuddannelsen i almindelighed er velfungerende. Jeg synes derfor, at der er rigtig mange gode grunde til lige at vente i et år, og jeg er også glad for, at hovedparten af partierne er enige i, at revisionen skal gennemføres på et så oplyst grundlag som muligt.

Der er så nogle ting og aktiviteter, som vi parallelt med det her lovforslag vil sætte i gang allerede nu for at blive klædt på til den revision, der skal komme. Vi vil for det første se nærmere på, om ungdomsuddannelsen lever op til lovens formål om at give de unge personlige, sociale og faglige kompetencer til at deltage i samfundslivet, herunder eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse, og om målgruppen for uddannelsen også er rigtigt afgrænset. Vi vil også undersøge, om midlerne anvendes hensigtsmæssigt i forhold til at sikre, at målgruppen kommer i uddannelse eller beskæftigelse, og om det er hensigtsmæssige bindinger, der er i lovgrundlaget i forhold til uddannelsens rammer og indhold. Endelig vil vi også se på, om reglerne på de tilgrænsende områder inden for beskæftigelsesområdet og det sociale område kan harmoniseres med henblik på at forenkle administrationen og borgeradgangen.

Jeg tror, at vi med det ekstra år, hvor der er lidt flere unge, der kommer igennem ungdomsuddannelsen, og med de løbende evalueringer, der jo altså er sat i gang, og med det, vi supplerer med her, har et rigtig godt grundlag til at se på, om der er en grund til at revidere ungdomsuddannelsen. Derfor vil jeg blot bare afslutte med igen at sige, at det ud fra de foreløbige erfaringer ser ud til, at det er en rigtig god uddannelse og en god hjælp til langt de fleste, så det er jo ikke sådan, at der er unge, der bliver svigtet, ved at det bliver udskudt. Tværtimod får vi et bedre grundlag for eventuelt at revidere loven om et år.

Kl. 10:23

Formanden :

Der er to med korte bemærkninger, og først er det fru Karina Adsbøl.

Kl. 10:23

Karina Adsbøl (DF):

Tak til ministeren. Jeg vil høre ministeren, om det ikke er korrekt, at der er blevet afleveret en STU-rapport om, hvordan STU-forløbet er foregået indtil nu, og om det ikke også er korrekt, at ministeren overhovedet ikke har forholdt sig til rapporten, overhovedet ikke har læst den igennem. For i sit svar på et spørgsmål, jeg har stillet ministeren, skriver ministeren jo, og jeg citerer: Jeg har ikke forholdt mig til rapporten. Det synes jeg også er lidt problematisk, at ministeren ikke forholder sig til den evalueringsrapport, som LigeVærd har lavet, hvori der er nogle gode initiativer, med hensyn til hvordan og hvorledes det fremadrettet kunne foregå med en revision af dette arbejde.

Kl. 10:24

Formanden :

Ministeren.

Kl. 10:24

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Som jeg sagde lige før, da jeg gennemgik det, er der løbende sket evaluering af uddannelsen, og med de foreløbige evalueringer ser det ud til, at det for langt de fleste er et rigtig godt tilbud. Det er så rigtigt, at der er en række organisationer, som også er gået ind og har

kigget på uddannelsen, og med god grund, for det er jo deres unge, herunder Ligeværds unge, som har rigtig god gavn af, at uddannelsen er blevet etableret. Det kommer selvfølgelig til at indgå samlet i den lovrevision, der eventuelt skal laves.

Kl. 10:27

Men det, der er vigtigt for mig at understrege herfra, er, at når vi ønsker at udskyde den et år, er det, simpelt hen fordi det er ret få unge, der er nået igennem uddannelsen, og det er unge, som har meget forskellige handicap. Derfor tror jeg faktisk, det er i alles interesse, at vi giver det den tid, så hvad vi eventuelt måtte ændre bliver så godt som muligt, sådan at de meget forskellige grupper af unge får den uddannelse, de har fortjent.

Kl. 10:25

Formanden :

Fru Karina Adsbøl.

Kl. 10:25

Karina Adsbøl (DF):

Jeg synes stadig væk, det er problematisk, at ministeren ikke har forholdt sig til den rapport, der allerede foreligger. Men er ministeren så ikke enig i, at der har været en meget kort høringsfrist? Og det vil sige, at der ud af 38 kun er 10, der har svaret, og blandt dem er Ligeværd, der i hvert fald er meget imod, at den her lovrevision skal udsættes.

Synes ministeren ikke, det er problematisk, at ud af 38 høringsarter er der kun 10, der har indleveret svar på baggrund af en meget, meget kort høringsfrist? Er det fyldestgørende med hensyn til noget så vigtigt som STU-uddannelsen, når regeringen giver sådan en meget kort høringsfrist?

Kl. 10:26

Formanden :

Ministeren.

Kl. 10:26

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Dette lovforslag omhandler alene, hvorvidt vi skal udskyde revisionen i et år, og med en rigtig god begrundelse, nemlig at vi har brug for et bedre analysegrundlag til at kunne lave eventuelle ændringer. Som jeg nævnte før, er det kun 300 unge, der indtil nu har været igennem uddannelsen, da det jo er en ret ny uddannelse. Og derfor synes jeg, der er god grund til at give det ekstra år, så vi får lavet den ordentlige revision af indholdet. Det er jo alene et spørgsmål om, hvorvidt man skal udskyde revisionen i et år, og derfor anser jeg det også som en af de ting, man godt kan tage stilling til med de høringsfrister, der er. Det er klart, at i det øjeblik vi skal kigge på eventuelle ændringer, er det rigtig vigtigt at være i tæt dialog med de forskellige parter, der er involveret i uddannelsen, men den tager vi også, når det er, vi går i gang med at revidere og se på, hvad der skal ske om et år.

Kl. 10:27

Formanden :

Der er en sidste kort bemærkning fra fru Merete Riisager.

Kl. 10:27

Merete Riisager (LA):

Tak for det. Jeg har på Liberal Alliances vegne stillet et skriftligt spørgsmål til ministeren angående målgruppen for fleksuddannelsen, og i det svar, jeg fik tilbage, fik jeg at vide, at der ikke lå nogen definition af, hvad målgruppen for fleksuddannelsen var. Men vil ministeren ikke give mig ret i, at der forventeligt vil være en eller anden form for overlap imellem målgruppen for STU og for fleksuddannelsen?

Formanden :

Ministeren.

Kl. 10:27

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Nu handler det her lovforslag alene om at udskyde en revision af ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov. Så er det korrekt, at regeringen har et ønske om at indføre en tredje ungdomsuddannelse, nemlig fleksuddannelsen, og der er vi netop gået i gang med bl.a. at drøfte, hvad målgruppen er for den her uddannelse. Fleksuddannelsen har som overordnet mål, at det er for de unge, som af forskellige grunde sandsynligvis ikke ville kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse i første hug. Det er den gruppe af unge, som kan have store faglige eller andre problemer, og hvor det vil være et bedre tilbud, at de starter på en fleksuddannelse. Målgruppen for STU'en eller for unge med særlige behov er jo anderledes. Det er unge, som typisk har alvorlige fysiske eller psykiske handicap. Jeg vil ikke udelukke, når vi er i mål med fleksuddannelsen, at der skal være en diskussion om, om der er nogle, der i virkeligheden ville få en bedre uddannelse via fleksuddannelsen. Det er derfor, at vi er gået i gang med en beskrivelse af, hvem målgruppen for fleksuddannelsen er.

Kl. 10:28

Formanden :

Fru Merete Riisager.

Kl. 10:28

Merete Riisager (LA):

Ministeren vil ikke udelukke, at der er et overlap imellem målgruppen for STU og målgruppen for fleksuddannelse. Regeringen skal nu i gang med at lave den her fleksuddannelse. Men er det så ikke uheldigt, at man udskyder revisionen af STU, således at man på den måde udskyder det datagrundlag, som vil være relevant, når man skal i gang med at lave en fleksuddannelse?

Kl. 10:29

Formanden :

Ministeren.

Kl. 10:29

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Nej, tværtimod, for i virkeligheden kører processerne jo nu parallelt. Der har jo, som jeg har sagt her fra talerstolen, løbende været evaluering af ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov, og de tyder på, at det er en god uddannelse for de unge. Men det er relativt få, der har været igennem den, og det er få, der har mange forskellige typer af handicap. Nu er vi også i regeringen gået i gang med at kigge på, hvem målgruppen for fleksuddannelsen er, og hvad indholdet så skal være, så det er jo nogle diskussioner, som kommer til at køre parallelt, og det synes jeg er godt.

Kl. 10:29

Formanden :

Så er der en kort bemærkning fra fru Mai Henriksen.

Kl. 10:29

Mai Henriksen (KF):

Jeg kan jo godt lide, når man kalder en skovl for en skovl og en spade for en spade, og nu har ministeren så i sit svar til Liberal Alliance indrømmet, at det her lovforslag rent faktisk hænger sammen med en fleksuddannelse. Så det, jeg sagde i min tale for lidt siden, var jo egentlig ikke bare spekulationer, men virkelighed.

Jeg undrer mig bare lidt over, hvorfor ministeren ikke bare siger det, som det er. Er det, fordi ministeren gerne vil have lavet en fleksuddannelse og det skal hænge sammen med STU'en, og derfor kan man ikke køre den her lovrevision igennem på nuværende tidspunkt? Det skal man afvente. Alt andet lige vil det være bedre for hele vores samarbejde, hvis det er, man bare siger tingene, som de er, frem for at pakke dem ind i klausuler og revisionsudsættelser, og hvad man ellers måtte finde på af smarte ord.

Kl. 10:30

Formanden :
Ministeren.

Kl. 10:30

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Det lovforslag, som vi tager stilling til her, handler om en revision af en ungdomsuddannelse, som trådte i kraft i august 2007. Der er en veldefineret målgruppe for unge, der visiteres til ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov, hvilket jeg har nævnt flere gange herfra.

Så har vi så et ønske om at etablere en tredje ungdomsuddannelsesvej, nemlig fleksuddannelsen. Jeg må ærlig talt sige, at det for mig er udtryk for sund fornuft, at når vi går i gang med en ny ungdomsuddannelse, kigger vi på, hvad det er for et uddannelsesbehov, der er, og som ikke bliver dækket i dag, og hvad det er for en målgruppe, den ville være relevant for. Så vil man altid skulle diskutere det op imod andre uddannelser. Det kunne være i forhold til målgruppen for unge med særlige behov, det kunne være EGU'en, og det kunne også være andre uddannelsesveje. Sådan vil det altid være.

Det, vi alene tager stilling til her, er, om det er fornuftigt, at vi venter 1 år med at kigge på revisionen, og det er der heldigvis mange i Folketinget der synes, for så har vi ganske enkelt et bedre grundlag af unge, der har meget forskellige behov, men heldigvis har en ret til at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse.

Kl. 10:31

Formanden :
Fru Mai Henriksen.

Kl. 10:31

Mai Henriksen (KF):

Det er en masse fine ord og en masse flotte ord. Jeg kan for så vidt godt være enig i, at man selvfølgelig skal se det i en sammenhæng, men jeg foretrækker nu altså, at man siger tingene, som de er. Så derfor vil jeg egentlig bare gentage mit spørgsmål: Hvorfor siger ministeren ikke bare tingene, som de er, hvorfor bliver det ikke skrevet ind i lovforslaget? Er det, fordi man vil se det i en sammenhæng, er det, fordi man vil komme med det her forslag til fleksuddannelse? Det giver dog alt andet lige et bedre – hvad kan man sige – grundlag for diskussionen, når vi ved, hvad vi rent faktisk skal diskutere.

Kl. 10:32

Formanden :
Ministeren.

Kl. 10:32

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Som minister forholder jeg mig selvfølgelig til det lovforslag, der er her. Vi vil gerne revidere det, når der er et bedre grundlag, og det vurderer vi der er om et år. Den her lovrevision har ikke noget at gøre med fleksuddannelsen. Jeg er blevet spurgt om den nye fleksuddannelse, som regeringen har på lovprogrammet, og hvem, der er målgruppen for den, svarer jeg selvfølgelig på. Det vil altid være sådan, at man, når man diskuterer nye uddannelser, tager et nyt blik på, hvad der er af andre uddannelser, om der er behov for det, og der

vurderer vi i regeringen, at der er god brug for en fleksuddannelse. Når jeg hører bl.a. Liberal Alliances spørgsmål til det, er der en optagethed af det, som jeg gerne vil kvittere for. Vi ved, der er brug for en tredje ungdomsuddannelsesvej for unge, som har en anden udfordring end de unge, som i dag heldigvis har det gode tilbud, som hedder STU.

Kl. 10:32

Formanden :

Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er slut.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til børne- og Undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 130:

Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser). (Fleksibelt klasseloft på 28 elever i de gymnasiale fuldtidsuddannelser).

Af børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini).

(Fremsættelse 28.03.2012).

Kl. 10:33

Forhandling

Formanden :

Forhandlingen er åbnet. Hr. Peter Juel Jensen som ordfører for Venstre.

Kl. 10:34

(Ordfører)

Peter Juel Jensen (V):

Tak, formand. Det er en lang titel, lovforslaget har. Vi kunne også bare kalde det L 130.

Venstre anerkender, at frafaldet på ungdomsuddannelserne er en udfordring, der skal løses. Venstre står bag ambitionen om, at 95 pct. af en årgang skal have en ungdomsuddannelse, hvilket i øvrigt er en målsætning, som der har været bred opbakning til i Folketinget. Derfor var overraskelsen også stor, da vi i Venstre kunne læse, at regeringen i forbindelse med indgåelse af finansloven havde indgået en aftale med Enhedslisten om det fleksible klasseloft.

Nu kan en regering jo indgå aftale med, hvem den vil, men når man tit på samme tid bebuder, at der skal samarbejde og dialog til, klinger det hult. Samarbejde har der ikke været noget af, i hvert fald ikke hen over midten, og jeg kan læse af høringsvarene, at der heller ikke har været dialog, i hvert fald ikke med dem, der skal implementere den lovgivning, vi behandler her i dag. Så jeg må blot konstatere, at der er et flertal bag lovforslaget, men også, at Venstre ikke er en del af det flertal.

Det fremgår gentagne gange af høringsnotatet, at lovforslaget tager sit afsæt i den præmis, at eleverne lærer mere og frafaldet bliver mindre, når der er færre elever i klasserne. Det står jo i skærende kontrast til en undersøgelse fra UNI-C Statistik & Analyse fra august

2011, hvor det konkluderes, at der ikke umiddelbart er en sammenhæng mellem antallet af elever i en klasse og frafald. Kort sagt har man for at få gennemført en lovgivning opstillet en præmis, der ikke har hold i virkeligheden.

Ud over det koster det selvfølgelig penge, rigtig mange penge: 68 mio. kr. i 2012, 164 mio. kr. i 2013, 192 mio. kr. i 2014, og i 2015 og fremover koster det 206 mio. kr. om året. Det vil sige, at det koster 630 mio. kr. at bekæmpe frafald alene på gymnasierne. Kunne vi ikke i fællesskab have brugt pengene bedre og fået mere ud af dem til gavn for alle ungdomsuddannelser?

Jeg er ikke i tvivl om, at regeringen og Enhedslisten mener det godt, men har man læst høringsvarene? Her kan man læse, at der ikke er sammenhæng mellem antal elever i klassen og frafald. Der er ikke evidens for, at et lavere antal elever i klassen har nogen positiv effekt på karaktergennemsnit eller gennemførsel, derimod er der en positiv sammenhæng mellem decentral skoleautonomi og elevernes resultat.

Man kan også i høringsvarene læse, at det er at betragte som indgriben i selvstyret på institutionerne. Klasseloftet bygger på en mistillidsbaseret regelstyring frem for en tillidsbaseret målstyring. Man kan læse, at økonomien er tvivlsom. Klasseloftet er underfinansieret og vil få negative konsekvenser for gymnasierne, og det forventer man især vil ramme de mindre institutioner og udbudssteder, som vil lide tab på ordningen. Rådet for Gymnasiale Uddannelser udtrykker stor bekymring for, om de enkelte institutioner holdes skadesløse for de ekstra omkostninger, det fleksible klasseloft vil påføre dem. Man kan læse, at klasseloftet ikke er det rette redskab til at sikre kvalitet i undervisningen og til at fastholde eleverne.

Forslaget om udmøntning af det fleksible klasseloft vidner derimod om en tung, administrativ lov, der indskrænker gymnasieskolerens mulighed for at planlægge undervisningen, så den passer til de forskellige elevgrupper, elevernes ønske om studieretning og ikke mindst ønske om at gå på en bestemt skole.

Klasseloftet gør det besværligt og dyrt for skolerne at tilbyde eleverne et bredt udbud af studieretninger og at give tilbud til elever med særlige behov, tiltag, som i højere grad har betydning for kvalitet og fastholdelse, end klassestørrelser har. Kort sagt: Det her er en ommer! Skulle vi ikke i fællesskab sætte os ned og finde et bedre formål i forbindelse med de 630 mio. kr. over 4 år, der dels sikrer mere kvalitet, dels forhindrer frafald?

Dette er en udstrakt hånd om samarbejde, ikke for vores skyld eller for regeringens skyld, men for vores unges skyld. Tør man tage imod en fremstrakt hånd, eller holder man krampagtigt fast i sit flertal? Tak.

Kl. 10:38

Formanden :

Der er foreløbig fire medlemmer, der har bedt om korte bemærkninger. Først er det fru Lotte Rod.

Kl. 10:38

Lotte Rod (RV):

Den gennemsnitlige klassekvotient på stx er steget fra 26,4 til 28,3 inden for få år, og på hhx er den endnu højere. Så jeg kunne selvfølgelig godt tænke mig at spørge Venstres ordfører: Hvor ligger grænsen for Venstre for, hvor mange elever vi skal stoppe ind i vores klasselokaler?

Kl. 10:39

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:39

Peter Juel Jensen (V):

I modsætning til ordføreren fra Radikale har jeg tillid til, at det kan man sagtens vurdere ude på det enkelte gymnasium. Der tror jeg faktisk, at der sidder både en bestyrelse og en rektor, som ikke tager flere elever ind i klasserne, end der er plads til. Der er jo også en lovgivning, der gør, at der skal være så og så mange kvadratmeter luft pr. elev i klassen. Så det vil jeg helt overlade til rektorerne.

Så vil jeg også gerne sige, at det jo ikke handler om at proppe elever ind i klasserne. Når der har været et stort optag på nogle gymnasier, har det også givet en økonomisk mulighed for at sætte ind for at forhindre frafald på uddannelsen. Der har været tale om, at der har været økonomi til at lave lektiecafeer, til, at man har kunnet ansætte en socialrådgiver eller en psykolog – alle sammen initiativer, som er udtænkt på den enkelte institution, uden at vi har blandet os, og som har medvirket til at forhindre et frafald. Det fjerner vi nu, hvis man vedtager det her lovforslag.

Kl. 10:40

Formanden :

Fru Lotte Rod.

Kl. 10:40

Lotte Rod (RV):

Venstres ordfører forholdt sig jo ikke rigtig til det spørgsmål, jeg stillede. For der var engang, vi havde et klasseloft på 24. Så gav man en midlertidig dispensation, men det endte så bare med, at den aldrig rigtig var særlig midlertidig, men at man helt fik det afskaffet. Vi kan jo se, at det, der er sket, er, at klassekvotienten bare er steget og steget. Det vil sige, at vi jo også skal sende et politisk signal om, hvad det er, vi vil, hvad det er for en udvikling, vi ønsker, og hvor grænsen går for, hvor mange elever der skal være i klasserne. Det bliver Venstres ordfører nødt til at forholde sig til.

Kl. 10:41

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:41

Peter Juel Jensen (V):

Jeg forholder mig til, at man ude på den enkelte institution selvfølgelig tager i betragtning, hvor store klasserne er. For man skal jo ikke putte flere studerende ind i klasserne, end der er plads til. Men jeg anerkender også, at det er noget, som den enkelte rektor og den enkelte bestyrelse kan tage stilling til. Jeg vil jo ikke have alle klasser til gennemsyn herinde og sidde og sige: I den klasse er der plads til 26, i naboklassen er der plads til 30. Jeg anerkender, at vi har givet et selvstyre, og det respekterer jeg i stedet for at ville indføre en tung, administrativ lov.

Kl. 10:41

Formanden :

Fru Lisbeth Bech Poulsen for en kort bemærkning.

Kl. 10:41

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Nu siger ordføreren, at Venstre gerne vil komme med en fremstrakt hånd, men det synes jeg ikke at vi har mærket så meget til i forhandlingerne. Vi vil jo gerne have så bred en aftale som overhovedet muligt, fordi alle Folketingets partier selvfølgelig går op i, at man skal have så gode ungdomsuddannelser som overhovedet muligt.

Da ordførerens parti var i regering i 10 år, steg klassekvotienterne betydeligt, som det lige er blevet sagt. Elevorganisationerne sagde, at de simpelt hen ikke kunne klare det længere, der sad for mange unge i vindueskarmene.

Ordføreren siger, at det her lovforslag er underfinansieret. Vil ordføreren bekræfte, at da bygningerne blev solgt til gymnasierne – da de overgik til selveje – blev det gjort efter en model med et loft på 27 elever pr. klasse; at der har været et overskud på 1 mia. kr. i de her år fra gymnasiernes side, det er langt højere, end vi havde regnet med; og at der er en pulje til kapacitetsudvidelse, som langtfra er opbrugt?

Kl. 10:42

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 10:42

Peter Juel Jensen (V):

Jamen jeg vil gerne bekræfte, at der ligger et høringssvar fra gymnasierektorerne, der siger, at klasseloftet er underfinansieret og vil få negative økonomiske konsekvenser for gymnasierne. Så er der to høringssvar fra VUC, der forventer, at det især er de mindre institutioner og udbudssteder, der vil lide tab i forbindelse med ordningen. Rådet for de Gymnasiale Uddannelser udtrykker stor bekymring for, om de enkelte institutioner holdes skadesløse for de ekstraomkostninger, det fleksible klasseloft vil påføre dem.

Jeg synes jo et eller andet sted, at det er utrolig ansvarligt, at vi som Folketing sidder herinde og giver selveje til nogle institutioner. Det gør vi, fordi vi har tillid til, at man ude på den enkelte institution kan forvalte det store ansvar, som vi har givet dem. Men vi må også anerkende, at når vi giver selveje, giver det også en mulighed for at ekspandere, og når man skal ekspandere, skal man også have en økonomi til at kunne gøre det for. Det vil så sige, at der skal være en vis form for opsparing.

Der har jo også været iværksat alle de initiativer med at lave lektiecafeer og støtte op om de unge mennesker. Dem fjerner man i dag, fordi man krampagtigt holder fast i en finanslovaftale, som i bund og grund ikke vil gavne nogen, hvilket tydeligt fremgår af høringssvarene.

Kl. 10:44

Formanden :
Fru Lisbeth Bech Poulsen.

Kl. 10:44

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Ordføreren vil ikke forholde sig til, at Venstre som regeringsbærende parti var ansvarlig for, at antallet af elever bare steg og steg i de år, Venstre var i regering. Elevorganisationerne, studenterorganisationerne sagde, at det ikke kunne blive ved, at man var gået langt ud over, hvad der på nogen måde var ansvarligt.

Ordføreren siger, at det her ikke på nogen måde bliver finansieret, og at alle de gode initiativer, som gymnasierne også har sat på dagsordenen som lektiecafeer osv., ikke længere vil kunne lade sig gøre. Men jeg bliver nødt til igen at bede ordføreren bekræfte, at der har været et overskud på 1 mia. kr. i de her mellemliggende år – 1 mia. kr. er langt mere, end vi havde regnet med, og det er på trods af alle de gode initiativer, der er blevet taget.

Hvis man har brug for det, hvis man har brugt op mod 75 pct. af sit overskud eller sin egenkapital på udvidelser, er der jo de her puljer, og der er bygningstaxameter osv. Vil ordføreren ikke anerkende, at der er det, plus at loftet er blevet gjort fleksibelt, så man i den ene klasse kan have 26 elever, i den anden 30, og at der for de gymnasier, som ligger ude i landdistrikterne, kan ske en undtagelse, hvis der er lang rejsetid?

Kl. 10:45

Formanden :
Ordføreren.

Peter Juel Jensen (V):

Nu stiller ordføreren fra SF jo rigtig mange spørgsmål.

Jeg vil gerne anerkende, at der aldrig har været så mange, der har gennemført en ungdomsuddannelse, som der er i øjeblikket, og det må jo nok tilskrives den tidligere regerings meget fokuserede indsats på det her område. Det har gjort, at der sidder mange elever ude i klasserne.

Men der skal altså også være luft på en selvejende institution til, at man har en kapital at arbejde med. Hvad nu, hvis et gymnasium gerne vil opsætte solceller på sit tag og dermed reducere strømforbruget? Skal man så ud på lånemarkedet for at finansiere det, eller kan man spare op til det selv? Hvad nu, hvis et gymnasium vil iværksætte ekstra lektiecafeer? Skal man så ud at låne til det, eller kan man gøre det med midler fra sin egenkapital?

Når vi giver muligheden for selveje, må der altså også ryge noget tillid med ud, og den tillid undergraver et flertal i Folketinget i dag. Det vil Venstre ikke være med til. Når vi har sagt A, må vi også sige B.

Nu blev der sagt noget om rejsetid. Jeg synes, at ordføreren glemmer at nævne, at rejsetiden, man skal tåle som studerende, er op til fem kvarter.

Kl. 10:46

Formanden :

Hr. Troels Ravn for en kort bemærkning.

Kl. 10:46

Troels Ravn (S):

Tak. Jeg er naturligvis glad for, at Venstre-ordførerne er enige om, at 95-pct.-målsætningen er vigtig, og at Venstre også vil arbejde for at øge kvaliteten på ungdomsuddannelserne.

Men det undrer mig, at Venstre så ikke kan støtte det her lovforslag, og det undrer mig også, at ordføreren kan hævde, at der ikke er blevet lyttet til dem, der skal udmønte lovforslaget.

For anerkender ordføreren ikke, at regeringen og Enhedslisten under lovarbejdet har lyttet til Rektorforeningen og erkendt, at de tal fra UNI-C, der blev brugt i forbindelse med finanslovforhandlingerne i november, ikke var retvisende, og at der derfor nu er afsat 206 mio. kr. årligt til fuld indfasning, mod 121 mio. kr. i første omgang? Det er dog et klokkeklart eksempel på, at der er blevet lyttet.

Kl. 10:47

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:47

Peter Juel Jensen (V):

Jamen så er der jo ikke blevet lyttet godt nok, for Rektorforeningen har jo afgivet sit høringssvar, hvor de siger, at det hele er underfinansieret, efter man fandt de ekstra penge. Så selv om der er fundet ekstra penge, hævder man stadig væk fra Rektorforeningen – som har ansvaret for at implementere den her lov og sidder derude og skal gennemføre det her – at det er underfinansieret. VUC'erne hævder også, at det er underfinansieret.

Som ordføreren startede med at sige, tager vi i Venstre gerne ansvaret for 95-pct.-målsætningen, og så kan vi undre os over, at man går ind og stiller krav til klassestørrelserne på gymnasierne, men ikke gør det på erhvervsgrunduddannelserne. Har de ikke også behov for at få gjort op med et frafald, som nok er større? Hvorfor har man glemt dem? Er det ikke Socialdemokratiets kommende kernevælger?

Formanden :

Hr. Troels Ravn.

Kl. 10:48

altså gymnasielærernes fagforening, og fra DGS, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning. Det er jo høringssvar fra dem, der er ude i virkeligheden, altså fra hverdagens eksperter, dvs. dem, der sidder med tingene, dem, vi skal have tillid til. Jeg er helt enig i det ordføreren siger om tillid, og derfor vil jeg meget gerne høre ordførerens kommentarer til GL's og DGS's høringssvar.

Kl. 10:52

Troels Ravn (S):

Der er altså nu afsat 206 mio. kr. årligt i forhold til de 121 mio. kr. i første omgang. Og så er der derudover aftalt en lang række tilpasninger, som øger fleksibiliteten og gør det nemmere at opnå den her nødvendige kapacitet og fordeling af eleverne. Det er bare et eksempel på, at der er blevet lyttet i høringsfasen og i lovarbejdet.

I det andet spørgsmål insinuerer ordføreren, at lovforslaget er spild af penge, fordi der efter ordførerens mening ikke er en sammenhæng mellem antallet af elever i klasserne og elevernes mulighed for at gennemføre uddannelsen. Men er ordføreren ikke enig i, at der er en analyse fra UNI-C, der viser, at klassekvotienten faktisk har betydning for de ressourcetsvage elever – når det kommer til eksamensresultater og gennemførelsen – at man ikke behøver være professor for at indse, at det ikke er muligt for en lærer at nå lige så godt rundt omkring 35 elever, som det er at nå omkring 28 elever, og at en rapport fra AKF faktisk også viser, at lærerne mener, at det er ulige noget nemmere at få en hel klasse igennem de 3 år, jo færre elever der er i klassen. Nogle elever siger også, at de mister motivationen og koncentrationen, hvis der ikke er mulighed for at få hjælp i klassen. Har antallet af elever i klasserne ikke betydning?

Kl. 10:49

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:49

Peter Juel Jensen (V):

Altså, jeg forholder mig til den statistik fra UNI-C Statistik og Analyse fra august 2011, hvor konklusionen siger, at der ikke umiddelbart er en sammenhæng mellem antallet af elever i klassen og frafaldet.

Jeg forholder mig også til et høringssvar, der siger, at man kan måle, at skolernes selvstyre – deres mulighed for at gå ind og tilpasse klassestørrelser, holddannelser og for at lave lektiecafeer osv. – har en klar effekt på gennemførelsesprocenten. Det er det, jeg forholder mig til.

Jeg tror, at når man vil sende elever ud at køre 5 kvarter med offentlig transport for derefter at gå i skole en hel dag, så er det noget, som har indflydelse på frafaldet. Jeg tror ikke, at mange elever møder topmotiverede op om morgenen, hvis de skal stige på en bus eller et tog kl. 06.45 og derefter sætte sig ind i et lokale kl. 8.00. Jeg tror, at sådan noget vil være de negative konsekvenser af det her forslag, og det er jo noget, som man slet ikke har taget stilling til. Det her er jo et lovforslag, der delukkende henvender sig til de større byer, hvor der er mulighed for at vælge alternative gymnasier. Det er der ikke ude, hvor der er langt mellem husene. Der vil det her give frafald.

Kl. 10:51

Formanden :

Fru Rosa Lund for en kort bemærkning.

Kl. 10:51

Rosa Lund (EL):

Tak for talen fra Venstres ordfører. Jeg hæftede mig meget ved, at Venstres ordfører går meget op i høringssvarene, hvilket jeg sådan set synes er rigtig godt, og jeg synes, at det er rigtig vigtigt, at vi forholder os til høringssvarene. Derfor vil jeg også gerne bede Venstres ordfører om at forholde sig til de høringssvar, der er kommet fra GL,

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:52

Peter Juel Jensen (V):

Der er ingen tvivl om, at der også er høringssvar, der går i den anden retning, og det er bl.a. høringssvarene fra de studerende og fra gymnasielærerne. Men jeg synes bare, at når man nævner hverdagens eksperter, er rektorerne vel også det, fordi rektorerne sidder et sted, hvor de skal binde det hele sammen. De skal binde pædagogikken sammen, de skal binde økonomien sammen, og de skal binde motivationen hos de studerende sammen med det hele. Så det må være her, at de ægte eksperter sidder.

De er langt fra positive over for det her. De kan nemlig også se, at det kommer til at få en konsekvens for alle de andre tilbud, et gymnasium kan give sine studerende. Her tænker jeg på lektiecafeer, her tænker jeg på ansættelse af en psykolog på en skole til de elever, der har problemer af den karakter, eller ansættelse af en socialrådgiver. Det er jo noget af det flødeskum, man kommer til at skære væk, som ellers kan være med til at fastholde de studerende.

Kl. 10:53

Formanden :

Fru Rosa Lund.

Kl. 10:53

Rosa Lund (EL):

Nu bestemmer man jo som rektor selv, hvor man vil skære flødeskummet væk. Jeg vil da sige, at jeg har nogle andre forslag til, hvor man kan skære flødeskummet væk. Det kunne f.eks. være de penge, som rektorerne i dag bruger på reklamer.

Når det så er sagt, jeg vil sige: Jo, rektorerne også er en slags eksperter. Det er jeg da fuldstændig enig i. Men jeg forholder mig til dem, der er ude i klasselokalerne: de lærere, der underviser i overfyldte klasselokaler, de elever, som har en hverdag, som er fyldt med støj og stress, fordi de sidder for mange elever i klasserne. Det forholder jeg mig til. Jeg har også bidt mærke i, at Venstres ordfører gerne vil gøre noget for de unge. Det vil jeg også rigtig gerne. Så jeg vil gerne spørge ordføreren: Hvorfor skal vi så ikke lytte til de unges krav om et loft over klassekvotienten på 28?

Kl. 10:53

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:53

Peter Juel Jensen (V):

Jeg tror også, at vi efter implementeringen af det her lovforslag, og når det begynder at virke, vil høre indsigelser fra de studerende om, at der er for mange elever, der ikke kan få den studieretning, de gerne vil have, fordi de bliver ramt af klasseloftet. Der er for mange studerende, der vil få en lang transporttid, som skal køre i bus i op til fem kvarter hver eneste morgen og køre forbi det gymnasium, der ligger tættest på dem, og køre til et helt andet. Det bliver også nogle konsekvenser af loven.

Jeg er jo ked af, at de studerende ikke havde det in mente, da de afgav deres høringssvar, for der er selvfølgelig den åbenlyse fordel

for eleverne, at der bliver færre elever i klasserne, men der er altså også nogle negative konsekvenser af det her, som de studerende ikke har forholdt sig til. Det er jeg faktisk lidt ked af.

Kl. 10:54

Formanden :

Tak til Venstres ordfører. Hr. Troels Ravn som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 10:55

(Ordfører)

Troels Ravn (S):

At få en ungdomsuddannelse er den bedste vej til videreuddannelse og til arbejdsmarkedet, og det er regeringens mål, at mindst 95 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsuddannelse i 2015. For at vi kan nå det mål, kræver det forbedringer på ungdomsuddannelserne. Socialdemokraterne ønsker derfor generelt at øge kvaliteten på ungdomsuddannelserne, herunder de gymnasiale uddannelser, som udgør den primære vej til videregående uddannelse. Der er bl.a. behov for at nedbringe klassestørrelserne, der mange steder er blevet en alvorlig barriere for god indlæring.

Jeg er derfor rigtig glad for, at vi i dag i Folketinget skal førstebehandle forslag til lov om et fleksibelt klasseloft på 28 elever i de gymnasiale fuldtidsuddannelser. Det er vigtigt, at vi fastholder fokus i den her debat. Enhver, der som elev eller underviser har prøvet at være i et klasselokale, hvor der skal undervises og foregå læring, ved, at antallet af elever i mange tilfælde har betydning for kvaliteten af læringsprocessen og det udbytte, som den enkelte elev får af undervisningen. Og når det handler om at skabe et så godt undervisningsmiljø som muligt, har elevantallet betydning.

Når man som elev skal have mulighed for at være aktiv og tilegne sig viden, kundskaber og færdigheder, skal have mulighed for at stille spørgsmål og give svar, og når man som underviser skal have mulighed for at etablere en kontakt, en relation til sine elever, når man skal have alle med og opbygge viden om den enkelte elevs faglige niveau og trivsel, så er det altså ikke lige meget, om der er 35 eller 28 elever i undervisningslokalet. Det her forslag om at indføre et fleksibelt klasseloft på 28 elever er et godt forslag, fordi det sikrer eleverne bedre pædagogiske rammer for undervisningen, og fordi det sikrer mod en generel overfyldning af klasserne. Der bliver mere tid til den enkelte elev, som dermed lærer mere og dermed også vil blive mindre udsat i forhold til frafaldsproblematikken.

Lovforslaget har været sendt i høring. Af de 35 hørte har 19 afgivet høringssvar, og der er en bred tilslutning til intentionen med lovforslaget om at sikre bedre pædagogiske rammer for de gymnasiale fuldtidsuddannelser, og det er glædeligt. Socialdemokraterne mener, at de lavere klassekvotienter øger muligheden for at skabe en kvalificeret undervisning, som modvirker frafald. Og lovforslaget tager altså afsæt i den præmis, at eleverne lærer mere og frafaldet bliver mindre, når der er færre elever i klasserne. Lovforslaget ændrer ikke rammerne for ledelsesrummet for eksempelvis rektorerne og anfægter ikke ledernes mulighed for at udbyde, oprette og eventuelt samle studieretninger i klasser med flere studieretninger. Socialdemokraterne støtter derfor lovforslaget. Tak.

Kl. 10:58

Formanden :

Der er tre, der har bedt om korte bemærkninger. Først hr. Peter Juel Jensen.

Kl. 10:58

Peter Juel Jensen (V):

Kan ordføreren bekræfte, at det fleksible klasseloft på 28 kun gælder stamhold og ikke valgfag eller andre holdddannelser på et gymnasium, hvor der sagtens kan komme til at sidde flere end 28 elever i

klassen? Så alle de fine ord, som ordføreren brugte om fordelene ved at sidde færre elever i klassen, kommer jo ikke til at gælde al undervisning på gymnasierne. Der vil stadig væk være elever, som tager et valgfag, eller som har samlæsning med andre hold, der vil opleve, at de kan komme til at sidde rigtig mange elever i klassen. Er den undervisning ikke også vigtig? Er det ikke også vigtigt der, at læreren kommer rundt til hver enkelt elev, og at den enkelte elev oplever, at der er mere tid med læreren? Er det ikke bare et letkøbt argument, ordføreren bruger, når det nu ikke gælder al undervisning på gymnasiet, men kun i stamklassen?

Kl. 10:59

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 10:59

Troels Ravn (S):

Det er min vurdering, at vi med det her lovforslag vil tage et stort og vigtigt skridt, i forhold til at vi nu sikrer, at der er et fleksibelt klasseloft på 28 elever i klasserne. Dermed tager vi også et stort og vigtigt skridt i forhold til at skabe kvalitet i undervisningen i klasserne, og dermed imødegår vi også frafaldsproblematikken.

Kl. 10:59

Formanden :

Hr. Peter Juel Jensen.

Kl. 10:59

Peter Juel Jensen (V):

Jamen så anerkender ordføreren jo også, at ordføreren er med til at holde en regering flydende, som ikke vil tage skridtet fuldt ud og sikre, at der kommer kvalitet i al undervisning på gymnasiet, men kun i stamklasserne, i og med at det fleksible klasseloft kun gælder i stamklassen og ikke i al undervisning, der bliver gennemført på gymnasierne, for der kan man jo godt sidde 36 mennesker på et hold. Så alle de gode intentioner, som ligger bag det her, den præmis, man har stillet op, holder jo kun for undervisningen på stamholdet og ikke, når der er samlæsning.

Kl. 11:00

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:00

Troels Ravn (S):

Som jeg var inde på i min ordførertale, er det sådan, at det i de fleste tilfælde har betydning for undervisningen, hvor mange elever der er i en klasse. Men man kan godt i nogle tilfælde forsvare en undervisning, hvor der er flere end de 28, og det har jeg fuld tillid til at man også ude på gymnasierne kan organisere undervisningen i forhold til. Men det afgørende i det her lovforslag og der, hvor vi skal have fokus, er, at vi skal have et fleksibelt klasseloft på maks. 28 elever.

Kl. 11:00

Formanden :

Fru Merete Riisager for en kort bemærkning.

Kl. 11:00

Merete Riisager (LA):

Tak. Ordføreren udpeger nogle parametre, som dette lovforslag skal forbedre, altså en forbedret indlæring, mere tid med underviseren og mindre frafald. Alligevel har regeringen valgt ikke at sætte en målsætning for disse parametre, altså at sige, hvad det egentlig er for en positiv forandring, vi ønsker at opnå. Det er fuldt ud muligt, i og med at parametrene er udpeget. Vi skal bare have sat tal på, men det

ønsker regeringen ikke at gøre. Hvad er ordførerens kommentar til det?

Kl. 11:01

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:01

Troels Ravn (S):

Jeg er helt overbevist om, at der er en sammenhæng mellem klassekvotienter og eksempelvis frafald, og at der er en sammenhæng mellem klassekvotienter og den kvalitet, der er i undervisningen. Vi kan også finde resultater af analyser, som viser, at det har betydning for eksempelvis de ressourcetsvage elever, når det kommer til eksamensresultatet, at der er færre elever i klassen.

Man behøver ikke at være professor for at indse, at det ikke er muligt for en lærer at nå lige så godt omkring 35 elever som omkring 28 elever. Så lavere klassekvotienter øger altså alt andet lige muligheden for at skabe undervisning, der skaber kvalitet og modvirker frafald. Og det er det vigtige fokus for mig.

Kl. 11:02

Formanden :
Fru Merete Riisager.

Kl. 11:02

Merete Riisager (LA):

Men når nu ordføreren er så overbevist om, at der vil ske den her positive forandring, hvorfor så ikke sætte nogle tal på, sådan at vi helt klart kan se om 2 eller 4 år, om det har skabt en positiv forandring? Vi går ud og bruger 206 mio. kr. årligt, 630 mio. kr. over 4 år, vel at mærke i en situation, hvor regeringen har skåret 419 mio. kr. ned på forskning i 2012.

Altså, livsnerven inden for forskning og uddannelse går vi ind og skærer ned på, og samtidig afsætter vi sådan et kæmpebeløb til at nedbringe antallet af elever med en elev i gennemsnit. Så ønsker man ikke at sætte en målsætning for parametrene, sådan at vi kan se, om det rent faktisk nytter. Hvad er ræsonen i det?

Kl. 11:02

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:02

Troels Ravn (S):

Jeg mener ikke, det er nødvendigt at fastlægge parametre. Jeg er helt sikker på, og jeg har også tillid til, at vi fremover vil kunne følge området her og også kunne aflæse de positive virkninger, det her forslag vil have.

Som tidligere nævnt er det rigtige fokus for mig at se, at der er en klokkeklar forskel på, om man som elev er i en klasse med et fleksibelt loft på maksimalt 28 elever eller i en klasse med eksempelvis 35 eller flere elever, og at det har betydning for både kvaliteten af undervisningen og frafaldsproblematikken.

Kl. 11:03

Formanden :
Fru Mai Henriksen for en kort bemærkning.

Kl. 11:03

Mai Henriksen (KF):

Hr. Troels Ravn siger i sit indlæg, at han er helt overbevist om, at der er en sammenhæng mellem klassekvotient og frafald, og det er jo rigtig imponerende, så skråsikker man kan være, især når de partnere i omverdenen, som også har udtalt sig om det her, nemlig både Rektorforeningen og DPU, altså dem, der er praktikere, og dem, der er

forskere, entydigt siger, at klassestørrelsen ikke har betydning for et løftet fagligt niveau eller en bedre fastholdelse af eleverne. Så hvordan kommer man frem til som ministerium og som parti, at klassestørrelsen er en barriere for indlæring?

Kl. 11:04

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:04

Troels Ravn (S):

Som jeg tidligere har forklaret, er det nødvendigt at have et fokus her. Altså, 28 elever i forhold til eksempelvis 35 er jeg sikker på har betydning. Og det er ikke kun noget, vi tror, for en analyse fra UNIC viser også, at klassekvotienten har en betydning for de ressourcetsvage elever, når det kommer til eksamensresultatet. Det er ret vigtigt, også i en tid, hvor vi ved at der kommer rigtig mange elever til gymnasierne, og godt for det, men også nogle elevtyper, som er noget forskellige fra tidligere. Ikke alle er umiddelbart uddannelsesparate. Jeg er helt overbevist om, at også for den gruppe af elever har det stor betydning, hvor mange elever der vil være i klassen.

Kl. 11:05

Formanden :
Fru Mai Henriksen.

Kl. 11:05

Mai Henriksen (KF):

Det er jo lige her, det bliver rigtig interessant, for det sidste er vi jo enige om, altså at der er for mange, der ikke er uddannelsesparate, og at vi skal gøre mere for at fastholde dem. Det, der jo er hele problemet med det her klasseloft, er, at gymnasierne vil begynde at føle sig trængt. Rektorforeningen har selv været ude at sige, ja, det har GL faktisk også på et tidspunkt, at der ikke var sat penge nok af til det, og hvis ikke der er sat penge nok af, vil man opleve, at man skal ind og skære andre steder, for man skal jo ligesom have budgetterne til at hænge sammen. Og det, man så kommer til at skære i, er lektiecafeer, vejledningstimer og mentorordninger, altså alle de andre gode ting, som netop er med til at sørge for, at man fastholder eleverne i dag.

Altså, er det ikke en mærkelig fornemmelse at stå som socialdemokrat og rent faktisk fremsætte et forslag, som egentlig kan risikere at sørge for, at vi ødelægger de fastholdelsesinitiativer, der er lokalt ude på skolerne?

Kl. 11:05

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 11:06

Troels Ravn (S):

Jamen der er sat penge nok af til det her, og gymnasiernes generelle økonomi viser jo også, at der faktisk er penge på kistebunden. Det her lovforslag går ikke på nogen måde ind og modvirker det enkelte gymnasiums mulighed for at tilrettelægge undervisningen og lave pædagogiske tiltag, mentorordninger og støtteordninger osv. Det er der sagtens mulighed for også fremover. Det, der igen er det helt nødvendige fokus ikke bare i forhold til antallet af elever i klassen, men også i forhold til 95-procents-målsætningen, er, at vi er parate til at træffe de nødvendige beslutninger og foretage de nødvendige handlinger, for at vi også kan kvalificere undervisningen på vores ungdomsuddannelser. Derfor skuffer det mig, når De Konservative ikke kan være med til at bakke op om lovforslaget her, fordi det så tydeligt peger i den rigtige retning.

Kl. 11:06

Kl. 11:11

Formanden :

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Så er det fru Marie Krarup som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 11:07

(Ordfører)

Marie Krarup (DF):

Dansk Folkeparti kan ikke støtte L 130, fordi der er merudgifter, der skal finansieres via skattestigninger. Og det kan vi ikke være med til; det skal ikke være dyrere at være dansker. Lovforslaget er derudover et administrativt misfoster, der skal tvinge de selvejende institutioner til at handle på en måde, der er imod deres egen logik. Deres egen logik har siden selvejets og taxameterbetalingens indførelse i 2007 været at få så mange elever ind i klasserne som muligt. For det var det, de fik penge for. Og økonomisk overlevelse blev med den nye ordning jo ikke en selvfølge.

Med dette forslag forsøger man at modvirke den økonomisk rationelle leders dispositioner ved at nægte ham muligheden for at gøre klasserne større end 28 elever i gennemsnit på hver årgang. Først har man altså givet frihed til selv at disponere, og siden, da man indser, at dispositionerne kan skade skolernes kvalitet, indsnævres friheden via et administrativt loft. Det er naturligvis en dårlig og bagvendt måde at lovgive om skoler på. Det ville være bedre at ændre incitamentsstrukturen grundlæggende i stedet for blot at lave et administrativt loft.

Hvis skolerne udelukkende skulle overleve på kvalitet, ville de ikke stoppe så mange elever ind i klasserne. De private skoler har i høringssvaret til lovforslaget svaret, at lovforslaget ikke har betydning for dem, fordi de ikke har så store klasser. Det skyldes til dels deres bygninger, der er af ældre dato og har mindre klasseværelser, men mon ikke det også har noget at gøre med, at det giver bedre resultater at have mere overskuelige klasser med færre elever? Jeg tror det. Jeg mener, og jeg ved af egen erfaring som gymnasielærer, at man kan give en bedre undervisning i klasser på 28 end i klasser på 32 elever. Antallet giver jo ikke i sig selv en bedre undervisning, men det giver læreren en mulighed, som kan udnyttes. Og dermed stilles eleverne generelt bedre.

Dansk Folkeparti er derfor positive over for ønsket om de mindre klasser, men vi mener, at forholdene på skolerne skal forbedres på en anden måde. Så derfor kan vi ikke støtte L 130, selv om vi har sympati for ideerne i det. Men vi vil opfordre til, at man ved et større gennemsyn af finansieringssystemet for gymnasierne forsøger at ændre på selve incitamentsstrukturen, i stedet for at man laver en dyr og overfladisk symptombehandling. Tak.

Kl. 11:10

Formanden :

Der er en enkelt kort bemærkning fra fru Lisbeth Bech Poulsen.

Kl. 11:10

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Det er rart at høre, at ordføreren synes, forslaget er sympatisk. Nu siger ordføreren, at grunden til, at man ikke kan støtte det, er skattestigninger, men vil ordføreren bekræfte, at da gymnasierne overgik til selveje og bygningerne skulle sælges, skete det efter en model, efter hvilken man regnede med et loft på 27 elever i klasserne, at gymnasierne efter alle de gode initiativer har haft et overskud på 1 mia. kr. i de mellemliggende år, og at der er en pulje til kapacitetsudvidelse for de gymnasier, der ikke har penge nok på kistebunden til at udvide?

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:11

Marie Krarup (DF):

Ja, men der er stadig væk en merudgift forbundet med det her lovforslag, og det er sådan set det, der er problemet i det. Hvor skal de penge komme fra? Så det ændrer ikke ved vores bekymringer over, at det skal finansieres via skatter.

Kl. 11:11

Formanden :

Fru Lisbeth Bech Poulsen.

Kl. 11:11

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

De nye penge, der er sat af til det her, er mere end dækket ind af f.eks. tilbagerulning af grænsebomme og meget mere dækket ind af tilbagerulning af fradrag for private sundhedsforsikringer osv. Sådan er politik jo. Det er jo omprioriteringer under hensyntagen til, hvad man synes pengene skal bruges til. Nu ved jeg jo, at ordføreren faktisk går meget op i, at ressourcervage elever også skal kunne gennemføre en ungdomsuddannelse. Den her UNI-C-undersøgelse, som vi har omtalt flere gange i dag, viser jo, at det faktisk gør noget for de ressourcervage elever, at der ikke er for mange elever i klassen.

Kl. 11:12

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:12

Marie Krarup (DF):

Jeg er nemlig også selv meget optaget af, og jeg kan også ud fra egen erfaring sige, at det er fuldstændig rigtigt, at det er de ressourcervage elever, det går ud over, og derfor er der et problem, og derfor er der også et problem, der skal løses, men det skal ikke løses på den her måde. Altså, man laver ikke god lovgivning ved at bygge noget skidt oven på noget, som er noget skidt. Man skal hellere prøve at gå til roden og se, hvilke knapper vi skal dreje på for at få ændret på de her incitamentsstrukturer. Der tror jeg at en generel kritisk gennemgang af taxametersystemet vil give meget mere.

Kl. 11:12

Formanden :

Fru Lotte Rod for en kort bemærkning.

Kl. 11:12

Lotte Rod (RV):

Det er rigtig interessant, når ordføreren selv er gymnasielærer og derfor har erfaring ude fra klasselokalet, at ordføreren siger, at det gør en forskel, hvor mange elever der er i en klasse. Samtidig siger ordføreren, at vi jo fra politisk side skal pille ved de incitamenter, der gør, at vi ikke har så mange elever i klasserne. Derfor vil jeg gerne høre Dansk Folkeparti, hvad partiets præcise bud er på, hvad man ellers skulle gøre.

Kl. 11:13

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:13

Marie Krarup (DF):

Vi synes, at man skal se kritisk på taxametersystemet og se, om man kan lave nogle ændringer, så man f.eks. kunne graduere taxameteret

efter de sidste elever i klassen. De sidste elever i klassen er jo billigere end de første elever. Det, der koster, er at oprette nye hold. Jeg mener, at der må være masser af muligheder, man kan se på. Vi har ikke en fast, færdig plan, men vi bryder os ikke om det her forslag, som vi mener er en overfladisk symptombehandling, og som altså også koster rigtig mange penge.

Kl. 11:14

Formanden :

Fru Lotte Rod.

Kl. 11:14

Lotte Rod (RV):

Men der ligger jo også i det, som ordføreren siger, at man anerkender, at der fra politisk side jo laves nogle incitamenter, som får betydning for, hvordan skolerne handler. Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge lidt mere til det her med, om ikke ordføreren anerkender, at de incitamenter, vi nu laver, faktisk får betydning for, at der kommer flere elever i vores klasser.

Kl. 11:14

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:14

Marie Krarup (DF):

Jo, det er jeg overbevist om at de vil gøre, men de vil gøre det på en dårlig måde, og det er derfor, at vi ikke vil støtte det her lovforslag. Vi mener, at det må kunne gøres bedre på andre måder, og vi mener, at det er bedre at undersøge de andre måder, før man laver en sådan form for lovgivning.

Kl. 11:14

Formanden :

Tak til ordføreren. Så er det fru Lotte Rod som ordfører for De Radikale.

Kl. 11:14

(Ordfører)

Lotte Rod (RV):

Det er jo en fantastisk fornøjelse at få lov til at stå på talerstolen her i dag og gøre noget ved en af de ting, som gymnasieeleverne har kæmpet for i årevis. Som ung politiker skal man jo nogle gange høre på: Ja, ja, det var sikkert før din tid. Men måske er det meget heldigt, at vi er nogle her i salen, som faktisk kan huske, hvordan det er at gå i gymnasiet. Jeg er selv fra Aabenraa. Vi var omkring de her 28 elever i klasserne, da jeg gik i gymnasiet, mens min lillebror, som bare er 3 år yngre end mig, gik i en klasse, hvor de var 31 eller 32 i klassen. Det er jo også det generelle billede, vi kan se. Kigger man i rapporten fra UNI-C, kan vi se, at klassekvotienten på stx er steget fra 26,4 til 28,3 inden for få år, samtidig med at klassekvotienten på hhx jo er endnu højere.

For Radikale Venstre handler det her lovforslag derfor om at sætte en grænse. Engang var der en grænse på 24 elever i klasserne, som man så valgte at give midlertidig dispensation fra, men som bekendt blev den her dispensation aldrig specielt midlertidig, tværtimod endte det med, at man helt afskaffede grænsen. Og det er klart, at det har en række afledte effekter. Dengang man havde en grænse på 24 elever, byggede man jo klasselokalet til, at der skulle sidde 24 elever i det. Med en grænse på 28 elever var det det, man byggede efter. Og det er klart, at hvis ikke vi gør noget ved udviklingen, ser det ud, som om det kun går en vej, nemlig at klasserne bliver større og større.

Derfor er det her et vigtigt politisk signal om, at vi gerne vil holde klasserne på en forsvarlig størrelse, for klasseloftet er jo et po-

litisk signal om, at vi prioriterer tid mellem lærer og elever. Vi tror på, at der skal være gode pædagogiske rammer for undervisningen. Jeg er selvfølgelig helt med på, at klasseloftet ikke gør det alene. Selvfølgelig gør det ikke det. Jeg har talt med en række gymnasiefolk, som brænder for at diskutere, hvordan vi kan forbedre undervisningen og udvikle det pædagogiske og didaktiske arbejde. Og jeg må bare sige, at det brænder jeg også rigtig meget for, og det glæder jeg mig til at vi også skal i gang med. Jeg har det lidt med klasseloftet, som jeg har det med minimumsnormeringerne i vores daginstitutioner. Vi skal sikre, at der er tid til det enkelte barn eller den enkelte elev, for så kan vi også arbejde med, hvordan vi bruger tiden. Og jo færre elever, der er i klassen, jo lettere er det for læreren at nå rundt. Det betyder især noget for de elever, som måske har lidt svært ved det, og som føler, at det er vigtigt, at der er tid til dem, når de har brug for hjælp, så de bevarer motivationen og koncentrationen.

I Radikale Venstre synes vi, at vi med det her lovforslag har fundet en fin balance. Vi har lyttet til dem, der sagde, at der skulle flere penge til, og vi har fundet frem til en model, som er fleksibelt. Der er jo nogle steder i landet, hvor der er ret langt mellem de gymnasiale uddannelser, og derfor har vi åbnet for den mulighed, at man godt kan bryde med klasseloftet, hvis man ellers skulle sende eleverne ud på en lang bustur. På den måde sikrer vi, at vi får et klasseloft på 28 elever, men at der samtidig er fleksibilitet de steder, hvor der er langt mellem gymnasierne. Det gør en forskel, at vi har et klasseloft i folkeskolen, og det kommer også til at gøre en forskel, at vi får et klasseloft på vores gymnasier.

Så selv om der bliver noget debat, glæder jeg mig rigtig meget til at tage den både her i salen og i udvalget. Og hvis nogle af medlemmerne har lyst, tager jeg dem meget gerne med på en tur til mit gamle gymnasium, hvor de faktisk efter nogle år med de her meget høje klassekvotienter besluttede sig for at lave mindre klasser, fordi det var et rigtig stort ønske fra lærerne.

Kl. 11:19

Formanden :

Der er foreløbig tre, der har bedt om korte bemærkninger. Først er det fru Merete Riisager.

Kl. 11:19

Merete Riisager (LA):

Det var jo en meget interessant afslutningsreplik fra ordføreren om, at ordføreren gamle gymnasium *selv* valgte at træffe den her beslutning. For der var jo engang, hvor Det Radikale Venstre var optaget af decentralisering, selvledelse og frihed, og så vidt jeg har forstået, er partiet stadig væk optaget af konkurrenceevne. Så hvad mener ordføreren om det middel, man her har valgt, for at nedbringe gennemsnittet i klasserne med en elev, altså midlet forstået som overforbrug og tvang? Er det den bedste måde? Findes der virkelig ikke andre måder?

Kl. 11:20

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:20

Lotte Rod (RV):

Jeg tror på, at vi som politikere laver nogle incitamenter, som smitter af på, hvordan man reagerer ude på skolerne. Dengang man havde et klasseloft på 24 elever, var det det, man reagerede på. Da man havde et klasseloft på 28 elever, var det det, man reagerede på. Og når vi nu går ind og sætter en grænse, er det netop, fordi vi gerne vil give skolerne incitamenter til at holde klassestørrelsen nede. For jeg er meget bevidst om, hvad det er for et ansvar, vi har som politikere.

Formanden :

Fru Merete Riisager.

Kl. 11:20

det hele taget udvikler lærernes relationskompetencer. Alt det er jo rigtig, rigtig godt, og man kan sige, at klasseloftet er en forudsætning for, at man har tid til at gøre de her ting.

Kl. 11:23

Kl. 11:20

Merete Riisager (LA):

Nu bruger ordføreren ordet afsmitning, men nu er det her jo altså ikke en frivillig ordning. Det er en ordning, som gymnasierne skal leve op til. Så mener ordføreren virkelig ikke, at man kunne have lavet en anden ordning, som ville have respekteret gymnasiernes selveje bedre?

Kl. 11:20

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:20

Lotte Rod (RV):

Jo, men samtidig er det jo også en ordning, der faktisk er relativt fleksibelt. Det var jo også det, Venstres ordfører spurgte til før, nemlig: Hvordan kan det lade sig gøre at lave en ordning, som på en gang sikrer, at vi holder klassekvotienterne nede, og sikrer, at der er noget fleksibilitet ude på uddannelserne? Det synes jeg er lykkedes meget fint med det her lovforslag.

Kl. 11:21

Formanden :

Fru Mai Henriksen for en kort bemærkning.

Kl. 11:21

Mai Henriksen (KF):

Fru Lotte Rod siger jo, at det her handler om at kunne prioritere tid mellem lærer og elever, og det er vi jo sådan set enige i. Vi synes jo bare fra konservativ side, at man skal prioritere det, der virker. For hvorfor ikke bruge de her 206 mio. kr. om året på eksempelvis at give flere timer? Det er jo dokumenteret af forskere både i indland og i udland, at det hæver det faglige niveau; flere vil komme til at klare sig markant bedre; færre vil falde fra.

Så hvis man politisk ønsker at fastholde flere elever, og man ønsker en bedre kvalitet, mere indlæring, hvorfor giver man så ikke bare flere timer i stedet for at lave det her fleksible klasseloft, der, som rigtig mange af høringsvarene peger på, jo er mere af symbolsk karakter, end det egentlig har nogen effekt ude lokalt?

Kl. 11:22

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:22

Lotte Rod (RV):

Men der er netop også undersøgelser, der peger på, at klassekvotienten jo har betydning, dels for hvor meget tid den enkelte lærer har med eleverne, dels om især de svageste elever føler, at de får hjælp af læreren, når de har brug for det.

Jeg har det lidt med det her klasseloft, ligesom jeg har det med diskussionen om minimumsnormeringer i vores daginstitutioner, for det er jo netop forudsætningen for, at der er tid mellem lærer og elev. Det er jo helt rigtigt, at vi så skal bruge den tid fornuftigt, og det er derfor, jeg er så inspireret af den diskussion, der i øvrigt foregår.

Jeg har taget det her idékatalog med, som jo bare er et af eksemplerne på, hvad man har gang i ude på skolerne. Her henviser man til, at man skal arbejde med, at lærerteamet er opmærksom på den enkelte elevs læringsstil, at den enkelte elev er bevidst om egen læringsstil, at man laver systematiske evalueringssamtaler, og at man i

Formanden :

Fru Mai Henriksen.

Kl. 11:23

Mai Henriksen (KF):

Det er imponerende. Så De Radikale står simpelt hen og underkender dansk forskning og DPU? Det synes jeg er fantastisk. Og bare fordi der er nogle smagsdommere, som laver nogle uvidenskabelige undersøgelser, hiver man så dem frem i stedet for at trække frem, hvad den danske forskning kan bedrive. Det synes jeg er fantastisk.

Men så vil jeg bare gerne spørge sådan helt konkret – og jeg vil egentlig gerne have, at ordføreren ikke kommer med en lang redegørelse eller lange taler, men at ordføreren bare kommer med et enkelt tal: Hvor mange procent skal vi forvente at frafaldet er faldet med til næste år? Jeg vil gerne bede om en procentsats, tak.

Kl. 11:23

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:23

Lotte Rod (RV):

Det kan ordføreren selvfølgelig ikke få, fordi det her forslag jo skal ses i sammenhæng med alle de andre initiativer, vi tager. Og det synes jeg netop er ret vigtigt at holde fast i.

Så forstår jeg måske ikke helt ordførerens pointe om, at man skulle underkende forskningen, for der er jo netop forskning, der viser, at klassekvotienten har betydning for, dels hvor meget tid lærerne har til eleverne, dels hvor meget eleverne føler at de får hjælp fra lærerne.

Kl. 11:24

Formanden :

Hr. Peter Juel Jensen for en kort bemærkning.

Kl. 11:24

Peter Juel Jensen (V):

Tak. Lovforslaget bygger på en præmis, og det erkender man. Det er en præmis om, at jo færre elever, der er i klasserne, jo bedre gennemførelsesprocent vil man få. Det modsiger så en videnskabelig rapport fra UNI-C. Sådan hænger tingene ikke sammen. Det fleksible klasseloft er jo fleksibelt på den måde, at man som elev skal kunne tåle at køre forbi det gymnasium, der ligger tættest på en, og så skal man kunne tåle at køre i et transportmiddel op til fem kvarter. Tror ordføreren ikke, at det vil give frafald, at man giver nogle elever en meget, meget længere transporttid? Måske skal nogle af eleverne pendle ud af deres nærområde, væk fra kammerater osv., til et gymnasium, der ligger meget længere væk, og som de ikke har nogen relation til. Tror ordføreren ikke også, at det vil give frafald?

Kl. 11:25

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:25

Lotte Rod (RV):

Jeg kan godt forstå, at Venstres ordfører spørger til det her med de fem kvarter, for det er selvfølgelig også noget af det, som jeg selv har spurgt til. Grunden til, at det er der, grænsen bliver sat i dag, er jo, at det er en anerkendt grænse, vi kender fra lovgivningen, nemlig i forbindelse med at man kan få et botilbud, hvis man går på er-

hvervsskole. Der har man så sagt, at det var logisk, at man lagde snittet det samme sted. Men jeg er helt enig med Venstres ordfører i, at det da er noget, vi skal følge for at se, hvilke konsekvenser det har. Der er jo også lagt op til, at vi skal evaluere effekterne af det her på et tidspunkt, og der er det da helt oplagt, at det er en af de ting, vi tager med.

Kl. 11:25

Formanden :

Hr. Peter Juel Jensen.

Kl. 11:25

Peter Juel Jensen (V):

Hvis vi holder fast i førortalt præmis, er det også fleksibelt på den måde, at i de egne af landet, hvor det ikke er muligt at sende en elev videre til et andet gymnasium, er det helt i orden at proppe flere elever ind i klasserne. Men præmissen er jo, at gennemførelsesprocenten er højere, og at man får mere ud af undervisningen, hvis der er færre elever i klasserne. Hvorfor gælder præmissen så ikke derude, hvor der er længere mellem husene? Skal de så bare acceptere, at de får et dårligere undervisningstilbud derude, hvis man skal hænge fast i den præmis, som ligger til grund for det her lovforslag?

Kl. 11:26

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:26

Lotte Rod (RV):

Vil det sige, at Venstre foretrækker en model, hvor man ikke kan fravige grænsen på 28 elever i klasserne, men synes, at man skal køre det helt på den stramme måde? Jeg synes, at man vender argumentationen lidt på hovedet her, for den fine balance, vi finder med det her lovforslag, er jo netop, at vi siger, at vi har et klokkeklart ønske om, at der skal være maks. 28 elever i klasserne, men at situationen samtidig er den, at der nogle steder i Danmark er så langt mellem gymnasierne, at det giver rigtig god mening at sige, at eleverne selvfølgelig ikke skal ud på en urimelig lang bustur.

Kl. 11:27

Formanden :

Fru Rosa Lund for en kort bemærkning.

Kl. 11:27

Rosa Lund (EL):

Tak. Jeg blev simpelt hen så glad, da jeg hørte fru Lotte Rods tale og de rigtig fine og dejlige ord om minimumsnormeringer og klassekvotienter, så jeg skal sådan set bare spørge, om ordførerens tale er et udtryk for, at De Radikale ved næste finanslov og ved de mange kommende finanslove vil arbejde for, at vi får et loft over holdstørrelser i de andre dele af vores uddannelsessystem: på vores erhvervsuddannelser, på HG'en, på pædagoguddannelsen og på læreruddannelsen?

Kl. 11:27

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:27

Lotte Rod (RV):

Ja, hvis Enhedslisten kommer med en stor pose penge.

Kl. 11:27

Formanden :

Fru Rosa Lund.

Rosa Lund (EL):

Udfordringen er accepteret, vil jeg sige til fru Lotte Rod. Vi har masser af steder, vi sagtens kunne finde pengene til at lave en bedre læreruddannelse, til at lave minimumsnormeringer og ikke mindst til at lave et loft over holdstørrelserne på vores erhvervsuddannelser. Så jeg vil bare sige, at jeg glæder mig rigtig meget til den næste finanslov, hvis det er det, der er stilen.

Kl. 11:28

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 11:28

Lotte Rod (RV):

Jeg vil jo sige, at vi som undervisningsordførere har en vigtig forpligtelse til i fællesskab at sørge for, at der netop er tid mellem lærere og elever, og at vi også får en diskussion om, hvad det så er, vi vil bruge den tid til. For det, der er lidt ærgerligt, hvis vi aldrig når længere end til diskussionen om, hvorvidt klasseloftet nu er strikket sammen på den rigtige måde eller ej, er jo, at så når vi slet ikke til at diskutere, hvordan vi i øvrigt kan forbedre vores undervisning. Jeg er enormt optaget af, at vi kan blive endnu bedre til at bruge forskellige undervisningsmetoder og til at styrke det pædagogiske og det didaktiske arbejde, og det er jo den diskussion, vi gerne skal nå frem til.

Kl. 11:28

Formanden :

Tak til den radikale ordfører. Fru Lisbeth Bech Poulsen som ordfører for SF.

Kl. 11:29

(Ordfører)

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Med dette forslag ønsker regeringen at gøre op med de høje klassekvotienter og fastsætte et fleksibelt klasseloft på 28 elever pr. klasse, og det gør vi på grund af kvaliteten i undervisningen. Klassekvotienterne har været stigende i mange år og har nået en alarmerende højde. Mange klasselokaler i de danske gymnasier er slet ikke gearet til alle de ekstra elever, som er stødt til de senere år. Vi stiller krav til Danmarks unge om, at de skal uddanne sig, og derfor skal vi også give dem de bedste rammer for læring. Det bliver ikke nemmere at forstå Pythagoras' læresætning, demokratiets opståen eller at tæske sig igennem tyske verber, hvis man bliver stuvet ind i et alt for lille klasselokale, hvor enkelte må tage til takke med en plads i vindueskarmen. Det må unægtelig være svært at gennemføre 3 år i gymnasiet og få en kvalitetsuddannelse uden en stol og et bord. Det fleksible klasseloft er et vigtigt skridt hen imod vores ambition om, at 95 pct. af alle unge ikke kun skal gennemføre en ungdomsuddannelse, men også få en god kvalitetsuddannelse.

Lovforslaget vil medføre, at eleverne vil have lettere ved at få lærerkontakt i undervisningstimerne, og det er for mange elever helt essentielt for at kunne bevare motivationen for 3 års uddannelse. Det konkrete forslag skal gælde for elever, som starter i de gymnasiale uddannelser fra den 1. august 2012 eller senere.

Uddannelse er og har altid været en mærkesag for SF, og vi har i mange år ønsket et klasseloft. Derfor er det med glæde, at jeg i dag på vegne af SF kan sige eller tilkendegive, at vi selvfølgelig støtter lovforslaget.

Kl. 11:30

Første næstformand (Bertel Haarder):

Der er en kort bemærkning fra fru Mai Henriksen.

Kl. 11:30

Mai Henriksen (KF):

Fru Lisbeth Bech Poulsen siger, at det handler om at øge kvaliteten i undervisningen. Nu ved jeg godt, at for SF er et bestemt antal jo ofte lig med god kvalitet. Det gør sig jo også gældende på andre politikområder, f.eks. kvinder i erhvervsbestyrelser, hvor det, at man har et bestemt antal, er lig med god kvalitet, og så får man en bedre ligestilling. Men gør det ikke indtryk, når det er, at dansk forskning, DPU og Rektorforeningen, som altså står for at organisere alle de her forskellige klasser, entydigt siger, at klassestørrelser ikke har betydning for det faglige niveau eller en bedre fastholdelse af eleverne? Gør det ikke indtryk? Jeg kan godt forstå lysten til at sidde indsvøbt i sin egen boble af politisk ideologi, men når man ude fra får de her input både fra praktikere og fra forskningsverdenen, må det alt andet lige også gøre indtryk på en politiker fra SF.

Kl. 11:31

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 11:31

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

De Konservatives ordfører hørte åbenbart ikke efter, hvad jeg sagde, for det, jeg sagde, var, at for os handler det om kvaliteten. Den samme UNI-C-undersøgelse viser også, og det håber jeg gør indtryk på De Konservatives ordfører, at for ressourcetsvage elever har det en betydning for, om de kan gennemføre og få en ordentlig uddannelse.

Kl. 11:32

Første næstformand (Bertel Haarder):
Fru Mai Henriksen.

Kl. 11:32

Mai Henriksen (KF):

Der har været meget stor diskussion om økonomien i det her. Først var Rektorforeningen på banen at sige, at der ikke er penge nok, bakket op efterfølgende af GL. Så kom der lidt flere penge til, 85 mio. kr. om året. De rakte ikke alverden, i hvert fald ikke i forhold til hvad det var, de sagde. Det, som Rektorforeningen klokkeklart gik ud og sagde, var, at hvis ikke der er penge nok, vil det betyde, at der skal skæres ned på andre fastholdelsestiltag, lektiecafeer, mentorordninger, andre støttefunktioner. Er det ikke hårdt at stå oppe på den talerstol som SF'er og være med til at stemme et lovforslag igennem, som betyder, at de fastholdelsestiltag, som der allerede nu er ude på de uddannelsesinstitutioner, kan risikere at lukke ned?

Kl. 11:32

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 11:32

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Det er ikke hårdt. Det er tværtimod rigtig dejligt. Vi har haft et samarbejde med elev- og studenterbevægelsen i rigtig, rigtig mange år. Der sidder en ordfører hernede, som har været formand for samme organisation, og vi ved, at det her har været et kardinalpunkt for dem. De har sagt: Skal vi have et system i Danmark, hvor unge mennesker sidder i vindueskarmen igennem deres gymnasieuddannelse? Det må da også gøre indtryk på fru Mai Henriksen, og det er virkeligheden.

Jeg vil gerne gentage, at da bygningerne blev overdraget til gymnasierne, var det med den forudsætning, at der var 27 elever i klassen. Dengang havde man åbenbart ikke fantasi til at forestille sig, at antallet kunne komme langt op over 30. Der var der ikke noget slagsmål om, at det havde vi ikke råd til, at det blev en økonomisk kata-

strofe. 27 var fint. Der er et overskud på 1 mia. kr. oven i alle de gode initiativer, og der er en pulje til kapacitetsudvidelse. Så økonomien er på plads.

Det er rigtigt, at vi afsatte nogle ekstra penge, så vi kom op på 206 mio. kr., fordi vi gerne ville vise, at vi lyttede til den kritik, der havde været. Men som jeg ser det, hænger det hele fint sammen nu. Det kan heller ikke være rigtigt, at gymnasierne skal polstres i det uendelige. Pengene skal også bruges til at lave konkrete forbedringer.

Kl. 11:34

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til SF's ordfører. Den næste ordfører er netop den tidligere formand for eleverne, fru Rosa Lund fra Enhedslisten.

Kl. 11:34

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

Jeg tror ikke, der er behov for, at jeg uddyber yderligere, hvad det her lovforslag går ud på, for det har vi vist været rigeligt igennem. Derfor vil jeg gerne starte med at sige tillykke. Jeg vil gerne sige tillykke til generationer af gymnasieelever, som har kæmpet for at få et loft på klassekvotienten. De sidste 10 år har både lærere og elever forsøgt at råbe politikerne op, og de har stået lige herude på Slotspladsen hvert år på Folketingets åbningsdag for at få et loft på klassekvotienten på 28. Jeg har selv, siden jeg selv startede i 1. g og som formand for gymnasieeleverne i 2006 været med til at kæmpe for, at ingen elever skulle sidde i vindueskarmen og modtage undervisning, og at lærerne skulle have tid til den enkelte elev. I går fandt jeg faktisk også en tale, som jeg selv holdt på Slotspladsen i 2006 til en demonstration i silende regnvej, men jeg skal spare Folketinget for den tale. Pointen er jo netop, at det er lykkedes at få et loft. Så til lærere, til elever og ikke mindst til den tidligere regering vil jeg gerne sige tak for kampen.

Der er kun gode grunde til at have et loft på klassekvotienten: Flere gennemfører, og det er med til at skabe mere lighed i vores uddannelser. Der burde jo været et loft på alle hold i vores uddannelsessystem, lige fra folkeskolen og op til vores videregående uddannelser. På pædagoguddannelsen sidder de f.eks. 60 studerende på et hold med en underviser, og man kan jo diskutere, hvor meget kvalitet det giver.

Jeg tror, der kan være rigtig mange grunde til, at unge mennesker falder fra deres ungdomsuddannelse, og jeg tror også, at grundene er forskellige, afhængigt af hvilken ungdomsuddannelse man går på. Men når det så er sagt, tyder alt på, at antallet af elever i klassen og antallet af elever pr. lærer har en stor betydning. Videnscenter for Fastholdelse og Frafald mener, at mange af parametrene omkring frafaldstruede elever hænger sammen med klassekvotientens størrelse. Hvis vi f.eks. kigger på forældresamtaler, altså samtaler mellem forældrene og eleven, ser vi, at de har større effekt, hvis klasserne er mindre. Det vil altså sige, at en lavere klassekvotient er forudsætningen for, at alle de andre ting, som kan forhindre frafald, kan fungere.

I min gymnasieklasse startede vi 32 elever, men vi var kun 18, da vi kom til 3. g. Det er 14 elever, der er faldet fra, og det er 14 for mange. Frafaldet kan selvfølgelig skyldes flere ting, men der kunne have været mange flere end 18 studenter fra min gymnasieklasse, hvis der havde været et loft på klassekvotienten, og hvis mine lærere fra start af havde haft tid til at hjælpe alle elever. Jeg synes, det er afgørende, at vi i Danmark får et uddannelsessystem, hvor alle kan være med, og hvor ingen bliver tabt, og her er et loft på klassekvotienten et rigtig vigtigt skridt til at nå dertil.

Når der er for mange elever i klasserne, bliver det sværere for læreren at finde ud af, hvem der er med i undervisningen, og hvem der ikke er med i undervisningen, og når der er for mange elever i klasserne, bliver det sværere for eleverne at holde koncentrationen. Og

de her to ting går altså selvsagt ud over de elever, som, når de kommer hjem fra skole, ikke kan få hjælp til de ting, som de gik glip af i undervisningen. De elever, som kommer fra hjem, hvor mor og far kan hjælpe dem med lektierne og de store skriftlige opgaver, skal nok klare sig, men hvis vi skal have et uddannelsessystem, som skal være med til at skabe lighed i samfundet, og det mener jeg vi skal, så skal vi have uddannelser, hvor man kan være med, uanset hvilken baggrund ens forældre har, og igen er et loft på klassekvotienten et rigtig godt skridt på vejen til at nå dertil. Men jeg anerkender også, at færre elever i klasserne ikke gør det alene. Jeg siger blot, at forudsætningen for, at alle de andre gode initiativer, vi kan lave for at fastholde eleverne på ungdomsuddannelserne, er en lav klassekvotient – det er simpelt hen forudsætningen.

Der er desværre ikke så meget dansk forskning på det her område, men der er en del forskning fra USA og en smule fra Sverige. Amerikansk forskning viser, at det selvfølgelig betyder noget, hvor mange elever der sidder i klasserne, og at det især betyder noget for de elever, som er i fare for at falde fra, og for de elever, som kommer fra hjem, hvor det er svært at få hjælp til lektierne. Men det betyder også noget for de unges vej videre i uddannelsessystemet. Mindre klasser øger de unges muligheder for at tage en videregående uddannelse, og jeg tror, at alle partier i Folketinget er interesseret i, at flere unge bliver rustet til at tage en videregående uddannelse.

Antallet af elever betyder også noget for koncentrationsevnen og selvfølgelig for lærernes muligheder for at differentiere undervisningen, og det er jo vigtigt, at lærerne kan det, så alle klassens elever udfordres. Men jeg synes altså også, at det er ret logisk, at jo færre elever, der er i klassen, jo mere tid er der til den enkelte elev, og uanset hvordan vi vender og drejer det, så bliver undervisningen altså mere kvalificeret af, at der er en lærer, man kan tale med og diskutere tingene med, ligesom eleverne får mere ud af det skriftlige arbejde, hvis der er tid til at give feedback og vejledning. I øvrigt mener jeg, at det vigtigste er at lytte til hverdagens eksperter, dem, der er ude i klasserne, nemlig lærerne og eleverne, og de har altså i mange år argumenteret for at få et loft på klassekvotienten.

Kl. 11:39

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til ordføreren. Der er korte bemærkninger, først fra fru Merete Riisager.

Kl. 11:40

Merete Riisager (LA):

Tak. En undersøgelse fra Altinget viser, at 48 pct. af underviserne på universitetet mener, at det faglige niveau er faldet efter gymnasiereformen. Vi må så spørge os selv, om det giver anledning til at sige tillykke til gymnasieeleverne.

Derfor vil jeg gerne spørge fru Rosa Lund, om det her fleksible klasseloft vil løfte fagligheden i en grad, så det faktisk kan måles. Og hvis fru Rosa Lund mener, at det kan det, skulle vi så ikke få sat et tal på, for så kan fru Rosa Lund jo sige tillykke igen til gymnasieeleverne om 2 eller 4 år, når vi måler det og kan se, at det har gjort en forskel?

Kl. 11:40

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 11:40

Rosa Lund (EL):

Jeg er ret overbevist om, at et loft for klassekvotienten kommer til at højne det faglige niveau, og jeg er også ret overbevist om, at et loft for klassekvotienten kommer til at sørge for, at alle elever kommer med, og at flere får mulighed for at færdiggøre deres ungdomsuddannelse; for virkeligheden er det, som jeg synes er det vigtigste.

Så vil jeg rigtig gerne være med til – forhåbentlig sammen med Liberal Alliances ordfører – at sørge for, at vi får en bedre gymnasiereform end den, der er i dag, for jeg tror sådan set, at hvis vi skal have løftet fagligheden, handler det også om at sætte ind og sætte en stopper for den tidlige specialisering. Jeg tror, det kan være med til at gøre gymnasieeleverne klar til universitetet.

Kl. 11:41

Første næstformand (Bertel Haarder):

Fru Merete Riisager.

Kl. 11:41

Merete Riisager (LA):

Men fru Rosa Lund svarede ikke på mit spørgsmål, for fru Rosa Lund nævner ligesom mange andre nogle parametre, som helt sikkert vil blive bedre, nemlig mindre frafald, mere tid med læreren og en bedre faglighed. Det er jo ting, som det er helt muligt at sætte målsætninger for, sådan at man kan følge op på det og se, om det virkede – har alle de mange penge, vi har brugt, faktisk gjort en positiv forskel?

Jeg spørger derfor igen: Skulle vi ikke tage at få lavet nogle målsætninger, sådan at fru Rosa Lund kan fejre det og sige tillykke til gymnasieeleverne, når vi følger op på det om nogle år?

Kl. 11:42

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 11:42

Rosa Lund (EL):

Jeg synes, at vi har lavet en målsætning, og den målsætning er, at 95 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Det vil jeg sådan set rigtig, rigtig gerne være med til at sørge for, og jeg tror, at et loft for klassekvotienten er en måde, hvorpå vi kan opfylde netop den målsætning, som jo er en målsætning, som vi alle sammen herinde er enige om vi gerne vil opfylde.

Så jeg vil hjertens gerne stå heroppe igen, når vi på et tidspunkt skal lave forbedringer af gymnasiereformen. Jeg vil hjertens gerne stå heroppe igen om 4 år, når vi har evalueret effekterne af det her lovforslag, og sige tillykke til gymnasieeleverne.

Kl. 11:42

Første næstformand (Bertel Haarder):

Så er det fru Mai Henriksen for en kort bemærkning.

Kl. 11:42

Mai Henriksen (KF):

Fru Rosa Lund nævner eleverne i vindueskarmene, og det er jo en fortælling, som måske i højere grad handler om, at gymnasierne overbooker i starten af året, fordi frafaldet betyder, at der så vil sidde færre tilbage senere. Faktisk brugte fru Rosa Lund sit eget et gymnasium, som jo var udmærket, som eksempel.

Så vil jeg bare spørge fru Rosa Lund ganske kort: Hvor mange elever sidder der i vindueskarmene, og i hvor lang tid sidder de der?

Kl. 11:43

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 11:43

Rosa Lund (EL):

I min gymnasieklasse sad vi på skift i vindueskarmene, det var lige som aldrig den samme. Det var som regel to, nogle gange tre, afhængigt af hvor mange af stolene fra mit klasselokale, som var blevet stjålet. Vi sad der i de 50 minutter, som vores undervisningstime varede.

Første næstformand (Bertel Haarder):
Fru Mai Henriksen.

Kl. 11:43

Mai Henriksen (KF):

Det kan godt være, at fru Rosa Lunds gymnasietid var rigtig spændende, men jeg er sådan set ikke interesseret i at høre lige nøjagtig om det ene forløb. Jeg vil gerne vide i gennemsnit, hvor mange elever der ud over det ganske danske land sidder i vindueskarme, og i hvor lang tid de sidder der. Nu prøver jeg lige at spørge en gang til, så derfor: ingen småfortællinger fra hverdagen, men mere sådan fortællinger i det brede perspektiv.

Kl. 11:43

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 11:43

Rosa Lund (EL):

Fortællingen i det brede perspektiv er jo, at vi i dag har gymnasier og handelsskoler, hvor klasselokalerne er bygget til 24 elever, men hvor de sidder op mod 32 elever i klasserne. Det giver sig selv: Hvis der kun er 24, 26 eller 28 stole i et klasselokale, er der nogle, der er nødt til at sidde i vindueskarmen, eller nogle, der er nødt til at sidde på gulvet. Det synes jeg sådan set er nok i sig selv, og så vil jeg sige, at historierne fra hverdagen da netop er dem, vi skal tage udgangspunkt i, når vi laver politik herinde. Derfor forholder jeg mig til, at gymnasielærerne og gymnasieeleverne rigtig gerne vil have det her loft, fordi der sidder for mange elever i klasserne.

Kl. 11:43

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til ordføreren for Enhedslisten. Så giver jeg ordet til fru Merete Riisager, nu som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 11:44

Kl. 11:45

(Ordfører)

Merete Riisager (LA):

Lovforslaget om et fleksibelt klasseloft på 28 elever er det, jeg vil kalde et eksempel på den gode viljes holdeplads. Den gode viljes holdeplads er der, hvor man parkerer fornuften, mens man glædes over at være i besiddelse af den gode vilje: Hvis bare viljen er god, er resultatet mindre vigtigt.

Sådan er vi ikke i Liberal Alliance. Vi ønsker resultater frem for symbolpolitik, og der er i den grad brug for resultater. For alt imens de unge i gymnasierne pakkes ind i en stadig stigende strøm af skattebetalte omsorgstilbud som morgenvækning, morgenmad, lektiecafé og psykologhjælp, går det faglige niveau fløjten.

En undersøgelse fra Altinget viser, at 48 pct. af underviserne på universitetet mener, at det faglige niveau er faldet efter gymnasierformen. Mens både den tidligere regering og nu denne regering har blikket stift rettet mod, hvor mange der gennemfører en ungdomsuddannelse, skrider det faglige niveau for, hvad de unge får med sig, når de spyttes ud i den anden ende af ungdomsuddannelsesmaskinen.

Fortsætter udviklingen mod bunden, er alle muligheder åbne for, at regeringen kan nå sit mål om, at 95 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsuddannelse. Og hvorfor så ikke køre dem alle sammen igennem gymnasiet? Det er allerede i dag langt over halvdelen af en årgang, der gennemfører en gymnasial uddannelse. Det er bare et spørgsmål om at sætte det faglige niveau så langt ned og omsorgstilbuddene så meget op, at alle kommer igennem en gymnasial uddannelse. Men hvad har vi da vundet? For vi svigter de unge.

En eksamen fra gymnasiet er ingen fribillet til det gode liv. Hvis man ikke har lært at stave, og hvis man ikke kan koncentrere sig i mere end 10 minutter ad gangen uden hjælp og desuden ikke forstår at analysere og producere opgaver på et højt fagligt niveau, er hverken eksamensbevis eller hue meget værd. Derimod er en ungdomsuddannelse, der passer til den unges interesser og formåen, og som presser den unge til at yde det ypperste, en gave, den unge kan tage med sig ud i verden. Uddannelse med et højt fagligt niveau giver den unge frihed til at vælge, hvad livet skal bruges på, frihed til at tage den uddannelse, der frister, og få det job, man ønsker, i Danmark eller i udlandet.

Men hvad gør regeringen? Først gør den ingenting, og så kaster den et trefret millionbeløb efter et fleksibelt klasseloft, der skal nedbringe det gennemsnitlige antal elever i en klasse med en elev – én! Før vidste regeringen ikke rigtigt, hvor mange elever der egentlig var i klasserne. Så vidste den ikke, hvad det ville koste at bringe antallet ned. Og spørger man ministeren, hvad ordningen samlet koster, får man at vide, hvor mange penge der er afsat.

Med L 130 gør regeringen et ubehageligt indhug i de selvejende gymnasiers ret til at lede og agere frit. Ved at binde ressourcer og lægge klassekvotienten ind i faste rammer sender ministeren et klart signal om, at gymnasierne ikke kan vide sig sikre på deres ret til selv at lede. At gymnasierne i sin tid blev gjort til selvejende institutioner, var et kæmpeskridt fremad. Med L 130 lægger børne- og undervisningsministeren an til at stække gymnasiernes frihed.

Ministeren vil sikkert i sin tale redegøre for, at der er grund til at gennemføre L 130. Det vil nemlig føre til et mindre frafald, mere tid med læreren og bedre faglige resultater. Jeg har derfor bedt ministeren gøre det helt oplagte: at fastlægge målbare mål for det fleksible klasseloft på gymnasierne. Parametrene er udpeget, så det er blot at sætte tal på, og så kan vi måle om et par år, om det har nytte. Det vil ministeren ikke. Hun holder fast i sin overordnede 95-procents-målsætning, hvilket umuliggør en kvalificeret evaluering af L 130.

Når jeg mødes med repræsentanter for ungdomsorganisationer for at diskutere uddannelsespolitik, siger jeg til dem: Forlang et højere fagligt niveau, og forlang noget for pengene. Med L 130 har de ikke fået nogen af delene.

Kl. 11:49

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Der er en kort bemærkning fra fru Lotte Rod.

Kl. 11:49

Lotte Rod (RV):

Nu snakker ordføreren rigtig meget om at løfte det faglige niveau. Jeg er meget optaget af diskussionerne om, hvordan vi kan forbedre undervisningen og styrke det pædagogiske og det didaktiske endnu mere. Derfor synes jeg også, det er super spændende, når vi f.eks. får et sådant oplæg fra Rectorforeningen med en masse ideer til, hvad man kunne gøre bedre på gymnasierne. Der er endda et punkt, der hedder 3.1.5 Lærer-elev relationer, og som bl.a. går på at udvikle lærernes relationskompetencer, så lærerrollen understøtter en tæt og tilidsfuld lærer-elev-relation, at lærerne udviser empati over for eleverne og anerkender elevernes tilstedeværelse og præstationer på det niveau, de befinder sig på, og at lærerne giver personlig tilbagemelding.

Så jeg vil høre, om Liberal Alliances ordfører ikke anerkender, at for at vi kan gøre alle de her gode ting, er det jo så vigtigt, at der er tid til den enkelte elev i klassen, og derfor gør det en forskel, hvor store klasser vi har.

Kl. 11:50

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 11:50

Kl. 11:52

Merete Riisager (LA):

Det, jeg siger, er, at vi med L 130 bruger enorme summer af penge på noget, der formentlig ikke vil kunne måles. Det er en forbedring, som er så marginal, at den overhovedet ikke modsvarer det enorme beløb, der bliver brugt. Det ser jeg som meget uansvarligt i en situation, hvor det faglige niveau på gymnasierne er dalende. Der er så rig mulighed for at gøre noget andet, som fru Lotte Rod jo lige præcis også siger. Vi kan styrke ledelsen og underviserne, vi kan evaluere gymnasierne på deres resultater, vi kan forbedre vilkårene for private udbydere, så konkurrencen øges, vi kan gøre masser af ting, der kan højne det faglige niveau. Der er rigeligt at gøre, så hvorfor gå ud og bruge så mange penge på noget, som man ikke engang tør sætte mål for, og som ikke vil nytte noget som helst?

Kl. 11:51

Første næstformand (Bertel Haarder):

Lotte Rod.

Kl. 11:51

Lotte Rod (RV):

Men hvis vi virkelig gerne vil forbedre det faglige niveau i gymnasierne, handler det om det, der sker ude i klasselokalerne. Hvis vi skal arbejde med det pædagogiske, det didaktiske, hvis vi skal lave cooperative learning, handler det jo om, at læreren har tid til den enkelte elev, og derfor bliver jeg nødt til igen at spørge Liberal Alliances ordfører, om man ikke anerkender, at antallet af elever i klasserne gør en forskel for, hvordan der kan arbejdes pædagogisk.

Kl. 11:51

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 11:51

Merete Riisager (LA):

Jeg vil råde fru Lotte Rod til at kigge nøje på det taxameterprincip, som krediterer gymnasierne, hver gang de tager en elev ind, og som ikke krediterer dem for at hæve det faglige niveau. Det ved jeg at regeringen gerne vil i gang med at diskutere. Det vil jeg råde fru Lotte Rod til at kigge nøje på, nemlig den systematik, der ligger der. Vi har alle muligheder for at tage det taxameterprincip op til revision og få det skruet sammen på en anden måde, der krediterer kvaliteten. Se, det ville nytte noget. Det her forslag er dyrt, det er dårligt, og det hjælper ikke gymnasierne.

Kl. 11:52

Første næstformand (Bertel Haarder):

Så er det fru Rosa Lund for en kort bemærkning.

Kl. 11:52

Rosa Lund (EL):

Jeg fornemmer, at fru Merete Riisager er lidt bekymret for, at det her lovforslag vil gå ud over andre initiativer ude på gymnasierne, andre fastholdelsesinitiativer som vejledning og lektiecafeer. Jeg vil bare gerne spørge ordføreren: Hvis ordføreren har stor tillid til rektorerne, og hvis ordføreren gerne vil give frihed til gymnasierne, hvilket jeg opfatter er Liberal Alliances politik, har man så ikke også tillid til, at rektorerne vil vælge at spare pengene nogle andre steder end på fastholdesinitiativer?

Kl. 11:52

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Merete Riisager (LA):

Jeg tror, at fru Rosa Lund har fornemmet helt forkert. Jeg har ikke noget specielt hjerte for morgenmad, lektiecafé og psykologhjælp, i hvert fald ikke i det omfang, det finder sted i dag. Men det er jo klart, at man prioriterer omsorgstiltag og ikke faglige tiltag, når hele den metodik, der ligger bag den måde, pengene fordeles på, er at belønne for at få folk igennem og ikke belønne for det faglige niveau. Derfor så jeg gerne, at vi kigger på, hvordan vi krediterer, så man tilgodeser det faglige niveau mere end omsorgsinitiativer.

Kl. 11:53

Første næstformand (Bertel Haarder):

Fru Rosa Lund.

Kl. 11:53

Rosa Lund (EL):

Så har jeg et spørgsmål til Liberal Alliances ordfører. Jeg tror, vi alle sammen er enige om, at vi skal højne fagligheden på alle vores uddannelser, og så kan vi diskutere, om faglighed er lig med test og karakterer. Det tror jeg ikke vi er enige om, men det er nok en anden diskussion. Men jeg vil gerne spørge til forudsætningerne for at højne fagligheden. Hvis vi skal have dygtige elever, er ordføreren så ikke enig i, at forudsætningen er, at eleverne kan følge med i undervisningen, at eleverne har kontakt med deres lærere, og at læreren har tid til eleven? Er ordføreren enig i, at en god trivsel for eleverne er en forudsætning for at højne fagligheden?

Kl. 11:54

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 11:54

Merete Riisager (LA):

At skabe trivsel er jo gymnasierne egen opgave. Den situation, vi står i i dag, er jo, at denne trivselsdagsorden har taget fuldstændig overhånd, sådan at man pakker blomsten af Danmarks ungdom ind i omsorgstiltag. I stedet for at koncentrere omsorgstiltag om unge, som sidder yderst på stolen, de unge mennesker, vi talte om tidligere i dag, da vi talte om STU, så gør man det, at man har et taxameterprincip, som krediterer det, at der hele tiden bliver fundet på omsorgstiltag. Vi leder de unge igennem en gymnasial uddannelse med lige dele morgenvækning, psykologhjælp og mentorordninger. Så kommer de ud i den anden ende med et elendigt fagligt udbytte. Det kan man se, når man kommer ind på universiteterne. Det er for mig at se at svigte de unge mennesker i stedet for at lægge et fagligt perspektiv på og sige: Du skal hoppe herop, min ven, for når du så kommer på universitetet, kan du klare dig rigtig godt.

Kl. 11:55

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til ordføreren for Liberal Alliance. Så giver jeg til sidst ordet til ordføreren for Det Konservative Folkeparti.

Kl. 11:55

(Ordfører)**Mai Henriksen (KF):**

Regeringens bud på et kvalitetsløft i gymnasierne har de seneste år været antallet af elever i en klasse. Hvis blot antallet af elever i klassen blev sat ned, ville alle elever klare sig markant bedre, og målsætningen om, at 95 pct. af en ungdomsårgang skulle have en ungdomsuddannelse, ville bedre kunne opnås.

Vi er sådan set enige i, at der skal gøres noget ved det høje frafald, og at vi skal hæve kvaliteten. Men vi er uenige i midlet hertil, som det bliver fremsat i lovforslaget. Og vi er sådan set ikke de ene-

ste om at være uenige, for hvis man ser på høringssvarene, står der under de generelle bemærkninger, at der egentlig er bred tilslutning til intentionen i lovforslaget om at sikre bedre pædagogiske rammer. Det er vi jo også fuldstændig enige i, men en række høringsparter finder ikke, at gennemførelsen af et fleksibelt klasseloft vil medvirke hertil.

Rektorforeningen har under debatten fremhævet, at det ikke er klassekvotienten, som har betydning for, om eleverne flytter sig fagligt, og det bakkes op af forskerne fra Danmarks Pædagogiske Universitet, så der er ikke noget fagligt argument for et klasseloft. Danske og faktisk også en række internationale forskningsartikler viser til gengæld, at antallet af timer har stor betydning. Det gælder jo også i folkeskolen. Så i stedet for at lave et klasseloft, burde man måske have arbejdet henimod, at eleverne skulle have nogle flere timer, hvis man ville have sikret et fagligt løft.

Flere rektorer udtrykker også bekymring for klasseloftets indvirkning på planlægningen og styringen lokalt. Gymnasierne har traditionelt været selvejende institutioner, hvor skolernes bestyrelser var ansvarlige for bygninger, budget og undervisningens gennemførelse. Dette forslag er derfor også et slag mod selvstyret og friheden til selv at træffe de faglige og pædagogiske beslutninger og hensyn, når undervisningen skal tilrettelægges. Det risikerer at gå ud over fagligheden.

Derfor kan man også med rette sætte spørgsmålstegn ved, om det overhovedet vil betyde et kvalitetsløft at indføre et klasseloft, men det er især, hvis man ser på økonomien i forslaget. Først blev der afsat 121 mio. kr. i finanslovforliget, og alle regeringspartierne var glade. Så konkluderede børne- og undervisningsministerens egne embedsmænd, at de beregninger, der blev brugt, var forkerte og ikke var tilstrækkelige. Men det interessante er jo, at den selvindsigt først opstod, efter at Rektorforeningen havde været på banen i offentligheden og sagt, at det afsatte beløb var alt for lavt. Så der var ganske enkelt forskel på virkeligheden og ministeriets beregninger. Ministeren tog en del af kritikken til sig og afsatte yderligere 85 mio. kr., og det beløb er jo egentlig også interessant, for hvordan er man havnet på netop dette tal, når både Rektorforeningen og GL sagde, at det beløb altså skulle være meget højere, hvis man ikke skulle ud og spare. Tre gange så højt blev der endda sagt. Og hvad nu, hvis beløbet viser sig at være for lidt? Jamen så vil det jo alene gå ud over skolerne, for det vil jo desværre betyde, at skolerne så skal skære et andet sted, og det paradoksale her er netop, at besparelserne vil gå ud over de tiltag, som skal sikre, at eleverne rent faktisk bliver fastholdt på gymnasiet.

Der har været nævnt lektiecafeer, øget vejledning, mentorordninger eller anden støtte. Det er alt sammen tiltag, som står først for tur, når der skal reduceres og når der mangler penge, og der bliver altså kun en taber i det her. Og det er alle de elever, som risikerer at falde fra på grund af et stykke symbolpolitik fra regeringens side, og pengene kan derfor bruges bedre.

Når der skal være færre i en klasse, skal der oprettes flere klasser. Det har måske ikke været så stor en del af debatten i dag, men flere fagpersoner har forudset, at mange gymnasier, vil opsætte barakker og pavilloner, for at kunne huse de ekstra klasser. Det kan ikke være fremmede for trivslen, og jeg køber ikke præmissen om, at der er sat penge nok af til alle de barakker, der skal opsættes. Så end ikke de fysiske rammer antages at blive forbedret.

Nogle elever kan også risikere ikke at komme ind på deres drømmegymnasium og vil dermed få meget langt til deres uddannelsessted. Det er ikke hensigtsmæssigt, og det er altså ikke nok, at ministeren i sit lovforslag har forsøgt at dække sig ind med, at der skal laves dispensationer i særlige tilfælde, for alt andet lige vil der jo stadig kun være tale om særlige tilfælde. Så af hensyn til elevernes fastholdelse og deres videre udvikling, trivsel og faglighed, kan Konservative ikke støtte lovforslaget.

Men jeg vil ikke slutte min tale med det. Da havde jeg ellers planlagt hjemmefra. Jeg vil faktisk rigtig gerne kvittere for den debat, der har været her i dag, for man kan jo se, hvor vigtigt det i hvert fald er at diskutere det her lovforslag. Man kan se, hvor meget engagementet lyser ud af øjnene og hvor meget alle politikere brænder for det her, så uanset at vi er imod lovforslaget, vil jeg rigtig gerne sige tak for en fantastisk debat i dag. Det er uhyre fantastisk at stå på en talerstol og være med til sådan en velkvalificeret debat. I hvert fald tak herfra.

Kl. 12:00

Første næstformand (Bertel Haarder):

Men debatten er ikke slut endnu. Bl.a. fru Lotte Rod har bedt om en kort bemærkning.

Kl. 12:00

Lotte Rod (RV):

I lige måde, vil jeg sige til den konservative ordfører.

Ifølge Danske Gymnasieelevers Sammenslutning er antallet af klasser, hvor der sidder 32 eller flere elever, steget med 90 pct. fra 2009 til 2011, så jeg vil gerne spørge den Konservative ordfører om noget. Hvis nu man ikke indfører et klasseloft, hvor forestiller De Konservative sig så, at vi er henne om 5 år? Hvor mange elever sidder der så i klasserne?

Kl. 12:01

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 12:01

Mai Henriksen (KF):

Jamen jeg har faktisk selv være aktiv i DGS. Det skulle man ikke tro, men det har jeg, så den der vil jeg godt tage med et gran salt. Jeg kender godt de metoder, som man udarbejder undersøgelser på.

Det, der er helt afgørende her, er jo netop, at institutionerne, altså gymnasierne, selv har muligheden for at planlægge. Som politiker har jeg ikke lyst til at gå ud og lave et bestemt loft og tvinge uddannelsesinstitutionerne til, at de så skal have så og så mange. Jeg synes, det må være op til den enkelte skole – med den måde, hvorpå de også sælger sig selv og deres faglighed – at vurdere, hvor mange de vil have ind i en klasse. Jeg har stor tillid til, at man godt kan finde ud af det lokalt, og det synes jeg ikke at jeg som ordfører skal ind og blande mig i.

Kl. 12:01

Første næstformand (Bertel Haarder):

Lotte Rod.

Kl. 12:01

Lotte Rod (RV):

Jamen derfor går jeg ud fra, at den konservative ordfører alligevel anerkender, at det har en betydning, hvad det er for nogle politiske incitamenter, vi vedtager her i Folketinget. Ser vi på den udvikling, der har været, kan vi se, at der indtil 1968 var et loft på 24. Så lavede man en midlertidig dispensation, som bare aldrig er rigtig blevet midlertidig, fordi det ende med, at man helt afskaffede et loft over klassestørrelsen.

Det, vi bare må konstatere, er, at der bliver flere og flere elever i klasserne, og derfor har det selvfølgelig en betydning, at vi her fra Folketinget sender et meget, meget kraftigt signal om, at vi ikke vil have, at vores klasser bliver større.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge den konservative ordfører, om man ikke anerkender, at det er vigtigt, at vi holder vores klassestørrelser på et fornuftigt niveau. Og anerkender ordføreren ik-

ke, at de incitament, vi laver her i Folketinget, har ret stor betydning for, hvordan situationen ser ud ude i klasselokalerne?

Kl. 12:05

Kl. 12:02

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 12:02

Mai Henriksen (KF):

Det, der er interessant, er jo i høj grad, hvad vores omverden fortæller os, og omverdenen i det her tilfælde er altså både DPU og Rektorforeningen. Faktisk var GL også på banen offentligt for at kritisere de midler, der var blevet sat af til det her, fordi det ikke var nok. Det, som jeg jo har noteret mig, er, at der bliver sagt, at klassestørrelsen ikke har betydning for et bedre fagligt niveau og ej heller har betydning for en større fastholdelse.

Jeg er sådan set konservativ pragmatiker. Jeg vil gerne bruge de ting, der virker, og det tror jeg egentlig også at De Radikale gerne ville et langt stykke hen ad vejen. Så tror jeg egentlig, at vi burde have sat os ned og sagt: Godt, målet for os er jo det samme. Når man har hørt diskussionen i dag, kan man høre, at vi alle sammen gerne vil have bedre kvalitet, og vi vil også alle sammen gerne have, at vi kan fastholde flere, og at frafaldet bliver på mindre end de 14 pct., som det i hvert fald var på sidste år. Så skulle vi jo tage udgangspunkt i, hvad der så rent faktisk kan sikre en kvalitetsstigning og en fastholdelse.

Når så mange fortæller, at det her er den forkerte vej at gå, lytter jeg altså til det, og så vælger jeg at sige, at vi jo ikke kan gå ind og støtte et sådant lovforslag. Det er egentlig helt almindelig sund fornuft.

Kl. 12:04

Første næstformand (Bertel Haarder):
Fru Lisbeth Bech Poulsen for en kort bemærkning.

Kl. 12:04

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Jeg vil også gerne sige tak til ordføreren. Det er jo altid godt, når vi kan få nogle spændende og substantielle debatter herinde.

Jeg vil bede ordføreren forholde sig til, som jeg tidligere har nævnt her i salen, at da gymnasierne overgik til selveje og skulle købe bygningerne, blev det gjort ud fra en beregningsmodel med 27 elever i klasserne. Derfor er jeg selvfølgelig interesseret i at høre ordførers bud på, hvorfor der dengang ikke var nogen debat eller diskussion om, at det her ville blive en økonomisk ruin, at det var fuldstændig urealistisk osv. Vil ordføreren komme med et bud på, hvorfor man dengang i al stilfærdighed kunne lave en aftale om, at beregningsmodellen var baseret på 27 elever i klassen?

Kl. 12:04

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 12:04

Mai Henriksen (KF):

Nej, men jeg synes jo, det er interessant, for hvis man tager den beregning så alvorligt, som SF's ordfører gør, kan jeg da godt undre mig over, at det fleksible klasseloft så ikke er på 27 elever, men at det er på 28 elever. Altså, hvis den logik skal være rigtig, burde det forslag, som bliver fremsat nu, jo netop gå på 27 elever og ikke 28 elever.

Kl. 12:05

Første næstformand (Bertel Haarder):
Lisbeth Bech Poulsen.

Lisbeth Bech Poulsen (SF):

Så bliver jeg nødt til at minde ordføreren om, hvad en beregningsmodel er, for en beregningsmodel er jo ikke en model for, hvad vi synes klasseloftet skal være på. Det er jo simpelt hen bare en økonomisk model, hvori man har sagt: Hvor meget skal gymnasierne give for bygningerne? Og så siger vi: Jamen 27 elever i klassen er måske et meget fint bud på en klassekvotient i den forbindelse. Det var ikke noget politisk bud på, hvor mange der maks. skulle være i klasserne, så jeg tror, at ordføreren lige skal læse op på, hvad beregningsmodellen gik ud på. For det var altså ikke noget politisk ønske, men mere noget, man på det tidspunkt tænkte var meget realistisk, og måske havde man ikke fantasi til at forestille sig, at det kunne komme meget højere op. Jeg vil gerne bede ordføreren om at svare på mit spørgsmål.

Kl. 12:05

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 12:05

Mai Henriksen (KF):

Det er jo så interessant. Nu diskuterer vi økonomiske modeller, og så involverer det lige pludselig ikke politiske holdninger. Så synes jeg bare, at det er interessant, hvorfor man fortsætter med det klasseloft på 28 elever, for det er jo også en økonomisk model, der ligger til grund for de beregninger, nemlig en økonomisk model, der først viste, at det ville koste 121 mio. kr. om året, som så efterfølgende blev korrigeret, fordi der havde været nogle usikkerheder i den – i øvrigt nogle usikkerheder, som ministeren ikke har tænkt sig at rette op på.

Jeg synes, det bliver en lidt søgt diskussion og egentlig også en diskussion, der ikke er specielt relevant, når det handler om selve indholdet, for indholdet i det her er jo meget præcist. Og grunden til, at vi siger nej til det her lovforslag, er, at vi ikke tror på, at der er flere, der ved hjælp af det her vil blive fastholdt. Vi kan ikke engang hverken af ministeren eller andre få at vide, hvor mange flere elever vi vil kunne fastholde med et sådant lovforslag her, ligesom vi heller ikke vil kunne se, om det rent faktisk vil komme til at betyde et kvalitetsløft ude på skolerne.

Kl. 12:06

Første næstformand (Bertel Haarder):
Fru Rosa Lund for en kort bemærkning.

Kl. 12:06

Rosa Lund (EL):

Jeg vil da også gerne sige tak for en god debat. Jeg vil gerne spørge ind til det her med, at der er så mange, der mener, at klassekvotienten ikke har en betydning. Der er jo sådan set også rigtig mange, der mener, at den har en betydning, bl.a. Videnscenter om fastholdelse og frafald, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, gymnasielærerne og forskere på DPU. Jeg vil egentlig bare gerne have, at ordføreren forholder sig til de høringssvar, der peger i en anden retning end det, ordføreren selv mener.

Kl. 12:07

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ordføreren.

Kl. 12:07

Mai Henriksen (KF):

Det gør jeg rigtig gerne. Jeg må bare erkende, at jeg ikke er blevet overbevist af de høringssvar, og det er jeg ikke, fordi jeg synes, at de argumenter, som Rektorforeningen kommer med, er rigtig, rigtig stærke. Når Rektorforeningen udtrykker bekymring for, at de vil bli-

ve begrænset i deres planlægning og styring, og at det vil betyde, at de faglige og pædagogiske hensyn, som de selv træffer beslutning om ude på skolerne, vil blive begrænset, så synes jeg, at det er rigtig vigtigt at lægge mærke til det.

Det kan så handle om, at vi lytter til nogle forskellige. Jeg lytter til DPU, jeg lytter til Rektorforeningen, og jeg har også læst de udenlandske forskningsartikler, som jeg har fundet frem, hvor der står, at det her ikke har nogen betydning. Det, der til gengæld har betydning, i hvert fald ifølge dansk forskning, er flere timer. Og så er det jo, at jeg ikke forstår, hvorfor man, hvis man gerne vil give et kvalitetsløft og gerne vil have færre, der falder fra, ikke bare giver flere timer og i stedet for bruger pengene på den måde.

Kl. 12:08

Første næstformand (Bertel Haarder):

Fru Rosa Lund.

Kl. 12:08

Rosa Lund (EL):

Det er sjovt, for jeg har fundet udenlandsk forskning, der viser, at klassestørrelsen har en betydning. Jeg har talt med forskere på DPU, som siger, at klassestørrelsen har en betydning.

Men det, jeg egentlig gerne vil have svar på, er sådan set ikke så meget, om vi begrænser rektorerne frihed. Den diskussion kan vi også godt tage en dag, nemlig om vi mener, at uddannelsesinstitutioner er uddannelsesinstitutioner, eller om uddannelsesinstitutioner er små virksomheder med rektorerne som direktører. Den diskussion vil jeg meget gerne tage en dag. Men det, jeg egentlig spørger ind til, er: Tror ordføreren, at klassestørrelsen har en betydning for, om alle elever kan være med, og har en betydning for, at alle elever har mulighed for at gøre deres uddannelse færdig?

Kl. 12:09

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ordføreren.

Kl. 12:09

Mai Henriksen (KF):

Jeg kan forstå, at fru Rosa Lund har været langt ude i verden for at få gode input, selv i USA, som jo ellers ikke er noget, som Enhedslisten normalt er specielt glad for at inddrage i deres indlæg.

Det, fru Rosa Lund egentlig sætter fingeren på, er faktisk rigtig interessant, nemlig tid mellem elever og lærer. Der har jeg så bare en anden opfattelse, end fru Rosa Lund har, for jeg tror på, at man ved at tilføre flere undervisningstimer vil kunne få mere tid mellem lærer og elever. Det er sådan ret indlysende. Jeg er ikke nødvendigvis sikker på, at der med det her fleksible klasseloft rent faktisk vil blive mere tid mellem lærer og elever.

Det, der jo er hele udfordringen i dag, er at fastholde de initiativer, der så ligger derudover: fastholdelsesinitiativer, lektiecafé, mentorordning og andre støtteordninger. For mig er de initiativer så vigtige, at jeg synes, at man risikerer at gå på kompromis med dem ved at have en økonomi, som i bedste fald stadig væk gør det tvivlsomt, at skolerne egentlig kan implementere det her uden at skulle ud at spare. Og vi ved jo, at det vil være det første, de sparer på, og det ville jeg være rigtig, rigtig ked af at se.

Kl. 12:10

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til ordføreren, og tak til de andre ordførere. Så giver jeg til sidst ordet til børne- og undervisningsministeren.

Kl. 12:11

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Jeg vil gerne, ligesom flere også har gjort, takke for debatten. Den viser, og det synes jeg egentlig er den vigtigste konklusion, at der jo er et meget bredt flertal i Folketinget, som er optaget af at skabe nogle rigtig gode rammer for unge, sådan at de kan gennemføre en ungdomsuddannelse.

Det, vi har haft til diskussion her, har været, hvordan vi kan gøre noget, så man får endnu bedre gymnasiale uddannelser. Derfor er jeg også glad for, at der står et politisk flertal bag det ønske, der har været i rigtig mange år, som det også er blevet sagt, nemlig at der kommer et loft over antallet af elever i de gymnasiale uddannelser.

Det er et loft, som betyder, at der simpelt hen bliver nogle bedre rammer for kvaliteten i undervisningen. Og det er et loft, der træder i kraft, sådan at der i gennemsnit er maks. 28 elever på en årgang, når de nye 1. g'ere starter, og det gælder både for det almene gymnasium, det gælder for handelsgymnasiet, det gælder for det tekniske gymnasium, og det gælder for hf. Derfor glæder jeg mig rigtig meget til at byde de nye elever velkommen, når de starter. Vi har en fælles opgave om at give nogle rammer for, at der er en høj kvalitet, så der kommer en høj faglighed, og sådan at flest muligt gennemfører en ungdomsuddannelse.

Derfor er jeg også glad for, at vi af de høringsvar, der har været på baggrund af en proces, som jo har været længe, og som også har omfattet en diskussion om den økonomi, der skal til for at kunne gennemføre det fleksible klasseloft på maks. 28 elever, kan se, at der er en bred støtte fra både gymnasielærerne og fra elevorganisationerne til, at man nu bremser op de steder, hvor der er kommet flere og flere elever i klasserne.

For det er jo det, der har været virkeligheden. Det har været meget forskelligt fra gymnasium til gymnasium, fra uddannelsesretning til uddannelsesretning, men der er bare støt og roligt kommet flere elever i klasserne. Nogle steder har der – det er rigtigt – siddet mange elever, og her taler vi ikke bare om, at der har været 29 elever eller 30 elever, nej, der har været 32, 33, 34 elever. Og selvfølgelig betyder det noget for den pædagogiske ramme for undervisningen, hvor mange elever der er pr. lærer.

Jeg synes i virkeligheden, at Dansk Folkepartis ordfører sagde det meget præcist med udgangspunkt i egne erfaringer som gymnasielærer, nemlig at det da gør en forskel, om der står én lærer med 28 elever, eller om der står én lærer med 35 elever. Det giver altså nogle bedre muligheder for, at man kan levere god undervisning, hvis der ikke er propfyldt med elever i klasserne. Derfor er jeg rigtig glad for, at vi i dag kan sige, at vi nu for de nye elever, der starter i 1. g, har et fleksibelt klasseloft på maks. 28 elever på plads.

Jeg vil godt kommentere nogle af de bekymringer, der har været rejst her fra talerstolen. Venstre er bekymret over, at der ikke har været en dialog. Jeg tror, at alle, der har fulgt med i den meget levende debat, der har været over et antal måneder om økonomien omkring det fleksible klasseloft på maks. 28 elever, ved, at der har været en meget intens dialog, ikke mindst med Rektorforeningen.

Derfor er det også rigtig fint, at det er lykkedes at finde de ekstra 85 mio. kr. til klasseloftordningen. For det er korrekt, som det også er blevet sagt herfra, at der har været uenighed om det talgrundlag, der skulle til, sådan at der rent faktisk kom de fornødne midler ud til klasserne.

Derfor vil jeg for lige at repetere det bare sige, for det er noget, der har været en lang og heldigvis også en god dialog med Rektorforeningen om, at det for det første har skyldtes, at de tal, der er blevet brugt, og som er fra UNI-C i – det er dem, der opgør det – viste, at der var 1 års forskel på de indberetninger, der kom til UNI-C, men det er der nu blevet rettet op på i det beregningsgrundlag, der er.

Det andet var, at det viste sig, at nogle af gymnasierne havde indberettet klassestørrelsen for studieretningsklasser i stedet for for

stamklasser. Det var det, der gjorde, at der var uenighed om tallene. Det er blevet opdateret, og det er det, der ligger til grund for de ekstra 85 mio. kr., sådan at der nu samlet kommer 206 mio. kr. ud til at kunne opfylde det økonomiske behov, der er, for at kunne gennemføre det fleksible klasseloft på maks. 28 elever.

Jeg synes også, det er værd at notere sig det, som flere af ordførerne har sagt herfra, nemlig at da gymnasierne blev selvejende, byggede det på en økonomisk beregningsmodel om, at der i gennemsnit var 27 elever i klasserne. Det, der er sket, siden gymnasierne blev selvejende, har jo her i de senere år heldigvis været det, at der er stadig flere elever, der søger om at komme ind på gymnasierne.

Alle eleverne har et taxameterbeløb med sig, og det betyder, at gymnasierne har stadig bedre muligheder for at give gymnasieeleverne en rigtig god uddannelse. Det er faktisk sådan, at de almene gymnasier i øjeblikket har en økonomi, der gør, at de samlet i gennemsnit har et overskud på omkring 1 mia. kr.

Kl. 12:16

Det er klart, at når man er en selvejende institution, skal man også have en buffer, så man kan drive denne selvejende institution, men det har altså ikke været intentionen, at gymnasierne skulle opspare rigtig mange penge i overskud. Intentionen har jo netop været, at de selvejende institutioner fik en bedre mulighed for at kunne investere i en bedre kvalitet i undervisningen, herunder at der ikke skulle være alt for mange elever i klasserne.

Det siger jeg for at få lidt proportioner i debatten, for målet er, at de selvejende institutioner skal have et råderum for, hvordan de kan udvikle de forskellige uddannelser, studieretninger, profiler osv. Men det har altid været med det udgangspunkt, at når der f.eks. var bedre tider, og når der var flere elever, der søgte gymnasierne – hvad de gør nu – og de havde et taxameterbeløb med, så skulle beløbet selvfølgelig bruges til, at der kom kvalitet i undervisningen, herunder at der ikke var alt for mange elever i klasserne. Med det fleksible klasseloft på maks. 28 elever er der en grænse for, hvor mange elever der kan komme ind i klasserne, og der følger også penge med.

Min sidste kommentar skal være til Liberal Alliance, som – hvad jeg synes er meget rimeligt – spørger om, hvad effekten af klasseloftet nu er. Til det vil jeg sige, at nu er det sådan, at regeringen har en målsætning om, at 95 pct. af de unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Det er i øvrigt en konsekvens af tidligere aftaler, også med den tidligere regering, hvor vi har været enige om den målsætning om, at 95 pct. af de unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Og det, at der kommer et maksimumloft på antallet af elever i klasserne, er ét element blandt flere, der kan gøre, at vi når i mål med, at frafaldet bliver mindre, og at flere gennemfører.

Det, som vi i ministeriet så prøver at diskutere, er, om det alligevel er muligt at evaluere, hvordan det går med hensyn til klasseloftet. Der har vi i øjeblikket en drøftelse med evalueringsinstituttet EVA om, hvorvidt det kan gennemføres.

Det er jo svært, for når man skal se på, hvad det er, der betyder noget for gennemførelsen, kan man se, at det typisk er mange forskellige faktorer, herunder også, om ungdomsuddannelsesstedet ligger i et område, hvor der starter mange elever, der kommer fra såkaldt uddannelsesfremmede hjem, og som måske skal have en lidt mere håndholdt indsats, men som, hvis de så får det – altså hvis de får lidt mere vejledning, og hvis der er lidt flere lærerressourcer osv. – sagtens kan gennemføre med et rigtig fint resultat. Det siger jeg, fordi jeg hermed bare vil sige, at vi synes, det er relevant at diskutere, om man kan måle effekten af klasseloftet. Og det er vi så i gang med at diskutere med evalueringsinstituttet om kan lade sig gøre.

Så har der været en stor diskussion om, hvad forskningen siger. Jeg tror, at man, hvis man skal konkludere på, hvad forskningen siger, så kan konkludere, at der er ret lidt forskning om det. Det er det, der er problemet; det er ikke altid, vi bare kan læne os op af solid viden.

Der er nogle ret sporadiske undersøgelser, nogle af dem er relativt gamle, og de viser noget forskelligt. Nogle af undersøgelserne måler på noget i folkeskolen, og andre måler på noget på ungdomsuddannelserne. Nogle af dem måler på noget med karakterer, nogle på trivsel, nogle på motivation. Vi har ikke et særligt solidt fodfæste i forskningen her.

Men det ændrer ikke ved, at man godt kan træffe en politisk beslutning. Og det er jo det, der sker i dag, nemlig at det sandsynligvis nok betyder noget, for at man får mere ud af sin undervisning, hvis der ikke er alt for mange elever pr. lærer. Jeg synes, at det kunne være nyttigt, hvis vi kunne få noget mere forskning her, for der er bare ikke særlig meget.

Hvis man overhovedet skal sige noget, altså bare sådan løseligt og helt ud fra nogle tendenser, kan man sige, at det ser det ud til, at klassestørrelsen betyder noget for de elever, der kommer fra såkaldt uddannelsesfremmede hjem, det vil sige de elever, som ikke har en mor eller en far, der kan hjælpe dem med alt.

Det synes jeg er en interessant pointe at skrive sig bag øret. For noget af det, som jeg personligt tror er utrolig vigtigt, hvis vi skal have alle med, er, at vi i forhold til ungdomsuddannelserne bliver stadig bedre til at give lige den ekstra hjælp til dem, som ikke nødvendigvis får den fra forældrene, men som ellers har alle mulighederne for at gennemføre en god ungdomsuddannelse.

Derfor er jeg også glad for, at flere her fra talerstolen har nævnt, at de gerne ser, at vi går ind og kigger på hele taxametersystemet. Der er det jo også noget, regeringen har som en målsætning, både at kigge på det såkaldte sociale taxameter og på det taxameter, der tager udgangspunkt i de geografiske forskelle, der måtte være imellem uddannelsesstederne. Og det er noget, som vi i regeringen ganske snart går i gang med at kigge nærmere på.

Kl. 12:20

Første næstformand (Bertel Haarder):

Der er en kort bemærkning fra fru Mai Henriksen.

Kl. 12:20

Mai Henriksen (KF):

Jamen jeg må sige til ministeren, at vi efterhånden har diskuteret den her sag rigtig mange gange, i op til flere samråd, § 20-spørgsmål, udvalsspørgsmål sågar også, så jeg vil egentlig bare starte med at sige tak for den debat, for selv om vi ikke er enige, synes jeg, det har været rigtig godt at tage den.

Jeg vil blot spørge om, hvordan ministeren forholder sig til de mange høringsvar, som finder den her ordning med det fleksible klasseloft sådan administrativt tung, for vil det ikke ude lokalt betyde, at man kommer til at bruge forholdsvis mere på administration, som så vil tage forholdsvis flere penge fra undervisning?

Kl. 12:20

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ministeren.

Kl. 12:20

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Vi er optaget af, at når vi gennemfører forskellige tiltag, skal de være så lidt administrativt tunge som muligt. Derfor er det også en ret enkel model, der er foreslået. For det, der sker, er, at der er et loft, ligesom der i øvrigt er i folkeskolen, og det er selvfølgelig de selvejende institutioners ansvar at leve op til den lovgivning, der er, og det er noget, som der så løbende vil blive fulgt op på i forhold til de helt almindelige kvalitetsredskaber, som der i øvrigt er, når man skal se, om der bliver levet op til den lovgivning, som kommer.

Hvis det viser sig, at der er noget, der er helt uhensigtsmæssigt, og hvor vi kan gøre noget, der er gør det administrativt lettere, kig-

ger vi selvfølgelig på det. Det synes jeg vi altid skal gøre med ny lovgivning.

Kl. 12:21

Første næstformand (Bertel Haarder):

Fru Mai Henriksen.

Kl. 12:21

Mai Henriksen (KF):

Det var så én generel bemærkning, jeg lige fremdrog. Men jeg vil egentlig også gerne fremdrage en anden generel bemærkning fra høringsvarene, for der står nemlig:

»Der er bred tilslutning til intentionen med lovforslaget om at sikre bedre pædagogiske rammer for de gymnasiale fuldtidsuddannelser, men en række høringsparter finder ikke, at gennemførelsen af et fleksibelt klasseloft vil medvirke hertil.«

Vi er jo sådan set fuldstændig enige i det med, at man skal sikre de pædagogiske rammer, så der er vi egentlig meget på linje med de her høringsvar. Men gør det ikke indtryk på ministeren, at man selv i høringsvarene i høj grad siger, at det altså ikke er gennemførelsen af et fleksibelt klasseloft, som medvirker til netop at sikre bedre pædagogiske rammer og give det faglige løft i kvaliteten?

Kl. 12:22

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ministeren.

Kl. 12:22

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Det, jeg kan konstatere ud fra høringsvarene, er, at der er meget forskellige holdninger til det.

Det er sådan, at gymnasieleverne helt entydigt synes, at det er en god idé, gymnasieeleverne synes helt entydigt, at det er en god idé, og rektorerne er skeptiske på en række punkter. Jeg tror nu alligevel, at rektorerne er glade for de 206 mio. kr., der medfølger til at gennemføre det fleksible klasseloft med. Og som jeg også sagde før i mit svar til den konservative ordfører: hvis det viser sig i forbindelse med gennemførelsen, at der er noget, som er for bureaukratisk bøvellet, og som man kan gøre noget ved, så kigger vi på det.

Det her handler måske mere grundlæggende om, at hvis man er rektor, vil man godt have lov til at bestemme selv, sådan at de blander sig mindst muligt andre steder fra. Derfor er det jo et politisk valg, at vi her i Folketinget, at regeringen sammen med Enhedslisten tager stilling til, om vi synes, det er vigtigt, at der er maks. 28 elever i klassen, sådan at der er nogle bedre rammer for undervisningen.

Det synes vi ikke er et dybt indgreb i selvejet. Vi er måske lidt mere bekymrede ved, at det har vist sig i forbindelse med selvejet, at der bliver samlet flere og flere penge op i den almene del af den gymnasiale sektor, så der er et gennemsnitligt overskud på omkring 1 mia. kr. Dem synes vi man egentlig nok kunne sætte lidt mere i spil i forhold til selve undervisningen.

Kl. 12:23

Første næstformand (Bertel Haarder):

Fru Merete Riisager for en kort bemærkning.

Kl. 12:23

Merete Riisager (LA):

Jeg noterer mig, at ministeren siger, at rektorerne, altså lederne for de her selvejende institutioner, gerne vil bestemme selv. Det kan man i min optik ikke undre sig over, vi skal jo glæde os over, at de gerne vil bestemme selv.

Jeg noterer mig, at ministeren siger det her med den ene milliard kroner, og kan ikke lade være med at undre mig over, hvorfor ministeren er bekymret over, at gymnasierne her udviser ansvarlighed og

faktisk sparer op til eventuelle investeringer. Det giver mig generelt en bekymring, som får mig til at spørge ministeren, om vi kan forvente, at der vil komme flere politiske tiltag, som vil indskrænke gymnasiernes ret til selvledelse og deres status som selvejende institutioner.

Kl. 12:24

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ministeren.

Kl. 12:24

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Det er jo et mangeårigt ønske fra regeringspartierne side og i øvrigt også fra Enhedslistens, at der skulle være et loft for antallet af elever i gymnasierne, fordi vi kunne se, at antallet bare steg og steg år efter år. Derfor er det en politisk beslutning; vi ønsker, at der skal gives bedre rammer til elever og lærere for at få kvalitet i undervisningen.

Som jeg også sagde før til den konservative ordfører, har jeg svært ved at se, at det er et stort indgreb i det, at de er selvejende institutioner. Men det vil altid være en politisk diskussion, om man bare vil give institutionerne fuldstændig frit slag, så hver enkelt institution selv bestemmer, eller om der skal være nogle rammer, som selvejet skal fungere inden for. Og det synes jeg er en vigtig diskussion, der skal være.

Vi synes i regeringen, at der skal være nogle rammer for selvejet. Det er lige præcis en kombination, som man på nogle få, men afgørende områder siger om, at her er den politiske ramme for det gode gymnasium, og så er der en vigtig ledelsesopgave i at udfylde den ramme bedst muligt.

Det har f.eks. været rejst her i debatten, at man jo godt kan diskutere, at det, når man har et selveje, godt kan fremme en af de negative ting, nemlig at man begynder at konkurrere meget aggressivt med hinanden ved at markedsføre sig på forskellige ting for at tiltrække elever, fordi det jo betyder, at man kan få flere penge til gymnasiet.

Det er ikke, fordi jeg synes, at det er et problem, at man markedsfører sig med forskellige profiler, men jeg synes, at det er et problem, hvis man f.eks. bruger rigtig, rigtig mange penge på annoncer i stedet for at bruge dem på at få noget kvalitet i undervisningen.

Derfor noterer jeg mig også bare, at det drejer sig om mange penge – det overskud på den ene milliard hos de almene gymnasier er jo et gennemsnit, og der er meget forskel fra gymnasium til gymnasium, men ikke desto mindre vil det måske være en overvejelse værd, om de ikke var brugt bedre, ikke som en buffer, men bl.a. til, at gymnasierne selv kunne have sænket loftet for antallet i klasserne, så vi ikke politisk skulle have gjort det.

Kl. 12:26

Første næstformand (Bertel Haarder):

Fru Merete Riisager.

Kl. 12:26

Merete Riisager (LA):

Jeg noterer mig, at ministeren er bekymret for, at gymnasierne konkurrerer med hinanden. Det vil jeg mene at vi skal være rigtig glade for, for ved at konkurrere med hinanden øger de jo også niveauet, så vi skulle tværtimod hellere give dem en mulighed for at konkurrere i stedet for at sætte nogle standarder, som så er fælles for alle, og som de ikke kan bevæge sig uden for.

Så definerer ministeren sig ud af spørgsmålet ved at sige: Det er slet ikke et indgreb i selvejet. Det vil jeg nu nok mene at det er, så lad mig omformulere mit spørgsmål: Vil der komme flere rammer for de selvejende gymnasier, som de så skal prioritere inden for? Har ministeren flere rammer i ærmet, som skal definere, hvordan man driver gymnasium?

Første næstformand (Bertel Haarder):
Ministeren.

Børne- og undervisningsministeren (Christine Antorini):

Vi har ikke aktuelle planer om andre ting. Det, vi tager stilling til her, er det lovforslag, der ligger om maks. 28 elever i klasserne. Men en af de ting, som også ligger i det, er jo, at vi har kigget på den optagelsesbekendtgørelse, der er. Det er bare for at illustrere, at vi jo har set nogle enkelte gymnasier, som har opstillet helt egne profiler, som ikke har været begrundet i, hvad det er for et uddannelsesindhold, man skal optages på som elev, men i nogle helt andre kriterier.

Der er vi bl.a. gået ind og har kigget på den optagelsesbekendtgørelse og har sagt: Jamen det kan jo ikke være rimeligt, at man skal kunne sortere elever på nogle andre ting, end om de kan det, der skal til, for at de kan blive optaget på et gymnasium med de studieretninger, der er.

Så kan man igen spørge: Er det en unødigt politisk indblanding? Nej, det synes jeg er en vigtig politisk indblanding, fordi selvejet aldrig har skullet bruges til, at man med selvejet i hånden kan sortere elever fra, som man ikke lige synes passer til den profil, der er på gymnasiet.

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til børne- og undervisningsministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen slut.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Børne- og Undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 141:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Styrkelse af indsatsen over for familier med børn og unge, der har behov for særlig støtte).

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup).

(Fremsættelse 29.03.2012).

Forhandling

Første næstformand (Bertel Haarder):

Jeg giver ordet til fru Louise Schack Elholm som ordfører for Venstre.

(Ordfører)

Louise Schack Elholm (V):

Dette lovforslag er en udmøntning af en del af satspuljeaftalen for 2012 og en opfølgning på Barnets Reform, hvor hensigten er at styrke indsatsen over for udsatte børn og unge. Lovforslaget består af syv elementer, der skal forbedre vilkårene for udsatte børn og unge. Det første element af forslaget handler om at sikre bred udnyttelse af VISO's viden. VISO er en organisation med en faglig ekspertise inden for området udsatte børn og unge. Med lovforslaget skal VISO i

Kl. 12:27

højere grad udføre sin rådgivning af kommunerne ved besøg i kommunerne.

Kl. 12:27

Det andet element handler om det, ministeren kalder for at sparke døren ind. Det betyder, at under nogle særlige omstændigheder kan kommunen trænge ind i et hjem med udsatte børn uden retskendelse og uden beboerens samtykke. Dette bakker Venstre op om i en forventning om, at det kan hjælpe nogle i de særlig grove sager, hvor forældrene modarbejder kommunens kontakt, og hvor der er mistanke om vanrøgt, f.eks. som det var tilfældet i Brønderslevsagen. Vi er dog bekymret for, hvilken betydning forslaget har for retssikkerheden, og vi vil derfor gerne have belyst det nærmere i udvalgsarbejdet.

I det tredje element af forslaget foreslås det at udvide gruppen af myndighedspersoner med tandlæger og tandplejere i SSD-ordningen. SSD-ordningen blev etableret i forbindelse med Barnets Reform, og det sikrer, at en gruppe af myndighedspersoner omkring barnet én gang og i særlige tilfælde to gange vil kommunikere sammen for at afklare, om et barn kan have problemer. Denne ændring har karakter af en mindre revidering af SSD-ordningen.

Det fjerde element af forslaget handler om en styrkelse af efterværnet for anbragte unge. Dette er et element, som jeg lægger ekstra vægt på. Unge, der har været anbragt uden for hjemmet, er ofte særlig udsatte senere i livet, fordi de ikke har den samme forbindelse til familie og netværk, og fordi de ikke har fået den bedste start på livet. Det er derfor vigtigt at hjælpe disse unge bedst muligt videre i livet. Med dette forslag skal kommunen finde en kontaktperson til den unge, der var anbragt, umiddelbart inden den unge fyldte 18 år, og den unge får støtte af kontaktpersonen, indtil vedkommende fylder 19 år.

Det femte element af lovforslaget gør det klart, at der skal fastsættes konkrete mål i forhold til beskæftigelse og uddannelse i handeleplaner for unge fra 16 år og opefter.

Ja, og det sjette element af lovforslaget har næsten karakter af en indrømmelse af en fejl fra Socialdemokraterne og Socialistisk Folkepartis side. Det sjette element handler nemlig om mellemkommunale underretninger. I det oprindelige udkast til Barnets Reform, som Venstre fremlagde sammen med den daværende regeringspartner, De Konservative, var DUBU et nationalt tiltag. DUBU er et it-system, der skal sikre, at kommunerne får mellemkommunale underretninger, og sikre, at der er en bedre sagsbehandling af sager med udsatte børn. Socialdemokraterne og Socialistisk Folkeparti nægtede at bakke op om DUBU, der derfor ikke blev landsdækkende. Den eneste mulighed, vi havde for at gennemføre DUBU, var så at gøre det til en frivillig ordning, som det er på nuværende tidspunkt. Men dette forslag om mellemkommunale underretninger havde ikke været nødvendigt, hvis ikke rød blok havde forhindret DUBU i at blive landsdækkende i Barnets Reform.

I den syvende del af lovforslaget giver det rigtig god mening at man har tænkt sig at udvide underretningspligten kommunerne imellem til også at gælde mellem Grønland og Danmark, så børn og unge ikke tabes på gulvet, blot fordi de flytter mellem vores to lande, og det synes jeg er rigtig positivt.

Lovforslaget skønnes at medføre kommunale merudgifter på knap 6 mio. kr. i 2012 og knap 12 mio. kr. i 2013 og frem, og det finansieres gennem satspuljen. I Venstre er vi meget positive over for lovforslaget, og vi ser frem til den videre udvalgsbehandling.

Kl. 12:32

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Venstres ordfører. Så giver jeg ordet til Socialdemokraternes ordfører, hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 12:33

(Ordfører)

Rasmus Horn Langhoff (S):

Tak for det. Jeg skal lige gøre opmærksom på, at jeg holder den her tale på vegne af min socialordfører, fru Maja Panduro, der desværre er forhindret i at være her i dag.

En række tragiske enkeltsager de seneste år, hvor børn og unge er blevet svigtet og misbrugt på det groveste, har synliggjort et behov for at foretage ændringer og justeringer i forhold til disse allermest udsatte børn og unge. Der er behov for, at vi som samfund bliver bedre og hurtigere til at reagere og til at handle. Vi skal sikre vores børn og unge mod overgreb, og vi skal sikre, at de får de bedste muligheder for at trives og få et godt liv.

Med »Barnets Reform« tog vi flere tiltag, der skulle forbedre vilkårene for de allermest udsatte børn og unge, og med dette lovforslag tager vi endnu et skridt i den rigtige retning. Først og fremmest sikrer vi, at oplysninger, som er nødvendige for at beskytte barnet, kommer til at flyde bedre gennem systemerne, mellem kommunerne og mellem dem, der skal træffe beslutningerne og sørge for foranstaltningerne i forhold til de unge og børnene. Der er en stor udfordring i at sikre, at regler overholdes, og at de eksisterende muligheder for at yde den bedste indsats over for de udsatte børn og unge udnyttes.

Den nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation, forkortet VISO, blev oprettet med det formål at sikre en ordentlig rådgivning og vejledning af borgere og kommuner. For at gøre det muligt for VISO at yde den nødvendige rådgivning i de mest komplicerede og vanskelige enkeltsager vil det ofte være nødvendigt for kommunen at videregive oplysninger til VISO om barnets eller familiens forhold. I visse sager har det vist sig, at forældremyndighedsindehaveren ikke har villet give tilladelse til dette.

Med dette lovforslag letter vi adgangen til, at kommunerne kan videregive oplysninger og få bistand fra VISO. For i praksis at sikre, at kommunerne gør brug af VISO's rådgivning, sørger vi for, at kommunerne kan få bistand fra VISO, også selv om forældrene ikke har givet samtykke til det. I flere enkeltsager har der været problemer forbundet med, at familier flytter fra kommune til kommune, uden at oplysning og viden om familien i tilstrækkelig grad fulgte med eller blev håndteret.

I dag er det sådan, at hvis en familie flytter fra en kommune til en anden og fraflytningskommunen finder, at et eller flere af børnene har behov for særlig støtte, skal fraflytningskommunen underrette tilflytningskommunen om det. I flere tilfælde har der dog fra kommunens side været udtrykt tvivl om, hvad de kunne bede om at få oversendt, og hvad de kunne og skulle oversende. Det kan medføre en længere sagsbehandling, og at sagen i nogle tilfælde starter forfra, eller at overgreb og omsorgssvigt er blevet overset, fordi tilflytterkommunen har manglet tilstrækkelige oplysninger eller har siddet med et fragmenteret og misvisende billede af familien. Derfor skal der sikres en styrkelse af den mellemkommunale underretning. Der indsættes et krav om, at fraflytningskommunen af egen drift skal sende nødvendigt materiale til tilflytterkommunen, herunder vurderinger, og ikke først skal afvente en eventuel anmodning.

Endvidere udvides bestemmelsen til også at gælde, hvis en familie flytter til Grønland, hvilket ikke er tilfældet i dag.

Når det gælder om at sikre, at børn og unge får den rette hjælp, er det nødvendigt at inddrage familien og se på de forhold, der er i hjemmet. I langt de fleste tilfælde ønsker familien at samarbejde, men i nogle tilfælde ønsker familien ikke at bidrage og forhindrer myndighederne i at undersøge forholdene i hjemmet. I en række sager igennem de sidste år har det været tydeligt, at et besøg i hjemmet kunne have været medvirkende til at træffe helt nødvendige foranstaltninger over for børnene, fordi forholdene i hjemmet slet ikke har været i orden.

Med dette lovforslag gøres det muligt, at kommunerne uden retskendelse, og hvor det er nødvendigt for at afgøre, om der er en åbenbar risiko, kan få adgang til boligen. Socialdemokraterne mener, at det er nødvendigt og rigtigt, at kommunerne får bedre adgang til de lukkede familier. SSD-modellen giver relevante fagpersoner i barnets liv mulighed for at udveksle oplysninger vedrørende et barns omstændigheder og forhold, hvis det anses for at være nødvendigt for at hjælpe barnet eller den unge. Dette lovforslag udvider det eksisterende SSD-samarbejde, så det omfatter flere relevante faggrupper og dermed i endnu højere grad sikrer, at problemer opdages.

Derudover forbedres indsatsen over for unge, som er på vej ud i voksenlivet. Unge, der har været anbragt uden for hjemmet, er ofte særlig udsat senere i livet, fordi de ved anbringelsen ofte mister den tætte kontakt til familie og netværk. Derfor er vi meget glade for, at indsatsen over for netop disse unge forbedres og præciseres.

Alt i alt medfører dette lovforslag på en række områder en bedre indsats over for de allermest udsatte børn og unge i vores samfund. På den baggrund kan Socialdemokraterne selvfølgelig støtte forslaget.

Kl. 12:37

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Jeg giver straks ordet til hr. René Christensen, ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 12:37

(Ordfører)

René Christensen (DF):

De to tidligere ordførere har jo så glimrende redegjort for, hvad lovgivningen indeholder, så derfor vil jeg ikke gennemgå den en gang til. Jeg vil mere tale om de ting, som betyder meget for Dansk Folkeparti. Det er bl.a. efterværnet.

Det er utrolig vigtigt, at vi nu får muligheden for at give de her børn og unge hele pakken og ikke kun give dem en ungdomspakke op til det 18. år. Derfor er vi også utrolig glade for det med handleplaner. Vi havde jo en lille diskussion om, om det skulle hedde fremtidsplaner, eller det skulle hedde handleplaner. Vi kan såmænd godt leve med, at det hedder handleplaner. Det, vi synes er meget, meget vigtigt, og det, som vi også håber at kommunerne og sagsbehandlernes lægger meget vægt på, er, at handleplanerne nu også kommer til at omhandle uddannelse og beskæftigelse.

Det, vi desværre indimellem ser i dag, er jo, at kommunerne har nogle rigtig flotte tilbud til børn og unge, også tilbud, som er meget dyre. Så sker der det, at den pågældende unge bliver 18 år gammel, og så er man pludselig voksen, og så har man ikke behov for det her store flotte tilbud mere. Så kan man pludselig bo på eget værelse til nogle få tusind kroner om måneden. Der mener vi bestemt at den her lovgivning, som kommer nu, gør kommunerne mere opmærksom på den udfordring, der er. Og vi kan heller ikke forstå, at kommunerne handler, som de gør. Hvor mange unge – hvis man sådan kigger på sin egen familie og sin egen opvækst og rundtomkring – flytter hjemmefra, når de bliver 18 år, og flytter på eget værelse og har ikke behov for deres mor og far og noget netværk mere? Dem er der faktisk ikke ret mange af. Mange af de her unges netværk er jo et professionelt netværk, og det skal de selvfølgelig også have med i deres ungdomsliv efter det 18. år. Så derfor er vi utrolig glade for, at der nu kommer fokus på uddannelse og beskæftigelse, så de her børn og unge, selv om de har haft en svær opvækst, har en mulighed for at få et godt familieliv, få et godt voksenliv og også blive en del af samfundet, både som en del af samfundet og som bidrager til velfærds-samfundet. Så det glæder vi os meget til.

En anden ting, som vi er lidt nervøse for – der kigger jeg sådan lidt på ministeren – er omkring adgang til hjemmet. Vi er fuldstændig enige i, at vi har haft nogle sager, hvor der er behov for, at det her bliver gjort mere smidigt, at det bliver nemmere. Samtidig kan

man også sige, at vi også skal værne om den private ejendomsret og om retten til at have sit eget liv, så derfor vil vi foreslå, at vi her i udvalgsarbejdet kunne kigge på, om vi kunne få en revisionsbestemmelse ind, så vi måske i hvert fald de første år har en mulighed for at følge udviklingen. Hvor meget vil kommunerne bruge den her nye mulighed for at sparke døren ind – for at blive i ministerens ordbrug? For det skulle jo helst ikke blive reglen, at man bruger det her, men det skal være undtagelsen i de her helt specielle sager, hvor man har taget nogle helt specielle hensyn i forhold til det, der er blevet indberettet. Og så skal vi selvfølgelig glæde os over, at de her enkeltstående sager, som vi alle sammen er så rystet over, heldigvis ikke er sager, der kommer med evig eneste dag. Så det her er formodentlig ikke en lovgivning, der skal bruges meget, meget tit. Derfor vil vi gerne appellere til, at vi i udvalgsarbejdet får kigget på, hvordan vi hele tiden kan holde styr på, at kommunerne ikke begynder at gøre det her til en regel. Men det her er en undtagelse i de her helt specielle sager, hvor man har forventning om, at der er børn og unge, som bliver misrøgtet i deres hjem.

Ellers kan Dansk Folkeparti støtte forslaget. Og som jeg startede med at sige, er der langt flere tiltag. Men dem har de tidligere ordførere gjort så glimrende rede for.

Kl. 12:41

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Så giver jeg ordet til fru Liv Holm Andersen fra Det Radikale Venstre.

Kl. 12:41

(Ordfører)

Liv Holm Andersen (RV):

I dag behandler vi L 141, som er en række tiltag, der har til formål at styrke indsatsen over for vores mest udsatte børn og unge. Lovforslaget har flere elementer, som alle vil kunne medvirke til at gøre en reel forskel derude.

Fra radikal side er vi glade for, at kontaktpersoner til unge, der har været anbragt og nu bor alene, sikres, og at tandlæger kommer til at indgå i det såkaldte SSD-samarbejde, hvilket jo sker i en erkendelse af, at tandplejere ofte er de første til at opdage ting som seksuelt misbrug eller spiseforstyrrelser. Vi er også glade for, at der indføres krav om, at fraflytningskommunen nu skal oversende alt relevant sagsmateriale til tilflytningskommunen, så det her sker pr. automatik. Det er et krav, der også kommer til at gælde imellem Danmark og Grønland, så der kommer den samme underretningspligt imellem rigsfællesskabets kommuner som mellem de danske. Tilmed tydeliggøres VISO's mulighed for at oversende oplysninger i sager om særlig støtte til børn og unge uden forældrenes eller den unges samtykke. Og sidst, men ikke mindst gives kommunalbestyrelsen, hvilket der også er blevet redegjort for af den tidligere ordfører, i særlige sager adgang til forældremyndighedens bolig, når der er tale om, at det er nødvendigt for at afgøre, om et barn lider alvorlig skade, eller når forældremyndigheden bevidst modarbejder en vurdering. Det er vigtigt, for at vi sikrer samfundets tidlige indgriben.

Samlet set styrkes indsatsen altså, både den forebyggende og også indsatsen efter en anbringelse. Det er vi fra radikal side som sagt rigtig glade for, og vi kan med glæde støtte det her lovforslag. Tak for ordet.

Kl. 12:43

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til den radikale ordfører. Så giver jeg ordet til Socialistisk Folkepartis ordfører, fru Özlem Sara Cekic.

(Ordfører)

Özlem Sara Cekic (SF):

Det er meget glædeligt, at vi i dag vedtager et lovforslag, som indeholder så mange gode ting på en gang. Tidligere ordførere har også været oppe at fremhæve nogle af delelementerne i lovforslaget, og jeg vil også gerne benytte lejligheden til at snakke om nogle af de elementer, som jeg synes er særlig gode. I dag er det desværre sådan, når der er massivt store problemer i familierne, at vi ikke er særlig gode til at komme ind og få fat i de her udsatte børn og unge, inden overgrebene er så store og så smertefulde, at selve skaden er sket, og de her børn vil så tage skade resten af deres liv. Vi har også set nogle eksempler i pressen, og det gør vi faktisk med jævne mellemrum. Jeg tror efterhånden, vi en gang om måneden hører om forfærdelige situationer, børn har været udsat for, hvor man tænker: Kan noget så grusomt, noget så onskabsfuldt ske mod børn. Men det sker desværre.

Det er både et svigt af de her børn og unge, når kommunerne ikke er særlig gode til at gribe ind, og det er sandelig også et svigt af de her børn og unge, når heller ikke socialrådgiverne kommer ind de steder, hvor overgrebene sker, og derfor er det en rigtig god idé både at styrke det ansvar, der ligger i at kunne komme ind til de her hjem, og til at sikre, at de her familier ikke længere kan shoppe fra den ene kommune til den anden i håb om at kunne vinde tid – vinde tid til, at de stadig væk kan fortsætte deres onskabsfuldheder over for deres børn. Derfor er det en rigtig god idé at gå ind og skærpe den underretningspligt, der skal være mellem kommunerne.

Så er der en anden ting, som jeg personligt glæder mig rigtig meget over, og det er, at SSD-samarbejdet nu udvides til også at omhandle tandlæger. SSD-samarbejdet går ud på, at nogle bestemte faggrupper uden samtykke fra forældrene kan snakke sammen og være med til at udveksle nogle erfaringer og nogle oplysninger. Men indtil videre har tandlægerne ikke været en del af det. Man ved, at tandlæger er den faggruppe, som for det meste ser de første tegn på, at børn bliver udsat for seksuelle overgreb. Man kan simpelt hen i kæberegionen se, at børn bliver udsat for seksuelle overgreb. Tandlægeforeningen gik ud og sagde, at det var et problem, de ikke var med i den her SSD-ordning, så jeg er utrolig glad for, at de er kommet med, for alle de faggrupper, der kan være med til at fange de her faresignaler, skal selvfølgelig også have mulighed for det.

Det sidste, jeg vil fremhæve, er efterværn. Vi bruger jo milliarder på at hjælpe de her børn og unge, og når de her unge en dag bliver 18 år, sker der det, at vi slipper dem. Som ordføreren fra Dansk Folkeparti også sagde, bliver det rigtig godt at gå ind og kigge på, hvad vi kan gøre for at strukturere den hjælp, vi giver dem ved at lave de her handleplaner, men også prøve at styrke det efterværn, der er – det vil sige den særlige hjælp for de her unge, der er. Vi er så startet et sted og har sagt, at det er dem, der er anbragt på eget værelse, og selvfølgelig er målet, at den her ret, som unge får med det her lovforslag, skal udvides. Jeg så gerne, at den her ret gjaldt stort set alle unge, der var blevet anbragt på en eller anden institution, i familiepleje eller i en anden form, for jeg synes, det er afgørende, at de her unge får den hjælp, for ellers falder de igennem. En del undersøgelser viser faktisk, at de ender i kriminalitet, at de får en eller anden form for psykisk eller fysisk sygdom, eller at de ender i misbrug. Og de her unge har brug for helt konkret hjælp. Nogle af dem har brug for, at der er nogle, der hjælper dem med at komme i gang med uddannelse, andre har brug for noget støtte, og derfor er det rigtig godt, at vi i fællesskab siger, at efterværn er noget, vi gerne vil styrke.

Så vil jeg gerne til sidst sige, at jeg er rigtig glad for, at vi er så mange partier, der står bag de her lovændringer. Selvfølgelig gør lovændringerne ikke det hele alene, og der er, når vi laver lovændringer, behov for, at vi også i fællesskab følger loven rigtig, rigtig tæt, for indtil videre har det været sådan, at vi har haft tendens til at

lave de her lovændringer, vel vidende at kommunerne ikke altid var med, og det var ikke altid, at de gik ind og førte loven ud i praksis. Derfor håber jeg også, vi kan følge den her lov meget tæt, og at vi vedrørende de love, vi vedtager, fremover grundlæggende altid går ind og kigger på, hvordan de virker; det kan være 1 år, 2 år, så vi er sikre på, at det faktisk bliver implementeret, og at det ikke bare bliver flere ord i lovkatologet.

Jeg vil afslutningsvis sige, at jeg er glad for lovforslaget, og vi støtter selvfølgelig selve lovforslaget.

Kl. 12:48

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Socialistisk Folkepartis ordfører. Jeg giver straks ordet til fru Pernille Skipper fra Enhedslisten.

Kl. 12:49

(Ordfører)

Pernille Skipper (EL):

Mange tak for det. Jeg tror, at vi alle sammen herinde er enige om, at vi hele tiden skal gøre mere og blive bedre i forhold til at hjælpe udsatte børn og unge; det er der ikke nogen tvivl om. Og det her lovforslag har bestemt nogle gode intentioner om at gøre det nemmere for kommuner at hjælpe familier, børn og unge, som har det svært.

Når det er sagt, er der nogle punkter, hvor jeg gerne vil udtrykke Enhedslistens bekymring. Først og fremmest finder jeg det bekymrende, at Datatilsynets bemærkninger, som altså sætter et kraftigt spørgsmålstegn ved lovforslagets forenelighed med persondataloven, i høringsnotatet afvises som værende af lovteknisk karakter. Datatilsynet indvender, at de ikke er enige i, at der er en overensstemmelse mellem denne lovgivning og persondataloven i forbindelse med at videregive personfølsomme oplysninger til VISO uden samtykke.

De indvender, at det er betænkeligt i forhold til persondataloven at udvide SSD-samarbejdet. Og de mener også, at man ikke i tilstrækkelig grad har vurderet den her udvidelse af mellemkommunale underretninger i forhold til persondataloven. Det synes jeg ikke handler om teknik.

Persondataloven kan måske for mange forekomme relativt teknisk at sætte sig ind i. Det er jeg helt med på, og jeg synes sådan set også, det kan være svært, men det er altså persondataloven og det bagvedliggende direktiv, som sådan set handler om ufravigeligt at beskytte vores borgeres basale rettigheder – en beskyttelse mod, at man i det offentlige system spredt dybt personlige oplysninger til andre uden at have en rigtig god grund. Jeg afviser ikke, at det kan være tilfældet eller er tilfældet i de forslag her. Som sagt er intentionerne gode, og i Enhedslisten afviser vi overhovedet ikke, at der kan være ræson i dem, men vi bliver simpelt hen nødt til at kunne begrundede og uddybe i en grad, så Datatilsynet også bliver tilfredse og deres kritik imødekommet. Det vil vi tage op i den videre udvalgsbehandling.

Desuden indeholder forslaget her en adgang til, at kommunerne skaffer sig adgang til en families hjem uden retskendelse. Der lægges op til, at det skal ske på tre betingelser: for det første, hvis det sker som led i en børnefaglig undersøgelse, for det andet, hvis det må anses for at være nødvendigt for at afgøre, om der er risiko for alvorlig skade på barnet, og for det tredje, hvis forældrene besluttet har modarbejdet, at en børnefaglig undersøgelse gennemføres.

Det indebærer jo en indskrænkning i retten til privatlivets fred, som er bestemt i den europæiske menneskerettighedskonvention. Det indebærer også et indgreb i boligens ukrænkelighed, som er bestemt i grundloven. Det er to meget grundlæggende rettigheder, vi har som borgere, og der skal selvfølgelig være meget stor klarhed over det, når vi går ind og indskrænker de rettigheder, begrænser de rettigheder.

Først er der det problem i det, at man ikke definerer tilstrækkeligt i bemærkningerne til det her lovforslag, hvad der er nødvendigt, alt-

så hvad nødvendigt dækker over, hvad alvorlige skader dækker over, og hvad at modarbejde dækker over. Og det er rigtigt, at ministeren vil klargøre det nærmere i en bekendtgørelse, men jeg tror altså, det er rigtig vigtigt, at vi også i Folketinget er bevidste om, hvad det egentlig indebærer, når vi giver lov til, at man altså går ind i menneskers hjem uden først at have fået en retskendelse i hånden.

Det er ikke fuldstændigt klart for mig og heller ikke fuldstændigt klart for Institut for Menneskerettigheder i deres høringssvar, hvorfor det er nødvendigt at fravige kravet om en retskendelse. Jeg har fuld forståelse for, at der i meget grove sager kan være behov for at tvinge sig adgang til et hjem for simpelt hen at få afklaret, om man har at gøre med et barn, som har brug for hjælp. Der skal ikke være nogen tvivl om, at det ikke må være en lukket dør, der afgør, om et barn får den nødvendige hjælp. Men jeg har svært ved at forstå, hvorfor det ikke kan ske med en retskendelse i hånden, altså hvorfor vi ikke giver socialrådgiverne mulighed for at gå ned og få en retskendelse hos domstolene, ligesom politiet skal gøre det, hvis politiet skal trænge ind i andre menneskers hjem. En retskendelse er jo altså en dommers saglige vurdering af, om det er nødvendigt, og det er en meget grundlæggende retssikkerhedsgaranti. Det vil vi også meget gerne tage op i den videre behandling.

Til slut skal jeg sige, at til trods for at vi stiller os skeptiske over for dele af det her lovforslag, er vi glade for intentionerne bag det, og vi forsøger at arbejde videre i udvalgsbehandlingen.

Kl. 12:54

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Enhedslistens ordfører. Jeg giver ordet til Liberal Alliances ordfører, fru Thyra Frank.

Kl. 12:54

(Ordfører)

Thyra Frank (LA):

Lovforslag L 141 skal ses som et forslag, der giver kommunerne flere redskaber til at gribe ind, hvis der er bekymring for et barn eller en ung.

Liberal Alliance er enig i lovforslagets intentioner, der følger op på de tiltag, satspuljepartierne har taget de seneste år, herunder Barnets Reform. Vi er dog principielt bekymrede over den del af lovforslaget, der giver en kommunalbestyrelse ret til at tvinge sig til adgang i et hjem uden retskendelse, og den del af forslaget, der handler om videregivelse af oplysninger uden samtykke. Så vi ser frem til at få disse punkter nærmere belyst i udvalgsarbejdet.

Kl. 12:55

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Liberal Alliances ordfører. Så giver jeg ordet til den konservative ordfører, hr. Tom Behnke.

Kl. 12:55

(Ordfører)

Tom Behnke (KF):

Også fra konservativ side kan vi bakke op om lovforslaget her. Det er som nævnt en del af satspuljeforhandlingerne og det forlig, der er indgået i den sammenhæng, og da De Konservative er en del af det, står vi selvfølgelig ved det, vi er blevet enige om. Vi synes faktisk også, at det her forslag er et rigtig godt forslag. Det er et forslag, der handler om styrke indsatsen over for udsatte familier med børn og unge – et område, der har trængt til at blive kigget efter, og at vi får strammet op og gjort det mere gennemskueligt, hvad man kan, og hvad man ikke kan, og hvordan vi bedre kan hjælpe de familier, hvor der er problemer. Og det er der behov for, desværre.

Så forslaget her er i bund og grund et spørgsmål om at få taget bedre hånd om udsatte børn. Det er bedre og hurtigere hjælp, og det

er lettere hjælp til udsatte børn, også selv om forældrene modsætter sig, at man prøver at hjælpe børnene. Det er til barnets bedste.

Jeg forstår godt diskussionen om boligens ukrænkelighed og ejendomsrettens ukrænkelighed osv. osv., og jeg synes, det er fint, at vi får en mere grundig drøftelse under udvalgsbehandlingen og kan få spurgt ind til det her. For det er selvfølgelig også noget af det, der bekymrer os som Konservative, nemlig at vi her giver en mulighed for, at myndighederne kan gå ind uden at have en dommerkendelse med. Men vi har alligevel bemærket, at der jo altså er nogle klare krav og kriterier for, at man kan gøre det, og vi kan jo få spurgt ind til og uddybet mere præcist, hvad der ligger i de ord, men det er jo ikke sådan, at myndighederne *bare* kan gøre, hvad der passer dem. Der skal være en sag, der skal være en begrundet mistanke om, at der er noget at komme efter. Man skal have prøvet alt mulig andet først, og det må kun ske, hvis det er sådan, at det er nødvendigt at gennemføre det.

Men i de sager, som desværre har været oppe den seneste tid – mange rigtig, rigtig kedelige sager – har det jo vist sig, at der er det her behov. Der er et behov for, at vi indretter lovgivningen, så det er nemmere at komme de her børn til undsætning, og det skylder vi dem. Og derfor synes vi, at forslaget her er et rigtig godt lovforslag.

Jeg vil så også sige, at det jo kun et skridt i den rigtige retning. Der er mange gode ting i lovforslaget her, men det, der mangler – og det var også det, som Venstres ordfører var inde på – er det, som vi i sin tid foreslog, nemlig at vi skulle have det såkaldte DUBU-register, som er et register, hvor sagsbehandleren, når vedkommende får sådan en sag på sit bord, kan taste sig ind i DUBU-registeret og oprette sagen der. Det er et it-hjælperedskab, som sørger for, at man får gjort alt det, der skal gøres, i de her sager – man husker høringsfrister og de deadlines, der er, man kommer hele vejen rundt om sagen. Og man får små alarmopkald, når man skal huske at gøre noget og sørge for det ene og det andet i sagsbehandlingen, og det gør jo altså, at det bliver fagligt set en meget bedre sagsbehandling, og det bliver også en mere ensartet sagsbehandling. Derfor er retssikkerheden også i højsædet, når vi taler om det her DUBU-register. Men det er kun den ene del af registeret, nemlig hjælpen til sagsbehandleren.

Den anden del handler om, at hvis alle kommuner er med i den her DUBU-register-ordning, er det meget nemt at opfange de såkaldte nomadefamilier, altså familier med problemer, som flytter fra kommune til kommune. Hver gang kommunen kommer for tæt på, flytter familien til en ny kommune, fordi man ved, at der så går nogle måneder eller år, inden myndighederne igen er på omgangshøjde. Og der sikrer det her DUBU-register jo altså, at der lige præcis er en alarm, der tænder, når en familie, som man har øje på, flytter, for så skal tilflytningskommunen sørge for at tage hånd om det; man koordinerer det mellem fraflytterkommunen og tilflytterkommunen.

Det DUBU-register foreslog vi jo i sin tid, da vi havde regeringsmagten, at man skulle have som en obligatorisk ordning, men det var der ikke flertal for, der kunne ikke findes et flertal for det. Siden hen er der så sket det, at registeret er blevet oprettet på frivillig basis. Cirka halvdelen af kommunerne er med, og det er jo godt, men det er ikke godt nok.

Jeg har kunnet forstå på socialministeren ved de samråd, der har været om de her sager, at socialministeren faktisk nu er indstillet på, at der skal være en bedre koordinering mellem kommunerne, og at ministeren på sin måde vil prøve at få alle kommuner med i DUBU-register-ordningen. Og der vil jeg bebude, at vi fra konservativ side i næste uge fremsætter et beslutningsforslag, hvor vi siger, at vi ved lovgivning fastlægger, at kommunerne *skal* benytte sig af DUBU-registeret, for det er den bedste måde at sikre de her børn og de her familier på, så de ikke bliver sat mellem to stole, og så sagsbehandlingen ikke går til, ved at familierne flytter fra kommune til kommune.

Men det er som sagt et beslutningsforslag, vi fremsætter i næste uge – den tid, den glæde. Så får vi jo behandlingen af det, og så må vi se, hvor langt ministeren vil holde ord, i forhold til hvad ministeren har sagt, nemlig at hun er enig i, at det her skal gøres bedre. Det ønsker vi også fra konservativ side, så det ser vi frem til. Og indtil da støtter vi lovforslaget her, som helt klart er nogle skridt i den rigtige retning.

Kl. 13:00

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til alle ordførerne. Så giver jeg til sidst ordet til social- og integrationsministeren, hvis hun ønsker det.

Kl. 13:00

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Tak. Og ja, jeg ønsker ordet. Jeg ønsker at tage ordet for at sige tak. Tak til alle, som har været med. Vi har haft forhandlinger igennem lang tid i satspuljekredsen. Vi har lavet en aftale, og nu er der et lovforslag. Jeg synes, at vi har haft en god proces, og jeg vil sige til alle: I dag er det en rigtig god dag for børnene i Danmark. Det er et enigt Folketing, der står bag de forandringer, som vi lægger op til, og jeg vil gerne understrege, at jeg er dybt taknemlig for, at alle har taget det her arbejde så seriøst.

Der har været en lang række forskellige gennemgange af, hvad lovforslaget indeholder, så det vil jeg ikke kaste mig ud i. Men jeg vil samle lidt op på nogle ting og svare på nogle af de spørgsmål, som er blevet rejst.

Venstre startede med at nævne en bekymring for retssikkerheden, og efterfølgende har flere andre partier nævnt, at de har gjort sig præcis de samme bekymringer. Det er sådan, at vi har set, der er et behov for, at man kommer ind i nogle af de her lukkede familier. Det er altså lykkedes for forældre, som misrøgter deres børn, at gemme sig for myndighederne ved eksempelvis ikke at være hjemme på de tidspunkter, hvor man har aftalt, at kommunen skal komme forbi for at se, om børnene har det godt; ved ikke at passe de aftaler, man har, og ved i det hele taget at forsøge at gemme sig. Det kan vi jo ikke rigtig leve med. Det, jeg mener, er, at vi nu har set den ene sag efter den anden, hvor man efterhånden meget, meget tydeligt får billeder frem på nethinden af, hvad det er for nogle forhold, de her børn har levet under. Jeg tror ikke, der er nogen, der tænker tilbage på bil lederne fra Brønderslevhuset, der kan sige, at det ikke er i orden, at politiet skal kunne give adgang til, at kommunen kommer ind for at se, om børnene har det godt.

Vi lægger nogle meget, meget strenge kriterier ind, for det er jo rigtigt, som også fru Pernille Skipper siger, at boligen er ukrænkelig. Vi har ret til vores privatliv, men et eller andet sted går grænsen, og grænsen for mig går der, hvor vi skal passe på de børn, der lever i hjem, hvor forældrene har deres bolig. Vi har altså lavet nogle meget strenge kriterier, hvilket vil sige, at man ikke bare fra den ene dag til den anden kan komme og sige: Så er det nu – nu i dag sparker vi døren ind for at se, om børnene har det godt. Man skal først have truffet en afgørelse om, at der skal laves en § 50-undersøgelse, en børnefaglig undersøgelse. Dernæst skal kommunen vurdere, at det er strengt nødvendigt for at afgøre, om der er en åbenbar risiko for, at barnet lider alvorlig skade på enten sundhed eller udvikling. Det er altså alvorlige sager. Dernæst skal familien have modarbejdet, at man på lempeligere vilkår kan opklare, om barnet har behov for hjælp. Jeg synes, vi har sat nogle meget, meget strenge kriterier ind, og jeg synes, at de mange sager, vi har set om børn, der har levet i hjem, man næsten ikke kan karakterisere som boliger, viser, at vi har grund til at gøre det her; at vi bliver nødt til at gøre det.

Men jeg lytter mig til, at der er en bekymring for, hvordan den her regel vil finde anvendelse. Jeg tror, det var Dansk Folkeparti, som nævnte, at man eventuelt ønsker at se på, om man kan lave en revisionsbestemmelse, sådan at vi går ind og noterer ned, hver gang

den her regel finder anvendelse. Jeg synes, vi skal se på i udvalgsarbejdet, om ikke vi kan få sat noget ind om det.

Dansk Folkeparti nævner efterværn. Og der har vi jo også en aftale i satspuljekredsen om, at det er noget af det, vi skal se på til efteråret, når vi skal finansiere en ny satspuljeaftale. Det er et ønske, som især har været meget stærkt hos SF, og vi har aftalt, at det er noget, vi kigger nærmere på. Nu tager vi i første omgang det første skridt, nemlig det, der siger, at unge, som har været anbragt uden for hjemmet, får ret til kontakt med en medarbejder. Men vi kommer til at se på, hvordan vi også efterfølgende kan gøre det endnu bedre, for det er rigtigt, som mange har været inde på, at man jo ikke er flyveklar, når man er 18 år. Man er slet ikke flyveklar, hvis man kommer fra en mor eller en far, som ikke har været specielt gode til at passe på barnet, og som ikke kan hjælpe barnet i den overgang, der er til at blive voksen. Derfor skal vi gøre mere på efterværnsfronten, og det har vi en aftale om at vi kigger på.

Enhedslisten bekymrer sig igen om adgangen til private hjem og nævner Datatilsynet. I den forbindelse har jeg kigget i nogle af papirerne, og jeg fandt frem til en ting, som jeg synes jeg gerne ville nævne i forhold til bestemmelserne om, hvornår kommunen må få adgang til at komme ind. Der blev ytret et ønske om, at man eventuelt skulle se på, om man kunne bruge en dommerkendelse. Jeg har lidt den holdning, at hvis en sag er så alvorlig, at man skal gå til domstolene og sige, at man er så bekymret for det her barns udvikling, at man har behov for en dommerkendelse, så mener jeg faktisk, at man i det tilfælde jo burde tvangsføre barnet. Og i dag har man allerede ret til at komme ind i en lukket familie, hvis man kommer for at fuldbyrde en tvangsmæssig foranstaltning. Det vil sige, at hvis man kommer for at fjerne barnet, kan man naturligvis gå ind. Det, vi gerne vil her, er jo at komme, inden det bliver nødvendigt. Men man skal endelig stille de spørgsmål, der blev nævnt. Så svarer jeg på dem, og så må vi tage det i udvalgsarbejdet.

De Konservative siger, at det her er et skridt i den rigtige retning. Og jeg vil sige, at det er rigtigt. Det er det. Det er ét skridt. Vi har jo i fællesskab taget flere andre skridt. Vi har andre lovforslag på vej; vi har andre ting, vi allerede har aftalt; vi har holdt mange samråd, hvor vi har diskuteret, hvordan vi kan forbedre forholdene for børnene, hvordan vi kan styrke kommunernes mulighed for at hjælpe, hvordan vi kan få dem til at leve op til de forpligtelser, der er inden for børneområdet generelt. Så det er rigtigt, at der kommer til at ske langt, langt mere, for det er der brug for derude.

Endelig var der en diskussion om DUBU. DUBU er et ret fantastisk it-system, fordi det på en meget overskuelig måde gør det meget nemt at finde ud af, hvad det er, man som sagsbehandler skal undersøge, når man sidder og skal lave eksempelvis en børnesag. Der blev refereret til, at der i sin tid har været en debat om, hvorvidt DUBU skulle ruller ud og være landsdækkende, eller hvorvidt man skulle gøre det ad frivillighedens vej. Dengang var der en konservativ socialminister, og man valgte jo ikke at rulle det ud; man stillede jo ikke et krav om, at det skulle være i alle landets kommuner. Det gjorde man nok ikke, fordi DUBU på det tidspunkt, hvor man traf beslutningen, ikke var færdigudviklet. Der var stadig væk børnesygdomme og begyndervanskeligheder, og det er jo dem, som nu er væk. I dag er DUBU det system, man bruger i over halvdelen af landets kommuner, og det er mit håb, som jeg nævnte, at vi meget, meget snart kan finde frem til en aftale om, at det kan komme til at fungere i alle kommuner. For nu virker det, og det vil, som også den konservative ordfører sagde, være langt lettere, at man bruger det samme it-system. Men jeg kan jo ikke svare for, hvad der er sket i fortiden. Jeg kan bare konstatere, at hvis man under den tidligere borgerlige regering havde ønsket at få DUBU gjort landsdækkende fra starten, så kunne man jo bare have brugt sit flertal.

Men jeg vil sige tak for en rigtig, rigtig god debat. Jeg synes, det er en glædens dag for børnene i Danmark, og jeg glæder mig over, at

Folketinget arbejder så bredt sammen om at finde gode løsninger. For det er det, vi har gjort.

Kl. 13:07

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til social- og integrationsministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse herimod, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 142:

Forslag til lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Børnerådets fortalervirksomhed).

Af social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup).
(Fremsættelse 29.03.2012).

Kl. 13:07

Forhandling

Anden næstformand (Søren Espersen):

Forhandlingen er åbnet. Venstres ordfører, Louise Schack Elholm.

Kl. 13:07

(Ordfører)

Louise Schack Elholm (V):

Dette lovforslag er også en del af satspuljeaftalen. Forslaget går ud på at forstærke Børnerådets virke som fortalere for børnene over for regering og Folketing. Børnerådet er et tværfagligt og uafhængigt råd, der arbejder for at sikre børns ret til omsorg og indflydelse. Forslaget medfører dermed, at børn får en stærkere stemme i samfundsdebatten. Det sætter vi i Venstre enormt stor pris på.

Børnerådet ikke den eneste institution, der arbejder for børns rettigheder: Ankestyrelsen kan tage konkrete sager op, Ombudsmanden fører tilsyn med institutionerne, kommunerne skal levere rådgivning, og Børns Vilkår supplerer med BørneTelefonen, der giver børnene én indgang til systemet. Og så er der alle de private organisationer, der også gør en positiv forskel i børns hverdag. Alle disse instanser og organisationer udfører et stort stykke arbejde. Jeg synes derfor, vi i Danmark har et godt system, men det kan godt blive bedre.

At øge Børnerådets mulighed for at tale børns sag er netop en forbedring. Konkret præciserer lovforslaget, at Børnerådet har til opgave at virke som fortalere for børn ved at rådgive regering og Folketing. Tidligere fremgik dette alene af bekendtgørelsen.

Samtidig sikrer lovforslaget, at Børnerådet har ret til at anmode om at aflægge besøg på institutioner, hvor børn opholder sig. På den måde kan Børnerådet få et konkret indblik i de danske børns hverdag og vilkår. Børnerådet tilføres 2 mio. kr. årligt fra satspuljemidlerne til styrkelse af løsningen rådets opgaver, og det er noget, vi i Venstre har kæmpet hårdt for.

Derudover vil der med lovforslaget blive oprettet et særligt børnefagligt kontor under Folketingets Ombudsmand, og det vil gøre det lettere for Ombudsmanden at overvåge og kontrollere udviklingen i sikringen af børns rettigheder.

Desuden styrkes Børns Vilkårs BørneTelefon. Det sker på baggrund af den aftale, som Venstre, De Konservative, Dansk Folkepar-

ti og Liberal Alliance indgik sammen sidste forår for at forbedre børnenes vilkår ved at gøre BørneTelefonen til én fælles indgang for børnene. Dengang udvidede vi ordningen, og det er det, der nu er skrevet ind i dette lovforslag. Jeg har i hvert fald ikke kunnet se, at der er nogen ændringer i forhold til den aftale, der blev indgået sidste forår.

Ved BørneTelefonen sidder rådgivere med en børnefaglig baggrund klar til at hjælpe børn videre i systemet. At styrke BørneTelefonen vil derfor gøre det lettere for børn at få rådgivning. Venstre støtter lovforslaget.

Kl. 13:10

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Herefter er det Socialdemokraternes ordfører, hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 13:10

(Ordfører)

Rasmus Horn Langhoff (S):

Tak for det. Igen vil jeg sige, at jeg holder talen på vegne af vores socialordfører, fru Maja Panduro, som jo desværre er forhindret i at være her i dag.

Socialdemokraterne har længe ønsket, at Børnerådet blev styrket som fortalervirksomhed for børn, bl.a. i forlængelse af anbefalingerne fra FN's Børnekomité. Som ordfører for et parti, der historisk set har medvirket til at sikre børn bedre rettigheder, er det med glæde og tilfredshed, at jeg i dag kan være med til at tage endnu et skridt i retning af at sikre børns rettigheder og børns stemme i den offentlige debat.

Lovforslaget indeholder en række fornuftige elementer, som alle medvirker til at styrke børns rettigheder i Danmark ved at tydeliggøre og præcisere Børnerådets fortalervirksomhed for børn i samfundet i selve lovteksten. For det første styrkes fortalervirksomheden om børns rettigheder under Børnerådet. Dermed vil børn få en klar stemme i den offentlige debat og over for Folketinget, regeringen og de centrale myndigheder. For det andet bliver det fremover muligt for Børnerådet at aflægge institutioner besøg for at indhente konkret faktuel viden om forholdene for børns opvækstvilkår i Danmark. For det tredje vil Børnerådets vejledning til børn og unge blive styrket.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med, at Folketingets Ombudsmands kompetencer på børneområdet bliver styrket med oprettelsen af et børnefagligt kontor, og der bliver etableret én indgang for konkret rådgivning af børn og unge via BørneTelefonen i regi af Børns Vilkår, som rådgiver rigtig mange børn, herunder også børn, der har meget svært at fortælle andre om deres problemer.

Samlet set er der tale om et markant løft af børns rettigheder og børns stemme i Danmark. Derfor støtter Socialdemokraterne op om lovforslaget.

Kl. 13:12

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren, og herefter er det fru Karin Nødgaard som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 13:12

(Ordfører)

Karin Nødgaard (DF):

I forbindelse med drøftelserne om satspuljemidlerne for 2012 var et af emnerne, hvordan vi fra lovgivers side kan medvirke til, at samfundet gør sit yderste for at beskytte og hjælpe børn og unge, som af den ene eller den anden grund ikke har eller har haft de optimale livsvilkår. Det danske samfund er generelt kendetegnet ved, at vi passer på og beskytter de svage og udsatte, og der er et socialt sikkerhedsnet spændt ud, så vi kan hjælpe og vejlede, når der er brug for det. Fra politisk side er der dog heldigvis en indstilling til, at der

fortsat kan ske forbedringer, og at vi ikke er nået til et punkt, hvor vi kan konstatere, at nu er man nået i mål som samfund.

Dansk Folkeparti er som så mange andre, herunder andre politiske partier, myndigheder, interesseorganisationer og borgere i al almindelighed, påvirket og bekymret, når vi hører om sager, hvor børn og unge lider nød, er udsat for misrøgt eller er kommet i klemme i samfundet af den ene eller den anden årsag. Nogle har det svært fysisk, psykisk eller socialt – det er både en ulykkelig situation at befinde sig i for den enkelte og ofte en meget uoverskuelig situation. Derfor hilser Dansk Folkeparti dette lovforslag velkommen, et forslag, der også blandt de mange høringsberettigede får mange positive bemærkninger med.

Forslaget skal ses som en del af det at sikre en forbedring af børns og unges retsstilling i Danmark, og for at nå dertil er det vigtigt, at alle børn kender deres rettigheder og er klar over, hvor og hvordan de kan søge råd og vejledning, når livet og hverdagen er svær at overskue. Det vil givet blive en fordel for børn og unge, at Børnerådets hjemmeside udbygges, og at man derigennem kan blive vejledt i, hvordan man kan klage og få hjælp i det offentlige system. Og henvisningen til BørneTelefonen styrkes, hvilket klart er en fordel. BørneTelefonen er en vigtig instans for mange udsatte børn og unge, hvor man kan få gratis og anonym rådgivning, når man henvender sig.

Når vi finder, det er vigtigt at styrke Børnerådets virksomhed, er det for at sikre, at børns rettigheder fremmes og styrkes i den offentlige debat, og at der bliver en øget mulighed for at påvirke kritisable forhold. Derudover er der også en større inddragelse af børns og unges synspunkter i denne lovtekst, hvilket er en klar forbedring. Styrkelsen af Folketingets Ombudsmand med oprettelsen af et særligt børnefagligt kontor har været vigtig, da der her kan behandles klager, der vedrører børn, aflægges besøg på institutioner, hvor børn opholder sig, og føres kontrol med myndigheder i forhold, der vedrører børn, og man kan eventuelt af egen fri drift tage sager op.

Som med så megen anden lovgivning er der stor fornuft i, at man løbende holder øje med de love, der vedtages, og at der efterfølgende kan justeres og eventuelt ske forbedringer. Derfor finder Dansk Folkeparti det positivt, at ministeren vil følge op på ordningen om 2 år, og vi forventer, at partierne bag satspuljeaftalen inddrages og orienteres løbende. Vi må i denne forbindelse ikke glemme, at en af vores fornemste opgaver som politikere er at beskytte dem, som ikke selv kan råbe op og tage vare på deres livssituation eller er kommet til et punkt i livet, hvor meget synes uoverskueligt. Dansk Folkeparti bakker op og ser frem til at følge udmøntningen af dette lovforslag.

Kl. 13:15

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren, og herefter er det den radikale ordfører, hr. Hans Vestager.

Kl. 13:16

(Ordfører)

Hans Vestager (RV):

Det var i 1977, at organisationen Børns Vilkår blev grundlagt. Det var folk, der var interesserede i at arbejde for, at børn fik bedre vilkår. Omkring 1985 blev foreningen Børns Vilkår omdannet til en medlemsorganisation, og i dag er det kommet så vidt med organisationen Børns Vilkår, at det er dem, der driver BørneTelefonen, og at de har et budget på 26 mio. kr. Det er en professionel organisation – ngo – som samler folk fra det faglige miljø.

På et senere tidspunkt gik staten så ind og grundlagde Børnerådet, og det forslag, som vi nu behandler her, betyder jo, at Børnerådets fortalervirksomhed styrkes. Det er sådan, at der i år bruges 6,2 mio. kr. af statsmidler, satspuljemidler og finanslovmidler til Børnerådets virksomhed, og der er jo egentlig ikke meget nyt i det, som man nu foretager ved denne lovændring, fordi man tydeliggør noget

af det, som allerede har været Børnerådets virksomhed. Det eneste nye, der ligger i det, er, at man nu skriver ind i lovteksten, at Børnerådet som led i sin fortalervirksomhed kan *anmode* institutioner, hvor børn opholder sig, om at måtte aflægge besøg. Det er en god ting, at det bliver gjort på den måde. Det, man kan læse ud af hele det arbejde, der har været gjort med dette lovforslag, er jo, at man skal styrke Børnerådet, men samtidig skal man sørge for, at man ikke griber ind i de tilsyns- og ansvarsopgaver, som allerede findes på området, og som kommunerne altså har.

Så skal jeg lige sige, at ikke bare styrker man Børnerådet med 2 mio. kr. i forhold til de 6 mio. kr., de bruger i øjeblikket, men man styrker også Børns Vilkår, som nu får 4,5 mio. kr. til styrkelse af BørneTelefonen. Det er nødvendigt, at det offentlige også går ind der, for når fonde yder penge til det, er det jo rimeligt, at det offentlige også er med.

Med hensyn til det børnefaglige kontor hos Ombudsmanden er det sådan, at Ombudsmandens budget er på i alt omkring 55 mio. kr., og man vil så styrke det med 5 mio. kr. til et børnefagligt kontor. Det må siges at være en fortrinlig styrkelse sammenholdt med, hvad der i øvrigt er stillet til rådighed af midler til Ombudsmandens virksomhed.

Så Radikale Venstre kan støtte forslaget, og vi glæder os over, at det har været muligt at skaffe disse ekstra midler.

Kl. 13:18

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Herefter er det SF's ordfører, fru Özlem Sara Cekiç.

Kl. 13:19

(Ordfører)

Özlem Sara Cekiç (SF):

Tak. Lovforslaget går, som flere også har været inde på, ud på at styrke Børnerådets fortalervirksomhed, hvad angår børns rettigheder. Jeg var til et arrangement, hvor Børnerådets formand, Lisbeth Zornig Andersen, blev spurgt om, hvordan Børnerådet ønsker at styrke børns rettigheder. Hun sagde noget, som gjorde dybt indtryk på mig. Hun sagde, at hvis man skulle pege på en eneste ting, ville det helt klart være at give børn mulighed for at blive hørt og blive inddraget. Det siger jo rigtig meget om, at det i bund og grund faktisk handler rigtig meget om, hvordan man kan give børnene den mulighed, at de kan få rettigheder, der gør, at de kan få lov til at blive behandlet ordentligt. Der er heldigvis rigtig mange børn, der bliver det i Danmark. Der er rigtig mange børn, der har det rigtig godt i Danmark. Og det er selvfølgelig enormt glædeligt.

Men der er desværre også børn, som har det utrolig svært, fordi deres forældre er syge, eller fordi de bliver udsat for overgreb, eller fordi forældrene på en eller anden måde selv har nogle problemer og har brug for støtte og hjælp. Alt det her handler rigtig meget om at have nogle institutioner, som kan tale børnenes sag og slå i bordet, uanset hvilken regering der sidder, og uanset hvordan Folketinget er sammensat. Derfor synes jeg, det er glædeligt, at vi i fællesskab kommer til at tydeliggøre, hvordan vi kan styrke Børnerådets funktion som det officielle talerør for børn.

Jeg tror, det bliver rigtig, rigtig godt, også at Børnerådet med det her lovforslag får mulighed for at anmode om besøg af de forskellige institutioner for i det mindste at komme ind og snakke med de børn, det drejer sig om. Så håber jeg jo også, at det ikke kun bliver ord, men at Børnerådet også tager fat i den her mulighed og sætter sig i stolen og også vil være i stand til at kunne slå i bordet og have mod til det. Det tvivler jeg ikke på. Det, jeg indtil videre har set af det, Børnerådet har været i stand til at yde, har været rigtig, rigtig godt.

Jeg ville da ønske, at der ikke var behov for Børnerådet og børnene havde adgang til alle deres rettigheder og blev hørt. Desværre er det ikke tilfældet. Derfor er det rigtig, rigtig godt, at vi i fællesskab

er med til at styrke Børnerådet. Og vi støtter faktisk forslaget fra Dansk Folkeparti, som sagde, at det vil være en rigtig god idé at gå ind og kigge på det her og i et tæt samarbejde følge loven så tæt som muligt, så vi hele tiden har et overblik over, hvordan det går. Det synes jeg er en rigtig god idé. Det vil vi meget gerne være med til at bakke op om.

Kl. 13:22

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Herefter er det Enhedslistens ordfører, fru Rosa Lund.

Kl. 13:22

(Ordfører)

Rosa Lund (EL):

I Enhedslisten bakker vi også op om det her lovforslag, fordi vi er rigtig glade for, at vi nu får en bedre sikring af og et større fokus på netop børns rettigheder. Jeg synes, det er afgørende, at alle børn kender deres rettigheder, og jeg synes også, det er rigtig vigtigt, at vi med det her lovforslag – og vi skulle gerne gøre det med også andre lovforslag – holder fast i, at det altså er alle børn, som skal kende deres rettigheder og have mulighed for at bruge dem. Jeg synes, vi skal passe på med at lave den her skarpe opdeling mellem udsatte børn, børn med særlige behov og så de almindelige børn, hvad det så end er at være et almindeligt barn. Jeg synes, det er rigtig vigtigt, at vi holder fast i, at alle børn har ret til at blive hørt, og at alle børn har ret til at blive anerkendt. Der synes vi i Enhedslisten, at det her forslag er et skridt i den rigtige retning, og vi håber, at det vil betyde, at flere og flere børn kommer til at kende til deres rettigheder og bruger de muligheder, de har.

Vi synes også, det er rigtig positivt, at vi nu får et stærkere organ, som kan rådgive ministre, og som kan rådgive Folketinget om, hvordan vi sikrer børns rettigheder i al vores lovgivning. Der mener vi igen, at det her forslag er et rigtig stort fremskridt, i forhold til hvordan reglerne er i dag, og vi så faktisk gerne, at vi tog fat i al den lovgivning, der ligger, og kiggede på, hvordan vi får sikret børns rettigheder i netop den her lovgivning. Det kan være lovgivning på asylområdet, på sundhedsområdet osv. Det er jo rigtig dejligt, at vi skal gøre det med den lovgivning, vi skal til at lave, men det kunne da også være relevant at tage fat på den lovgivning, som allerede ligger, så vi på den måde sikrer børns rettigheder, uanset hvor i vores system børnene er.

Jeg håber også rigtig meget, at det her forslag kommer til at betyde, at der er en stor velvilje her i Folketinget, så vi arbejder hen imod også at høre børns egen stemme og ikke kun lytter til dem, der arbejder med børn. Jeg synes, vi har en tendens til altid at tale med de meget dygtige medarbejdere, som arbejder med børn, men lidt at glemme at høre børnenes egen stemme. Og det synes jeg sådan set også er rigtig vigtigt. Her kan vi jo passende kigge over til Sverige, som netop arbejder rigtig meget med at høre børnenes egen stemme. I Sverige har de jo en børneombudsmand, som lige præcis arbejder med en masse store projekter for tiden. De handler om at høre især unges egen stemme og ikke kun dem, som arbejder med de unge.

Som sagt vil mange ting blive styrket med det her lovforslag. Børnerådet har vi været inde på. Børns Vilkår har vi været inde på. Og Ombudsmandens arbejde.

Men når det så er sagt, er det jo ikke nogen hemmelighed, at vi i Enhedslisten længe har ønsket os en egentlig børneombudsmand for at sikre, at sagsbehandlingen og rådgivningen er det samme sted og har den samme indgang. Altså, vi vil gerne have klagebehandlingen og fortalervirksomheden under et. Og når nu man så vælger at styrke Børnerådet, hvilket jeg er meget enig i, hvorfor så ikke også lade dem behandle børns klager? Her er det jo netop fagpersoner, som sidder med sagerne i forvejen. Hvis vi kigger over på vores nabolande, hvor man jo har børneombudsmænd, så kan man se, at ombuds-

mandsbegrebet ikke er blevet udvandet, hvilket jeg kan forstå i hvert fald fra nogle politiske partiers side har været frygten ved at indføre netop en børneombudsmand. Og FN's Børnekomité har jo også netop anbefalet, at man laver en børneombudsmandsinstitution, ligesom de fleste af høringssvarene også peger på netop dette.

Jeg synes, at den konstruktion, man laver nu her, er en lille smule skrøbelig i forhold til at have en egentlig børneombudsmand. Det synes jeg, fordi BørneTelefonen jo er en anonym rådgivningsinstans, og jeg mangler ligesom en sikkerhed for, hvordan vi så følger op på de børn, som ikke bliver, hvad skal man ligesom sige, sendt videre i systemet. Hvordan sikrer vi de børns rettigheder? Hvordan sikrer vi de børns rettigheder, som ikke er omfattet af nogen særlig lovgivning i dag? Det kan jeg godt blive bekymret for med den her konstruktion, ligesom jeg kan blive bekymret for, at man lægger indgangen, altså ligesom BørneTelefonen, over i en privat organisation, Børns Vilkår, i stedet for at lave det til en samlet myndighed. Jeg mener faktisk, at det er vores opgave som samfund, som Folketing, at sikre alle børns rettigheder. Det mener jeg vi gør bedst ved at have en særlig børneombudsmand.

Når det så er sagt, er vi rigtig glade for de forbedringer, som lovforslaget medfører, og derfor støtter vi også forslaget. Og jeg vil derfor bare til sidst bede ministeren om at kommentere de høringssvar, som anbefaler en børneombudsmand, og selvfølgelig særlig på Red Barnets høringssvar.

Kl. 13:27

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Herefter er det fru Thyra Frank, som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 13:27

(Ordfører)

Thyra Frank (LA):

Lovforslag nr. L 142 skal ses i sammenhæng med satspuljeforhandlingerne for 2012, hvor der blev afsat midler til en styrkelse af Børnerådets fortalervirksomhed samt til at styrke Folketingets Ombudsmands kompetencer på børneområdet. Lovforslaget tydeliggør Børnerådets virksomhed, og Liberal Alliance kan tilslutte sig forslaget.

Kl. 13:28

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det den konservative ordfører, hr. Tom Behnke.

Kl. 13:28

(Ordfører)

Tom Behnke (KF):

Lovforslaget er jo som nævnt en konsekvens af den satspuljeforhandling, der har været, og af det satspuljeforlig, der er blevet indgået, hvor vi var enige om, at vi ville styrke det her område markant, og så er lovforslaget her jo så en udløber af det.

Hvis man skulle prøve at sammenfatte hele dette lovforslag i nogle ganske få ord, kan det siges meget kort, nemlig at udsatte børn ikke kun er noget, vi taler om, men udsatte børn taler vi også med. Hele fidusen med og humlen i det her forslag er, at vi i højere grad inddrager børnene, hører deres stemme og taler direkte til og med børnene.

Vi er fra konservativ side meget tilfredse med, at der ikke blev tale om en egentlig børneombudsmand, men at man i stedet for går ind og laver en faglig styrkelse af den eksisterende ombudsmandsordning. Det er meget tilfredsstillende, for vi har ikke brug for at have flere forskellige ombudsmænd, hvor man som borger så skal til at finde ud af, hvor man skal henvende sig. Det er godt, at vi har en Ombudsmand, at vi har en ombudsmandsinstitution, og at det er der, man henvender sig. Med det her lovforslag sørger vi så for at styrke

ombudsmandsinstitutionen. Vi styrker den fagligt i forhold til det med børn og unge, både når der kommer henvendelser fra børn og unge, og når der kommer henvendelser, der drejer sig om børn og unge.

Det er supergodt, at vi får lavet det, så vi er fra konservativ side meget tilfredse med, at regeringen lyttede og lod være med at oprette en egentlig børneombudsmandsstilling, men sørgede for, at den eksisterende ombudsmandsinstitution blev styrket. Det er vi tilfredse med, og vi støtter lovforslaget helhjertet.

Kl. 13:30

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Social- og integrationsministeren.

Kl. 13:30

Social- og integrationsministeren (Karen Hækkerup):

Det var så lovforslag nummer to i dag, og overskriften på dem begge er den samme, nemlig at i dag er en god dag for børnene i Danmark. Det er et bredt flertal, et enigt Folketing, der nu vælger at styrke børns rettigheder. Jeg er som minister stolt over at kunne lægge det her frem, og jeg er taknemlig over, at alle har valgt at gå så aktivt og konstruktivt ind i at finde nogle løsninger.

Debatten har jo fint afspejlet den dialog, der har været, om barnets navn: Skal det hedde et børneombud, skal det hedde en børneombudsmand, eller hvad skal vi kalde det? For mig har navnet ikke været det vigtige.

Det vigtige har været, at vi har fået rettet op på den kritik, som Danmark fik af FN. Vi fik jo en kritik, da vi sidst var til eksamen i Genève – det var vi i juni 2011 – fordi vi ikke var gode nok til at sikre børns rettigheder. Næste gang Danmark skal til eksamen, vil vi ikke længere få kritik. Der vil vi imødekomme de krav, som vi bør imødekomme. Vi vil imødekomme det, at vi tager børn alvorligt.

Den konservative ordfører sluttede af med at sige, at udsatte børn ikke kun er noget, vi taler om; det er også nogle, vi taler med. Det er rigtigt. Men det her handler ikke kun om udsatte børn, det her handler om alle børn. Det handler om, at alle børn skal kende deres rettigheder. De skal vide, hvor de kan gå hen, hvis de har behov for hjælp, hvor de kan få støtte, hvor de kan blive sendt videre, hvor de kan blive taget alvorligt.

De punkter, som forslaget drejer sig om, handler jo til dels om, at børn skal vide, hvordan de kan klage. De skal inddrages, de skal have en let mulighed for at finde ud af, hvor de kan få hjælp, når de har det behov. Og i den forbindelse anvender vi jo bl.a. BørneTelefonen, som er et genialt instrument. Langt over 80 pct. af de danske børn kender BørneTelefonen og ved, at der kan man henvende sig, hvis man har behov for hjælp. Der sidder der voksne klar ved telefonerne, som kan råde og guide en og støtte en med hensyn til at komme videre.

Jeg er blevet spurgt om af Enhedslisten, om jeg ville kommentere høringssvarene vedrørende det med navnet. Som jeg sagde, er det for mig ikke det vigtige, om det hedder et børneombud eller en børneombudsmand. Det vigtige er, at vi imødekommer den kritik, der var fra FN's side, og det gør vi.

Så kan jeg godt indrømme, at det er lidt en Storm P-løsning, vi har lavet, men ikke desto mindre imødekommer den den kritik, der var. Vi sørger nu for, at vi på ingen af de punkter, hvor Danmark fik kritik – når det drejer sig om inddragelse, om at høre børn, om at have klageadgang – vil få kritik, næste gang vi skal til eksamen; så vil vi blive godkendt. Så er det rigtigt, at det ikke hedder en børneombudsmand, men vi leverer de samme ingredienser, der skal til, selv om det er på forskellige adresser, nogle af tingene kommer til at blive foretaget.

Jeg var til møde i går ude hos Red Barnet, hvor Red Barnet havde besøg af nogle generalsekretærer fra forskellige europæiske lande, og det var et rigtig, rigtig godt møde. Dels hørte jeg jo om, hvordan

det går på børneområdet i andre europæiske lande, og dels fik jeg også mulighed for at fortælle om de initiativer, vi i Danmark har truffet beslutning om. Og derfra skulle jeg også overbringe en hilsen til Folketinget og sige, at det er godt, at vi nu ikke længere kan få kritik, når vi møder op til den næste eksamen. Så ikke kun i Danmark er der tilfredshed med, at vi nu lever op til de punkter, som FN kritiserede os for ikke at leve op til tidligere, også ude i det store Europa hilser man det velkommen, at vi nu bliver et land, hvor ikke længere skal krumme tæer, næste gang vi går til eksamen.

Kl. 13:33

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til social- og integrationsministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen slut-

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse herimod, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 144:

Forslag til lov om ændring af lov om udendørs hold af svin.

(Ændring af revisionsbestemmelse).

Af fødevareministeren (Mette Gjerskov).

(Fremsættelse 29.03.2012).

Kl. 13:34

Forhandling

Anden næstformand (Søren Espersen):

Da fødevareministeren endnu ikke har givet møde, skal jeg her udsætte mødet i 5 minutter til klokken 13.40.

:

Mødet er udsat. (Kl. 13:34).

Kl. 13:40

Forhandling

Anden næstformand (Søren Espersen):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Erling Bonnesen som ordfører for Venstre.

Kl. 13:40

(Ordfører)

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Lovforslaget her fremsættes på baggrund af, at man udsætter den revision af § 12 i lov om udendørs hold af svin, som skulle have været foretaget i løbet af folketingsåret 2011-12. Udsættelsen skyldes, at de forskningsresultater, der skulle have ligget til grund for revisionen, endnu ikke foreligger.

Målet med revisionen er at afdække svins behov for adgang til vand om natten i frostvejr udendørs. Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet, som nu hedder Institut for Husdyrvidenskab, har igangsat et forsøg på området, som var planlagt til at være afsluttet i 2011. Det har imidlertid ikke kunnet lade sig gøre på grund af den milde vinter i 2011-12. Institut for Husdyrvidenskab fortsætter forskningsprojektet indtil april 2012, og i maj 2012 forventer man at have en opgørelse klar, der beskriver søernes vandop-

tag gennem døgnet og de forskellige diegningsstadier under de klimatiske forhold. For at kunne bruge forskningsprojektets resultater i revisionen er det derfor hensigtsmæssigt at forlænge revisionperioden, og det kan Venstre naturligvis støtte.

Man kunne så fremover overveje, når man laver lovgivning, og det gælder jo os alle, at disse revisions spørgsmål måske skulle varetages i udvalget, så man ikke hver gang skal bruge Folketingets tid på det. Men det var sådan en reminder til os alle. Tak.

Kl. 13:42

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Orla Hav som ordfører for Socialdemokraterne.

Kl. 13:42

(Ordfører)

Orla Hav (S):

Tak for det. Nu har Venstres ordfører på udmærket vis gjort rede for baggrunden for det her lovforslag – revisionsbestemmelsen kommer ind i dag – så jeg skal bare på Socialdemokratiets vegne sige, at vi naturligvis også bakker op om, at vi foretager lovgivning på et klogt og oplyst grundlag, hvilket forudsætter, at forskningsmæssige resultater foreligger, og dem afventer vi.

Kl. 13:42

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det Dansk Folkepartis ordfører, hr. René Christensen.

Kl. 13:42

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Tak, formand. Der er ikke meget nyt at bidrage med. Dansk Folkeparti kan selvfølgelig også støtte, at vi foretager justeringerne, når vi ved, hvorfor vi foretager justeringerne, så vi kan støtte forslaget.

Kl. 13:42

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det Det Radikale Venstres ordfører, fru Camilla Hersom.

Kl. 13:43

(Ordfører)

Camilla Hersom (RV):

Tak for det. Der er jo kun blevet sagt kloge ting heroppefra i dag, i hvert fald i forbindelse med den her forhandling. De fleste ting her i livet er godt for noget og skidt for noget andet. Sådan er det også med milde vintre, og vi kan støtte lovforslaget, som det ligger.

Kl. 13:43

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det fru Ida Damborg som ordfører for SF.

Kl. 13:43

(Ordfører)

Ida Damborg (SF):

Det her er et af de lovforslag, som er udtryk for det, jeg kalder Christiansborglogik. For alle er enige om, at alle dyr skal have ret til frisk vand, alle er enige om, at det også gælder dyr på friland, men alle ved også, at det i Danmark kan blive koldt, så koldt, at vandet kan fryse til, og så har vi jo problemet i forhold til de her frilands-svin. Tja, dyr, der lever i det fri, kan jo nok finde ud af at spise lidt sne ellers slikke lidt rim. Det vil jeg i hvert fald formode. Nu er det så sådan, at vi er nødt til at behandle det her lovforslag, fordi det ikke har været muligt at lave de her undersøgelser om, hvad svinene

gør, hvis det viser sig, at det fryser i Danmark. Tja, lidt komisk er det, men selvfølgelig kan SF også anbefale lovforslaget.

Kl. 13:44

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Per Clausen som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 13:44

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Der er ganske rigtigt ikke meget at tilføje. Der skal dog nok være enkelte, som har læst lidt på teksten og studeret det her lovforslag, der har undret sig over, hvorfor Enhedslistens støtter, at man udsætter at gennemføre en europarådskonvention, som handler om bedre dyrevelfærd. Det må vi sige at vi jo gør, fordi problemet ved at stille nogle ekstra, nye krav til holdet af fritgående svin i forhold til at sikre, at de har adgang til vand døgnet rundt, er, at man kunne risikere, at det blev sværere og dyrere at have fritgående svin. Så ville konsekvenserne jo blive, at den produktionsform ville lide skade, og skaden for dyrevelfærden ville sådan set være større end den gavn, der eventuelt kunne komme ud af det her forslag – en gavn, som jo er tvivlsom.

Så derfor er vi helt enige i, at vi skal udsætte det, og så håber vi på, at vi, når vi engang ikke kan udsætte det længere, er i stand til at sikre, at det kan gennemføres på en måde, så det ikke modvirker det ønske, som jeg tror vi er rigtig mange der har, om, at vi skal have en større svineproduktion af fritgående svin, fordi det alt andet lige ud fra et dyrevelfærdsmæssigt synspunkt er at foretrække.

Kl. 13:45

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Herefter er det Liberal Alliances ordfører, fru Mette Bock.

Kl. 13:45

(Ordfører)

Mette Bock (LA):

Da det forskningsprojekt, hvis resultater skulle ligge til grund for en eventuel ændring af lov om udendørs hold af svin, ikke er afsluttet endnu, støtter Liberal Alliance forslaget om, at forlænge revisionsperioden til folketingsåret 2012-13.

Så har jeg i øvrigt noteret mig, at Socialdemokratiets ordfører understreger, at Socialdemokratiet kun er med til at vedtage lovgivning, som hviler på et solidt forskningsmæssigt grundlag. Det synes jeg da er rart at vide i forhold til de øvrige ting, vi har på dagsordenen i dag.

Kl. 13:46

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Så er det den konservative ordfører, fru Lene Espersen.

Kl. 13:46

(Ordfører)

Lene Espersen (KF):

Ja, man skal kende fortiden for at forstå nutiden. Da denne lov i sin tid blev vedtaget, var jeg justitsminister og havde ansvaret for dyrevelfærdsområdet, og jeg kan fortælle de mange ordførere, der nu har været oppe og sådan undrende har spurgt til, hvorfor der endnu en gang fremsættes forslag om at udskyde perioden for beslutning om dette, at da vi behandlede lovforslaget i sin tid, var ikke mindst SF's ordfører meget, meget modvillig over for, at der skulle være en udskydelse, fordi det var så vigtigt dyrevelfærdsmæssigt, at også udendørs hold af svin blev sikret adgang til permanent drikkevand, selv i frostperioderne. Men efter lidt hiv og sving blev alle dog enige

om, at det nok var fornuftigt at få forsket lidt i det, fordi når det fryser i Danmark, er altså ikke lige sin sag at have det der permanente drikkevand alle steder.

Så det er blot for at sige her i Folketinget, at vi fuldt ud støtter op om den her revision. Det er et vanskeligt område, og forskningsprojektet skal være færdigt, men jeg er i hvert fald meget glad for i forhold til, hvordan dyrevelfærdsdebatten var tilbage i 2006, at den sunde fornuft også har indfundet sig i Folketingssalen i dag. Det er en positiv ekstragevinst ved lovforslaget.

Kl. 13:47

Anden næstformand (Søren Espersen):

Tak til ordføreren. Fødevareministeren.

Kl. 13:47

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg skal naturligvis takke for den velvillige behandling og ekspeditte behandling her under førstebehandlingen. Lovforslaget handler jo netop om at udsætte den her revision, fordi vi afventer forskningsresultater i forhold til svins adgang til frostfrit vand døgnet rundt, også om vinteren.

Jeg vil gerne udtrykke min enighed med Venstres ordfører, som giver udtryk for, at det måske ikke er hensigtsmæssigt, at vi skal i Folketingssalen igen og igen med den slags revisionsbestemmelser. Det må vi så alle sammen blive klogere på, så vi ikke indfører de revisionsbestemmelser, men jeg takker i hvert fald for den velvillige behandling.

Kl. 13:48

Anden næstformand (Søren Espersen):

Mange tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse herimod, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 145:

Forslag til lov om ændring af lov om randzoner. (Energiafgrøder og offentlig adgang).

Af fødevareministeren (Mette Gjerskov).

(Fremsættelse 29.03.2012).

Kl. 13:48

Forhandling

Anden næstformand (Søren Espersen):

Forhandlingen er åbnet. Venstres ordfører, hr. Esben Lunde Larsen.

Kl. 13:48

(Ordfører)

Esben Lunde Larsen (V):

Vi har i dag L 145 til første behandling. Det er forslag til lov om ændring af lov om randzoner. Det er et lovforslag af mange, men et af grænseoverskridende karakter.

Essensen af lovforslaget er enkel: Med loven udlægges dyrknings-, gødsknings- og sprøjtefri randzoner langs alle vandløb og søer større end 100 m² i landzone. Med lovforslaget ophæves land-

mændenes mulighed for at dyrke energiafgrøder, mens offentligheden får adgang til randzonerne. Venstre er stærkt imod at ophæve landmændenes mulighed for at dyrke energiafgrøder, ligesom Venstre er stærkt imod at give offentligheden adgang til naturarealer udlagt som randzoner.

Der er mange skævheder i lovforslaget og mange ubesvarede spørgsmål. Det i sig selv er jo fantastisk, når regeringen i sit regeringsgrundlag forpligter sig til et program for god regeringsførelse. Regeringen vil tilmed sikre høj lov kvalitet gennem rimelige høringsfrister. Efterhånden ved de fleste, at regeringens intentioner kun er intentioner, indtil der kommer nye intentioner.

Det første kritisable forhold gælder fødevareministerens argumentation for lovændringen i forhold til offentlighedens adgang. Argumentationen er helt ubegribelig. Fødevareministeren skriver således i et læserbrev i Jyllands-Posten den 10. februar 2012:

»Danskerne er med til at finansiere de nye arealer. Jordejerne kompenseres nemlig med skattekrone for ikke at opdyrke randzonerne, og det er rimeligt, at danskerne får mulighed for at benytte dem.«

Hvilken logik! Regeringen fjerner først landmændenes mulighed for at dyrke energiafgrøder på deres egen jord, og fordi de så skal kompenseres for denne mistede ret, giver det automatisk alle danske skatteborgere ret til at færdes på jorden. Hvor skal danske skatteborger så ikke have ret til at færdes, fordi de via deres skat bidrager?

Det næste kritisable forhold gælder landmændenes dyrkningsret. Fjernelsen af landmændenes dyrkningsret får ikke ministeren til at ryste på hånden, til trods for at Realkreditrådet, Finansrådet og Realkreditforeningen i et fælles høringssvar anfører, at de begrænsninger, som lovforslaget lægger op til, medfører risiko for, at landmændenes økonomi forringes yderligere, samt at de 50.000 ha, som skal udlægges til dyrkningsfrie områder, er belånt på basis af den værdi, som var gældende for produktionsjord på belåningstidspunktet. Det er en værdi, der nu forringes. Endelig giver Realkreditrådet m.fl. en meget principiel bemærkning om retsvirkningerne af lovforslaget i forhold til klassificeringen »naturligt vandløb«, hvor det er afgørende, at man klassificerer vandløbene korrekt i henhold til EU-reglerne, og ikke mindst at der er konsistens til klassificeringen i andre EU-lande.

Netop klassificeringen af åer og vandløb har det haltet gevaldigt med. Det er blevet kritiseret, at der er forskel på kommunernes angivelse af åer og vandløb og miljøcentrenes angivelser. Kommunernes Landsforening anfører da også et hav af betænkeligheder ved lovforslaget, ikke mindst at konsekvenserne ikke er ordentligt beskrevet. KL sætter tilmed spørgsmålstegn ved, om lovforslagets formål, at skabe 50.000 ha ny natur, overhovedet sikres opfyldt. Hvad tænker ministeren om så hårs en kritik?

Det næste kritisable forhold gælder den private ejendomsret. Der har været rejst en sønderlemmende kritik fra adskillige sider af regeringens håndtering af forholdet omkring den private ejendomsret. Flere anfører, at det har karakter af ekspropriation. Ministeren afviser blankt, at der kan være tale om problemer, til trods for at Advokatrådet i sit høringssvar udtrykker bekymring over en manglende analyse af lovforslagets virkning i forhold til grundlovens § 73, altså netop ejendomsrettens ukrænkelighed.

Det sidste kritisable forhold, jeg vil anføre, er tidshorisonten. Hvis loven skal kunne træde i kraft den 1. september 2012, skal der senest den 1. august foreligge et endeligt og godkendt kortmateriale, hvor der bl.a. er taget højde for, at de landmænd, der rammer loftet på 5 pct., skal have en mindre randzone end de 10 m. Det betyder i praksis, at der for at nå dette senest den 1. juli skal foreligge tilrettede kort, der er helt uden fejl og mangler. Under forudsætning af den tilstrækkelige høringsperiode på kortmaterialet, så skulle der reelt allerede i dag være sendt udkast til kortgrundlag i høring, så hørings svar efterfølgende kan nå at blive indarbejdet. Situationen er imidlertid en helt anden, idet der på nuværende tidspunkt kun findes meget

midlertidige og ufuldstændige kort. Midt i denne urealistiske og meget pressede tidsplan skal der så givetvis også afvikles sommerferie både i landbruget og i det offentlige system. Det hænger i min verden slet ikke sammen.

Nu er det jo en kendt sag, at ministeren sjældent lytter til hverdagens eksperter, men kun henholder sig til skrivebords eksperter. Derfor afviser ministeren naturligvis enhver anmærkning imod lovforslaget; ministeren ved bedre. Skulle ministeren imidlertid leve op til regeringens hensigt om god regeringsførelse, ville ministeren udsætte lovforslagets ikrafttrædelse eller lade randzonedelen indgå i Natur- og Landbrugskommissionens arbejde.

Lovforslaget er beskæmmende, ikke mindst det manglende hensyn til landmændenes og jordejernes dyrkningsret samt hensynet til den private ejendomsret. Derfor vil jeg på det kraftigste opfordre ministeren til en ordentlig og seriøs lovproces, så de talrige forhold, som kritiseres i høringssvarene, bliver ordentligt besvaret og kraftigt ændret. I Venstre så vi naturligvis helst dette lovforslag taget bordet, og i Venstre kan vi naturligvis ikke støtte lovforslaget.

Kl. 13:53

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Orla Hav for en kort bemærkning.

Kl. 13:54

Orla Hav (S):

Jeg undrer mig jo lidt over den meget kritiske tilgang, som Venstres ordfører har til forslaget her, al den stund at så vidt jeg erindrer, er det her lovforslag en revision af det, som blev vedtaget under den tidligere regering, altså under Venstres forsæde. Forholder det sig ikke sådan, vil jeg sige til hr. Esben Lunde Larsen, at det er et forslag, som er vedtaget, mens VKO havde flertallet her i Folketingssalen, og forholder det sig ikke sådan, at Venstre støttede forslaget på det tidspunkt? For så kunne jeg da godt tænke mig at høre, hvad det er, der har fået Venstre til at skifte standpunkt i så høj grad.

Kl. 13:54

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 13:54

Esben Lunde Larsen (V):

Den socialdemokratiske ordfører sagde nøgleordet, nemlig revision. Det her har jo intet med det oprindelige lovforslag at gøre i den henseende, at der her både er en begrænsning af dyrkningsretten og en åbning for adgang til de her randzoner. Det har aldrig været Venstres intention, og derfor kan vi naturligvis heller ikke bakke op om den slags ændringer.

Derimod har Venstre jo sagt, at vi bakker op om princippet om randzoner – akkurat som i den oprindelige udgave – men absolut ikke med de ændringer, der er kommet i stand fra regeringens side.

Kl. 13:55

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Orla Hav.

Kl. 13:55

Orla Hav (S):

Jamen jeg forstår, Venstre er enig i, at der skal være randzoner. Hvad er det så, den store brøde består i? Er det at give offentligheden adgang, eller er det at sikre, at landskabet stadig væk er tilgængeligt, så man får indblik i den herlighedsværdi, som landskabet også repræsenterer? Jeg skal bare sige, at jeg har et lille citat fra den tidligere fødevareminister, som siger, at muligheden for at dyrke energipil i randzonerne i teorien lyder fint nok. I praksis vil det for de fleste være en utilstrækkelig og uanvendelig løsning for de fleste.

Dels må der ikke gødes og sprøjtes i randzonerne, hvilket forringer muligheden for en succesfuld etablering og et acceptabelt udbytte, og dels vil det ikke være rentabelt udelukkende at etablere energiafgrøder i et 8 m bredt bælte langs vandløbene.

Så er det jeg spørger: Hvad det er, der er sket i Venstre, siden man i den grad løber fra det her udsagn, som den tidligere fødevareminister gav i forbindelse med Venstres egen opbakning til principet om at have bræmmer langs de danske vandløb?

Kl. 13:56

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 13:56

Esben Lunde Larsen (V):

Jeg ved ikke, om den socialdemokratiske ordfører var totalt døv under min ordførertale. Jeg understregede netop, at det var problemet med dyrkningsretten, og jeg understregede netop, at det var problemet med adgangen til arealerne, som gør, at Venstre absolut ikke kan bakke op om det her forslag.

Venstre har jo netop sikret, at der skulle ske en form for kompensation i forbindelse med bræmmerne, og så er det selvfølgelig enkelt at stå og tage et citat af den tidligere fødevareminister ud af en sammenhæng, så det hverken fremgår, hvad den tidligere minister har sagt forud for eller efter. Alle er klar over, at bræmmerne fra Venstres side har været foreslået som en midlertidig foranstaltning, indtil forskning eventuelt måtte vise bedre resultater i forhold til det her område.

Vi har aldrig været optaget af, at offentligheden skulle have adgang, eller at landmændenes dyrkningsret skulle begrænses i den henseende, som regeringen lægger op til

Kl. 13:57

Anden næstformand (Søren Espersen):
Hr. Per Clausen for en kort bemærkning.

Kl. 13:57

Per Clausen (EL):

Jeg må indrømme, at jeg forstår mindre og mindre af det, hr. Esben Lunde Larsen siger, for det er jo en kendsgerning, at da man lavede aftalen om »Grøn Vækst«, som jeg altså ikke har nogen som helst andel i, så var pointen, at de her dyrkningsfri randzoner skulle bruges til at skabe mere natur. Det var jo en del af landbrugets naturindsats, og så kan det vel ikke nytte noget, at man har det grundsynspunkt, at det bare skal eksistere, indtil man har fundet på noget andet. Det fremgår heller ikke af den lov, der er vedtaget tidligere.

Jeg vil godt spørge hr. Esben Lunde Larsen, om han, når sandheden skal frem, ikke har andre argumenter imod det her end de to, nemlig at vi gør dyrkningsfri randzoner dyrkningsfri, og at vi skaber mulighed for, at offentligheden kan få adgang. For så kunne vi koncentrere os om de to elementer og ikke den lange række af kritikpunkter, som hr. Esben Lunde Larsen fremførte, af det lovforslag, som Venstre fik vedtaget i sidste samling.

Kl. 13:58

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 13:58

Esben Lunde Larsen (V):

Nu er det jo en kendt sag, at Enhedslisten aldrig har været en stor værner om den private ejendomsret, men det er vi altså i partiet Venstre, og derfor er det afgørende for os i forhold til dels landmændenes dyrkningsret, dels adgangen til arealerne. Hvis hr. Per Clausen husker tilbage, vil han huske, at en del af diskussionen om lovforsla-

get, da det først var i behandling, netop var, at hvis man via eksempelvis DMU kunne få bedre resultater, der kunne klare det samme som randzonerne eller bræmmerne, så var det ikke en ting, der skulle ligge fast for tid og evighed. Derfor har vi jo også sagt i Venstre, at med den her ændring, som regeringen lægger op til, bliver det helt uacceptabelt. Ellers var bræmmerne en fornuftig del af en miljø- og naturindsats, som det var på daværende tidspunkt.

Kl. 13:59

Anden næstformand (Søren Espersen):
Hr. Per Clausen.

Kl. 13:59

Per Clausen (EL):

Da vi diskuterede det her sidste gang, interesserede jeg mig meget for diskussionen af spørgsmålet om de her energiafgrøder og fik et klart tilsagn fra den daværende fødevareminister om, at det kun var i yderst begrænset omfang, de her områder ville blive brugt til at dyrke energipil. Så må man jo stille sig selv det spørgsmål, hvor katastrofalt det så er, at den mulighed fjernes.

Det andet, jeg godt vil spørge hr. Esben Lunde Larsen om, er grundloven. Jeg vil spørge hr. Esben Lunde Larsen, om han ikke nærer tillid til, at justitsministeren og Justitsministeriets embedsmænd og jurister er i stand til at tage stilling til, om det her holder grundloven eller ej. Og hvis hr. Esben Lunde Larsen ikke mener, at han har tillid til Justitsministeriets jurister i det her tilfælde – og jeg er helt åben over for at diskutere, om man ikke altid skal have tillid til dem – på hvilke andre områder kan vi så tage Venstre til indtægt for, at vi ikke kan regne med de udsagn, der kommer fra juristerne i Justitsministeriet?

Kl. 14:00

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 14:00

Esben Lunde Larsen (V):

Nu er der jo andre energiafgrøder end energipil, så lad det bare være svaret på det første spørgsmål. Jeg hører ikke til den dømmende magt, og derfor afventer jeg, ifald nogle organisationer eller andre måtte lægge sag an mod staten om det her, så det vil jeg slet ikke forholde mig til på nuværende tidspunkt.

Kl. 14:00

Anden næstformand (Søren Espersen):
Fru Ida Damborg for en kort bemærkning.

Kl. 14:00

Ida Damborg (SF):

Jeg skal spørge hr. Esben Lunde Larsen, om der politisk sker meget i Venstre vedrørende, hvad man ønsker at gennemføre på under 1 år, for jeg kan citere den tidligere fødevareminister hr. Henrik Høegh for hans glæde over at indføre randzonerne i forbindelse med »Grøn Vækst«:

Vi erstatter nemlig braknaturen med randzoner, hvor vi får varig natur og arterne hurtigt kan brede sig og vandløbene rinder gennem hele Danmark.

Det var altså en meget glad partifælle til hr. Esben Lunde Larsen, der i juli 2011 udtrykte den store glæde over, at vi nu skulle have randzoner. Et andet citat fra samme periode handlede om, at hr. Henrik Høegh sagde, at han måtte konstatere, at det var et af de billigste redskaber til at få en kvælstofreduktion i landbruget. Derfor undrer jeg mig over, at hr. Esben Lunde Larsen pludselig ikke kan se det fornuftige i at gennemføre randzonenloven, som den ligger her i dag.

Kl. 14:01

Kl. 14:04

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 14:01

Esben Lunde Larsen (V):

Jeg har på ingen måde givet udtryk for, at jeg ikke kunne se det fornuftige i at implementere randzonenloven, som den foreligger, altså i den udgave, som den tidligere regering vedtog. Der var netop ikke adgang, og der var netop heller ikke en begrænsning i forhold til energiafgrøder. Så jeg henholder mig helt til det, den tidligere regering vedtog, det bakker jeg op om både med glæde og med smil, hvis det kan tilfredsstille SF's ordfører.

Men som jeg også lagde vægt på i min ordførertale, mangler vi i den grad at få klarhed over hele spørgsmålet om den private ejendomsret, hele spørgsmålet om landmændenes dyrkningsret og ikke den mindst det kortmateriale, den høringsfrist og de tidsperioder, der er. Derfor er det også et klart signal fra den tidligere VK-regering, at ifald materialet og lignende ikke er tilstrækkeligt klart, skal det her ikke indføres. Derfor appellerer jeg til regeringen om at tage regeeringsansvaret alvorligt og sikre den behandling, der skal være, også med respekt for de parter, det involverer.

Kl. 14:02

Anden næstformand (Søren Espersen):
Fru Ida Damborg.

Kl. 14:02

Ida Damborg (SF):

Jeg må spørge hr. Esben Lunde Larsen, om han går ind for, at når man får fra fællesskabet, skal man yde til fællesskabet. Jeg vil spørge om det princip ud fra en betragtning om, at vi har at gøre med et erhverv, som modtager et betragteligt beløb fra fællesskabets kasse. Er det så ikke rimeligt – og det er det, set ud fra vores betragtning – at man giver en mulighed for, at danskerne, som faktisk ønsker den adgang til randzonerne, får den? Jeg kan henvise til, at omkring 60 pct. af danskerne glæder sig over, at man nu får fri adgang og mulighed for at bevæge sig i randzonerne. Gør det slet ikke indtryk på hr. Esben Lunde Larsen?

Kl. 14:03

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 14:03

Esben Lunde Larsen (V):

Det kan jeg svare klart nej til. Landmændene får ikke støtte for deres blå øjnes skyld. Der gives støtte for, at vi kan få billige fødevarer som forbrugere, og det er ofte en dimension, som er overset i debatten om hele EU's landbrugsstøtte.

Jeg sagde jo netop i min ordførertale, at man pålægger landbruget et forhold via økonomisk støtte, som de ikke er interesseret i, for dernæst at give adgang for befolkningen.

Jeg kunne jo stille det samme spørgsmål til SF's ordfører: Giver børnepenge adgang til soveværelserne? Giver kystsikringsmidler adgang til alle kystarealer osv. osv.? Det er jo en fuldstændig glidebane, som regeringen er ude på. Og det er også derfor, jeg henviser til det læserbrev, som fødevareministeren skriver i Jyllands-Posten den 10. februar, hvor jeg mener, at det er en totalt urimelig og uansvarlig argumentation, hun anvender om noget, der er så overgribende som det, regeringen er i gang med i øjeblikket. Så mit svar er et klart nej.

Kl. 14:04

Anden næstformand (Søren Espersen):
Hr. Bjarne Laustsen for en kort bemærkning.

Bjarne Laustsen (S):

Tak. Jeg har næsten ondt af hr. Esben Lunde Larsen. Jeg synes jo, at når ordføreren stiller sig op og siger, at sagen skal tilbage, den skal tages af, hvad er det så, der skal ske med den? Skal den tilbage og vendes i Venstres folketingsgruppe, der har sendt de her vandplaner til høring to gange behæftet med fejl osv.? Hvad er det, man vil?

Jeg synes jo heller ikke, man kan beskyldte Venstre for rettidig omhu, for så havde de selv gennemført de her regler, som de nu plæderer for ikke vil være skadelige for landbruget.

Men jeg står her med en pressemeddelelse fra den 16. juni 2009, og da hed miljøministeren hr. Troels Lund Poulsen. Og der siger han:

Nu kommer der 75.000 hektar ny natur, færre sprøjtegifte på markerne og en voldsom reduktion i kvælstofudledningen.

Han siger også:

Med »Grøn Vækst« får vi den mest ambitiøse helhedsplan for natur og miljø nogen sinde.

Så siger han videre:

I »Grøn Vækst« gøres der op med princippet om frivillighed i forhold til de krav, vi stiller til landbruget. F.eks. vil der fremover være krav om obligatoriske randzoner langs vandløb, de farligste pesticider får en højere afgift, og der arbejdes hen imod et system med kvoter på kvælstof. Samtidig fremmer vi mulighederne for vækst inden for landbrugs- og fødevareerhvervene. Krav og vækst er ikke hinandens modsætninger. Det er moderne miljøpolitik.

Er det ikke sådan, Venstre tænker mere?

Kl. 14:05

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 14:05

Esben Lunde Larsen (V):

Den socialdemokratiske ordfører skal på ingen måde have ondt af mig. Jeg befinder mig særdeles godt med at forfægte Venstres politik også på dette område. Og jo, Venstre har netop sagt, at lovforslaget om bræmmer jo er et eksempel på, hvordan man kan føre nutidig natur- og miljøpolitik. Men det skal ikke være med adgang for of-fentligheden; ikke med den begrænsning, som den nuværende regering lægger op til.

Når det gælder spørgsmålet om Natur- og Landbrugskommissionen, vil jeg sige, at når det viser sig, at frister for kortmateriale, høringsfrister og lignende kan være vanskelige at overholde, hvad er det så regeringen har så travlt med, når stort set alle andre forhold inden for landbrugsområdet, som er væsentlige, kan parkeres i må-nedsvis i en Natur- og Landbrugskommission?

Kl. 14:06

Anden næstformand (Søren Espersen):
Hr. Bjarne Laustsen.

Kl. 14:06

Bjarne Laustsen (S):

Jamen jeg forstår da ellers, at Venstre er en stor tilhænger af den Natur- og Landbrugskommission, som man tidligere var modstander af. Nu er man blevet rigtig glad for den, fordi den kan komme til at gøre gavn for landbruget i fremtiden.

Men jeg forstår simpelt hen ikke, at garvede folk i Venstre ikke har fortalt den nye ordfører, at den gamle regering smølede så meget med tingene, at man fik pålæg fra EU om at gennemføre nogle af de her ting. Og så står ordføreren i dag og siger, at nu skal man bare have sagen tilbage. Det er da virkelig en syltekrukke.

Hvorfor har man ikke gennemført den plan fra 2009, som på daværende tidspunkt allerede skulle have været gennemført i forhold til de internationale forpligtelser, som hr. Troels Lund Poulsen sagde man ville leve op til? Hvorfor har man ikke sørget for at gøre det? Det ville da alt andet lige gøre det sværere for en ny regering efterfølgende at gå ind og ændre noget, når det allerede var vedtaget. Men man har vel ikke gjort sit arbejde færdigt? Hvorfor har man ikke det? Hvorfor turde man ikke at gøre det færdigt, inden valget den 15. september 2011 blev udskrevet?

Kl. 14:07

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 14:07

Esben Lunde Larsen (V):

Det er på ingen måde en syltekrukke. Den tidligere regering kerer sig nemlig om ordet respekt; kerer sig om – og bl.a. med Venstre i spidsen – at når den slags forhold skal bearbejdes, så skal de bearbejdes ordentligt. Derfor sagde den tidligere fødevareminister også klart, at ifald kortmateriale og lignende ikke var tilstrækkeligt bearbejdet og klart; ifald loven skulle indføres på baggrund af et ikkertilsvarende materiale, så måtte man udsætte den.

Det, jeg siger i dag på Venstres vegne, er, at hvis ikke ministeren kan garantere, at de forhold, der skal være i orden, er i orden, så kan ministeren jo placere det i ministerens Natur- og Landbrugskommission, så det bliver bearbejdet ordentligt, for det forstår jeg jo er formålet med Natur- og Landbrugskommissionen.

Kl. 14:08

Anden næstformand (Søren Espersen):
Fru Camilla Hersom for en kort bemærkning.

Kl. 14:08

Camilla Hersom (RV):

Nu havde jeg af indlysende årsager ikke fornøjelsen af at være med i de tidligere drøftelser, og det havde ordføreren, hr. Esben Lunde Larsen, vist heller ikke. Men uanset det synes jeg, det er helt utroligt at skulle høre Venstre fra Folketingets talerstol i den grad tage afstand fra en lovgivning, de selv har været med til at fremsætte tidligere. Tror ordføreren, hr. Esben Lunde Larsen, ikke, at det ville fremme den diskussion, vi kunne have her i dag, hvis vi kunne blive enige om, at det, der skiller det nye forslag fra det gamle, er diskussionen om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at dyrke energiafgrøder i randzonerne og spørgsmålet om offentlighedens adgang? Mon ikke vi kunne få en rigelig diskussion ud af det, frem for at det skal fremstå, som om Venstre ikke længere støtter randzoner?

Kl. 14:09

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 14:09

Esben Lunde Larsen (V):

Jeg ved ikke, hvor den radikale ordfører har fået den idé fra. Jeg har på intet tidspunkt taget afstand fra bræmmerne som princip. Jeg har taget afstand fra, at man giver offentligheden adgang, og at man begrænser dyrkningsretten. Og det er da fantastisk, at vi skal høre fra en radikal ordfører, som netop burde værne om den private ejendomsret og den enkeltes frihed til at varetage sine egne arealer, at man totalt med bind for øjnene lægger sig i slipstrømmen af SF og Socialdemokraterne i et lovforslag, der på den måde lægger op til begrænsninger. Det er da helt uhørt. Jeg ved ikke, om Det Radikale Venstre totalt har glemt den frihedsarv, som partiet er stiftet på. Så vidt jeg erindrer, har den radikale ordfører ellers tidligere været for-

fægtet af forbrugersynspunkter. Det kunne jo være, at ordføreren skulle sætte sig i landbrugets sted, når det gælder det her synspunkt.

Kl. 14:10

Anden næstformand (Søren Espersen):
Fru Camilla Hersom.

Kl. 14:10

Camilla Hersom (RV):

Jeg er ikke sikker på, om jeg forstår, hvad det vil sige, at man støtter princippet om randzoner. For de landmænd, der også er utilfredse med det nuværende lovforslag – det kan vi jo se af høringssvarene – ville det jo være meget, meget konkret, også med Venstres forslag. Den forskel, der er på det, de foreslog i deres tid, og det, vi foreslår nu, er, hvorvidt man må dyrke energiafgrøder, og hvorvidt offentligheden skal have adgang. Randzonerne ville jo være der også under en Venstreledet regering, hvis man havde fået lov til at fortsætte.

Kl. 14:10

Anden næstformand (Søren Espersen):
Ordføreren.

Kl. 14:10

Esben Lunde Larsen (V):

Det er netop også derfor, jeg siger, at Venstre bakker op om princippet om randzoner, men vi kan af naturlige årsager ikke støtte, at man giver offentligheden adgang, og at man begrænser dyrkningsretten. Det er det principielle i de forhold, der gør, at Venstre naturligvis ikke kan støtte det her lovforslag.

Kl. 14:11

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke flere bemærkninger. Tak til ordføreren. Herefter er det den socialdemokratiske ordfører, hr. Orla Hav.

Kl. 14:11

(Ordfører)

Orla Hav (S):

Tak for det. Lovforslaget, som vi skal tage stilling til i dag, knytter sig til tre overordnede pinde: ønsket om at mindske belastningen af danske søer og vandløb; ønsket om at sikre det danske landskab, således at energiafgrøder ikke hindrer herlighedsoplevelsen af vores søer og vandløb og åbne land i det hele taget; og så ønsket om at give offentligheden øget adgang til naturen.

For os at se er der tale om tre fornuftige hensyn i et samfund, hvor det er afgørende vigtigt at sikre balancerne mellem et supereffektivt og -dygtigt landbrug og den natur, der skal kunne tåle erhvervets aktiviteter. Vi har ingen bebrejdelser mod den tidligere regering, der foreslog og fik vedtaget bræmmeløsningen med den kendte faglighed, at det er en fornuftig løsning over for et stort problem for vores natur at klare den påvirkning, et supereffektivt landbrug medfører. Alternativet kunne være generelle begrænsninger i gødnings-tilførslen for at leve op til de mål, den tidligere regering forhandlede på plads med EU i tilknytning til vandrammedirektivet. Dette alternativ har vi ikke hørt fremsat i debatten.

Vi skal sikre en balance i forhold til den befolkning, der skal leve af og med et supereffektivt landbrug. Uden balancerne på plads med fornuftige afvejninger risikerer vi, at forståelsen for det landbrug, vi gerne ser tjene samfundet og dets ejere på fornuftig måde, sættes over styr. Hvis forståelsen for måden at drive landbrug på undergraves af mangel på indsigt og af gener, risikerer vi modstand over for et erhverv, vi traditionelt har det godt med og er stolte af.

Befolkningen får med forslaget sikkerhed for, at det landskab, vi forbinder med et traditionelt herligt dansk natur- og landbrugsland kan bevares. Med lovforslaget får befolkningen også mulighed for at

komme tættere på den natur og det landbrugserhverv, som mange på mange måder lever i fin harmoni med. Dette er jo ingen ny eller statsopfundet strategi. Når landbruget slår døren op for, at vi som borgere kan opleve de forårskåde kreaturer komme ud af staldene, så er det et udtryk for samme strategi, nemlig at give viden og indsigt i dyrenes og erhvervets vilkår, således at man kan undgå misforståelser og mytedannelser. På trods af at der nok ikke juridisk kan stilles krav om kompensation, har både den tidligere og den nuværende regering tilkendegivet, at de vil arbejde for en sådan. En sådan kompensation skal imidlertid forhandles på plads med EU, for at der ikke kommer problemer med statsstøttebegreberne. Forhandlingerne vil finde sted i forbindelse med lovens vedtagelse.

Vi bakker naturligvis op om lovforslaget. Ligeledes vil vi inddrage de bemærkninger, som forslaget har kaldt frem, i det efterfølgende arbejde med loven.

Kl. 14:14

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Erling Bonnesen for en kort bemærkning.

Kl. 14:14

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Hvis man prøver at se den her sag med naturens øjne, må jeg da undre mig over, at den nye regering kommer med det her forslag nu. Vi ved jo alle sammen, at naturen, dyrelivet og fuglene har brug for steder og perioder, hvor der er fuldstændig fred og ro, f.eks. i yngletiden. Og netop randzonerne er et godt eksempel på et sted, hvor der set med vores øjne skal være fred og ro.

Derfor undrer det, at den nye regering nu vil give fuldstændig fri offentlig adgang, når vi også ved, at der er mange andre steder, hvor de også lokalt ad frivillighedens vej giver mulighed for, at man som borger offentligt kan komme rundt. Hvorfor er det egentlig, at det lige præcis er i randzonerne, at man så at sige vil gå ud og trampe på dyrelivet?

Kl. 14:15

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:15

Orla Hav (S):

Nu har det jo i de forelæggelser, der hidtil har været, forlydt, at det bliver sådan en fuld og hel fri adgang. Det er jo ikke tilfældet. Det, der er tilfældet, er, at der, hvor offentligheden får adgang, er der, hvor det er i naturlig tilknytning til adgangsveje i øvrigt, hvor der er åbent. Man kan jo ikke gå ind alle mulige steder, hvor man skal passere hen over landmændenes jorde. Så der vil jo også være arealer, hvor der vil være gode muligheder for, at der kan være den stilhed og ro, som visse dyrearter foretrækker.

Vi har naturligvis også hæftet os ved det, jægerne har skrevet i deres bemærkninger til lovforslaget, og vi er naturligvis indstillet på at drøfte det, hvis der er nogle muligheder for at tage hensyn til de forhold. Men grundlæggende synes vi faktisk, det er en god ting, at befolkningen får indsigt i både den natur, som vi gerne vil værne om, og i det erhverv, som vi gerne vil udvise forståelse for.

Kl. 14:16

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Erling Bonnesen.

Kl. 14:16

Erling Bonnesen (V):

Det fremgår ret tydeligt, at den socialdemokratiske ordfører sådan føler sig lidt trykket, når han skal prøve at forsvare det, at man giver fri offentlig adgang på bekostning af dyrelivet. Ordføreren henviser

også selv til – kan jeg forstå – nogle af de bemærkninger, som jægerne og også naturorganisationer har været ude med. Der er jo en række naturorganisationer, som er mere end skeptiske over for det her. Så der er vel sådan set grund til ikke kun at lytte, men rent faktisk også at reagere på det.

Jeg vil derfor spørge den socialdemokratiske ordfører: Når vi nu skal i gang med udvalgsbehandlingen – jeg noterede mig jo lige, at ordføreren også fik svaret, at der er steder, hvor man ikke skal kunne gå, og det kunne tyde på, at der er mange flere steder, hvor man ikke skal give fuld offentlig adgang – vil Socialdemokraterne så være med til at reducere den offentlige adgang?

Kl. 14:16

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:16

Orla Hav (S):

Jeg forsøgte blot at gøre opmærksom på det, som hr. Erling Bonnesen jo godt ved, nemlig at det her lovforslag ikke giver adgang til alle bræmmer i hele landet. Det giver adgang der, hvor der i forvejen er en naturlig sammenhæng med de offentlige steder, hvor man kan færdes. Derfor er der nogle naturlige begrænsninger. Det er ikke et udtryk for, at vi er indstillet på yderligere at stramme adgangen for offentligheden, men vi vil naturligvis lytte til de bemærkninger, der er kommet, og tage dem alvorligt i det efterfølgende arbejde i udvalgsammenhæng. Det skal der da ikke være nogen tvivl om. Sådan plejer vi at agere. Vi lytter gerne til de bemærkninger, der kommer fra omgivelserne.

Kl. 14:17

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Lene Espersen for en kort bemærkning.

Kl. 14:17

Lene Espersen (KF):

Jeg vil gerne følge op på hr. Erling Bonnesens spørgsmål. For en af grundene til, at vi stiller de her spørgsmål, er jo, at dette lovforslag i så høj grad er en omgang lovsjusk. Vi står her og taler om offentlighedens adgang til tusindvis af hektar landbrugsjord, uden at man kan se på et kort, hvad det er for et areal, vi taler om.

Jeg kan forstå, at hr. Orla Hav har sådan en helt særlig viden om, at det kun er nogle helt særlige arealer. Men de landmænd, det drejer sig om, aner ikke, hvad det er for områder, offentligheden får adgang til. Derfor vil jeg gerne spørge hr. Orla Hav, om hr. Orla Hav synes, det er særlig betryggende, at landmænd, der allerede har sået, sådan set allerede på nuværende tidspunkt bliver kriminaliseret, for de kan ikke nå at høste det, de har sået, hvis man skal følge den tidsplan, som lovforslaget lægger op til.

Det andet, jeg gerne vil spørge hr. Orla Hav om, er, hvordan Socialdemokratiet har det med, at man nu lige pludselig undtager randzonerne fra den almindelige naturbeskyttelseslov, og hvorfor randzonerne ikke bare kan høre under naturbeskyttelseslovgivningen.

Kl. 14:18

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:18

Orla Hav (S):

Jeg har svært ved at se, at det her skulle være udtryk for lovsjusk.

Jeg vil bare sige, at den orientering, som vi har fået – og som jeg går ud fra ministeren kan bekræfte – er, at der arbejdes på fuld tryk på det kortmateriale, som naturligvis skal følge i tilknytning til, at loven i givet fald bliver vedtaget. Jeg har ikke noget særligt kendskab. Jeg

har alene kunnet læse mig til det, der står i tilknytning til lovforslaget, altså at der ikke bliver fri adgang til alle bræmmer, for der skal være en naturlig sammenhæng med de øvrige steder, hvor offentligheden kan færdes. Så jeg har slet ikke forståelse for, at fru Lene Espersen er ude at mistænkeliggøre det her.

I øvrigt havde det været klædeligt, hvis der havde været fulgt op på det noget tidligere fra den tidligere regerings side, men det blev jo ikke sat i værk. Og så går jeg naturligvis – i forhold til landbrugets ageren – ud fra, at der bliver nogle overgangsbestemmelser, der sikrer, at hvis man har sået, har man også lejlighed til at høste.

Kl. 14:19

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Lene Espersen.

Kl. 14:19

Lene Espersen (KF):

Grunden til, at jeg spurgte hr. Orla Hav, er jo, at vi i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag allerede har modtaget en henvendelse fra landboforeningen LHN i Tinglev – det fremgår af bilag 6 – hvor der jo netop påpeges, at der allerede er landmænd, der har sået, og som altså ikke kender til kortmaterialet. Der er heller ikke taget stilling til den såkaldte 5-procents-ordning, og de står derfor i den situation, at de sådan set er kriminaliseret allerede nu.

Jeg kan forstå, at hr. Orla Hav ikke har svaret på spørgsmålet om naturbeskyttelsesloven, men det bliver et interessant spørgsmål, da vi jo ved, at Vildtforvaltningsrådet meget klart enstemmigt har sagt, at naturbeskyttelseslovens regler også bør gælde på dette område. Men det kan vi jo dyrke under udvalgsbehandlingen.

Jeg har så et andet spørgsmål i en anden boldgade. Man hæfter det jo meget op på, at landmændene får kompensation for, at offentligheden nu kan vade ind over landmændenes højtbetalte og -beskattede jord. Og jeg vil spørge Socialdemokratiet, om Socialdemokratiet vil støtte et lovforslag, hvor de landmænd, der siger nej tak til kompensationen, så også får lov til at holde deres jord lukket for offentligheden.

Kl. 14:20

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:20

Orla Hav (S):

Jeg skal bare sige, at der ikke er tale om, at vi på nogen måde lægger op til at kriminalisere nogen som helst. Det her følger jo ganske almindelig lovpraksis, nemlig at når loven er vedtaget, gælder loven, men det er også sådan, at borgerne stadig væk har nogle rettigheder i forhold til det, der gjaldt, før loven blev vedtaget. Det kan da ikke komme bag på den tidligere udenrigsminister, at lovgivningen jo er sådan. Der er nogle rettigheder, der følger med.

Jeg tror, det er rigtigt, som fru Lene Espersen siger, at det er klogt at dyrke de der eventuelle spidsfindige konflikter mellem forskellige love i forbindelse med udvalgsbehandlingen og ikke her i salen på det grundlag, vi har på nuværende tidspunkt.

Kl. 14:21

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Esben Lunde Larsen for en kort bemærkning.

Kl. 14:21

Esben Lunde Larsen (V):

Tak for det. Jeg vil gerne følge op på det spørgsmål, som fru Lene Espersen stillede om de landmænd, der ikke måtte ønske at modtage tilskud. Det var jo hele fødevareministerens – grænsende til det pinlige – argument i Jyllands-Posten, nemlig at fordi vi betaler land-

mændene en kompensation, skal der også være adgang. Så det bliver den socialdemokratiske ordfører sandelig nødt til at forholde sig til i den her forhandling.

Det andet, jeg gerne vil spørge ordføreren om, er: Gør det indtryk på ordføreren, at Advokatrådet udtrykker betænkeligheder ved den manglende analyse af lovforslagets virkning i forhold til grundlovens § 73?

Kl. 14:22

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:22

Orla Hav (S):

Jeg har ikke fantasi til at forestille mig, at man vil ophæve rettighederne eller de pligter, der følger med det her lovforslag, fordi der er nogle, der siger sig fri for at skulle modtage kompensation. Det har jeg slet ikke fantasi til. Det ville række rigtig, rigtig langt i vores samfund, hvis det var sådan, at vi som borgere individuelt kunne sige: Det her stykke af kagen ønsker vi, og det her stykke ønsker vi ikke, men til gengæld vil vi have goderne. Det tror jeg faktisk ikke ville være særlig klogt i et fornuftigt og velreguleret samfund, som det danske samfund jo faktisk er.

Så skal jeg bare sige om juristernes betænkeligheder, at vi jo på det her område støtter os til det, de kommer med fra Justitsministeriet. Det vil vi selvfølgelig lytte til. Vi har selvfølgelig også noteret os, at der er andre jurister, der mener noget andet, og det er jo ikke en ualmindelig situation i det danske samfund og slet ikke i lovgivningsprocesser.

Kl. 14:23

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Esben Lunde Larsen.

Kl. 14:23

Esben Lunde Larsen (V):

Med det svar, som ordføreren giver, vil det jo også sige, at ministerens tilkendegivelse i Jyllands-Posten er totalt vild, for der er jo slet ikke tale om frivillighed. Nej, man omklammer tilmed landbruget: Først med tilskud og så med at tvinge sig adgang, til trods for at landbruget siger pænt nej tak.

Nu har vi jo fra andre partier hørt kritik af, at landbruget modtager milliarder af kroner i tilskud. Så skulle ministeren og ordføreren da tage imod det, hvis der er landmænd, der siger nej tak til det, men med den frihedsrettighed, der følger deraf, nemlig ingen adgang til offentligheden.

Lad mig så stille et spørgsmål til ordføreren om randzonerne: Hvem tænker ordføreren skal pleje randzonerne, så det er muligt for offentligheden at have adgang dertil? Det er et helt lavpraktisk spørgsmål, som mange landmænd naturligvis er optaget af.

Kl. 14:24

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:24

Orla Hav (S):

Må jeg ikke have lov at sige om det med at sige nej til ordningen, at jeg går ud fra, at det grundlag, som Venstre var med til at få lovforslaget om randzoner vedtaget på, byggede på, at det her var en foranstaltning, der skulle foretages for at få en indsats mod en for høj udvaskning af gødningsstoffer i de danske søer og vandløb. Det er jo derfor, at det er indført som princip, og derfor kan man jo ikke bare handle sig ud af det. Men kommer der på et senere tidspunkt nye metoder eller andet, vil et andet Folketing jo skulle tage stilling til

det. Så den vej, som hr. Esben Lunde Larsen forsøger at pådutte os, er ikke farbar.

Naturplejen vil naturligvis være et emne, som skal overvejes på et tidspunkt, og det kan da være naturligt at tage en diskussion om det i den lovgivningsproces og udvalgsbehandling, der går i gang. Men det helt store problem tror vi faktisk ikke at det er, fordi rigtig mange steder ville have rigtig godt af at få fred, både for mennesker og for menneskelig aktivitet.

Kl. 14:25

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. René Christensen for en kort bemærkning.

Kl. 14:25

René Christensen (DF):

Tak til ordføreren. Man kan blive sådan lidt forvirret, fordi ministeren siger, at får man nogle penge fra fællesskabet, skal fællesskabet også have adgang, sådan er det bare. Det bliver man pålagt. Så siger ordføreren, at det kan man ikke sådan justere i. Man kan ikke bare sige, at så vil man ikke have de penge. Hvis der er nogen, der får nogle penge af fællesskabet, er der automatisk offentlig adgang. Sådan er det, og det kan man ikke komme uden om.

Der er rigtig, rigtig mange steder, hvor der bliver givet tilskud. Der er rigtig mange steder, hvor der blev givet EU-penge og andre midler til at lave naturpleje og andet, og det skal vi så også have offentlig adgang til. Jeg vil sige med hensyn til det her forslag, med den her ordførertale og de svar, der er kommet her, er jeg endnu mere nervøs, end inden vi startede samtalen her.

Så vil jeg også sige en helt anden ting. I forhold til at ordføreren på den tidligere sag sagde, at det at være godt oplyst er utrolig vigtigt, vil jeg gerne spørge: Hvad er kompensationen, altså de mange, mange penge, vi snakker om? Kan vi ikke lige få det nøjagtige beløb på, hvad det er, landmanden får for de hektar, han lægger til, altså de her penge, der bliver talt så meget om? Jeg har nemlig ikke kunnet finde det nøjagtige beløb, men det har ordføreren sikkert.

Kl. 14:26

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:26

Orla Hav (S):

Til det første, som hr. René Christensen fremfører, er det jo et godt, retorisk kneb at forsøge at sætte lus i skindpelsen på den anden side. Den hopper jeg imidlertid ikke på. Det er sådan, at ministeren har mulighed for efterfølgende at gøre rede for sine synspunkter i den her sag, og jeg er i øvrigt helt enig med ministeren i, at det er både klogt og rigtigt, at samfundet siger: Ja, der er nogle rettigheder, vi giver som samfund, og det medfører også nogle pligter, som vi så påfører som samfund. Så der er ikke nogen lus at sætte i den skindpels, vil jeg sige til hr. René Christensen, så lad være med at prøve den øvelse.

Kl. 14:27

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. René Christensen.

Kl. 14:27

René Christensen (DF):

Det var så svaret på det første, og så kommer vi til den næste, fordi det her drejer sig om én ting. Når landmændene får nogle penge, skal de også åbne deres arealer op. Så spørger jeg bare: Hvad er det for et beløb, de får? Det er jo det, der er det afgørende for, at ministeren har den holdning, nemlig, at landmændene bliver beriget voldsomt. Der er nogle landmænd, der har fået op til 280.000 kr. pr. hektar.

Hvad er det nu, de får i tilskud, for at der bliver offentlig adgang? Det må ordføreren jo vide, når ordføreren stemmer for forslaget her. Det jo det, der er det altafgørende. Hvad er det for et beløb? Jeg har svært ved at finde det selv, men ordføreren kan sikkert finde det, for han ønsker jo at stemme for.

Kl. 14:27

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:27

Orla Hav (S):

Hvis hr. René Christensen havde hørt efter, hvad jeg sagde i min ordførertale, ville han vide, at jeg sådan set citerede både den nuværende og den tidligere minister for at sige, at de ville arbejde for, at der finder en kompensation sted, men at der skal findes en ordning for det inden for de regler, vi arbejder under i EU, så vi ikke får statsstøtteproblematikker på halsen. Så det er jo umuligt at svare på det spørgsmål. Det ved ordføreren jo ganske udmærket og stiller selvfølgelig spørgsmålet for at skabe mistillid om det her forslag, som i øvrigt er et ganske udmærket forslag, og sådan set har rigtig gode elementer i sig.

Kl. 14:28

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Mette Bock for en kort bemærkning.

Kl. 14:28

Mette Bock (LA):

Tak for det. Nu nåede jeg jo lige under det foregående dagsorden-spunkt at glæde mig over, at Socialdemokraternes ordfører, hr. Orla Hav, meddelte, at Socialdemokraterne aldrig gennemfører lovgivning, hvis den ikke hviler på et solidt fagligt og forskningsbaseret grundlag. Jeg kan så i hvert fald konstatere, at det er en selektiv udvælgelse af, hvilke forskningsresultater man skal bygge på.

Men nu til mit spørgsmål. Det fremgår jo faktisk af det her og af debatten i dag, at vi er inde og røre ved noget af det mest fundamentale i det danske samfund, nemlig den private ejendomsret. Hr. Orla Hav har nu meddelt, at man også *lytter* i Socialdemokratiet, og også der må jeg så konstatere, at det i så fald må være en selektiv høreelse. Man vælger at lytte til Justitsministeriets advokater, mens de høringsvar, der foreligger fra Advokatrådet, Realkreditrådet, Finansrådet og Realkreditforeningen, jo faktisk udtrykker stærk betænkelighed ved, om dette ikke er at regne som henhørende under grundlovens bestemmelser om ekspropriation. Vi ved, at der er retssager på vej, og jeg vil spørge hr. Orla Hav, om det måske ikke var en overvejelse værd også at lytte til de høringsvar, hvor fremragende jurister faktisk giver udtryk for bekymring med hensyn til det her?

Kl. 14:29

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:29

Orla Hav (S):

Nu er spørgeren jo ikke journalist for ingenting, så den bemærkning, jeg kom med til det lille lovforslag, vi havde før, har allerede fået den drejning, at vi aldrig vil lovgive om noget, der ikke ligger forskningsmæssige resultater på. Det var faktisk ikke det, jeg sagde. Jeg sagde: Når der er mulighed for, at der kan foreligge forskningsmæssige resultater, der påviser de her ting, vil vi naturligvis lytte til det. Det er ikke sådan i alle livets forhold, at der kan ligge objektiv forskning til grund. Folketingets opgave er jo netop at foretage afgørelse om noget af det, som vi ikke er enige om. Og vi er altså ikke enige i de udlægninger, som fru Mette Bock siger strålende jurister har

fremlagt. Ja, det har de gjort, men hvis de strålende jurister er i konflikt med nogle andre strålende jurister, har vi et udmærket retssystem her i landet, som afgør den slags ting.

Kl. 14:30

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Mette Bock.

Kl. 14:30

Mette Bock (LA):

Jeg skal først lige oplyse, at jeg ikke er journalist. Jeg er magister i filosofi og cand.scient.pol.

Jeg vil i mit næste spørgsmål spørge, om man heller ikke fra Socialdemokratiets side agter at lytte til de høringssvar, som faktisk udtrykker en betænkelighed over for de naturmæssige og dyrevelfærdsmæssige konsekvenser, som der faktisk kan være af den offentlige adgang, man nu planlægger?

Kl. 14:31

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:31

Orla Hav (S):

Jeg beklager selvfølgelig min manglende indsigt i uddannelsesforholdene, men vil bare konstatere, at fru Mette Bock har været temmelig tæt på pressen, siden det nu allerede er blevet til, at vi heller ikke vil lytte til høringssvarene. Jeg har faktisk givet udtryk for, at vi meget gerne vil lytte til de synspunkter, der er kommet, både hvad angår forhold omkring naturen, og hvad naturorganisationerne har fremført. Jeg har sådan set også på vores vegne tilkendegivet, at vi også vil lytte til det, der er fremført af strålende jurister fra den ene og den anden side.

Så de der pressekeb synes jeg ikke er klædelige i denne diskussion. Man må så hellere sige, hvad man selv mener, og bede om, at vi tager diskussionen på grundlag af det.

Kl. 14:31

Anden næstformand (Søren Espersen):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til den socialdemokratiske ordfører. Herefter er det hr. René Christensen fra Dansk Folkeparti.

Kl. 14:32

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Så står vi her med forslaget om randzonerne. Jeg skal starte med at sige, at Dansk Folkeparti er en del af aftalen om »Grøn Vækst«. Dansk Folkeparti har stemt for, at vi skulle have randzoner. Vi har i hvert fald været med til at sige ja til det i forbindelse med aftalen om »Grøn Vækst«. Hvorfor har vi så det? Og hvorfor er vi så kritiske over for det forslag, der ligger her? Det er vi, fordi de to forslag er vidt forskellige.

Det, der var i »Grøn Vækst«, var, at vi skulle have en kvælstofreduktion på 19.000 t. Det var en politisk beslutning. Så kiggede vi ned i værktøjskassen, og så var der ikke så meget værktøj at tage af i værktøjskassen. Hvad var det så for nogle værktøjer, vi skulle bruge? Det er vi så gået i gang med at undersøge. Der kører nu en del forsøg med våde enge, der kører nogle forsøg med rodzoneanlæg, der kører nogle forsøg med drænfiltre, og der er mange andre ting, der kører derude. Men resultaterne af, hvordan forsøgene kommer til at give en reduktion af vores kvælstofudledning, er endnu ikke kommet. Derfor har Dansk Folkeparti sagt ja til, at vi etablerer randzoner, for det er det værktøj, vi kan se virker på den korte bane.

Dansk Folkeparti kæmpede også for, at vi skulle have mulighed for at have energiforbruger i randzonerne. Det kæmpede vi for, for når man har de her arealer, må vi bare sige, at energipil er et fantastisk redskab til at optage kvælstof. Det skal dog siges, at vi er helt enige i, at vi ikke vil have alle på en 8-10 m dernedad med energipil eller andet. Derfor kan man kun plante – ifølge det forslag, som vi ville have sagt ja til – i forhold til de bagvedliggende arealer, altså at man også har energipil på det bagvedliggende areal. Det var det, der lå i det. Vi er meget kede af, at man har taget det ud. Vi så gerne, at landbruget kunne være energileverandører. Vi så gerne, at der blev plantet noget på de her arealer, som både gavner vores energiforsyning og samtidig gavner miljøet. Jeg kan simpelt hen ikke forstå, at man tager det ud.

Det kan jeg så egentlig godt alligevel forstå, for hvis de er der, kan man jo ikke gå der, for det, vi skal have i de her randzoner, er jo offentlig adgang. Vi skal have trampestier, vi skal have motionsstier, og vi skal have et dejligt område, hvor vi kan færdes. Det er jo sådan set en positiv tankegang hos ministeren, at hun siger, at det er det, man gerne vil have.

Men vi har sat de andre ting i gang for at finde ud af, hvordan vi bedst muligt når vores miljømål, og hvordan vi bedst muligt udnytter vores landbrugsjord. Vi ved alle sammen, at vi om få år står i en situation med menneskeheden, der vokser og vokser, og at vi skal leve alle de fødevarer, vi overhovedet kan komme i nærheden af, og det skal selvfølgelig foregå på en bæredygtig måde. Det kan vi nok godt gøre med andre redskaber på en bæredygtig måde uden at have randzonerne.

Jeg har ikke oplevet et eneste menneske stå ude på pladsen og sige, at der skal være adgang til randzonerne – ikke et eneste. Men tro mig: hvis vi om 5-10 år står og skal rulle det her tilbage, vil der være fyldt mennesker herude, der siger: Nu tager I den sti, hvor vi plejer at løbe og cykle, og nu laver I vores fritidsliv helt om. Vi vil have de her randzoner. Og så er det pludselig en fuldstændig umulig politisk sag at rulle det her tilbage. Derfor har jeg også spurgt ministeren, om hun vil rulle det her tilbage, hvis der kommer bedre muligheder for at nå vores miljømål. Det har ministeren ikke villet svare på i et § 20-spørgsmål, for det er jo svært at sige, når vi ikke har værktøjerne endnu. Men tro mig, det bliver meget vanskeligt.

Vi står med nogle landmænd, som har været ude at købe noget jord. Nogle har givet op til 280.000 kr. pr. hektar for den her landbrugsjord, fordi de gerne vil drive en virksomhed og gerne vil producere nogle kvalitetsfødevarer og skabe noget eksport til glæde for fællesskabet. Nu kommer vi så ind politisk og siger, at vi tager nogle af de arealer. Det var vi sådan set enige i, men ministeren fjerner dem jo for bestandig, for det her bliver aldrig rullet tilbage, når der først bliver en folkelig opstand imod at rulle det tilbage – aldrig. Og så har ministeren altså eksproprieret den her jord. Hvis ministeren vil lave trampestier og cykelstier, hvor folk kan cykle på mountainbike, er det jo fint nok, men så må ministeren gå i dialog med de her landmænd, og så må ministeren betale den pris, det koster, og så må ministeren købe den her jord af de landmænd og lave sine trampestier derude. Det kan jo være positivt nok.

Men nu kommer man her og siger, at vi laver det her for miljøets skyld, og så laver vi offentlig adgang. Jeg er enig i, at vi kan lave det for miljøets skyld, men så skal der ikke være offentlig adgang, for så er det en permanent løsning, og så har den her sag fuldstændig ændret karakter. Så drejer det her sig ikke om en miljødagsorden, men om noget helt andet, nemlig at man eksproprierer noget jord og får en miljøgevinst, men samtidig har man en politisk holdning om, at vi skal have nogle flere naturstier, hvor mennesker kan færdes. Det er fair nok. Men man vil ikke betale for det. Man vil give en kompensation, som ordføreren for Socialdemokratiet ikke en gang kan sige, hvad er.

De tal, jeg har hørt, drejer sig om, at det er omkring 2.600 kr. for de arealer, der kan dyrkes, og så må man sige, at 2.600 kr. for et areal, som landmændene har givet de her høje priser for rundtomkring i landet, ikke er meget. Der er selvfølgelig nogle, der synes, at den her kompensation kan være udmærket, mens der er andre, der synes, at den her kompensation er meget, meget dårlig, fordi de har en landbrugsjord, der er meget frugtbar.

Jeg synes, det er ærgerligt, at ministeren ikke går mere op i miljømålene end i at lave trampestier og cykelstier.

Kl. 14:37

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Bjarne Laustsen med en kort bemærkning.

Kl. 14:37

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne spørge Dansk Folkepartis ordfører, om Dansk Folkeparti har fortrudt noget. Man var meget, meget glad for at være med i »Grøn Vækst« i 2009, og jeg tror endda, vi har set adskillige pressemeddelelser om, hvordan man pralede af, at der nu virkelig skete noget for miljøet, og jeg forstår, at det var 75.000 ha, som man var enig skulle tages ud af drift, for der skulle være natur og miljø for pengene. Er konsekvensen ikke den samme? Jeg forstår det, hr. René Christensens siger, sådan, at problemet med det her forslag er, at landmændene ikke længere kan dyrke deres jord, men er det ikke det samme forslag, som Dansk Folkeparti og VK-regeringen lavede i 2009? Altså, der er jo stort set ikke nogen forskel på, hvad man må dyrke i de områder, så er konsekvensen for den enkelte landmand – uanset hvad han har givet for jorden – ikke den samme?

Kl. 14:38

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:38

René Christensen (DF):

Det, der er det farlige ved at lave spørgsmålene hjemmefra, er jo, at man føler, at man ikke behøver at lytte til det, der bliver sagt fra tællerstolen. Jeg startede netop med at sige, at vi var med i »Grøn Vækst«, og at vi var med til at aftale, at de her randzoner skulle etableres. Det var netop for at slippe for spørgsmålet om, om vi fortrød, for vi fortryder ingenting omkring randzoner. Men vi siger samtidig, at vi faktisk har brugt nogle af fællesskabets penge – nogle af borgernes penge – på at sætte nogle projekter i gang for at finde ud af, hvad det er for nogle værktøjer, der skal til, for at vi kan have et landbrug, der kan vækste, et landbrug, der faktisk kan lave nogle fødevarer, som er af høj kvalitet, og det skal man faktisk bruge noget gødning til.

Vi går ikke ind for, at der overhovedet ikke skal bruges gødning på disse arealer, for så har vi ingen fødevareproduktion, og det vil vi have. Men vi vil heller ikke have, at vi har en stor udledning i vores vandmiljø. Derfor har vi faktisk sat nogle penge af til at få undersøgt, hvad det er for nogle redskaber, der skal til.

I den mellemliggende periode er der – sådan som vi ser det, og det gør den nye regering også – kun ét redskab, og det er randzoner, for de er et rigtig godt redskab i den periode. Det er vi også fuldstændig enige med den nye regering i.

Men når man så laver offentlig adgang, er det, vi bliver nervøse for, at det her ikke bliver en overgangsperiode, men en permanent periode, og så må ministeren jo købe arealerne og bruge dem til det, som ministeren vil.

Kl. 14:39

Anden næstformand (Søren Espersen):

Hr. Bjarne Laustsen.

Bjarne Laustsen (S):

Jo, men jeg vil nu gerne spørge ind til Dansk Folkepartis holdning til natur og miljø, for i 2007 gav Dansk Folkeparti deres accept til, at braklægningsbestemmelserne kunne ophæves. Det var 130.000-240.000 ha, der blev pløjet op på en gang, og selv om det var en udtagningsordning i forhold til at begrænse overproduktion af landbrugsvarer, var det jo en miljøordning, fordi vi havde fjernbrak i Danmark. Alle vandhuller osv. lå brak rundtomkring, og dem gav Dansk Folkeparti tilladelse til blev pløjet op med øget brug af gødning, pesticider og det hele uden at stille nogen som helst krav i den forbindelse.

Nu vil man så kun reetablere det halve, og det var det, der lå i »Grøn Vækst«. Hvorfor er der så ikke fra Dansk Folkepartis side – når man er imod bræmmerne – kommet noget forslag om at lave noget mere sammenhængende natur? Hvorfor er det forslag ikke kommet frem, når man er imod det her?

Kl. 14:40

Anden næstformand (Søren Espersen):

Ordføreren.

Kl. 14:40

René Christensen (DF):

Jamen vi er jo ikke imod det her. Det, jeg sagde til ordføreren, var: Lad nu være med at forberede spørgsmålene hjemmefra, men stil dem efterhånden, som man har hørt efter.

Vi er ikke imod, at man laver de her randzoner. Vi er imod, at de bliver gjort permanente. Vi ser faktisk på, hvordan det virker med våde enge, rodzoneanlæg, og vi ser på, hvordan det virker, hvis vi laver flere stenrev. Hvordan virker de, hvis vi gør det? Hvis vi nu målbart kan sige, at de her forsøg – som vi reelt bruger borgernes penge på at lave – virker, skal vi selvfølgelig bruge dem, og derfor vil vi selvfølgelig kunne tage randzonerne ud. Men det er ikke lig med, at vi så bare tilbagefører de her bræmmer til landbrugsjord og så ikke længere skal have natur der. Nej, men så kan vi få noget sammenhængende natur.

Man kan sagtens forestille sig, at der er flere slags arealer, der kan gå sammen, men med det her fjerner vi x antal hektar bræmmer, og så får vi x antal hektar sammenhængende natur et andet sted – f.eks. et moseområde – og så har vi pludselig noget, der er meget sjovere at have. Med det her får vi en masse hektar med natur derudad – som var det stanglakrids. En sammenhængende natur er det, som vi gerne vil have.

Kl. 14:41

Anden næstformand (Søren Espersen):

Fru Ida Damborg for en kort bemærkning.

Kl. 14:41

Ida Damborg (SF):

Jeg kan forstå, at hr. René Christensen i den grad er bekymret for de stakkels landmænd, der har været ude at købe jord for op til 285.000 kr. pr. hektar, og jeg kan se, det også er noget, der går igen i nogle af hørings svarene, bl.a. fra Realkreditrådet.

Jeg må spørge hr. René Christensen, om han havde forestillet sig, at landbrugets hektarstøtte var noget, der stod på til evig tid, og om hr. René Christensen er klar over, at man har en regering, der faktisk arbejder på at få afskaffet hektarstøtten og på at få ryddet op i den her store landbrugsstøtte. Det er faktisk det, vi gang på gang sender en minister til Bruxelles med, når den europæiske landbrugs politik skal diskuteres. Det vil jo også ændre de økonomiske forudsætninger for de landmænd, der har købt for op til 285.000 kr. pr. hektar.

Jeg tror, vi alle har en interesse i, at priserne på landbrugsjorden bliver bragt væsentligt ned, så omkostningsniveauet i landbruget bliver bragt ned.

Kl. 14:42

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 14:42

René Christensen (DF):

Jeg er fuldstændig klar over, hvad SF's politik tidligere har været, selv om man kan blive lidt forvirret indimellem. Det er ikke mange år siden, at der i principprogrammet stod, at den største udfordring for velfærdssamfundet jo var den private ejendomsret. Det var jo et kapitalistisk tegn på, at det var ved at gå helt galt i Danmark, når man kunne eje sin egen jord, som man havde sin ejendom på. Nu har tingene jo flyttet sig noget, og måske kan weekenden her bringe lidt lys over, hvor vi nu er henne. Men jeg kan bekræfte, at vi fra Dansk Folkepartis side jo gerne så, at hektarstøtten blev nedlagt, og hvorfor vil vi gerne det? Det er, fordi vi har nogle landmænd, der er så dygtige, at de faktisk sagtens ville kunne konkurrere med udlandet uden at have den hektarstøtte. Vi må bare sige, at i øjeblikket er det nok en lidt svær tankegang at gå med. Vi kan godt have det som princip, og vi sender også ministeren af sted og siger, at det er det princip, vi har. Men jeg håber, at den nuværende minister arbejder nede i EU for det, der gavner dansk landbrug, og det, der gavner danske arbejdspladser.

Kl. 14:43

Formanden :
Fru Ida Damborg.

Kl. 14:43

Ida Damborg (SF):

Jeg vil gerne over en kop kaffe belære hr. René Christensen om SF's partihistorie. Jeg har været medlem af partiet i 27 år, så jeg tror, jeg kan huske lidt tilbage i tiden. Det her med, at den private ejendomsret var det vigtigste emne, tror jeg ikke lige har været i min tid i Socialistisk Folkeparti.

Men vil hr. René Christensen bekræfte, at det er sådan, at man arbejder på at fjerne hektarstøtten? Det kan være, hr. René Christensen mener et, men arbejder for noget andet, altså i princippet tænker nogle ting, men i virkeligheden gør nogle andre ting i forhold til at afskaffe landbrugsstøtten. Er vi ikke enige om, at vi skal arbejde for at afskaffe landbrugsstøtten, og vil hr. René Christensen ikke bekræfte, at en afskaffelse af landbrugsstøtten vil give væsentlig større ændringer i landbrugernes økonomi sammenlignet med ikke at måtte dyrke noget i 10 m brede randzoner? Vil hr. René Christensen ikke bekræfte, at det da i den grad vil ændre de økonomiske forudsætninger på et helt andet niveau end en randzonelov?

Kl. 14:44

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 14:44

René Christensen (DF):

Jeg kan ikke se, hvordan ordføreren får kædet det her sammen. Dansk Folkeparti er sådan set enig med resten af det danske Folketing om, at vi faktisk var bedre stillet i EU, hvis landbrugsstøtten blev sænket gradvis, og der ikke kom nationale støtteordninger i stedet for.

Vi så egentlig gerne, at vi kunne konkurrere på lige vilkår uden støtte, men vi ser også gerne, at den vestlige verden producerer nogle fødevarer. Vi kan se en verden, hvor der bliver flere og flere men-

nesker, og der må jeg bare sige, at hvis man bliver ved med at udtage landbrugsjord, fordi man gerne vil lave trampestier og gåture, så bliver der altså produceret færre fødevarer, og der er altså behov for endnu flere fødevarer.

Så jeg vil sige, at den her lovgivning altså går ind og gør nogle ting i forhold til dansk landbrug, som er fuldstændig uhensigtsmæssige, og det mest ærgerlige er, at man ikke har en miljødagsorden, men en helt anden dagsorden, der hedder, at man nu gerne vil have nogle gangstier langs vandløbene.

Kl. 14:45

Formanden :

Fru Camilla Hersom for en kort bemærkning.

Kl. 14:45

Camilla Hersom (RV):

Det er en spændende debat, vi har gang i. Under Venstres ordførers tale var den gældende randzonelov et princip. Nu er den blevet midlertidig. Men nu står jeg her med de foreslåede ændringer, og jeg kan ikke se, at der noget sted står, at det lovforslag, vi førstebehandler i dag, for tid og evighed vil stå mejslet i sten. Hvad baserer hr. René Christensen sit synspunkt på?

Kl. 14:45

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 14:45

René Christensen (DF):

Det baserer jeg bl.a. på et svar, jeg har fra den tidligere minister, og det, ministeren har sagt, gælder jo sådan set også. Der har vi et svar om, at vi skal kigge på, hvordan de tiltag, som vi jo har brugt penge på, virker. Vi har bl.a. i GUDP og andre steder afsat penge til at undersøge, hvordan vi kan få vores kvælstofreduktion længere ned. Der har jeg fået et svar tilbage, at det skal vi kigge på, når tallene foreligger, og så skal det overvejes, hvordan det kan implementeres. Så det er fuldstændig klart.

Vi har fået en ny minister, og ministeren står selvfølgelig ikke til regnskab for, hvad den tidligere minister sagde, men vi havde stor tillid til, at den tidligere minister godt ville se på det, når vi fik de her måltal tilbage. Hvorfor skulle vi arbejder med at lave våde enge og rodzoneanlæg og andet, hvis vi overhovedet ikke skulle bruge målingerne til noget som helst? Så skal vi selvfølgelig implementere det, når vi er blevet klogere.

Kl. 14:46

Formanden :

Fru Camilla Hersom.

Kl. 14:46

Camilla Hersom (RV):

Betyder det, at det er Dansk Folkepartis forventning, at hvis der kommer nye banebrydende undersøgelser, vil den nuværende regering være fuldstændig ligeglad, ignorere det uden at bruge det til noget som helst og ikke implementere det nogen som helst steder? Det er da noget af en antagelse – i hvert fald om den nye regering.

Kl. 14:46

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 14:46

René Christensen (DF):

Jeg kan bare sige, at jeg har spurgt den nuværende minister, om ministeren agter at gøre det. Der svarede ministeren, at det ville ministeren ikke svare på. Så jeg kan kun antage, at det vil ministeren ik-

ke, for så havde ministeren vel i svaret på mit § 20-spørgsmål sagt, at når der kommer ny viden, vil det selvfølgelig blive implementeret. Men ministeren sagde, at det ville ministeren ikke svare på. Så jeg kan kun antage, at ordføreren har fuldstændig ret: Den nye regering vil ikke bruge det, der kommer ud af de forsøg, som vi har igangsat.

Kl. 14:47

Formanden :

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger, og så er det fru Camilla Hersom som radikal ordfører.

Kl. 14:47

(Ordfører)

Camilla Hersom (RV):

Tak for det. Det Radikale Venstre ønsker en bæredygtig udvikling, hvor landbruget fortsat kan udvikle sig som det vigtige erhverv, som det er for Danmark, og hvor vi samtidig beskytter miljøet og genopretter naturen. Disse to hensyn – altså hensynet til landbrugets produktion og hensynet til naturen og miljøet – må balanceres over for hinanden, for vi har behov for begge dele.

Landbrugserhvervet og den afledte produktion, nemlig forædling og eksport, er et afgørende element i den danske økonomi, og vi skal derfor fortsat videreudvikle dette erhverv. Men den helt nødvendige forudsætning for, at det kan lade sig gøre, er, at den udvikling er bæredygtig – ikke kun af hensyn til fremtidige generationers levevilkår, men også af hensyn til de fantastiske kvaliteter, der opnås for mennesker og selskab for dyr ved at være i naturen.

Ud fra et naturhensyn er den store udfordring den, at den efterhånden sparsomme natur, vi har tilbage i landet, medfører en voldsom og alvorlig tilbagegang for planter og alle slags dyr, herunder nogle af de arter, der tidligere har været helt almindelige i Danmark – det gælder haren, og det gælder agerhønen.

Vi skal i dag førstehandle forslag til lov om ændring af lov om randzoner, som med to væsentlige ændringer er et forslag, som den nuværende regering har overtaget fra den forrige regering. Alle anerkender, at vi har et problem med udvaskningen af kvælstof og fosfor fra markerne i vandmiljøet, og det er et problem, som vi kan løse, ved at vi enten reducerer mængden af gødning på markerne, eller ved at vi etablerer randzoner. Jeg troede sådan set, da jeg mødte op her i dag, at alle var enige om det med randzonerne.

Men jeg er efterhånden blevet lidt i tvivl om, hvor man står med hensyn til det, og om man mener, det er noget, der skal være ud fra et princip, eller man mener, at det skal være noget midlertidigt: Jeg regnede i hvert fald i udgangspunktet med, at de tidligere parter stod bag det, de havde vedtaget.

Den nuværende regering foreslår så yderligere, at randzonerne skal være udyrkede, og at offentligheden kan få adgang.

Reaktionerne på lovforslaget har været mange, og herunder har der både været reaktioner, der har været stærkt kritiske, og reaktioner, der har været stærkt positive. Det gør indtryk på mig som politiker, at et lovforslag kan fremkalde så mange og så stærke reaktioner, og derfor kan jeg også forsikre alle om, at vi har arbejdet ret indgående med de kritikpunkter, der har været rejst, ligesom vi også har glædet os over de mange positive høringssvar, der er kommet ind.

I Det Radikale Venstre mener vi, det er en fantastisk god idé med et forbud mod dyrkning af energiforgrøder i randzoner. Hvis det var sådan, at der blev dyrket hurtigtvoksende energiforgrøder helt ned til vandløb og åer, ville det utvivlsomt medvirke til at ændre ikke blot det danske landskab, men også ændre betingelserne for det vilde dyreliv, og det er det modsatte, vi har behov for.

Vi mener også, det er en god idé, at man giver offentligheden adgang. En væsentlig forudsætning for, at befolkningen kan nyde naturen, og at den er villig til at prioritere ressourcer til naturgenopretning, er, at der er adgang til den. Det er også et kendt dansk princip, at offentligheden er sikret adgang til skov og strand. Det er i øvrigt

vores forventning, at der vil blive meget mindre trafik langs vandløbene, end landmændene umiddelbart forestiller sig. En forskningsbaseret undersøgelse fra Københavns Universitet fra 2011, altså fra sidste år, viser, at meget få af de lodsejere, hvis arealer der allerede er offentlig adgang til, oplever gener i forbindelse med færdsel ved vandløbene, og her er der altså vel at mærke tale om de steder, hvor til adgangen er lettest og der derfor er mest færdsel, og hvor man kunne forvente de fleste gener.

Jeg vil i den forbindelse dog også tilføje, at vi i Det Radikale Venstre har forståelse for, at det er noget, der kan vække vrede og føles krænkende blandt de landmænd, der som følge af lovforslaget må åbne mere op for offentligheden. Her mener vi dog, det er væsentligt, at der også bliver tale om, at det bliver en adgang med begrænsninger, f.eks. arealmæssigt. Altså at det maks. er 5 pct. af det samlede areal, der kan komme i betragtning, og som der kan gives adgang til.

Med hensyn til at give offentligheden adgang vil det også kræve, at randzonen ligger i forbindelse med en offentlig vej eller sti, og naturbeskyttelsesloven gælder jo faktisk. Den ændring indfører man jo også her – også for randzoner. Det betyder, at adgangen til et område – hvor der af hensyn til de arter, der er der, eller perioden på året kan være behov for at begrænse adgangen – selvfølgelig vil kunne begrænses.

Endelig vil der sandsynligvis være så stor en del af randzonerne, der vil være så tilgroet med brændenælder og andre ufredelige arter, at det vil holde menneskene ude, men som til gengæld vil give levested for andre levende væsener, altså dyr.

Der er i høringssvarene blevet sat spørgsmålstejn ved, om randzoneforslaget reelt er udtryk for, at der sker en ekspropriation. Det er noget, der har været påstået i læserbreve og aviser, og som har været nævnt i høringssvarene. Den private ejendomsret er i Danmark en grundlovsfæstet rettighed, og derfor har vi da også set på det her spørgsmål med meget, meget stor alvor.

Det Radikale Venstre er i den forbindelse tryk ved, at ministeriet har været i tæt dialog med Kammeradvokaten om spørgsmålet, og så er det jo altså helt afgørende, at der her er tale om en generel regulering, som påvirker alle jordejere. Sådanne generelle regler betragtes traditionelt ikke som ekspropriation i grundlovens forstand. Det var f.eks. derfor, at man i 1917 kunne vedtage naturfredningsloven, der gav danskerne adgang til strande og senere til private skove, uden at staten her skulle betale erstatning.

Landmændene vil blive kompenseret for randzonerne, og det vil de blive, uagtet at staten faktisk ikke er forpligtet til at gøre det. Derudover vil de fortsat modtage den almindelige hektarstøtte i form af enkelttilskudet, og de vil kunne søge om særlige tilskud, hvis de plejer arealet, og støtten til energiforgrøder sættes op. Disse energiforgrøder må så dyrkes på de arealer, der ikke ligger i randzonerne, men hvis man gør det på den måde, får man nok også et bedre udbytte ud af det. Såfremt der måtte være enkelte landmænd eller enkelte organisationer, der efter lovbehandlingen fortsat vil opfatte randzoneloven som ekspropriation, vil det være op til domstolene at afgøre sagen.

Samlet set fører disse overvejelser til, at vi kan støtte lovforslaget.

Kl. 14:53

Formanden :

Der er tre, der har bedt om korte bemærkninger. Hr. Esben Lunde Larsen som den første, værsgo.

Kl. 14:53

Esben Lunde Larsen (V):

Tak for det. Jeg vil gerne spørge den radikale ordfører – jævnfør det § 20-spørgsmål, som Dansk Folkepartis ordfører stillede til ministeren – om De Radikale på baggrund af ny viden er indstillet på at æn-

dre i principperne. Og så vil jeg gerne spørge den radikale ordfører om noget forhold til hele problematikken om randzoner og argumentet for dem og om de bekymringer, som landbruget og også Advokatrådet m.fl. har udtrykt: Gør det ikke endog særdeles stærkt indtryk på den radikale ordfører?

Kl. 14:54

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 14:54

Camilla Hersom (RV):

I forhold til spørgsmålet, om ny viden gør, at vi er villige til at ændre opfattelse i Det Radikale Venstre, er svaret ja. Det er vi sådan set altid. Jeg kan ikke svare på ministerens vegne, men det ville undre mig meget, hvis hun kategorisk afviste, at ny viden kunne få hende til at ændre på principperne eller på eksisterende lovgivning. Men det kan hun jo få lejlighed til selv at svare på, når vi når så langt.

Jeg ved ikke, om hr. Esben Lunde Larsen lyttede nøje efter, men det, jeg netop siger, er sådan set, at det selvfølgelig gør indtryk på os og på alle andre, at der indløber så mange høringssvar, som der gør.

Derfor har vi også undersøgt det her spørgsmål nøje, og jeg kan sige, at jeg står her med sindsro i dag, fordi det er min opfattelse, at de svar, vi har fået tilbage om, hvorvidt det her udgør ekspropriation, meget entydigt peger på, at det er det ikke. Men vi lever jo altså også i en retsstat, hvor man kan gå til domstolene med sit spørgsmål. Det er der sandsynligvis nogle, der vil gøre, og så må vi jo få prøvet sagen der. Men det er altså ikke ensbetydende med, at vi i Det Radikale Venstre har en opfattelse af, at grundloven er sat ud af kraft i den periode, sagen verserer.

Kl. 14:55

Formanden :
Hr. Esben Lunde Larsen.

Kl. 14:55

Esben Lunde Larsen (V):

Der har været rejst en del kritik, og jeg berørte også i min egen ordførertale tidsplanen for det her. Jeg vil gerne vide, om den radikale ordfører er sikker på, at der – med det kortmateriale, der er, de høringsfrister, der skal være, og de hensyn, der skal tages til de landmænd, der eksempelvis har dyrkningsaftaler, gylleaftaler osv. osv. – er tid nok til at få implementeret det, så loven kan træde i kraft den 1. september.

Kl. 14:55

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 14:55

Camilla Hersom (RV):

I min dialog med i ministeriet er jeg blevet forsikret om, at man arbejder på højtryk på at få kortene klar, sådan at de vil være klar tid nok til, at man kan anvende dem. På de arealer, der allerede måtte være beplantet nu, kan man jo fortsat høste de afgrøder på de arealer, ligesom der kan gøres undtagelser for flerårige afgrøder.

Kl. 14:56

Formanden :
Hr. Erling Bonnesen for en kort bemærkning.

Kl. 14:56

Erling Bonnesen (V):

Nu er der jo rigtig mange steder rundtom i landet – også uden for randzoner – hvor der er offentlig adgang i forvejen. Vi kan alle sammen følge med i, at masser af danskere hver dag jo kommer rundt i

naturen, løber en tur og går en tur i skoven osv., og så kan det jo godt undre, at der også er en række naturorganisationer, der er mere end skeptiske over for, at det her med at give fuld og fri offentlig adgang på bræmmerne nu partout skal presses igennem. For resten er der jo også fra naturorganisationerne peget på, at dyrelivet og andet har brug for steder, hvor der er fred og ro, f.eks. fugle i yngletiden. Hvordan har den radikale ordfører det egentlig med, at man så at si-ge tramper på naturen i den her sag?

Kl. 14:56

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 14:56

Camilla Hersom (RV):

Jeg har det i hvert fald godt med, at folk kommer ud i naturen, og læser man de høringssvar, som er kommet ind, synes jeg faktisk ikke, det er rigtigt, at de grønne organisationer er imod det her – tværtimod. Der er nogle jægerforbund og sådan noget, som gerne vil lukke arealerne, men der findes jo i naturbeskyttelsesloven – som vil gælde i randzonerne – en række forhold, der gør, at man kan beskytte dyrelivet, hvis der er behov for det. Derudover er jeg enig med Dansk Naturfredningsforening, når de støtter princippet om offentlig adgang, men også siger, at hvis der er behov for beskyttelse af naturen, må det selvfølgelig veje tungere end den offentlige adgang. Det er klart, at det må være princippet, men der er jo heller ikke noget i loven, som siger noget andet.

Kl. 14:57

Formanden :
Hr. Erling Bonnesen.

Kl. 14:57

Erling Bonnesen (V):

Nu kan det være svært at nå alle høringssvar, det er jeg med på. Men Dansk Ornitologisk Forening – og forskellige foreninger, der sådan er meget tæt på dyrelivet og har det som sin hertesag – kerer sig jo virkelig om det her, hvilket vi jo inderst inde alle sammen godt kan forstå, for dyrelivet skal også have nogle steder, hvor der er fuldstændig fred og ro for fugle i yngletiden og i den stil.

Så lyder det underligt for mig, at den radikale ordfører siger, at det egentlig er ligegyldigt med det, for vi synes, at det lyder godt i overskriften, at man bare vil give noget mere fri adgang til offentligheden, bare fordi der måske lige er sådan lidt god musik og det lyder godt i en overskrift.

Men hvis man virkelig tænker efter og sammenholder det med det, jeg var inde på tidligere i mit første spørgsmål, er der jo masser af steder, hvor borgerne har fri adgang i forvejen. Hvorfor er det så lige nøjagtig partout, at man skal have presset det igennem på bræmmerne her?

Så spørgsmålet skal være: Efterhånden som vi får det her med op på tavlen, vil den radikale ordfører så være med til eventuelt at reducere i den offentlige adgang på de her bræmmer, når vi nu sådan kommer igennem alle høringssvarene og skal til at tage helt konkret stilling til det her i udvalgsbehandlingen? For det tror jeg at der er god grund til at lytte til.

Kl. 14:58

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 14:58

Camilla Hersom (RV):

Det, jeg jo netop siger, er, at der er forskellige hensyn, der skal balanceres her, og i og med at naturbeskyttelsesloven gælder, betragter

vi jo randzonerne som natur. Det vil sige, at hvis der er ynglende fugle og andet, som man har behov for at beskytte, vil man kunne gøre det.

Kl. 14:59

Formanden :

Fru Lene Espersen for en kort bemærkning.

Kl. 14:59

Lene Espersen (KF):

Fru Camilla Hersoms sidste svar bringer mig faktisk direkte over i noget af det, jeg gerne vil spørge til, for Vildtforvaltningsrådet – der udover lodsejerne består af en lang række organisationer – er jo ekstremt kritiske over for dette forslag. Der står i referatet af det møde, der var i Vildtforvaltningsrådet den 13. marts:

» ... forslaget om adgang til randzonerne vil have en væsentlig betydning for den vilde flora og fauna, og at disse konsekvenser burde være nærmere analyseret forud for forslaget.«

Mit spørgsmål til fru Camilla Hersom er, om det ikke ville være en god idé at få det her ordentligt belyst, inden man lader lovforslaget træde i kraft.

Jeg vil i forlængelse af det spørge fru Camilla Hersom – der siger, at naturbeskyttelsesloven gælder – om det er Det Radikale Venstres opfattelse, at naturbeskyttelseslovens regler gælder for randzoner, for så ville Det Radikale Venstre nemlig være imødekommende i forhold til det andet forslag fra Vildtforvaltningsrådet om, at den skal gælde på det her område, og ikke være som nu, hvor randzonerne får en særstatus.

Kl. 15:00

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:00

Camilla Hersom (RV):

Alle høringssvar gør selvfølgelig indtryk på mig, på Det Radikale Venstre og på vel alle her i salen. Jeg tror, at alle ville ønske, at vi, når vi lavede den her form for ny lovgivning, kunne have vendt hver sten, om jeg så må sige, og kigget langs hver å. Det er ikke muligt, og det var heller ikke muligt forud for den gældende lov. Det her er den bedste mulighed, vi har. Vi må så selvfølgelig følge udviklingen, herunder hvad der sker med vildtet derude.

Man skal jo huske på, at det, der er situationen i dag, er, at det er opdyrkede arealer og ikke natur. Det er ikke natur i dag, men opdyrkede arealer, som bliver høstet, og hvor store maskiner kører rundt og den slags ting. Så der er tale om her at give bedre mulighed end i dag for, at dyrelivet kan etablere sig.

Kl. 15:00

Formanden :

Fru Lene Espersen.

Kl. 15:01

Lene Espersen (KF):

Jeg vil godt bare understrege, at Vildtforvaltningsrådet meget klart peger på, at naturbeskyttelseslovens regler om adgang burde gælde på det her område. Det betyder rent faktisk, at hvis man lod naturbeskyttelsesloven virke, på samme måde som den gør alle andre steder, måtte offentligheden ikke have adgang. Det var sådan set det, der var pointen i mit spørgsmål. Det er da dejligt at høre, at Det Radikale Venstre i hvert fald vil være åbne over for at lave den lovændring.

Mit andet spørgsmål, som jeg også stillede hr. Orla Hav, handler om de lodsejere, der måtte ønske at sige nej tak til pengebeløbet. Vil Det Radikale Venstre støtte, at de så også får en mulighed for at holde deres arealer lukket over for offentligheden? Vi har hørt ministe-

ren sige, at grunden til, at offentligheden skal have adgang, er, at man får penge for det. Dermed kan man logisk komme til den konklusion, at vælger man at sige nej tak til pengene, må der også være en mulighed for at kunne sige nej tak til, at offentligheden kan få adgang. Jeg vil høre, om Det Radikale Venstre vil støtte et sådant ændringsforslag?

Kl. 15:02

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:02

Camilla Hersom (RV):

Jeg er nødt til at stille et modspørgsmål: Nej tak til hvilke penge? En ting er den compensation, man diskuterer nu, og som efterfølgende skal godkendes i EU, men udgangspunktet er også den almindelige hektarstøtte, altså engangsbeløbet. Er det også det, landmændene i givet fald skulle frasisige sig? Det synes jeg ikke rigtig fremgår af spørgsmålet.

Kl. 15:02

Formanden :

Hr. Henrik Høegh for en kort bemærkning.

Kl. 15:02

Henrik Høegh (V):

Jeg vil gerne spørge ordføreren om det eksempel, der er fremkommet om en landmand, som for ikke så mange år tilbage har købt en ejendom her uden for byen, hvor det meste af arealet ligger i en ådal. Det er græsareal, og med kravet om offentlighedens adgang bliver der nu offentlig færdsel på 40 pct. af gårdens areal, fordi der er masser af vandløb i den her ådal. Jeg betragter Det Radikale Venstre som et parti, der har stor respekt for den private ejendomsret. Hvordan føler ordføreren, det bliver for den pågældende lodsejer?

Kl. 15:03

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:03

Camilla Hersom (RV):

Der er jo ikke nogen, der vil komme i den situation, at offentligheden skal have adgang til 40 pct. af deres areal. Det er jo derfor, der er et loft, som siger, at det maksimalt kan blive 5 pct.

Kl. 15:03

Formanden :

Hr. Henrik Høegh.

Kl. 15:03

Henrik Høegh (V):

Men nu vil det jo være sådan, at offentlighedens adgang vil føles nogenlunde på samme måde, uanset om han får bræmmer på 2, 3, 4, 5 eller 10 m. Man kan sige, at de vil færdedes stort set over det hele på hans ejendom.

Der er et andet spørgsmål, som har berørt mig her på det seneste, handler om, at der – efter at forslaget om offentlighedens færdsel er kommet – er kommet en direkte opfordring fra Advokatrådet om, at man burde få undersøgt til bunds, om ikke det her er ekspropriation, altså når man giver offentligheden ret til færdsel på de her arealer. Var det ikke lige en idé at afvente den undersøgelse?

Kl. 15:03

Formanden :

Ordføreren.

Camilla Hersom (RV):

Høringssvarene har også alle sammen gjort indtryk på mig – både de positive og de negative. Men det, jeg har forstået i min dialog med ministeriet og med de andre regeringspartier og ministeren, er jo, at det her spørgsmål er undersøgt til bunds i samarbejde med Kammeradvokaten. Og jeg ser det som Advokatrådets opgave, at de skal råbe vagt i gevær, hvis de ser noget, hvor de siger: Hov, her kunne være et eller andet. Men kammeradvokaten har altså undersøgt det meget, meget nøje. Der er fortilfælde. Det helt bærende princip er, at der – fordi der er tale om en generel regel og ikke en specifik regel – ikke er tale om ekspropriation.

Kl. 15:03

Formanden :

Fru Mette Bock for en kort bemærkning.

Kl. 15:04

Mette Bock (LA):

Det er sådan set i forlængelse af det foregående. Det er jo mit indtryk, at Det Radikale Venstre også i den grad værner om den private ejendomsret, og jeg vil høre, om ordføreren kan give os et lille indblik i, hvilke overvejelser Det Radikale Venstre har gjort sig, i forlængelse af at det allerede nu er blevet adviseret, at der vil blive anlagt retssager ved domstolene om den her lovgivning.

Kl. 15:04

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:05

Camilla Hersom (RV):

Det er helt rigtigt opfattet, at vi værner stærkt om den private ejendomsret og alle andre grundlovsfæstede rettigheder, men vi værner også om naturen. Derfor forsøgte jeg i min ordførertale at sige, at det her lovforslag jo er udtryk for en balance mellem forskellige hensyn. Og når vi vurderer de forskellige hensyn og kigger på det samlet set – og i øvrigt har fået den redegørelse, som vi har fået om spørgsmålet om de grundlovsfæstede rettigheder – peger vores svar på, at det her ikke er ekspropriation, men at det er et rigtig godt forslag, hvis vi vil gøre noget ved vores vandmiljø, og hvis vi vil sikre en bæredygtig udvikling og i øvrigt noget mere natur.

I forhold til retssagerne hører jeg jo til dem, der dybest set er glad for, at der er den mulighed, og at det ikke er et flertal her i salen, som alene kan afgøre hvad som helst her i verden. Det er os, der laver lovene, men de kan altså blive prøvet ved en domstol. Det synes jeg faktisk er et ganske sundt princip, og så må vi jo afvente sagens gang. Men Det Radikale Venstre stemmer for det her lovforslag uden at være i tvivl om, at det her ikke er ekspropriation. Det er det ikke, som vi har forstået det.

Kl. 15:06

Formanden :

Hr. René Christensen.

Kl. 15:06

René Christensen (DF):

Jeg er rigtig glad for, at ordføreren siger, at hvis der kommer ny viden, vil man selvfølgelig bruge den. Det håber jeg da sådan set at alle vil gøre.

Jeg vil gerne spørge ordføreren om noget, for ordføreren ender jo med at blive en del af det flertal, som stemmer den her lovgivning igennem. Ordføreren har også sådan givet udtryk for, at Det Radikale Venstre også er der for naturens skyld, og jeg hører næsten også – sådan udlægger jeg det i hvert fald, men ordføreren kan rette mig,

hvis det er en forkert forståelse af det – at man gerne vil have sammenhængende natur i stedet for de her bræmmer på 10 m. Og nu kommer jeg til spørgsmålet: Er ordføreren – hvis der kommer nogle resultater, som viser, at vi faktisk godt kan nå vores miljømål på en langt bedre måde og en mere rationel måde, samtidig med at vi måske kan få noget sammenhængende natur, hvor der såmænd også godt kan være offentlig adgang, og hvor det måske bliver mere sammenhængende arealer både for dyrelivet og for mennesker – klar til, at det er en diskussion, man kan tage op? For det er jo ret væsentligt, når nu ordføreren repræsenterer et parti, der bliver en del af det flertal, der kører den her lovgivning igennem.

Kl. 15:07

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:07

Camilla Hersom (RV):

Det Radikale Venstre er ligesom – går jeg ud fra – alle andre partier altid parat til at blive klogere og altid parat til at bruge den bedste mulige løsning, men den har vi jo ikke i dag. Det er jo det, der er den helt grundlæggende pointe. Vi har jo ikke en bedre løsning. Den bedste løsning til sikring af vandmiljøet og til at leve op til den handlingsplan, vi skal leve op til, er at lave randzonerne, for alternativet ville være, at man ikke længere måtte gøde i det omfang, man gør på resten af markerne, og det er landbruget heller ikke interesseret i.

Der, hvor vores holdninger skilles, er offentlighedens adgang og det her med, om der skal være energiafgrøder. Det er jo det, den her diskussion i sin essens handler om.

Kl. 15:07

Formanden :

Hr. René Christensen.

Kl. 15:07

René Christensen (DF):

Tak for et godt og udmærket svar, for det er jo ret væsentligt, at der faktisk er en del af flertallet, som både fremadrettet og allerede nu har en holdning til, at det med randzonerne ikke er noget permanent. Det med randzonerne er noget, man gerne vil kigge på, når vi bliver klogere fremover, og det er også noget, som man gerne vil rulle tilbage. Jeg hører altså, at hvis vi kan nå miljømålene på en anden og klogere måde til gavn for mennesker, natur og dyreliv, er Det Radikale Venstre klar til at rulle det her tilbage og tilbageføre randzonerne til landbrugsjord – hvis vi altså kan nå vores mål med andre værktøjer. Det kvitterer jeg for.

Kl. 15:08

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:08

Camilla Hersom (RV):

Jeg kan jo ikke på baggrund af den viden, vi har i dag, sige noget som helst om, hvorvidt randzonerne bliver permanente eller ej. Det kan vise sig, at det er den bedste idé, vi nogen sinde har fået. Det må tiden jo vise. Men det, jeg kan love hr. René Christensen, er, at jeg gerne vil blive klogere.

Kl. 15:08

Formanden :

Tak til den radikale ordfører. Så er det fru Ida Damborg som SF's ordfører.

Kl. 15:09

(Ordfører)

Ida Damborg (SF):

Jeg har glædet mig til den her dag, for lovforslaget om udvidelse af randzonerne omkring søer og vandløb er rigtig god SF-politik. Vi tager ansvar for det miljø, som vi skal videregive til de kommende generationer, ved at lave en fokuseret indsats for at mindske udvaskningen af kvælstof i vores søer og vandløb – præcis som da vi besluttede, at fabrikkerne skulle rense deres spildevand, og da vi besluttede, at familiernes kloakvand skulle runde renseanlæg, inden det kunne ledes ud i fjordene. Det var jo ikke for at genere nogen, men fordi vi vil efterlade Jorden i god stand, når vores børn og børnebørn skal overtage den, og SF er sig det ansvar meget bevidst.

Vi vil gerne være med til at lave randzoner omkring søer og vandløb. Vi synes, det er en fokuseret indsats. Da vi tidligere udlagde 150.000 ha til brakmarker, var det med datidens viden. De lå lidt hist og lidt her og ofte der, hvor landmanden i forvejen havde lidt svært ved at komme rundt med de store maskiner hele året. Især i de våde perioder kunne det jo være svært. Dengang var der udlagt 150.000 ha til brakmarker, og nu beslutter Folketinget at udlægge 50.000 ha, hvor det har vist sig at være allermest effektivt, nemlig rundt om vores søer og vandløb.

Når SF synes, at det er en god idé, at der ikke kan dyrkes energigrøder i randzonerne, er det jo især, fordi vi – når vi spørger dem, der har fingrene i mulden – får at vide, at de ikke har så stor en interesse i at dyrke energigrøder helt ude i randzonerne. Og det handler jo om, at det netop er gødnings- og sprøjtefri arealer, og energigrøderne har meget brug for gødning i netop spiringsperioden, så derfor har der ikke været en stor interesse for at dyrke dem.

Når det er sagt, skal jeg også være ganske ærlig og sige, at SF heller ikke mener, at op til 4 m høje energipil vil give dyr og mennesker de bedste betingelser i det åbne land.

Debatten i dag viser, at spørgsmålet om kompensation fylder meget, og det fylder også meget og høringssvar fra landbruget. Jeg må understrege, at der med det her lovforslag er tale om en generel miljøindsats, så landbruget har slet intet krav på kompensation. Er der nogen, der har hørt om kompensation til tømmermesteren, der skal afleveres sit byggeaffald på genbrugsstationen? Eller om kompensation til fabrikker med farlig spildevand eller giftig røg, hvor vi kræver, at det skal renses. Eller om kompensation til familier, da vi vedtog, at kloakvandet skulle runde rensningsanlægget – nej vel?

Landbruget er et liberalt erhverv, som historisk set har fået gunstige vilkår sammenlignet med andre liberale erhverv. Når regeringen så alligevel har besluttet, at vi skal finde frem til en form for kompensation, skyldes det, at regeringen gerne rækker hånden frem til et trængt erhverv. Derfor vil vi gerne finde penge til en kompensation, men at høre landbruget hyle over, at det vil give frygtelige problemer, og at man på sigt overhovedet ikke kan komme til at tjene de penge, man plejer, gør mig altså en kende sur, for jeg synes faktisk, at det minder lidt om et impulsstyret barn, som vil have alle ønsker opfyldt: Først hektarstøtte, og når der ikke må dyrkes, så også ekstra støtte for at gøre en indsats for miljøet.

Den fri adgang til randzonerne anbefales i mange af høringssvarene fra mange af de organisationer, som arbejder med befolkningens bevægelse og motion. Det er rigtig god SF-politik, at vi giver danskerne mulighed for at komme ud i naturen. Her vil en del af vores land, som i lang tid har været dyrket, nu stå hen i hvile, så biodiversiteten øges og mangfoldigheden i naturen stiger og danskerne kan komme ud i det åbne land og få naturen op under neglene, for det er kun gennem gode oplevelser i naturen, at vores børn vokser op med et fælles ejerskab til og ansvar for naturen.

Til de mange bekymrede må jeg sige, at der jo ikke vil være fri adgang til arealer, der er indhegnet, eller som ligger tættere end 150 m på beboelse, eller hvis der er særlige dyre- og naturforhold, som

kan give en dispensation. Disse ting er reguleret i naturbeskyttelsesloven. Der vil kun være adgang til arealer, hvor offentlig vej og sti krydser randzonerne, og kommunerne kan endda i særlige tilfælde udstede forbud mod den fri adgang, hvis der er særlige forhold, der taler herfor. Og sidst, men ikke mindst, kan en landmands randzoner maks. udgør 5 pct. af hans arealer. Så det er altså ikke sådan, at man – hvis man har marker og enge, der ligger lavt og med mange arealer ud mod søer og vandløb – vil miste et urimelig stort dyrkningsareal.

Det her er rigtig god SF-politik, og vi kan med glæde sige, at vi støtter forslaget.

Kl. 15:14

Formanden :

To korte bemærkninger er noteret. Først er det hr. Erling Bonnesen.

Kl. 15:14

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Det er jo helt tydeligt, at SF siger, at det bare skal køres igennem. Det lyder næsten, som om vi sætter den store damptromle foran for at få markeret, at der skal være fuld offentlig og fri adgang. At vi så tramper på dyrelivet og fuglene undervejs, det betyder egentlig ikke så meget.

Man kan tænke en lille smule over, at det så også her i løbet af debatten i dag er kommet frem, at det kortmateriale, som skal ligge til grund, ikke er parat. Vi kan forestille os, at den enkelte lodsejer sidder derude og prøver at slå op for at se, om det er noget, som betyder noget for vedkommende, og så kan den enkelte lodsejer sidde derude ved sit skrivebord og planlægge uden at kunne finde ud af, hvad det betyder.

Hvordan har SF's ordfører det egentlig med, at man nu tramper det her igennem på rekordtid, bare fordi det ser godt ud i en overskrift, og så i øvrigt sådan set lader hånt om resten? Og ikke mindst er der det der med også at trampe på fuglelivet. Det undrer mig, at det kan komme så bastant fra en SF-ordfører.

Kl. 15:15

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:15

Ida Damborg (SF):

Jeg tror, at SF var et af de allerførste partier, der rigtig beskæftigede sig med miljø og natur. Og naturligvis ønsker vi hverken nogen damptromle eller andet ud i randzonerne. Vi ønsker at give offentligheden adgang til nogle randzoner, der alligevel skal ligge udyrkede hen, fordi vi har brug for det for vores vandmiljøs skyld. Rigtig mange lodsejere har allerede lavet gode aftaler om adgang til arealerne. Jeg har haft kontakt med flere lodsejere, som synes, at de gerne vil gå ind i det. De synes, det er dejligt. Og som den radikale ordfører tidligere redegjorde for, så er det ikke noget, lodsejerne oplever som en stor gene eller et stort problem.

Når der i loven også gives mulighed for, at man ved særlige naturhensyn kan stoppe den fri adgang – hvis der er særlige fugle, som ruger i et særligt område eller andet – gør det mig rigtig tryk og glad for den her ordning. Det her er en stor dag for naturen, som nu kan få lov at ligge uberørt hen, og som nu kan få lov til at få ro og fred til at øge biodiversiteten. Det er en god dag for naturen.

Kl. 15:16

Formanden :

Hr. Erling Bonnesen.

Erling Bonnesen (V):

Lige præcis frivillige aftaler synes jeg også er en god ting. Derfor er der da i hvert fald et punkt, hvor vi kan være enige. Vi kan se alle de steder, hvor man har lavet frivillige aftaler, hvilket er godt, og de steder, hvor man drøfter det. For lige præcis lokalt ved man jo, hvad der er bedst, og hvad der er interesse for, og hvad der er værd at give offentlig adgang til. Det kunne man satse noget mere på.

Men så var det jo lige præcis det, man skulle gøre, i stedet for at sætte den store damptromle foran, som vi var inde på lige før. Så var det ikke noget, vi skulle tage op i udvalgsbehandlingen og så få fjernet den her generelle, store, bastante ting med, at nu kommer den store tromle og nu skal det bare være sådan over det hele?

Skulle vi ikke lige få det taget af bordet og så satse noget mere på de frivillige aftaler i stedet for?

Kl. 15:16

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:17

Kl. 15:17

Ida Damborg (SF):

Sagt til hr. Erling Bonnesen: SF kan godt lide, at alle danskere får mulighed for at komme ud i vores natur. Og ikke kun de steder, hvor velvillige positive lodsejere også ser det som en gevinst, at lokalbefolkningen får føling med og medejerskab til naturen og vil passe på den. Vi mener, at det bør være en mulighed for alle danskere, og derfor ønsker vi den frie adgang til vores natur.

Kl. 15:17

Formanden :

Hr. Esben Lunde Larsen for en kort bemærkning.

Kl. 15:17

Esben Lunde Larsen (V):

Tak for det. Jeg skal undlade at kommentere ordføreren frækhed, i forhold til at landbruget opfører sig som et impulsstyret barn. Her er tale om et erhverv, der skaber arbejdspladser til 150.000 i følgeindustrien, og som har en eksportværdi på op mod 100 mia. kr. i Danmark. Så at tale om et impulsstyret barn er en frækhed, som jeg længe ikke har hørt tale om.

Ordføreren siger, at det er en god dag for naturen. Jamen hvilken natur? Det er jo ikke agerlandets dyr, det er jo ikke haren og agerhønen, som det her er godt for. De bliver jo forstyrret. Det her er netop arealer, hvor de skal kunne være.

Det andet, jeg gerne vil spørge ordføreren om, er udtrykket »uden at dyrke arealerne«. Ideen med energiafgrøder er jo, at de optager f.eks. kvælstof. De er netop med til at sikre naturen.

Kl. 15:18

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:18

Ida Damborg (SF):

Hr. Esben Lunde Larsen ville ikke kommentere det, og så blev det alligevel en stor ting. Når jeg snakker om et barn, der vil have mere og mere, handler det også om, at man først får hektarstøtte, og så vil man oven i købet kompenseres. Man får altså støtte to gange fra fællesskabet, men man synes så heller ikke, at der er nogen idé i at skule give fællesskabet adgang til randzonerne. Det synes jeg er en smule forkælet.

I forhold til energiafgrøder vil jeg sige til hr. Esben Lunde Larsen, at det er sådan ude i den virkelige verden, at der ikke er interesse for at dyrke energiafgrøder, hvis man ikke har mulighed for at gø-

de eller sprøjte, fordi energiafgrøder har brug for rigtig megen gødning i især spiringsperioden. Det er baggrunden for, at vi har sagt, at vi synes, de skal henligge fuldstændig dyrkningsfri, så det giver mulighed for harekillingen og for agerhønen og for nogle af de andre dyr i agerlandet at få steder, de kan putte sig og gemme sig for store maskiner.

Kl. 15:19

Formanden :

Hr. Esben Lunde Larsen.

Kl. 15:19

Esben Lunde Larsen (V):

Med hensyn til den debat, der har været omkring tidsplanen for det her, vil jeg gerne spørge SF's ordfører om problemerne med at nå at implementere forholdene.

Jeg vil også gerne høre SF's ordfører, om det kortmateriale, der ligger, er anvendeligt, som det er. Der har bl.a. fra nogle af landets kommuner været rejst kritik af, at der ikke er overensstemmelse mellem kommunernes indmeldinger og miljøcentrenes indmeldinger på eksempelvis år og vandløb.

Kl. 15:20

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:20

Ida Damborg (SF):

Jeg mener, at den her regering skal kendes på god regeringsførelse, og det mener vi, når vi siger det. Derfor er jeg sikker på, at det her vil være en mulighed, og at man kan nå det, for ellers var det ikke blevet fremlagt. Vi har taget høringssvarene meget alvorligt og har naturligvis også diskuteret dem i regeringspartiernes ordførerkreds, men vi er blevet beroliget med, at det her vil være noget, man vil kunne nå. Som den radikale ordfører også gjorde rede for, er det jo sådan, at selv om det her træder i kraft den 1. september, har man ret til at høste de afgrøder, der er i området. Så jeg er tryk og rolig ved det.

Kl. 15:20

Formanden :

Fru Lene Espersen for en kort bemærkning.

Kl. 15:20

Lene Espersen (KF):

Jeg vil gerne stille fru Ida Damborg et spørgsmål. Jeg er ked af, hvis jeg ikke citerer fru Ida Damborg korrekt, men hun sammenligner indskrænkninger i den private ejendomsret med en kompensation til tømrermestre, der afleverer giftaffald. Må jeg minde fru Ida Damborg om, at fru Ida Damborg ligesom alle andre medlemmer af det høje Ting har underskrevet en erklæring om, at hun vil overholde grundloven, og at det meget klart fremgår af grundlovens § 73: »Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.« I det ligger der en respekt for den private ejendomsret, så selv når der ikke er tale om ekspropriation, bør man tale med respekt om de mennesker, der har købt og betalt for en ejendom eller for noget jord. Jeg har aldrig i min tid i Folketinget hørt en så nedværdigende vurdering af den private ejendomsret, som jeg har hørt det fra SF's ordfører her i dag, og derfor tager jeg simpelt hen ordet for først og fremmest at få præciseret, at jeg synes, det er fuldstændig uanstændigt at stå på Folketingets talerstol og sammenligne det at afstå den private ejendomsret med at aflevere sit giftaffald. Når det så er sagt, kan jeg forstå, at SF's ordfører er særdeles optaget af både agerhønen og haren, og derfor vil jeg spør-

ge SF's ordfører, om ikke det gør indtryk, at Vildtforvaltningsrådet, der om nogen netop kerer sig om faunaen, er stærkt imod det her lovforslag.

Kl. 15:22

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:22

Ida Damborg (SF):

Jeg tror, fru Lene Espersen ikke helt har lyttet til min ordførertale. Når jeg talte om tømrermesteren og fabrikken og familiernes spildvand, talte jeg om, at det, når man laver generelle miljøindsatser, ikke er almindeligt, at der er nogle, der får kompensation. Når fru Lene Espersen beskæftiger sig med den private ejendomsret, vil jeg sige, at det jo tidligere er gjort muligt at have adgang til f.eks. strand og til skov, når det handler om nogle generelle bestemmelser. Derfor har vi fra kammeradvokaten fået besked om, at der tidligere har været sager om generelle bestemmelser, som ikke har ført til dom imod netop staten, så det har altså ikke været en krænkelse af den private ejendomsret. Og det lytter jeg til. Men SF er også et parti, som i den grad støtter, at vi har en lovgivende, en udøvende og en dømmende magt, og det er jo sådan, at der er indtil flere organisationer, der har meddelt, at de ønsker at prøve sagen ved domstolene, og det synes jeg de skal. Men at mennesker eller store organisationer vælger allerede nu at melde ud, at de ønsker at gå i retten med den her sag, gør ikke, at vi på forhånd stopper et lovforslag, så det stopper altså ikke lovgivningen fra vores side.

Kl. 15:23

Formanden :
Fru Lene Espersen.

Kl. 15:23

Lene Espersen (KF):

Jamen jeg hører da, at fru Ida Damborg delvis forsøger at trække i land. Jeg vil bare sige til fru Ida Damborg, at det jo ikke kun er lods ejere, der er modstandere af det her lovforslag. Jeg vil gerne citere fra høringsvaret: Advokatrådet finder, at de foreslåede ændringer indebærer en yderligere begrænsning af landbrugerens anvendelse af arealerne, og Advokatrådet mangler en opgørelse i lovforslaget af, hvilken konsekvens ændringen vil have for den kompensation, landmændene kan forvente. Med andre ord ønsker man at vurdere intensiteten af det indgreb, man foretager med dette lovforslag, og det synes jeg da man skal give sig tid til at gøre sig grundige overvejelser over.

Nu fik fru Ida Damborg jo ikke lejlighed til at svare på mit andet spørgsmål, nemlig spørgsmålet om, hvorfor Vildtforvaltningsrådet, der netop er sat i verden for at beskytte flora og fauna, er så stærk modstander af det her lovforslag, og hvorfor SF ikke lytter til, hvad de siger. De peger jo netop på, at både agerhønen og haren bliver hårdt ramt af det her lovforslag. Det hjælper ikke agerhønen og haren, at folk tramper rundt de steder, hvor de skal have lov til at være i fred.

Kl. 15:25

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:25

Ida Damborg (SF):

Jeg synes, jeg har redegjort for kammeradvokatens opfattelse af det her. Advokatrådet kan jo selvfølgelig i samarbejde med store organisationer, enkeltpersoner eller andre vælge at tage sagen til domstolen, og det synes jeg jeg har redegjort for. Vi er meget optagede af

naturen, SF er meget optaget af naturen. Jeg tror bare, vi ser lidt forskelligt på, hvad det er for nogle horder af mennesker, der vil trampe ud i naturen, for jeg tror faktisk, at det vil være få mennesker, der kommer ud i naturen. Det vil være nogle, der er meget optagede af natur. Vi kan henvise til, at de mennesker, der allerede har lavet frivillige aftaler, slet ikke oplever det som en stor gene, og det tror jeg faktisk heller ikke dyrene i naturen vil. Men alt andet lige må ekstra 50 ha, der kan få lov at hvile, der kan få lov til at henstå til ikke længere at være intensivt dyrket, da give mulighed for, at der også blandt naturens fauna vil være en mulighed for at få bedre vilkår, end der er i dag.

Kl. 15:26

Formanden :
Fru Mette Bock for en kort bemærkning.

Kl. 15:26

Mette Bock (LA):

Tak. Det er mit indtryk, at SF i hvert fald temmelig ofte trutter ret højt i trompeten omkring vigtigheden af, at vi lever i et retssamfund her i Danmark. Derfor vil jeg spørge, om fru Ida Damborg opfatter det som værende i overensstemmelse med retssamfundets principper, at man gennemfører en lovgivning, inden vi har et kendt kortgrundlag, inden der foreligger klare definitioner af, hvilke vandløb og søer der er omfattet, og inden vi har klare retningslinjer for, hvor randzonebredden faktisk skal beregnes fra ... (*Ida Damborg (SF):* Undskyld, jeg fik ikke det sidste med) ... inden vi har en klar melding om, hvorfra randzonen skal beregnes.

Hvis fru Ida Damborg nu gentager, at hun har tillid til, at alt det her vil være på plads, inden loven træder i kraft, vil jeg gerne spørge: Hvis det nu viser sig, at det *ikke* er på plads, vil SF og fru Ida Damborg så udskyde, at loven implementeres som foreslået?

Kl. 15:27

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:27

Ida Damborg (SF):

SF har stor tiltro til forvaltningens folk i såvel statsadministrationen som ude i kommunerne. Vi har stor tiltro til, at det her er noget, man kan nå. Vi politikere er jo nødt til at tage udgangspunkt i de orienteringer, vi får: Det her er muligt – godt, så er det det, vi gør. Jeg vil sige, at jeg anser det for muligt. Hvad nu hvis det ikke er muligt, hvis det viser sig, at det er fuldstændig umuligt? Jamen forudsætningen er jo, at vi kan udpege, hvor randzonerne er, så jeg synes, det svar giver sig selv. Forudsætningen er naturligvis, at vi kan udpege randzonerne, at vi kan finde de op til maks. 5 pct. af en lodsejers areal, der skal udlægges til randzone.

Det her er en enestående mulighed for at give almindelige mennesker adgang til vores dejlige natur og en mulighed for dyr og planter til at få et helle i vores meget intensivt dyrkede land.

Kl. 15:28

Formanden :
Fru Mette Bock.

Kl. 15:28

Mette Bock (LA):

Jeg tillader mig at tolke det her som et løfte fra SF om, at er disse forhold ikke på plads inden den 1. september, bliver lovens implementering udskudt.

Mit næste spørgsmål er, om SF vægter naturhensynet højere end respekten for den private ejendomsret i Danmark.

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:28 de undtagelser, som jeg har nævnt tidligere i min ordførertale. Det er vi glade for. Jeg har redegjort for, at lodsejerne ikke har noget krav på kompensation til det her, fordi det er en generel bestemmelse, men vi rækker gerne hånden ud til et erhverv. Det gør vi gerne.
Kl. 15:31

Ida Damborg (SF):

Jeg synes, jeg har redegjort rigtig meget for den private ejendomsret. SF respekterer den private ejendomsret. Den grundlovssikrede private ejendomsret respekterer SF. SF er blot af den opfattelse, at dette er en generel bestemmelse, præcis som det har været det, når vi har fået adgang til strand eller skov, som også har været privatejet, og når man taler om generelle bestemmelser, er det ikke en krænkelse af den private ejendomsret. Det synes jeg at jeg har redegjort for flere gange. Naturligvis respekterer SF den private ejendomsret.

Kl. 15:29

Formanden :

Hr. René Christensen for en kort bemærkning.

Kl. 15:29

René Christensen (DF):

Tak. Det er spændende at høre SF's ordfører tale om den private ejendomsret. Nu er SF jo sådan et splittet parti, kan man sådan umiddelbart opfatte, når man kigger i pressen. Nu lagde jeg ikke mærke til, hvilke sko ordføreren havde på, da ordføreren gik op. Det er jo det, man måler det på, altså om man går i fodformede sko, eller man har nogle andre sko på. Det er bare lidt skægt, at vi nu er inde omkring det her. Ordføreren var jo meget, meget glad for den her lovgivning, og hvorfor er ordføreren egentlig det? Det er, fordi det er første spadestik til at gå ind og undergrave den private ejendomsret.

Så sagde ordføreren før, at det ikke var i ordførerens tid. Nu har jeg været inde at kigge lidt på det forskellige, og jeg har også læst det tidligere. Jeg mener, at det var i 2006 eller 2007, at der blev lavet et nyt principprogram. Før den tid havde man jo revolution. Socialismen stod jo nærmest nævnt i hver eneste linje. Det forsvandt fuldstændig med de nye. Nu har jeg været inde at kigge lidt på nettet, og jeg kan læse i en avis fra 2008:

Villy Søvndal er i de seneste dage og seneste måneder kommet med en række overraskende udtalelser om ejendomsret og kapitalisme. Nyhedsavisen kunne således 1. maj referere SF's formand for at sige, at SF ikke længere er modstander af kapitalismen, og i et interview i Weekendavisen, har Søvndal slået fast, at »et opgør med ejendomsretten til produktionsmidlerne« ikke længere er på SF's dagsorden.

Det var i 2008. Har vi en ordfører her fra den gamle fraktion, som bare står og glæder sig over, at man kan få noget af den her gamle betonsocialisme indover, og at nu går der endelig noget produktionsjord over til, at staten kan råde over den? For det får man sådan set lidt en fornemmelse af.

Kl. 15:30

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:30

Ida Damborg (SF):

Jeg viser glad og gerne hr. René Christensen mine sko, når jeg forlader denne talerstol.

Jeg har lidt svært ved at se, hvad en opridsning af journalisters tolkning af mulige ændringer i SF's principprogram for 5 år siden har at gøre med randzonerne, men jeg vil gerne igen stå på mål for den private ejendomsret. Naturligvis er det den private ejendomsret, men det er ganske klart, at SF er glad for, at dyr og natur og danskere har mulighed for at bevæge sig rundt i de her randzoner med alle

Formanden :

Hr. René Christensen.

Kl. 15:31

René Christensen (DF):

Det her var egentlig bare for at gøre opmærksom på, at det er lidt som at sætte ræven til at vogte gæs. Nu er SF jo kommet i regering. Man har fra sin fødsel og frem til 2008 tordnet imod kapitalismen. Man har tordnet imod, at der var nogen private, der skulle eje noget som helst. Det var staten, der skulle eje det hele. Så fordi man gerne vil til magten – det vil man gerne – har man ændret på sit principprogram. Man har ændret på, hvad man har sagt. Nu kan man også se, at det begynder at give noget uro, at man faktisk har ændret på sin politik. Men hvad er politik? Det er jo, hvem vi er, og hvad vi tror på. Det kan man jo bare frygte, og det første, ordføreren sagde, da ordføreren gik på talerstolen, var, at det her var fantastisk godt, det var en fantastisk dag. Så kan man jo tro, hvad man vil, men i forhold til hvad SF har kæmpet for i langt størsteparten af sin levetid, kan man bare spørge, om det her lige er den første vej til noget af det, man egentlig gerne vil. Det kan godt være, at man skriver noget på papiret, men det er jo sjovt, at der er den store uro i SF, og det er sjovt, at man kan se, at der er en partiformand, der bliver gået efter i skoene, fordi man siger, at man ikke mere vil kæmpe for at fjerne den private ejendomsret, og nu en ordfører, der glæder sig over, at man endelig går ind og laver et indhug i den.

Kl. 15:32

Formanden :

Jeg synes måske, at det er lige på kanten af omtalen af lovforslaget, men jeg skal lade ordføreren replicere.

Kl. 15:32

Ida Damborg (SF):

Jeg er ikke uenig, hr. formand, i, at vi med det her bevæger os på kanten af det her forslag.

Jeg er nødt til at sige til hr. René Christensen, at længe før der var noget, der hed Dansk Folkeparti, var SF en kæmper for naturen, for at miljøhensyn blev en del af dagligdagen for mange danskere. Den kamp tog vi som nogle af de første helt alene. Vi gjorde det glad, vi gjorde det gerne. Det er derfor, at jeg i dag synes, at denne dag er en rigtig dejlig dag, som jeg har glædet mig til. Den private ejendomsret vil jeg gerne redegøre for endnu en gang, hvis hr. René Christensen har svært ved sådan helt at høre efter. SF respekterer den private ejendomsret, SF er glad for, at danskerne får adgang til randzonerne, SF ser ikke, at loven om randzoner krænker den private ejendomsret ud fra de argumenter, jeg tror jeg har nævnt, undskyld, formand, fire-fem gange.

Kl. 15:34

Formanden :

Det behøver ordføreren ikke at undskyldte. Hr. Henrik Høegh for en kort bemærkning.

Kl. 15:34

Henrik Høegh (V):

Fru Ida Damborg roste i sit indlæg de landmænd og lodsejere, der har lavet spor i landskabet, og hun har meget respekt for dem. Det er jeg helt enig med ordføreren i. Jeg synes, det er en flot indsats.

Man har siddet sammen med friluftorganisationerne, har set på arealerne og har fundet ud af, hvor der er nogle udsigtpunkter, hvor det kunne være interessant for besøgende at komme forbi i den her natur i det her område, og hvor der er noget, der skal beskyttes, enten af hensyn til privatlivets fred eller af hensyn til fauna og andet, altså hvor det af hensyn til landmanden og af hensyn til friluftorganisationernes medlemmer og andre ville være rigtigt at lede de besøgende igennem det pågældende areal.

Hvordan har ordføreren det med, at det arbejde, de har siddet og lavet, nu skubbes til side, fordi man siger: Basta, nu er der adgang ved alle vandløb og søer?

Kl. 15:35

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:35

Ida Damborg (SF):

Jeg synes ikke på nogen måde, at det store, dejlige arbejde lavet af organisationer og lodsejere bliver skubbet til side. Jeg ser det faktisk som en fortsættelse af dette arbejde, netop fordi det for det første har vist sig ikke at give de store gener, og fordi vi for det andet kan se, at danskerne får større ejerskab, rydder pænt op efter sig og passer på naturen, når de er ude at opleve naturen. Så jeg ser det som en fortsættelse af dette meget gode arbejde. Men jeg vil sige til hr. Henrik Høegh, at vi i SF ønsker, at alle danskere får denne mulighed, og at det ikke kun er i områder, hvor lodsejerne stiller sig velvilligt an.

Kl. 15:35

Formanden :
Hr. Henrik Høegh.

Kl. 15:35

Henrik Høegh (V):

Jeg kan oplyse om, at disse spor er i en rivende udvikling i disse år. Der åbnes hvert år mange nye spor. Og så spørgsmålet: Ville det ikke være rimeligt, at for de landmænd, der sammen med friluftorganisationerne har fundet de her løsninger, skubber man ikke de aftaler til side, men siger, at de ikke behøver at have den her generelle adgang, men kan fortsætte med det, de er blevet enige med friluftorganisationerne om?

Kl. 15:36

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:36

Ida Damborg (SF):

Det er jo et udtryk for, at hr. Henrik Høegh ikke helt ser miljøhensynet i det her, for naturligvis skal vi have randzoner alle de steder, det overhovedet er muligt, og op til de 5 pct. af lodsejers areal, fordi det har en miljømæssig konsekvens. Jeg læste i øvrigt tidligere i dag, inden hr. Henrik Høegh nåede at runde salen, et citat op om, at det er den billigste måde til at mindske kvælstofudledningen i vores søer og vandløb på.

SF synes, det her er en rigtig god dag. SF synes, det er dejligt, at alle danskere får den her mulighed for at få adgang. Og når jeg læser høringssvarene, må jeg jo altså også sige, at ud af de 26 organisationer, som har udtalt sig, har halvdelen af dem udtalt sig meget positivt. Så det er måske ikke så mærkeligt, at vandene deles på netop dette område, også i dette Ting, for det er måske også sådan, organisationerne udeomkring ser på det. Jeg kan henvise til, at 60 pct. af danskerne glæder sig til at få adgang til randzonerne.

Kl. 15:37

Formanden :

Tak til SF's ordfører. Så er det hr. Per Clausen som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 15:37

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Jeg havde godt nok ikke tænkt over, at det skulle være under debatten om randzoner, at SF i dag skulle springe ud som et ægte socialistisk parti igen, men det kan jeg forstå er sket, og det synes jeg da kun er positivt. Jeg kiggede lige på, hvad jeg sagde i min tale, da vi havde førstebehandlingen af det forslag, som den gamle regering fremsatte, og der startede jeg også med at udtrykke stor glæde ved og begejstring over tanken om at etablere dyrkningsfrie randzoner. Der var jeg ikke helt klar over, at det var, fordi Venstre i virkeligheden var i gang med at starte en snigende socialiseringsproces. Det havde jeg ikke tænkt over. Men det viser, at instinkterne fungerer, og det er jo altid beroligende. I øvrigt synes jeg, at tanken om, at socialisme skulle være lig befolkningens fri adgang til naturområder, er en god parole, det kan skabe stor opbakning til socialismen, så tak for hjælpen. (*Munterhed*).

Så vil jeg i øvrigt sige, at jeg på en eller anden måde synes, det er godt, at regeringspartierne og Dansk Folkeparti har lært at læse høringssvar. Advokatrådet skriver i sit høringssvar, at de gerne havde set, at der i lovforslagets bemærkninger var optaget en nærmere analyse af indgrebets intensitet med henblik på en vurdering af forholdet til grundlovens § 73, og når det så udlægges, som om Advokatrådet har sagt, at her er der virkelig en konflikt med grundlovens § 73, så vil jeg bare sige, at hvis man havde læst høringssvar på samme måde, da man havde regeringsmagten, så er der rigtig, rigtig meget lovgivning i det her land, der ikke var blevet til noget. Og jeg ved det, for jeg har brugt høringssvar fra Advokatrådet rigtig, rigtig mange gange mod den tidligere regering, og da havde man altså en sådan lidt mere afslappet holdning til Advokatrådet – også når de formulerede sig lidt mere skarpt.

Enhedslisten synes, at ideen om at etablere dyrkningsfri randzoner er en rigtig god idé. Det er med den viden, vi har i dag, en god og billig måde at reducere landbrugets forurening på. Jeg tror sådan set, at man i industrien havde villet være taknemmelig, hvis man, hver gang man skulle gennemføre en foranstaltning for at reducere forureningen, havde fået en kompensation. Det fik man ikke, men lad det være. Den nuværende regering er indstillet på at være venlig og forstående over for landbruget, og det vil vi ikke forhindre dem i i den her sag, men jeg synes alligevel, det skal med. Vi diskuterede det lidt, da vi havde første behandling af den gamle regerings lovfor-slag, for jeg stillede det spørgsmål, at jeg syntes, jeg havde lidt svært ved at forstå, at dyrkningsfri randzoner var sådan nogle, hvor man dyrkede energifgrøder. Det havde vi en lang diskussion om den-gang, og det kom vist frem i den debat, at der ikke kom mere biodiversitet og mere natur af at dyrke energifgrøder. Heldigvis kunne den daværende minister berolige mig med, at der næsten ikke ville blive dyrket nogen energifgrøder, og Landbrug & Fødevarer sagde også dengang, at det overhovedet ikke var nogen kompensation, det var intet værd, man fik ikke noget som helst ud af det, for ingen steder ville man gøre det, for man kunne jo ikke dyrke det, når ikke man måtte gøde og sprøjte med gift. Nu, hvor man ikke må det mere, er det selvfølgelig et alvorligt indgreb, som for alvor vil ødelægge landbrugets indtjening. Det er måske ikke helt troværdigt, vil jeg si-ge. Jeg vil i hvert fald sige, at når man forsøger at bruge naturargu-mentet imod det her lovforslag, så skal man altså bare forsøge at bilde os ind, at der vil komme mere biodiversitet og mere natur, hvis man dyrkede energipil, end hvis man lod være.

Til spørgsmålet om offentlighedens adgang: Så vidt jeg har forstået, går det her forslag ud på, at man giver offentligheden adgang i overensstemmelse med de regler, der er i naturbeskyttelseslovgivningen. Det vil sige, alle de muligheder, som den giver for at gribe ind af hensyn til naturen, eksisterer. Så er der ydermere nogle ekstra muligheder, hvor man forsøger at beskytte landmændene mod nogle ubehageligheder i forbindelse med det, at der kommer offentlig adgang. Det synes jeg også er helt i orden, og det er godt. Man kan også konstatere, at de organisationer, som har det primære formål at interessere sig for fuglenes liv, for naturen osv., jo også støtter det her lovforslag.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at når jeg, uden at jeg dog vil opfatte det, som om regeringen har betrådt socialismens vej, er meget glad for det her lovforslag, er det jo, fordi det er et godt eksempel på, at regeringen og regeringspartierne sammen med Enhedslisten leverer det, vi lovede før valget. Da vi diskuterede regeringens oprindelige forslag, stillede vi to ændringsforslag. Min beskedenhed forhindrer mig i at sige, hvad det var for et parti, der stillede dem, men vi stillede to ændringsforslag, som den daværende opposition var enig om. Det første var, at vi ville fjerne muligheden for at dyrke energigrøder, og det andet var, at vi ville sikre offentligheden adgang. Så det her er et rigtig godt eksempel på, at der er rigtig mange løfter, som den nuværende regering holder, og at der er rigtig mange løfter, som Enhedslisten hjælper den med at holde. Jeg håber på, at det kan danne inspiration i det videre politiske arbejde. Skulle det skabe lidt vrede hos de borgerlige partier, tager vi jo det med.

Kl. 15:42

Formanden :

Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Erling Bonnesen.

Kl. 15:42

Erling Bonnesen (V):

Tak. Jeg kan sagtens forstå, at Enhedslistens ordfører sådan rigtig hygger sig i dag på socialismens vegne. Man kunne jo næsten se det store billede af kommunistiske Kina foran sig. Der har vi jo også hørt store, grumme historier om, at folk får en meddelelse om at fjerne sig fra deres areal, for det skal bruges, og så må folk ellers selv finde ud af resten.

Det her er faktisk sådan en lille miniatureudgave af det. For det første fratager man jo folk dyrkningsretten fuldstændig, og så siger man: Forsvind med jeres maskiner, nå nej, I skal forresten stadig væk lige holde arealet gratis, for det skal jo se ordentligt ud.

For det andet er det jo også sådan med den fuldstændig offentlige fri adgang, at det næsten er som det kinesiske skræmmebillede. Her i Danmark har vi demokratiske forhold, og tilgangen til det er, at man stadig væk siger, at det lige skal tackles ordentligt. Men det tager man ikke hensyn til derude; der siger man bare: Fjern jer, for vi skal igennem nu. Så jeg kan godt forstå, at Enhedslistens ordfører rigtig hygger sig i dag.

Spørgsmålet skal så bare være: Ser Enhedslisten egentlig det her forslag som det første skridt mod at få gennemført de store paroler om jordbanker og fuldstændig nationalisering af hele landbrugsarealet? Er det her egentlig første skridt mod en udradering af dansk landbrug?

Kl. 15:43

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:43

Per Clausen (EL):

Nej, det her er ikke første skridt mod en ændring af finansiering og ejendomsforhold i dansk landbrug, som kan redde dansk landbrug.

Det er det ikke. Det her er det, der står i lovforslaget, nemlig et spørgsmål om randzoner.

Jeg vil så sige til hr. Erling Bonnesen, at jeg forstår, at det at etablere randzoner i sig selv er kinesiske tilstande, for der tvinger man jo maskinerne væk. Det var jo det, Venstre forslø før valget og forsikrede kom igennem før valget. Så hvis det er, fordi Venstre nu går ind for kinesiske tilstande, så for min skyld ingen alarm. Det kan man roligt gøre. Det har ikke noget med socialisme at gøre, så det er helt ufarligt set fra Venstres ideologiske synspunkt.

Jeg vil så bare sige, at jeg tror, der er rigtig mange i Kina, som ville synes, at det ville være et stort fremskridt, hvis der var fri adgang til noget mere.

Kl. 15:44

Formanden :

Hr. Erling Bonnesen.

Kl. 15:44

Erling Bonnesen (V):

Nu er hr. Per Clausen som ordfører jo også godt trænet i, kan vi sige, gensvar, og den bedste måde at komme ud af det på, er jo at begynde at snakke lidt ud på kanten og sidelinjen. Så den måde, det blev svaret på, tager jeg egentlig som en bekræftelse af, at det sådan set var rigtig set fra min side af, at ordføreren faktisk lidt havde det kinesiske billede foran sig med, at det jo er dejligt, at man kan komme fra statsmagts side, når man nu har fået magt, som man næsten har agt i Enhedslisten. Det er dog i hvert fald et område, hvor Enhedslisten stadig væk kan tromle frem, og hvor man endnu ikke er blevet banket på plads af forskellige ministre – i hvert fald ikke i den her sag. Så jeg kan godt forstå, at Enhedslistens ordfører rigtig hygger sig.

Det andet fik jeg faktisk heller ikke svar på, så det kunne man måske også tage som en bekræftelse af, at Enhedslisten rent faktisk tager det her forslag som første skridt i retning af at komme videre i forhold til statsbank og nationalisering af landbrugsjorden og i det hele taget – måske også igennem den Landbrugskommission, der er der nu, men lad det nu ligge – nå frem til, at man skal have stoppet det selveje, som er der nu. Er det her egentlig første skridt til det?

Kl. 15:45

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:45

Per Clausen (EL):

Nu er det jo ikke første gang, jeg bliver stillet over for en Venstre-ordfører, der, når man svarer nej, siger, at man i grunden mente ja. Det er slet ikke første gang. Det har jeg prøvet før, så det overrasker mig ikke. Det er sådan set helt i orden.

Det andet, jeg vil sige, er omkring det med randzoner og kinesiske forhold. Jeg er altså nødt til at sige, at den der tanke om, at der er noget jord, som landmændene ikke må dyrke, lå i et forslag fra Venstre, lige så vel som det ikke var mig, men en tidligere Venstrestatsminister, nemlig hr. Poul Hartling, som første samtaler på et højt intellektuelt niveau med Mao. Så det er måske Venstre, der i virkeligheden er inspireret af den kinesiske tankegang. (*Munterhed*).

Kl. 15:46

Formanden :

Der er en kort bemærkning fra fru Lene Espersen.

Kl. 15:46

Lene Espersen (KF):

Ja, der er en munter stemning i Folketingssalen. Ikke desto mindre er det et meget alvorligt lovforslag, vi behandler her i dag, og jeg hørte

jo hr. Per Clausen i lidt muntre vendinger udtrykke en form for undren over, at der var nogen, der interesserede sig for høringssvarene, for ifølge hr. Per Clausen var det sådan set kun hr. Per Clausen, der interesserede sig for dem. Men nu står vi altså med et lovforslag, hvortil der er kommet et høringssvar fra Advokatsamfundet, og af det fremgår det ganske klart, at i og med der er tale om yderligere indskrænkning i forhold til den indskrænkning, nugældende lovgivning lægger op til, havde Advokatsamfundet meget gerne set, at der var blevet foretaget en nærmere analyse af indgrebets intensitet. Så mit spørgsmål til hr. Per Clausen er:

Er det udtryk for, at Advokatrådet er glad for lovforslaget, eller er det udtryk for, at Advokatrådet er bekymret for lovforslaget og mener, at det bør vurderes grundigere i forhold til grundlovens § 73? Det er bare for at kunne forstå det fuldstændigt.

Kl. 15:47

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:47

Per Clausen (EL):

Fru Lene Espersen misforstår mig lidt, for jeg er i virkeligheden glad for, at der nu er flere, der læser høringssvarene grundigt. Det synes jeg er godt. Jeg sagde bare, at det ikke var det skrappeste hørings-svar, jeg har læst, fra Advokatrådet. Men hvis der ikke er en politiker fra Venstre eller Det Konservative Folkeparti, der vil stille det spørgsmål til fødevareministeren under udvalgsbehandlingen, så vil jeg gerne gøre det, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt fødevareministeren vil være så venlig at redegøre for, hvilke overvejelser man i regeringen eller ministeriet har gjort sig omkring forholdet til grundlovens § 73, for selvfølgelig skal man foretage sig nogle overvejelser. Og selvfølgelig bliver jeg heller ikke grebet af fuldstændig betagelse, fordi man henviser til, at man har snakket med kammeradvokaten, for jeg vil jo gerne se, hvad der ligger bag.

Så jeg er helt enig med fru Lene Espersen i, at det spørgsmål skal man stille. Men vi er heller ikke færdige med lovarbejdet endnu, så lovprocessen kan jo nå at blive rimelig grundig, og det har jeg lidt på fornemmelsen at nogen vil hjælpe med til.

Kl. 15:48

Formanden :
Fru Lene Espersen.

Kl. 15:48

Lene Espersen (KF):

Jeg er meget glad for det svar fra Enhedslisten. Jeg vil så yderligere spørge ordføreren: Hvis det så viser sig, at det giver anledning til overvejelser, i og med at vi på nuværende tidspunkt, punkt 1, ikke ved, hvilke områder der bliver omfattet af lovgivningen, og punkt 2, ikke aner, hvad det såkaldte kompensationsbeløb overhovedet vil ende med at blive på, er Enhedslisten så indstillet på at udskyde lovens ikrafttræden, og så, hvis der er så meget tvivl om sagen, at det ikke er nok, at være indstillet på at udskyde det her forslag til behandling i Natur- og Landbrugskommissionen, så vi får sikkerhed for, at det er ordentligt belyst, inden det træder i kraft?

Kl. 15:48

Formanden :
Ordføreren.

Kl. 15:48

Per Clausen (EL):

Jeg er sikker på, at ministeren i løbet af udvalgsbehandlingen vil kunne komme med en god, fornuftig, holdbar forklaring på, hvorfor det her generelt set ikke er ekspropriation, og jeg er sikker på, at vi

også vil kunne få sikkerhed for, at de landmænd, der skal leve med de her regler, har fået et klart grundlag at administrere og handle på, inden reglerne træder i kraft. Det er jeg fuldstændig overbevist om, for selvfølgelig kan man ikke byde mennesker, at de skal etablere en dyrkningsfri randzone, uden at de ved, hvor den ligger henne. Det betragter jeg altså som noget helt indlysende.

Kl. 15:49

Formanden :

Hr. Henrik Høegh for en kort bemærkning.

Kl. 15:49

Henrik Høegh (V):

Jeg tror nok, at man må sige, at det mest socialistiske i det samlede projekt om randzoner vist er indførelse af det, man i de nordiske lande kalder allemandsretten for de her randzoner, altså offentlighedens færdsel overalt på de arealer.

Da jeg kan forstå, at Enhedslisten – og det har jeg oplevet før, også som minister – faktisk går meget op i, at der er en ordentlig information, og at regler og aftaler bliver overholdt. Hvis vi tæller baglæns, når vi ser på alle de processer, der skal ske, for at alle ved, med hvilken bredde og ved hvilke vandløb de skal have bræmmer, og hvis der skal være rimelige høringsperioder inden for 3-4 uger og Naturstyrelsen skal have givet tilladelse til alle dem, der må begrænse det ned til 5 pct. – hvad det så betyder for det samlede areal – så skal forslaget være klar til at sende i høring den 1. maj, for at alle de andre processer kan nås. Er hr. Per Clausen enig med mig i, at det er den tidsfrist, der så må være, og at man ellers kommer til at udsætte det?

Kl. 15:50

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 15:50

Per Clausen (EL):

Inden jeg forsøger at konkurrere med både nuværende og tidligere ministre om, hvilken hastighed forskellige processer kan gennemføres i – og jeg vil sige, at jeg har erfaringer for, at det nogle gange kan tage meget længere tid, end jeg har fantasi til forestille mig – så jeg tror, at det fornuftige ville være at bede ministeren om i forbindelse med lovbehandlingen at redegøre for, hvordan hun vil sikre, at det her sker på en fornuftig og forsvarlig måde. Det tror jeg er en saglig måde at gå til det her på, for jeg deler fuldstændig hr. Henrik Høeghs opfattelse af, at lovbehandlingen selvfølgelig skal være i orden, og det grundlag, som mennesker skal handle på efterfølgende, skal selvfølgelig være i orden. Det mente jeg før valget, og det mener jeg stadig væk.

Kl. 15:51

Formanden :

Hr. Henrik Høegh.

Kl. 15:51

Henrik Høegh (V):

Det er jeg glad for at høre. Så må vi se, hvordan det går, når vi nærmer os den 1. maj.

Jeg vil stille det samme spørgsmål, som jeg stillede til SF's ordfører, for jeg tror, at jeg blev misforstået der. For de landmænd, som har gjort den flotte indsats at aftale med friluftsforslag, hvor det kunne være godt at gå med til hensyn til udsigtspunkter, hvor det kunne det være godt at gå udenom af hensyn til fauna, af hensyn til privatliv, af hensyn til lodsejerinteresser, hvor man har lavet en stiftelse på deres arealer, var det så ikke rimeligt, at der ikke blev den her generelle allemandsret ved deres vandløb og søer?

Formanden :
Ordføreren.

Per Clausen (EL):

Jeg tror, at det er meget vanskeligt at indføre en regel om, at man i henhold til naturbeskyttelseslovgivningen har adgang til de her zoner og så lave nogle undtagelser og få det administreret på en fornuftig måde. Jeg vil dog til gengæld sige, at jeg sådan set tror, at alle de landmænd, alle de lodsejere, der går positivt ind i det her og forsøger, om jeg så må sige, at tage nogle initiativer, som leder mennesker derhen, hvor de gerne vil have dem hen, har en god mulighed for at få en bedre oplevelse end dem, der ingenting gør. Men til gengæld tror jeg nok, at det, vi vil se rigtig mange steder, er, at konsekvensen bliver, at der stort set ikke kommer nogen mennesker. Og det er vel også et af udfaldene, for der har været mange teorier om alle de stier og sådan noget, som skulle laves, og jeg har desværre ikke i lovforslaget set, at lodsejerne har nogen af den slags forpligtelser. Men jeg tror, at det vil være rigtig godt, hvis lodsejerne også i det her tilfælde går positivt ind i at få etableret nogle ordninger, som, om jeg så må sige, vejleder folk derhen, hvor det er mest hensigtsmæssigt, at de kommer, og hvor de også får de største oplevelser.

Kl. 15:51

Kl. 15:51

Kl. 15:52

Formanden :

Tak til Enhedslistens ordfører. Fru Mette Bock som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 15:52

(Ordfører)

Mette Bock (LA):

Det er jo en lang debat. Som vi alle sammen ved, er forslaget til lov om ændring af lov om randzoner en del af »Grøn Vækst«-aftalen. Jeg synes derfor, der også er grund til at huske på, hvad det egentlig var, der førte til forslaget om at etablere de her 10-meters-randzoner omkring de danske søer og vandløb – et forslag, som har bragt landbrugserhvervet i et forståeligt oprør af historiske dimensioner.

Forud for klimatopmødet i Danmark i 2009 valgte Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti et strategiskift i forhold til hele den grønne bølge. Regeringen skulle være grøn, og der skulle udarbejdes en grøn plan. Resultatet blev »Grøn Vækst«, og heri indgår allerede i første udgave forslaget om at udlægge dyrkningsfri randzoner på 10 m. Planen blev udarbejdet i al hast og uden inddragelse af erhvervet, og protesterne mod det på mange måder meget spinkle faglige grundlag udmøntede sig i stormøder over hele landet. Den daværende regering valgte herefter – meget klogt, synes jeg – at nedsætte en række faglige udvalg og at revidere »Grøn Vækst« i en version 2.0. Randzonerne var imidlertid fortsat en del af planen, og loven om randzoner blev vedtaget i 2011. VKO stemte for, S, SF og Enhedslisten undlod at stemme, og Liberal Alliance stemte som det eneste parti imod.

Efter regeringsskiftet kan den nye regering med rette undre sig over, at VKO pludselig er blevet meget mere kritiske over for randzonerne, da det jo er deres eget lovforslag – det fremgår jo også af debatten i dag. Uanset argumenterne for holdningsskiftet, hvor VKO jo anfører, at det skyldes, at man nu også vil fjerne muligheden for at dyrke energiafgrøder, og at der bliver åbnet for offentlighedens adgang, så hilser vi i Liberal Alliance holdningsændringen velkommen.

Med L 145 ønsker regeringen nu at stramme yderligere og gennemføre stramminger med meget kort varsel, på trods af at vi for det første ikke har et kendt kortgrundlag, at der for det andet endnu ikke foreligger nogen klare definitioner af, hvilke vandløb og søer der er

omfattet, og at vi for det tredje mangler retningslinjer for, hvor randzonebredden skal beregnes fra. Vi ønsker meget klart, at ministeren skal give os en garanti for, at disse forhold som minimum bliver bragt i orden inden lovens ikrafttræden.

Hertil kommer, at der for os at se tillige er tale om ekspropriation, jævnfør grundlovens bestemmelser herom, og det er et synspunkt, som bakked op, ikke bare af landbrugets egne organisationer, men også af Advokatrådet, Realkreditrådet, Finansrådet og Realkreditforeningen, der har udtrykt bekymring.

Loven om randzoner og de foreslåede ændringer er desværre et trist eksempel på en uheldig tendens til at anvende generelle virkemidler til at løse konkrete problemer. Alle ønsker et godt miljø, også Liberal Alliance, men vi har ikke faglig dokumentation for at kunne sige, at randzonerne vil føre til et bedre vandmiljø, og i flere af høringssvarene udtrykkes der også nu betænkelighed over for de naturmæssige og dyrevelfærdsmæssige konsekvenser af den foreslåede offentlige adgang. Derfor er vi i Liberal Alliance stærke modstandere af, at man gennemfører en ny, usikker lovgivning til stor skade for et erhverv, der i forvejen er trængt.

Mange landmænd er allerede meget aktive i naturforvaltningen og bidrager på frivillig basis til etablering af mere natur, og fra flere sider har erhvervet selv tilbudt, at der udtages 50.000 ha jord til natur, hvis det er det, samfundet ønsker, men man foreslår samtidig, at det skal være jord, der ikke giver det største udbytte. Randzonerne og L 145, som vi behandler i dag, er en hån imod et helt erhverv, der bidrager til Danmarks økonomi og har været en del af dansk kultur igennem århundreder. Forslaget knægter som nævnt tillige den grundlovssikrede private ejendomsret.

Liberal Alliance er på den baggrund imod L 145. Vi foreslår i stedet, at der gennemføres en uvildig evaluering af effekten af de hidtil gennemførte vandplaner, at resultatet af en sådan undersøgelse indgår i Natur- og Landbrugskommissionens arbejde, og at behandlingen af det fremsatte lovforslag som konsekvens heraf udskydes, til kommissionens arbejde er afsluttet. Endelig skal jeg advisere om, at Liberal Alliance, hvis lovforslaget trods alt fornuft alligevel gennemføres, kræver, at grundlovens bestemmelser om ekspropriation tages i anvendelse.

Kl. 15:57

Formanden :

Tak til ordføreren. Fru Lene Espersen som konservativ ordfører.

Kl. 15:57

(Ordfører)

Lene Espersen (KF):

Lad mig slå to ting fast med det samme. For det første er Det Konservative Folkeparti tilhænger af gældende lov, og for det andet er vi modstandere af de ændringer, som det lovforslag, vi behandler her i Folketinget i dag, foreslår. Så burde det være på plads, så vi ikke får alle de der præfabrikerede spørgsmål, som jeg ikke mener er relevante i forhold til lovbehandlingen i dag.

Jeg vil også meget gerne gøre det klart, at vi er modstandere af forslaget, og at vi vil benytte enhver chance for at ændre forslaget, hvis det skulle komme til tredje behandling og blive vedtaget, så det er den nuværende retstilstand, der kommer til at gælde fremadrettet. Vi håber, at Folketinget undervejs i udvalgsbehandlingen vil lytte til alle de meget relevante indvendinger, der er kommet imod forslaget, så det ikke bliver vedtaget.

Hvorfor så det? For det første er lovforslaget et voldsomt indgreb i den private ejendomsret. Advokatrådet efterlyser en nærmere analyse af indgrebets intensitet i forhold til grundlovens § 73. Det vil vi forfølge under udvalgsbehandlingen, og jeg vil gerne kvittere særlig Enhedslisten for at have tilkendegivet, at det er noget af det, der skal undersøges meget grundigt undervejs i udvalgsbehandlingen, for at dette lovforslag overhovedet kan komme til tredjebehandling. For-

slaget er udtryk for et meget voldsomt indgreb i den private ejendomsret, og det er også et brud med adgangsforliget fra 2002 og et skridt i den forkerte retning i forhold til at beskytte naturen. Vi er af den principielle opfattelse, at det er yderst problematisk, at man giver offentligheden adgang til frit at benytte private arealer, der er købt og betalt af ejeren, og som der skal betales skat af.

Forslaget vil for det andet også få vidtrækkende konsekvenser for den danske natur. Tidligere beskyttede sø- og vandløbsbredder vil blive åbne for fri adgang. Det vil markant forrykke balancen mellem beskyttelse og benyttelse og vil mindske lodsejernes tilskyndelse til at etablere ny og mere varieret natur. Danmark er et land med et lille areal i forhold til en stor befolkning. Der er ikke mange steder, hvor dyre- og plantelivet ikke er udsat for forstyrrelser. På den anden side er det jo vigtigt, at befolkningen har gode muligheder for at opleve naturen og også for at dyrke friluftslivet. Derfor er balancen mellem beskyttelse og benyttelse vigtig for både naturen og friluftslivet, for lodsejerne og for hensynet til privatlivets fred, ejerens handlefrihed og ejendommens økonomi. Den balance blev aftalt forud for ændringerne af naturbeskyttelsesloven i 2004, hvor offentlighedens adgang blev udvidet.

Det, der er bekymrende ved lovforslaget her – ud over det helt og aldeles uacceptable i, at man lovgiver i blinde og hverken kender kortmateriale, compensation eller andet – er faktisk, at den adgang til randzoner, som man nu lægger op til, kommer til at skabe nye forstyrrelser i langt mere end de 50.000 ha randzoner, som lovforslaget omtaler. Mange små, uopdyrkede områder ligger i dag uforstyrret hen, fordi der ikke er adgangsveje til de områder, og derfor er der ikke lovlig adgang til dem. De ligger typisk nær vandløb og søer. Nu bliver der adgang til randzonerne, og dermed bliver der så også automatisk lovlig adgang til sådan uforstyrrede udyrkede arealer. Det bliver en utilsigtet konsekvens af lovforslaget, og det er noget af det, vi også vil dyrke under udvalgsbehandlingen.

Jeg har stillet det som spørgsmål til mange af ordførerne i dag, for jeg synes, at det, der er bemærkelsesværdigt ved høringssvarene – ud over Advokatrådets høringssvar – er, at lodsejerne ikke står alene med modstanden mod at få deres private ejendomsret indskrænket. Miljøministerens eget rådgivende udvalg Vildtforvaltningsrådet har haft møde her den 13. marts og har behandlet randzonerlovforslaget, og de vurderer, at forslaget om adgang til randzonerne vil have væsentlig betydning for den vilde flora og fauna, og at disse konsekvenser bør være nærmere analyseret forud for forslagens vedtagelse. De anbefaler også, at naturbeskyttelseslovens regler om skelnen mellem dyrkede og udyrkede arealer også kommer til at gælde for randzonerne, og det betyder, at der på arealer, der slås en gang årligt, ikke vil være adgang for offentligheden. Det er selvfølgelig også noget af det, vi vil forfølge under udvalgsbehandlingen.

Som sagt er vi også meget bekymrede over den proces, der er sat i gang, for en ting er, at vi kan være politisk uenige om, hvorvidt det her er en god eller en dårlig idé, men at fremsætte et lovforslag, som rent faktisk kriminaliserer landmænd, der allerede har sået, hvis man skal følge – man kan sige – den kadence, som lovforslaget lægger op til, synes jeg er ekstremt problematisk. Man skal naturligvis vide, hvilke randzoner der er med, hvilke der er undtaget, og hvorledes 5-procents-loftet benyttes. Jeg synes i det hele taget, at det er meget vigtigt, at disse manglende oplysninger kommer til at stå lysende klart, før lovforslaget træder i kraft. Jeg har hørt flere af regeringspartierne ordførere sige i deres svar, at hvis tingene ikke står lysende klart, når vi når den 1. september, kommer der naturligvis undtagelsesbestemmelser og dispensationsmuligheder. Det er selvfølgelig også noget det, der skal dyrkes under udvalgsbehandlingen, så vi har et klart ord på, at folk, der har handlet i god tro, ikke bliver ramt af det.

Det bedste ville efter vores opfattelse være, at man droppede lovforslaget. Der er ikke noget ønske om det. Så sent som i 2011 blev

der lavet en undersøgelse i befolkningen, og der er ikke nogen, der råber og skriger efter øget adgang. Men hvis ministeren ikke vil lytte til den voldsomme kritik, der har været, og absolut vil køre videre med forslaget, er vores anbefaling at lade Natur- og Landbrugskommissionen vurdere det, så de drastiske indskrænkninger i den private ejendomsret og de konsekvenser, det har for flora og fauna, bliver ordentligt belyst, inden man kaster sig ud i det.

Kl. 16:03

Formanden :

Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Orla Hav.

Kl. 16:03

Orla Hav (S):

Jeg vil gerne bede ordføreren for De Konservative om at kommentere det her indspark i høringsdebatten, der hedder: »De finansielle organisationer, Realkreditforeningen, Realkreditrådet og Finansrådet, udtrykker alle bekymring for forslagens effekt på erhvervets fremtidige indtægts- og kapitalforhold, og ønsker de finansielle konsekvenser af forslaget analyseret nærmere.«

Jeg vil gerne bede ordføreren om at kommentere på det indspark i høringsprocessen, som jeg nu har læst op.

Kl. 16:03

Formanden :

Ordføreren.

Kl. 16:03

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige til hr. Orla Hav, som jeg også sagde i min ordførertale, at noget af vores bekymring netop er ejendommens økonomi. Men problemet er, at vi ikke kan få nogen som helst svar. Vi står og behandler et lovforslag, der vel sætter en eller anden rekord i at være et voldsomt indgreb i den private ejendomsret, og der er stillet en compensation i udsigt, uden at vi kan få at vide, hvad det er for et beløb. Det synes jeg er meget, meget bekymrende, ikke mindst set i relation til ikke alene grundlovens bestemmelser, men naturligvis også den særdeles vanskelige situation, som landbruget står i. Men jeg vil gerne holde fast i, at de to principielle bekymringer, som Det Konservative Folkeparti har, er den voldsomme indskrænkning af den private ejendomsret og den dårlige ændring af balancen mellem benyttelse og beskyttelse, som lovforslaget er udtryk for.

Kl. 16:04

Formanden :

Hr. Orla Hav.

Kl. 16:04

Orla Hav (S):

Når jeg beder fru Lene Espersen om at kommentere det, hænger det jo sammen med, at det faktisk var det høringssvar, som fru Lene Espersen var med til at behandle i forbindelse med lovens vedtagelse. Den betænkelighed, der bliver givet udtryk for her, valgte partierne bag »Grøn Vækst« jo at feje til side, og derfor forstår vi jo ikke helt, hvorfor man pludselig fuldstændig har ændret tilgang til det her lovforslag, som vi behandler i dag. Jeg synes, det er underligt, og kommentaren til det her citat fra det høringsnotat, som stammer fra den 25. marts 2011, synes jeg i høj grad viser hullheden i den kritik, som den nuværende opposition har fremført her i dag.

Kl. 16:05

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 16:05

Lene Espersen (KF):

Nej, for i modsætning til den nuværende regering lytter vi til kritikken, og det gjorde vi lige præcis også i forbindelse med den her sag. Vi lytter faktisk til kritikken og prøver også at se på, hvad det så er for indvendinger, der har været. Så jeg er helt uenig med hr. Orla Hav, og jeg kan slet ikke forstå, at vi står her i slutningen af en folketingssamling, i slutningen af april måned, og førstebehandler et lovforslag, der har så vidtrækkende konsekvenser. Jeg forstår simpelt hen ikke hastværket, og hvorfor man ikke tager den bare lidt mere med ro og får det her ordentligt belyst, når der er så mange spørgsmål, bl.a. om, hvem det berører, hvad konsekvensen er osv. Alt taler for, at lovforslaget skulle udskydes og lægges i Natur- og Landbrugskommissionen, som regeringen jo har valgt at nedsætte, fordi man mener, at alt skal undersøges og tænkes sammen i en holistisk tilgang, og så skulle det her selvfølgelig også med.

Kl. 16:06

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Og den næste er fru Camilla Hersom, Radikale Venstre, for en kort bemærkning.

Kl. 16:06

Camilla Hersom (RV):

Nu bliver det igen fremhævet af ordføreren på talerstolen – andre talere har også sagt det – at der er stor usikkerhed om, hvilke kort der skal ligge til grund for, hvor de her randzoner skal etableres ifølge loven osv. Jeg vil gerne bede ordføreren om at bekræfte, at der allerede eksisterer en lov om randzoner, som jo i sagens natur skal basere sig på det her materiale, som er under udarbejdelse, og at det, at vi udskyder det lovforslag, vi behandler i dag, overhovedet ikke vil ændre ved det, for det lovforslag, vi behandler i dag, omfatter to ændringer: offentlighedens adgang og det faktum, at man ikke må dyrke energiafgrøder. Det har ikke noget med randzonerne som sådan at gøre, for det eksisterer der allerede en lov for, og det vil ikke ændres, ved at vi tager det her af bordet.

Kl. 16:07

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 16:07

Lene Espersen (KF):

Jeg indledte min tale med at sige, at vi for at undgå at få alle de her præfabrikerede spørgsmål naturligvis står ved det, der allerede er vedtaget. Men det, der er det store problem, vil jeg sige til fru Camilla Hersom, er jo det her ændringsforslag til lovforslaget. Det ændrer grundlæggende på de præmisser, der var, da den aftale om randzonerne blev indgået i sin tid. Og det er jo det, vi er dybt, dybt bekymrede over, for man vælger at sige, at der så er nogle områder, som den borgerlige regering valgte at sige at landmændene rent faktisk kunne dyrke bestemte afgrøder på, men som de nu ikke kan dyrke dem på, og det er det, hele diskussionen handler om.

Kl. 16:07

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Fru Camilla Hersom for en kort bemærkning.

Kl. 16:08

Camilla Hersom (RV):

Betyder det, at ordføreren kan bekræfte, at der slet ikke efter ordføreren opfattelse er noget problem i det, og at det at etablere randzonerne ikke udgør noget problem i sig selv? Der er ikke nogen usikkerhed omkring det, som man vil anfægte – heller ikke i det videre arbejde med lovforslaget. Det er slet ikke noget problem. Det eneste,

der er et problem, er altså det med dyrkning af energiafgrøder og offentlighedens adgang. Der er ikke nogen diskussion længere om, hvorvidt man har et tilstrækkeligt grundlag for at etablere randzonerne. Er det sådan, jeg skal forstå det?

Kl. 16:08

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 16:08

Lene Espersen (KF):

Nej, altså som jeg har brugt ret meget af min taletid på at sige, er det jo et kæmpestort problem, at man ikke har et ordentligt kortmateriale på nuværende tidspunkt. Det skulle have været klart, men det er ikke klart. Når man spørger det ene sted, får man det ene svar, og når man spørger det andet sted, så får man et andet svar. Jeg noterede mig, at fødevareministeren selv har sagt til TV2/NORD, at der allerede var sendt nogle kort ud, og dem kunne man bare ligesom bruge som en slags høring. Natur og Erhverv har sagt, at der sandelig ikke er sendt noget i høring endnu, og at man overhovedet ikke kan fortælle noget om, hvordan det her lovforslag skal orienteres – heller ikke i forhold til 5-procents-grænsen.

Så jeg vil sige til fru Camilla Hersom, at det er fuldstændig uklart, hvad konsekvenserne er af det her lovforslag, og det skal naturligvis fremstå fuldstændig klart, før loven kan træde i kraft.

Kl. 16:09

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Og den næste spørger er hr. Bjarne Laustsen, Socialdemokraterne, for en kort bemærkning.

Kl. 16:09

Bjarne Laustsen (S):

Det er jo ikke en fru hvem som helst, vi har med at gøre; det var jo netop fru Lene Espersen fra Det Konservative Folkeparti, som på den daværende regerings vegne forhandlede det her spørgsmål. Trepartiregeringen, dvs. to partier og et støtteparti, Dansk Folkeparti – sådan var det helt konkret – gennemførte det her alene, og randzoner var også en del af det.

Hvad er det så, der lige pludselig nu gør, at hele lovforslaget er et problemsæt, og at det skal puttes hen i en natur- og landbrugskommission? For Det Konservative Folkeparti har jo hele tiden ment, at bræmmerne og randzonerne var en god ting. Hvad er det, der har gjort, at man har slået den kolbøtte, så man ikke vil gennemføre det, som man selv har lavet? Er det, fordi fru Lene Espersen ikke ville oplyse om det og ikke sørgede for at lave det her, inden valget kom den 15. september? Hvorfor ville man ikke møde vælgerne med en færdig aftale? For den daværende regering smølede jo med det her i rigtig lang tid. Var det bare simpelt hen derfor, altså fordi man ikke turde se vælgerne i øjnene og bare ville lade det her ligge til en anden regering?

Kl. 16:10

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ordføreren.

Kl. 16:10

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige til hr. Bjarne Laustsen, der måske ikke hørte min ordførtale, fordi hr. Bjarne Laustsen var travlt optaget af andet end det, som vi debatterer her i Folketingssalen i dag, at Det Konservative Folkeparti står helt og aldeles hundrede procent inde for den lovgivning, der gælder i dag, men vi er dybt, dybt bekymret over det lovforslag, som vi behandler her i dag. Jeg har allerede over for fru Camilla Hersom redegjort for de problemer, jeg synes der er i at kom-

me rendende med lovgivning og ændringer af lovgivning på et grundlag, der er helt og aldeles fuldstændig ubelyst.

Med der er to ting her, der for os er dybt bekymrende. Det er indskrænkningen i den private ejendomsret, hvor vi jo i dag har hørt både SF og Enhedslisten give udtryk for, at det vel nok er vidunderligt, at det ikke har så stor vægt mere i den nuværende regering. Og det andet er hensynet til floraen og faunaen. Jeg er dybt bekymret for den, man kan sige negative balance, der bliver over mod benyttelse frem for beskyttelse af naturen. Jeg synes, det havde tjent regeringen at få det undersøgt til bunds, før man gik i Tinget med et lovforslag. Jeg fatter simpelt hen ikke, hvad hastværket skyldes. Der har ikke været en eneste demonstration mig bekendt på Christiansborg Slotsplads for, at det her virkelig var en ændring, man skulle komme igennem med. Faktisk er langt de fleste danskere udmærket tilfreds med den adgang til naturen, som de har i dag, så at skubbe befolkningen foran sig er simpelt hen uvederhæftigt.

Jeg forstår ikke, hvad baggrunden er, og det vil klæde regeringen at leve op til det, der står i regeringsgrundlaget om lovqualität, og den bør udskyde det her.

Kl. 16:11

Tredje næstformand (Marianne Jøved):

Tak, og så er det hr. Bjarne Laustsen for en kort bemærkning.

Kl. 16:12

Bjarne Laustsen (S):

Jeg står her med tre ministres taler ved præsentationen af »Grøn Vækst« i 2009. Man kunne simpelt hen ikke blive grøn nok. Man havde behov for i den daværende regering sammen med Dansk Folkeparti at fortælle, hvor grøn man var. De Konservative gik endda enegang på nogle punkter for at fortælle om, hvor grøn man var. Nu står man her med gennemførelsen. Så er man altså ikke tilfreds med det. Men hvorfor var det lige, at man ikke selv gennemførte det, mens man havde regeringsmagten? Det ville alt andet lige have gjort det sværere for en ny regering at begynde at tage en sag op, der var handlet færdigt. Det her med vandplanerne og natur og miljø var jo noget, man havde fået pålæg om man skulle have lavet for lang tid siden. Hvorfor havde man den sendrægtighed? Jeg kan jo ikke blive fri af den tanke, at det var, fordi man ikke ville lave det her færdigt og gå ud og fortælle landmændene i Nordjylland, at sådan kommer det her til at se ud – i stedet for bare at skyde det til hjørne og dele de 19.000 t, og hvad ved jeg. Det var da udelukkende, fordi man ikke ville fortælle, hvad det her projekt med »Grøn Vækst« reelt går ud på. Vær dog ærlige. Fortæl dog sandheden.

Kl. 16:12

Tredje næstformand (Marianne Jøved):

Ordføreren.

Kl. 16:12

Lene Espersen (KF):

Jeg har simpelt hen sjældent oplevet noget så patetisk. Jeg ved ikke, om der sker det, når man kommer i regering, at så mister man hørelsen, når man er i Folketingssalen, fordi man ikke ønsker at påtage sig det ansvar, det er at være et regeringsbærende parti. Vi står helt og fuldt ved de ting, vi har været med til at vedtage. Jeg startede min ordførertale med at sige, at jeg står ved gældende lovgivning, men jeg vil ikke være med til lovsjusk, og jeg vil ikke være med til i et land, der bryster sig af at være et retssamfund, og hvor borgerne ved, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert, og hvad der er lovligt og ulovligt, at presse lovgivning igennem og indskrænke den private ejendomsret og ødelægge naturen i blinde, uden at det er undersøgt ordentligt. Jeg synes, det ville klæde regeringen, hvis al den snak, der er om, at rettigheder og pligter følges ad, rent faktisk også var det, man interesserede sig for, eller at det ikke kun er yderne i sam-

fundet, der skal betale til alle nyderne. For sagen er jo den, også hvis man ser på høringssvarene, at alle dem, det går ud over, er modstandere af det her lovforslag, og alle dem, der får en gratis adgang, er glade for det. Surprise! Det er der da ikke noget som helst overraskende i.

Men det ville altså klæde regeringen, hvis man lod al den snak, vi hører fra socialministeren og beskæftigelsesministeren om rettigheder og pligter, der skal følges ad, gælde også på det her område, frem for endnu en gang at lade landbruget være det erhverv, der bliver prægelnabe for regeringen, og som nu skal betale med den private ejendomsret.

Kl. 16:14

Tredje næstformand (Marianne Jøved):

Tak, og der er ikke flere spørgsmål til ordføreren. Så er det fødevareministeren, værsgo.

Kl. 16:14

Fødevareministeren (Mette Gjørskov):

Tak, formand. Det, vi mente inden valget, mener vi stadig væk, og det, vi foreslog inden valget, gennemfører vi nu, for nu har vi flertallet. Det er det den her lov drejer sig om, men den drejer sig også om vores natur. Vi bor i et land, der består af bakker, af kyststrækninger, af dyrket agerland og kilometervis af vandløb. Det udgør Danmark. Det er et stykke land, som vi i tusindvis af år har levet af og levet på. Det er vores fælles natur og vores fælles ressource. Den skal vi beskytte og benytte, for tingene hænger sammen. Hvis vi ikke kan komme i naturen, får vi ikke nogen forståelse for naturen, og så gider vi ikke passe på den.

Det er helt afgørende for mig, at borgerne får så meget adgang til naturen som muligt. Vandløbene udgør Danmarks vener, de udgør livsnerven, der binder vores natur sammen og binder landet sammen. Når vi til september skal udlægge de her bufferzoner, randzonerne, for at beskytte vandløbene, er det vigtigt, at danskerne forstår hvorfor, og de forstår det altså bedre, hvis de kan komme ud og se, hvad det er for en natur, der er derude.

Nogle af vores mest engagerede naturbenyttere er også nogle af de mest ihærdige beskyttere. Det er lystfiskerne, det er ornitologerne, det er vandrerne, det er rigtig mange. Af samme grund har det i mange, mange år været et grundlæggende princip i Danmark, at danskerne har adgang til udyrkede arealer. Den oprindelige randzonelov indeholdt en undtagelse fra dette generelle princip. Den undtagelse fjerner vi med dette lovforslag. Vi mener naturligvis, at der skal være adgang til udyrkede arealer, når vi skal udlægge dem, ligesom der er alle andre steder: på vores strandenge og enge, alle de steder, vi kender. Det er vigtigt for mig, at danskerne får lov til at opleve naturen og se den med deres helt egne øjne.

Jeg vil sige, at der har været udtrykt stor bekymring over dette lovforslag i salen i dag, og det tager jeg naturligvis alvorligt. Det her er en sag, der berører mange mennesker og som bringer følelserne i kog. Derfor, og fordi der bliver sat spørgsmålstejn ved noget fuldstændig grundlæggende for dette Ting, nemlig grundloven, har jeg sammen med mit ministerium lavet et kæmpe forarbejde for at undersøge det her lovforslag og undersøge lovgrundlaget og konsekvenserne. Jeg kan overhovedet ikke – overhovedet ikke – genkende billedet af, at der er tale om hastværk og sjusk, og jeg skal komme efter dig. Der er i god ro og orden blevet udarbejdet et lovforslag. Det er blevet sendt i høring, og det er sendt til Folketinget. Nu har vi førstebehandling, der kommer en anden behandling og en tredje behandling. Der er allerede indkommet ufattelig mange udvalgs-spørgsmål, og jeg skal besvare dem alle sammen med glæde. Jeg ved ikke, hvad der bliver talt om, når der bliver talt om hastværk. Jeg mener, det her er et lovforslag udarbejdet i fuldstændig god ro og orden, ingen panik.

På samme måde vil jeg med hensyn til spørgsmålet om offentlighedens adgang sige, at der ingen panik er; det fungerer derude hver eneste dag. Det, at offentligheden kan have adgang til et udyrket areal, er jo ikke det samme, som at der skal laves cykelstier – som jeg har hørt i dag. Nej, nu må jeg bede om lov! Der er tale om, at hvis borgerne har lyst til at komme ud langs de her vandløb, skal de først finde et sted, hvor der er en randzone, og hvor der er offentlig adgang. Så må de tage gummistøvler på, hvis det er det, der skal til, for der bliver ikke udlagt grus nogen steder, og der er ikke nogen landmænd, der bliver bedt om at pleje noget af hensyn til offentligheden. Nej, borgerne må leve med naturen, som den nu en gang er. Det synes jeg er vigtigt at slå fast.

Kl. 16:19

Jeg synes også, det er vigtigt at slå fast, at vi, som vi sagde inden valget, faktisk ikke mener, at der bør dyrkes energipil helt nede langs vores vandløb. En ting er, at det ikke kan betale sig at gøre det, det har Landbrug & Fødevarer selv sagt, og der er ikke nogen, der har lyst, men vi synes faktisk ikke, at der er nogen grund til, at man udlægger et udyrket areal og så siger, at noget gerne må dyrkes.

I dag bliver jeg så overfaldet af nogle af de partier, som vedtog loven om randzoner – den lov om randzoner, som blev vedtaget under den tidligere regering. Den forbyder landmænd i randzonerne at dyrke hvede, havre, byg, raps, majs, juletræer, alt, undtagen energiafgrøder. De må ikke dyrke noget som helst af alt det andet; alle de hundrede sytten andre ting, de kunne finde på at dyrke, må de ikke dyrke, men de må gerne dyrke energiafgrøder. Nu kommer vi så og siger, at vi faktisk synes, det er u hensigtsmæssigt, at man dyrker energiafgrøder, som kan blive både 6 m og 7 m høje, og så bliver vi overfaldet med, at det, vi udsætter landmanden for, simpelt hen er den værste krænkelse, man kan komme i tanke om, fordi han ikke må dyrke energiafgrøder. Det er fuldstændig vanvittigt i forhold til den lille bitte begrænsning, som det åbenbart er, at han hverken må dyrke hvede, byg, havre, raps eller noget som helst andet. Jeg synes, vi skal prøve at få nogle proportioner ind i denne diskussion.

Jeg har fået spørgsmålet undersøgt meget nøje i forhold til grundloven. Det er naturligvis fuldstændig afgørende for mig som politiker og som en del af en ansvarlig regering, at vi overholder grundloven til punkt og prikke. Jeg har naturligvis bedt kammeradvokaten om rådgivning – det er det, man gør i ministerier, når man har brug for at være sikker – og der er ikke nogen tvivl i kammeradvokatens rådgivning til mig: Der er ikke tale om en krænkelse af grundloven. Det forholder jeg mig til, men jeg lytter naturligvis også til alle de mange mennesker derude, som spørger, om jeg nu er sikker på det. Jeg har fået det undersøgt. Jeg ved, at der kan komme sagsanlæg, og det imødeser jeg med fuldstændig sindsro. Jeg har lavet mit forarbejde. Der er ikke tale om en krænkelse af grundloven. Jeg tager gerne en sag på det; det imødeser jeg med sindsro. Skulle en domstol – fuldstændig imod min forventning – træffe en anden beslutning, må jeg jo ændre loven. Det er den naturlige konsekvens. Ud fra nogle af de argumenter, der har været her i dag, skulle man tro, at almindelig lovgivning ikke virker. Jeg kan ikke forestille mig, i hvert fald ikke i den regering, jeg er en del af, at man kunne drømme om at overtræde grundloven og så bare være ligeglad. Altså, skulle der nogensinde være en dommer, som siger noget andet, tager jeg det til efterretning. Jeg tror også, det er vigtigt at holde fast i, at det her jo er sket før. Dengang, man lavede 2-meters-bræmmer langs vandløbene, blev det jo også til en retssag, som blev trukket helt til Højesteret. Højesteret afgjorde, at der ikke var tale om ekspropriation. Mit bud er: Ro på, det her er undersøgt nøje. Skulle det imod enhver forventning vise sig, at situationen er anderledes, handler vi naturligvis på det. Jeg synes, det er vigtigt at holde fast i, at almindelig lov og ret stadig væk gælder.

Det her handler jo om, at vi har nogle ganske særlige naturværdier, og det handler om, at vi gerne vil dele de naturværdier. Der er

nogle, der kritiserer, at vi forstyrrer fuglene. Jeg vil sige, at jeg sjældent i mine mange år i Folketinget har hørt både Venstre og Konservative være så optaget af fuglelivet i dette land, men det er jeg glad for at de er. Jeg synes bare, at jeg vil sige, at Dansk Ornitologisk Forening faktisk støtter det her lovforslag. Jeg synes også, at det er vigtigt at holde fast i, at det jo er naturbeskyttelsesloven, der beskytter randzonerne, og det er naturbeskyttelsesloven, som sikrer, at borgerne har adgang, men naturbeskyttelsesloven sikrer altså også fuldstændig klart, at der laves nogle regler for det, hvis nogle dyrearter bliver alt for pressede af offentlighedens adgang. Vi har rent faktisk en naturbeskyttelseslov, som har fungeret i mange, mange år. Den vil selvfølgelig også fungere i randzonerne.

Kl. 16:24

Der bliver også sat spørgsmålstegn ved hele grundlaget for lovforslaget. Jeg vil bare sige, at randzonerne udstækning og hvor de ligger henne, jo er noget, der er blevet besluttet i den gamle lov. Det er den gamle lov, der udlægger randzonerne. Dette lovforslag udlægger ikke randzonerne. Dette lovforslag gør to ting, og dem synes jeg vi skal holde fast i: For det første fjerner det undtagelsen om borgerne adgang til naturen, og for det andet fjerner det den mærkelige dyrkning af energiafgrøder i en dyrkningsfri zone. Det er de to ting, det lovforslag, vi behandler i dag, drejer sig om. Jeg synes, det ville være smart, at man holdt fast i det. Nu er det jo fredag eftermiddag, og vi kan diskutere meget, men det væsentlige er vel at diskutere det lovforslag, der ligger på bordet, og det er altså de to elementer, der er i det lovforslag.

Jeg vil gerne bevare oplevelsen af de smukke ådale og de åbne landskaber, vi har. Jeg er klar over, at der har været anledning til bekymring blandt lodsejere. Jeg tager de bekymringer alvorligt, men jeg synes ikke, det er rimeligt, at man bliver ved med at sige, at der er usikkerhed om både ditten og datten og alt muligt andet. Jeg ved ikke, hvad det er for en usikkerhed, der er. Det her er et lovforslag, som bliver fremsat på fuldstændig almindelig vis, som lovgivning plejer at blive.

Jeg vil så sige til diskussionen om, hvorvidt landmænd skal kompenseres, at det jo rent faktisk er sådan, at man ikke har ret til en kompensation. For at gøre det helt klart: Randzonerne bliver lavet, fordi der kommer for meget forurening med kvælstof og sprøjtegifte i vores vandløb. Det fortsætter ud i vores fjorde, og så har vi balladen. Det vil sige, at vi laver de her randzoner for at beskytte vandløbene. Alternativet til randzoner er, at vi laver begrænsninger på hele dyrkningsarealet. Nu gør vi det i randzonerne, og når vi gør det, fordi det er et spørgsmål om forurening, har man som lodsejer ikke ret til kompensation fra staten. Men den tidligere regering sagde, at den ville yde kompensation, og det løfte har jeg gentaget: Vi vil yde kompensation. Den tidligere regering fastlagde også hvordan, nemlig i forbindelse med EU's landbrugsstøtte. Det løfte har jeg overtaget, men det kræver altså lige en afklaring med EU om statsstøtte-regler og den slags, før vi kan komme med beløbet. Jeg satser naturligvis på, at den afklaring kommer meget snart og under lovbehandlingen. Det er selvfølgelig helt afgørende, at man får at vide, hvilken kompensation man får. Men nu skal vi ikke lade panikken brede sig. Denne lov træder jo først i kraft den 1. september 2012, så ro på.

Jeg er sikker på, at der er en enkelt eller to, der har lyst til at spørge om noget. Der skal jo også være plads til gode spørgsmål. Jeg vil afslutte med at sige, at jeg faktisk synes, at jeg har været rigtig, rigtig glad for arbejdet med dette lovforslag. Det var et ændringsforslag, som blev stillet i sidste samling, og jeg har taget det op. Jo mere jeg har arbejdet med det, jo mere positivt kan jeg se at det er, og jo mere overbevist er jeg blevet om, at vi er på fuldstændig rette kurs ved at give borgerne adgang til Danmarks vandløb. Det er den rette vej. Vi skal give borgerne en mulighed for at møde den natur, vi beder dem om at hjælpe os med at passe på. Tak.

Kl. 16:29

Kl. 16:31

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ministeren. Der er en række medlemmer med korte bemærkninger, og den første er hr. Esben Lunde Larsen fra Venstre.

Kl. 16:29

Esben Lunde Larsen (V):

Tak for det. Altså, ministerens magtfuldkommenhed og arrogance er jo simpelt hen så enorm, at man næsten ikke forstår det. Ministeren værfer kritikken af ved at sige, at der skal være ro på, at man jo tager det hele, som det kommer, og man taler om, at der har været et kæmpe forarbejde med ministeriet, men trods det kan Advokatrådet udtrykke bekymring. Ministeren taler om, hvordan retten til kompensation er afhængig af, at man får støtte. Alligevel gør ministeren gældende, at man jo ikke behøver at udbetale støtte, og at det sådan bare er på grund af ens venlighed, at man kompenserer landmændene, og alligevel hænger ministerens argument om, at offentligheden skal have adgang, på ingen måder sammen. Jeg tror, det må skyldes ministerens magtfuldkommenhed og arrogance, når hun ikke selv kan høre, hvor ufuldkommen en argumentation det er. Danskerne skal forstå hvorfor. Men hvad med landmændene? Hvad med dem, hvis jord det her går ud over? Det er danskerne, ministeren er optaget af, det er ikke den almindelige jordejer eller landmand, som ministeren er optaget af.

Så siger ministeren, at nogle af de største beskyttere er ornitologerne og lystfiskerne. Hvad er det for noget vrøvl! De har ingen andel i ejerskabet af den natur, som de beskytter, men det har landmændene og jordejerne, og derfor skal jeg også spørge ministeren: Hvem er det egentlig, der udøver naturbeskyttelse i Danmark? Er det lystfiskerne og ornitologerne, eller er det ejerne af den landbrugsjord, som mange landmænd har?

Kl. 16:30

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Ministeren.

Kl. 16:30

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg synes, det er vigtigt at få sagt fuldstændig klart, at jeg ikke mener, der er nogen som helst befolkningsgruppe i det her land, der har patent på Danmark eller på den danske natur. Der er benyttet, og der er beskyttere. Der er masser af mennesker, der, uanset om de er ornitologer eller de er landmænd, er ufattelig interesserede i det her land, men der er ikke nogen, der har patent på det.

Kl. 16:31

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Hr. Esben Lunde Larsen for en kort bemærkning.

Kl. 16:31

Esben Lunde Larsen (V):

Alligevel fremhæver ministeren lystfiskerne og ornitologerne som nogle af de største beskyttere, hvorimod ministeren ikke engang værdisætter dem, som ministeren forelever med sit lovforslag, en kommentar, nemlig landmændene. Altså, det er jo rystende. Lad mig spørge i forhold til det med tidsplanen, for her er det jo også dem, det går ud over, selv om ministeren godt nok dikterer ro på og siger, at det hele nok skal gå, og at ministeren tilmed med sindsro imødeser en retssag: Vækker det ikke bekymring hos ministeren, at der er kommunale parter, folk i landbruget og en række andre, der ser med stor bekymring på den tidsplan, der er fremlagt, i forhold til at loven kan nå at blive implementeret? Eller er det også bare noget, som man gør med venstre hånd, og som man tager med ro og ser på med sindsro?

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Fødevareministeren.

Kl. 16:31

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg synes, det er vigtigt at holde fast i, at der i dag ikke ligger noget endeligt kortmateriale, men det gjorde der heller ikke den sidste gang, da den her lov blev behandlet, og der kan vi jo desværre godt begynde at kigge lidt bagud og spørge: Hvorfor er der egentlig ikke den slags kortmateriale? Ja, der er svaret jo nok, at det er, fordi vand- og naturplanerne aldrig nogen sinde er blevet færdigarbejdet under den tidligere regering, men det skal da ikke komme an på det. Jeg påtager mig gerne ansvaret. Hvis der ikke er noget tilstrækkeligt grundlag for det, kommer loven ikke til at træde i kraft, sådan er det selvfølgelig, lov og ret gælder da i det her land.

Så vil jeg i forhold til det med, at de kommunale parter åbenbart skulle have været helt oppe at ringe over det her lovforslag, bare sige, at det forstår jeg ikke. Så vidt jeg kan læse ud af høringssvarene, synes KL, Kommunernes Landsforening, faktisk, at det er positivt, og de støtter det her lovforslag. Så jeg ved slet ikke, hvor det der, man siger, kommer fra, det er grebet ud af luften.

Kl. 16:32

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Den næste er hr. René Christensen, Dansk Folkeparti, for en kort bemærkning.

Kl. 16:32

René Christensen (DF):

Tak og tak til ministeren. Det, jeg egentlig gerne vil spørge om, er det samme, som jeg også skriftligt har sendt et spørgsmål til ministeren om. Det kan jo være, at ministeren nu har haft lidt mere tid til at arbejde med lovforslaget. Spørgsmålet går ud på, om ministeren har en opfattelse af og er indstillet på, at hvis vi får ny viden og finder ud af, at vi kan nå vores miljømål på en anden og mere klog måde, og at vi måske også kan få en mere samlet natur end de her striber af 10 m, at vi kan rulle de her arealer tilbage til landbrugsjord på det tidspunkt, hvor vi kan nå vores mål med andre virkemidler?

Kl. 16:33

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Fødevareministeren.

Kl. 16:33

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg kan naturligvis bekræfte, at man til enhver tid kan blive klogere på 117 ting. Men hvad der kommer til at ske ud i fremtiden vil jeg sige at jeg ikke ved. Det her er ikke en midlertidig lov. Altså, det, jeg stiller som forslag i dag, er om offentlighedens adgang og etablering af energiafgrøder. Det er de to ting, der ligger i mit lovforslag, i regeringens lovforslag. Spørgsmålet om randzonerne blev behandlet sidste år, og der blev ikke nogen steder skrevet ind i den lov, at der var tale om en midlertidig lov. Det er bare sådan en bonusoplysning, jeg kan give, fordi jeg har arbejdet rigtig meget med det her op til førstebehandlingen af det her lovforslag.

Kl. 16:34

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak, hr. René Christensen.

Kl. 16:34

René Christensen (DF):

Tak. Jeg har et yderligere spørgsmål til ministeren. Det er: Hvad er det egentlig, der betyder mest for ministeren her? Er det miljømåle-

ne, eller er det den offentlige adgang? For os er det vigtigste at nå miljømålene. Det er derfor, at hele den her sag om randzoner er kommet op. Det er jo, fordi der er lavet en aftale om »Grøn Vækst«. Jeg er godt klar over, at ministerens parti og den tidligere opposition, som jo nu er regering, ønskede, at de her reduceringskrav skulle være langt, langt højere, men nu endte man jo på de her 19.000 t. Det her er en del af det værktøj, der er til rådighed nu. Så vil jeg bare spørge ministeren: Hvad er det vigtigste for ministeren, er det at nå vores miljømål med hensyn til mindre udledning af kvælstof, eller er det at give en åbning for, at befolkningen kan færdes i de her randzoner?

Kl. 16:35

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Fødevareministeren.

Kl. 16:35

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg synes, det er svært at sige, hvad man egentlig synes er vigtigst af to ting, som man er rigtig glad for. Miljømål er ufatteligt vigtigt. Jeg vil hellere sætte det i en rækkefølge. Det er, på grund af at der sker en forurening fra landbrugsjorden, at man lavede de her randzoner, så det vil sige, at det er jeg rigtig glad for. Derfor har man lavet et dyrkningsfrit areal ned til vandløbene. Det er step nr. 1. Step nr. 2 har så været, at her kommer der nogle naturområder, og så hører de jo helt almindeligt ind under naturbeskyttelseslovens regler for offentlighedens adgang. Det var noget, som VKO kom til at skrive ud af loven, men så fulgte det selvfølgelig, at vi fjerner den undtagelse, og så er vi tilbage ved almindelig normaltilstand.

Hvad er konklusionen på, hvad jeg så holder mest af? Jeg tror, at konklusionen i hvert fald er, at man ikke kan gøre det i den anden rækkefølge. Jeg kunne ikke drømme om at sige, at tværs over enhver pløjemark skal der være offentlig adgang. Det jo ikke det, vi taler om. Vi taler om udyrkede arealer, hvoraf den naturlige følge er, at der gives offentligheden adgang.

Kl. 16:36

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Tak. Den næste er hr. Henrik Høegh, Venstre, for en kort bemærkning.

Kl. 16:36

Henrik Høegh (V):

Tak. Jeg må sige, at i forhold til det, vi behandler i dag, er det væsentligste jo, at man indfører, hvad der svarer til allemandsretten langs søer og vandløb. Det, der var i den anden lov, var, som det blev nævnt for lidt siden, nogle miljømål, der skulle nås, og det var det, der var i fokus der. Jeg vil også gøre opmærksom på, at der blev svaret på et spørgsmål under behandlingen af det andet lovforslag, at hvis der var andre mål, som var billigere, mere omkostningslette end det her, var man parat til at revurdere randzonerne. Jeg er glad for, at ministeren har svaret, at det er muligt, hvis der kommer bedre og smartere metoder, at man så skal lave om. Det skal man altid være åben over for. Tror ministeren, at det bliver nemmere nu, hvor der så er gennemført offentlig adgang?

Kl. 16:37

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Fødevareministeren.

Kl. 16:37

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg vil gerne tage som udgangspunkt at sige, at man jo altid kan blive klogere. Man skal aldrig fralægge sig muligheden for at lave om på ting, hvis det er, at man er blevet klogere. Når det så er sagt, vil

jeg sige, at jeg ikke kan se, at der står den store revisionsbestemmelse, som siger noget om, hvis vi bliver klogere lige om lidt. Den lov, som hr. Henrik Høegh selv har fremsat for Folketinget, er ikke lavet midlertidig. Men om den bliver midlertidig, ved jeg da ikke. Hvordan skal man kunne sige det? Det kunne man spørge om ved enhver lov, som vi vedtager her i Folketinget, og alligevel bestiller vi ikke andet end at lave revisioner og lovændringer og nye love. Det er jo det, der er vores job. Når vi bliver klogere, laver vi en ny lov, som bliver bedre, forhåbentlig, eller også kommer der et nyt flertal, som kan gøre det bedre.

Så vil jeg bare lige have lov til at anholde en enkelt ting: allemandsretten. Nu skal vi lige have tingene ind i proportioner. Allemandsretten er noget, de har ovre i Sverige, hvor enhver kan campe og slå sig ned alverdens steder i hele landet og være der døgnnet rundt. Vi taler her om offentlighedens adgang i henhold til naturbeskyttelsesloven. Det vil sige, at de må komme fra kl. 6.00 om morgenen og indtil det bliver mørkt. Det vil sige, at der skal være offentlig adgang til det areal, som er udyrket. Det vil sige, at borgerne ikke engang må være der, hvis der er hegnede arealer med græssende dyr. Der er en lang, lang række begrænsninger, så allemandsretten har ikke noget med sagen at gøre.

Kl. 16:38

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Hr. Henrik Høegh, en kort bemærkning.

Kl. 16:38

Henrik Høegh (V):

Det beløb, der i den tidligere allokering af de samlede »Grøn Vækst«-midler var sat af til kompensation for randzoner, gav mulighed for at give 2.600 kr. på dyrkede arealer og 1.600 kr. på græsarealer. Er det beløb stadig væk til rådighed i ubeskåret størrelse til en kompensation?

Kl. 16:39

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Fødevareministeren.

Kl. 16:39

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg kan ikke besvare spørgsmål om kompensation. Det ville være fuldstændig urimeligt af mig at stå her og love landmændene præcis, hvad det er, de skal få, når det ikke er afgjort endnu, og når det ikke er godkendt af Kommissionen. Så jeg lover ikke noget. Men det eneste, jeg kan sige, er, at lige så snart jeg har fået beslutningen igen, vil jeg også oplyse om det i Folketinget, til udvalget og til landmændene.

Kl. 16:39

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Den næste er fru Mette Bock, Liberal Alliance, for en kort bemærkning.

Kl. 16:39

Mette Bock (LA):

Ministeren udtrykker undren over, hvad det mon er, der er så stor usikkerhed omkring. Og jeg synes, det er fremgået meget tydeligt, at det er det ufuldstændige kortgrundlag; det er mangel på definition af, hvilke vandløb og søer der ikke er omfattet; det er manglende retningslinjer for, hvorfra randzonebredden skal beregnes; og det er usikkerhed omkring, hvorvidt der er tale om ekspropriation, eller om der blot skal gives en kompensation. Så jeg synes faktisk, at det er fremgået meget tydeligt, hvad det er, der er usikkerhed omkring.

Jeg vil bede ministeren om her fra Folketingets talerstol at give en garanti for, at hvis ikke disse forhold er på plads, fra den dato loven skal implementeres, så bliver loven udskudt.

Kl. 16:40

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Fødevareministeren.

Kl. 16:40

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg er bare nødt til at sige, at alle de ting, som ordføreren siger at der er usikkerhed om, ikke har noget som helst med det lovforslag at gøre, vi behandler i dag. Det har noget at gøre med det lovforslag, der blev vedtaget af VKO sidste år. Kortgrundlag, og hvor bræmmerne skal regnes fra og alle de der ting, har intet at gøre med det lovforslag, vi behandler i dag. Det eneste element, fru Mette Bock kommer med, som måske kunne være relevant, er ekspropriationsspørgsmålet. Og der har jeg sagt meget, meget klart, at der ikke er tale om ekspropriation efter min vurdering, efter Fødevareministeriets vurdering og efter kammeradvokatens vurdering. Det er simpelt hen det bedste, man kan levere ved en første behandling af et lovforslag. Man kan ikke levere mere. Så må det i sidste ende være op til en domstol at træffe en beslutning. Hvis den beslutning skulle gå mig imod, er det klart, at så vil jeg ændre loven. Jeg tror ikke, at der findes nogen bedre garanti i det her Folketing for, at man overholder grundloven, end det, jeg giver her.

Kl. 16:41

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak, og så er det fru Mette Bock for en kort bemærkning.

Kl. 16:41

Mette Bock (LA):

Jeg står altså uforstående over for det svar, for jeg kan ikke se, hvordan man kan give adgang til randzoner, som man ikke ved hvor skal ligge. Det undrede jeg mig utrolig meget over. Så det vil jeg faktisk gerne lige have et konkret svar på.

Den næste ting er: Hvordan vil ministeren give adgang til randzoner omkring søer, der måske ligger omgivet af dyrkede marker?

Kl. 16:41

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Fødevareministeren.

Kl. 16:42

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

I forhold til spørgsmålet om, hvor randzonerne skal ligge, har det ikke noget med det her forslag at gøre, men det er da korrekt, at vi giver adgang til de randzoner, der kommer. De skal ligge i op til en 10-meters-bræmme langs danske vandløb. Så nemt er det faktisk.

I forhold til spørgsmålet om, hvordan vi giver offentligheden adgang til en sø, der ligger ude i en dyrket mark, så går jeg ud fra, at det drejer sig om en sø, der ikke er vandløb til. Den er der ikke adgang til, medmindre man kan komme til den på en eller anden måde via et sted, der er adgang til. Ellers er der ikke adgang. Jeg har svært ved at forestille mig, at folk vil komme i svæveflyver eller et eller andet. Man skal kunne komme ad en sti eller en vej eller via et andet udyrket areal, hvor der er offentlig adgang. Så der vil være masser af de her arealer, hvor der simpelt hen ikke vil komme adgang, hvis folk overholder loven.

Så synes jeg også, det er vigtigt at få tilføjet, at jeg rent faktisk har stor forståelse for, at der er landmænd og lodsejere derude, som er bekymrede ved, at der kommer for mange mennesker ind på deres arealer. Derfor er der undtagelsesbestemmelser for det, og jeg har rent faktisk også tænkt mig at iværksætte en kampagne for at forkla-

re borgerne, hvad der er rettigheder og pligter, når man færdes i de her arealer. Det synes jeg også er vigtigt.

Kl. 16:43

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak, og den næste er fru Lene Espersen, Det Konservative Folkeparti, for en kort bemærkning.

Kl. 16:43

Lene Espersen (KF):

Jeg lyttede meget nøje til ministerens besvarelse her under førstebehandling, og jeg kunne forstå, at ministeren forsøgte at berolige ikke bare de bekymrede ordførere her i Folketingssalen, men også de mange borgere, der er bekymrede for, hvad konsekvenserne af lovforslaget er.

Jeg hørte ministeren sige, at det her naturligvis skal undersøges til bunds, herunder også den bekymring, der har været i forhold til den yderligere indskrænkning i den private ejendomsret, som dette lovforslag er udtryk for. Derfor er mit spørgsmål også til ministeren: Når man har et kortgrundlag på plads og har 5-procents-loftet på plads, og man har afklaret spørgsmålet om kompensation, vil ministeren så være indstillet på at lade det, som man sådan set har tænkt sig at føre ud i livet, indgå i en ny høringsrunde, hvor Advokatrådet får mulighed for at vurdere sagen igen? For Advokatrådet havde jo sådan set bedt om på et – om man så må sige – belyst grundlag at kunne vurdere spørgsmålet omkring grundlovens § 73.

Det har der jo ikke været mulighed for, fordi de ting ikke foreligger, så jeg vil bare spørge ministeren, om der er den mulighed. Og i tillæg til det – i fortsættelse af ministerens svar på hr. Henrik Høeghs spørgsmål – om ministeren i udgangspunktet vil ligge på det kompensationsniveau, som hr. Henrik Høegh spurgte til.

Kl. 16:44

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Så er det fødevareministeren.

Kl. 16:44

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, det er mærkeligt igen at høre, at det skal undersøges til bunds. Jeg ved ikke, hvad det er, der skal undersøges til bunds. Altså, der er ved at blive udarbejdet et kortmateriale. Det er fair nok, og der har jeg sagt, at den fuldstændige opgørelse af randzonerne og af bredden af randzonerne – for det er jo op til 10 m, der er besluttet – samt kortmaterialet, selvfølgelig skal være færdigt, før loven kan træde i kraft fra den 1. september. Det er der ikke nogen tvivl om.

Jeg kan i hvert fald sige, at bredden af randzonerne skal ligge på plads i juli måned. Det er min klare betingelse, men ellers ved jeg ikke, hvad det er, der skal undersøges. Jeg er overbevist om, at der ikke er tale om ekspropriation. Kammeradvokaten er enig, mit ministerium er enig, og så har jeg svært ved at se, hvad det mere er, vi skal overveje. Så kan det kun i sidste ende være op til en domstol, og den kan jeg ikke på forhånd tage ind i et lovforslag.

Kl. 16:45

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Fru Lene Espersen for en kort bemærkning.

Kl. 16:45

Lene Espersen (KF):

Jamen jeg vil gerne sige til fødevareministeren, at det måske ville være formålstjenligt for forståelsen af den her debat, at fødevareministeren så læste høringssvaret fra Advokatrådet, for Advokatrådet har sådan set to indvendinger. De havde sådan set en principiel indvending, allerede da det første forslag om randzoner forelå. Det var

en indvending om, hvorledes denne indskrænkning i den private ejendomsret rammer den enkelte.

Hele argumentationen for, at det ikke er ekspropriation, er jo, at det er en generel regel, og at den ikke rammer den enkelte urimelig hårdt, men det kan man jo ikke vide, når det ikke er ført ud i livet. Det næste, som Advokatrådet så tilføjer i høringsrunden omkring dette lovforslag, altså L 145, er, at spørgsmålet om kompensation og kompensationens størrelse naturligvis også spiller ind, og derfor er mit spørgsmål til ministeren naturligvis – og det stiller jeg så skriftligt, for det er nok det mest formålstjenlige, tror jeg – om der, når det grundlag foreligger, er en mulighed for, at Advokatrådet kan høres igen.

Så vil jeg godt gentage mit spørgsmål fra før. Hr. Henrik Høegh nævnte nogle beløbssatser for kompensation, og jeg har fuld forståelse for, at det her skal forhandles med Europa-Kommissionen, og derfor vil jeg heller ikke holde ministeren op på et bestemt beløb i dag. Men det er dog rimeligt at spørge til, om det beløb, som hr. Henrik Høegh nævnte, også er det beløb, som er udgangspunktet for ministeren.

Det tredje spørgsmål går på, om det gør indtryk på fødevareministeren, at Vildtforvaltningsrådet og mange af de naturorganisationer, der kerer sig om beskyttelse frem for benyttelse rent faktisk er meget bekymrede for det her lovforslag, og om det også er noget, der kan indgå i de videre overvejelser.

Kl. 16:47

Tredje næstformand (Marianne Jelved):
Fødevareministeren.

Kl. 16:47

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg gerne sige, at de overvejelser fra Advokatrådet, som bliver refereret her, jo netop er den slags overvejelser, som vi har drøftet med kammeradvokaten. For når man skal overveje, om en lov er ekspropriation, så skal man ind og vurdere, hvor meget det her går ud over den enkelte lodsejer. Derfor er der jo her i loven en bestemmelse om, at randzonerne højst må udgøre fem procent af en ejendom. Den undtagelse har man lavet, og det var noget VKO lavede i sin tid. Det, jeg kan bidrage med omkring den her konkrete lov, vi står med i dag, handler om offentlighedens adgang. Der er to ting, jeg egentlig vil fremhæve.

For det første vil jeg fremhæve naturbeskyttelsesloven, som siger, at hvis det går ud over naturen på nogen måde, så kan man lave restriktioner på offentlighedens adgang. Det er den ene ting.

Den anden ting, jeg gerne vil fremhæve, er, at vi i lovforslaget faktisk har givet en mulighed for, at hvis man bor på en ejendom, hvor man blev særlig ramt af borgernes adgang – altså et eller andet naturskønt bynært område – og man er bekymret for, at hele familien Danmark kommer på søndagspicnic på ens ejendom, så kan man simpelt hen gå ind og dispensere fra offentlighedens adgang.

De ting betyder altså i kombination, at der ikke er tale om ekspropriation, og at man har taget så meget hensyn til lodsejeren, at det her er balanceret i forhold til, at man skal forhindre forurening og sikre offentlighedens adgang, men også sikre lodsejeren. Den balance er til stede i lovforslaget, og det er jeg rigtig glad for. Vi har arbejdet rigtig grundigt med det.

Kl. 16:49

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Jeg siger tak til fødevareministeren. Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 146:

Forslag til lov om ændring af lov om hold af dyr og lov om dyrlæger. (Godkendelse af mærker til dyr, beredskab ved kemisk forurening af dyr, indberetning af laboratoriefund, ungvæg m.v.).

Af fødevareministeren (Mette Gjerskov).

(Fremsættelse 29.03.2012).

Kl. 16:49

Forhandling

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Den første ordfører er hr. Henrik Høegh fra Venstre, værsgo.

Kl. 16:49

(Ordfører)

Henrik Høegh (V):

Jeg skal meddele, at jeg oplæser ordførertalen for hr. Erling Bonnesen, som ikke kan være til stede.

Lovforslaget indeholder en række ajourføringer. For det første sikrer man, at det bliver nemmere for den enkelte svineavler at købe mærker til sine dyr. Ansvar for, at mærkerne lever op til kravene på området, lægges over på producenten eller sælgere frem for på den enkelte landmand. Det giver en mere rimelig ansvarsfordeling på et område, hvor der er en del tekniske krav.

For det andet fastlægger man et beredskab til at håndtere kemisk forurening af foder til dyrebesætninger, hvilket vi så eksempler på sidste år, da tyske besætninger havde fået foder forurenet med dioxin. Det betyder, at vi får et beredskab til at håndtere kemisk forurening af foder på lige fod med sygdomme og infektioner.

For det tredje indføres pligt til at indberette diagnostiske fund i forbindelse med undersøgelse af sygdomme hos dyr. Indberetningspligten vil skabe et samlet overblik, der styrker det veterinære beredskab ved at give mulighed for at overvåge, forebygge og bekæmpe sygdom blandt husdyr i Danmark.

For det fjerde gives der mulighed for at straffe manglende efterlevelse af påbud i forbindelse med gult kort-ordningen. Helt konkret pålægges en bødestraf for manglende efterlevelse af påbud om supplerende veterinærfaglig vurdering i forbindelse med skærpet tilsyn. Og jeg vil gerne i den forbindelse spørge ministeren om, hvilket bødeniveau man påtænker.

For det femte søger man at tilpasse kategorien ungvæg, så slagtekvægsbesætninger med stude ikke pludselig skal fordoble antallet af dyrlægebesøg uden nogen veterinærfaglig begrundelse, blot fordi en enkelt kalv er over en bestemt alder.

Generelt har vi nogle tekniske spørgsmål, som vi gerne vil have afklaret under udvalgsarbejdet, men samlet set kan Venstre, som lovforslaget ligger, støtte forslaget.

Kl. 16:51

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Den næste ordfører i ordførerrækken er hr. Orla Hav, Socialdemokraterne, værsgo.

(Ordfører)

Orla Hav (S):

Nu har hr. Henrik Høegh på udmærket vis gennemgået de forskellige elementer i lovforslaget, som jo i høj grad er en række tekniske ting omkring hele vores fødevaresikkerhed. Fra socialdemokratisk side er vi rigtig glade for og rigtig tilfredse med, at vi har en holdning i Danmark om, at vi skal være fremme i skoene, når det drejer sig om fødevaresikkerhed, sporbarhed og dermed lægge et godt sikkerhedsnet under, at vores erhverv kan være leveringsdygtig i høj-kvalitetsfødevarer til næsten enhver tid på næsten ethvert marked. Det er sådan set det afgørende for os at være med til at sikre. Det er de elementer, som er indeholdt i det her lovforslag. Det er de en del af, og vi deltager naturligvis også i diskussionen om, hvorvidt der skulle være tekniske udfordringer i forhold til det. Vi er positive over for forslaget og vil støtte det og håber på, at det fortsat er med til at sætte en streg under, at Danmark er et af de bedste lande, når det gælder fødevaresikkerhed og sporbarhed.

Kl. 16:52

Kl. 16:53

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. René Christensen, Dansk Folkeparti.

Kl. 16:53

(Ordfører)

René Christensen (DF):

Dansk Folkeparti kan også støtte forslaget. Der er også et par småting, der lige skal spørges ind til i forbindelse med udvalgsarbejdet, men det har Venstres ordfører så tydeligt gjort opmærksom på. Så vil jeg i forhold til ministerbemyndigelse sige, at vi i den her sag i hvert fald synes, at det er ganske udmærket i forhold til, at man hurtigt kan følge udviklingen, så vi ikke hele tiden kommer bagefter. Så Dansk Folkeparti kan støtte indstillingen, og så håber vi, at vi får løst den her lille ting i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Kl. 16:53

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Den næste ordfører er fru Camilla Hersom, Radikale Venstre.

Kl. 16:53

(Ordfører)

Camilla Hersom (RV):

Tak. Der er allerede blevet redegjort for de forskellige elementer i det her lovforslag, som jo på mange måder har karakter af rettidig omhu. Så kan man jo fristes til at spørge, om ændringerne er et udtryk for stor ståhej for ingenting, men sagen er jo, at vi i en kompleks, globaliseret verden har et helt fundamentalt behov for at kunne spore og registrere forhold, der kan udgøre en risiko for menneskers eller dyrs sundhed i bred forstand, for fødevaresikkerheden og for Danmarks eksportmuligheder.

Det første forslag om godkendelse af mærker til dyr har den særlige finesse, at fordi man har sat markedet for dyremærker frit, bliver det nødvendigt at ændre loven, så myndighederne kan kræve godkendelse af mærkerne, ellers ville det nemlig være den enkelte besætningsejer, der stod med ansvaret for at tilse, at de mærker, han eller hun satte i sine dyr, levede op til samtlige krav i lovgivningen. Forslaget udgør dermed en lettelse for ejeren.

Forslagene om beredskab i situationer med forurenede føde samt indberetning om diagnostiske laboratorifund ser vi som en integreret del af den udvikling, der sker inden for fødevaresikkerheden. Det giver god mening, at der kan gøres noget i uventede situationer, og det giver rigtig god mening, at man indrapporterer, hvad man finder. Det medvirker til at give et godt grundlag for fremtidig kontrol og kam-

pagner og for at følge udviklingen i sygdomsmønsteret hos dyrebесætninger. Indførelsen af en hjemmel til at straffe den besætnings-ejer, der bruger for meget antibiotika, og som ikke efterkommer et påbud, finder vi ikke bare rimelig, men også nødvendig, for udviklingen af antibiotikaresistens hos både dyr og mennesker som følge af for højt antibiotikaforbrug er en stor, alvorlig, voksende og international udfordring, som vi må sætte alle sejl til for at løse.

Det sidste forslag om en ændret kategorisering af kvæg ser vi som en nyttig og praktisk foranstaltning, og vi kan støtte forslaget i sin helhed.

Kl. 16:55

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Ida Damborg fra SF.

Kl. 16:55

(Ordfører)

Ida Damborg (SF):

Tak. Hold af dyr i dagens Danmark er jo ikke så ligetil. De skal mærkes, de skal undersøges, de skal kontrolleres, og sådan er verden jo blevet mere kompliceret og kompleks, også på det område.

Vi skal i dag give ministeren en række bemyndigelser, og ikke alene har vi en udmærket minister, men det er også min erfaring efter 5 måneder i dette Ting, at vi på tværs af partierne har et åbent, godt og tillidsfuldt samarbejde på netop fødevarerområdet. Naturligvis kan tonen i ny og næ blive lidt skarp, og det skal den også blive, vi er jo netop ikke enige om alting, men det er et samarbejde, som vi i SF er rigtig glade for. Med dette lovforslag bemyndiger vi ministeren til at fastsætte de nærmere regler for godkendelse af mærkning af forskellige dyr. Helt ærligt er det lidt lettere, end hvis vi i dette Ting skulle tage stilling til hver enkelt mærkning. Det er netop et udtryk for, at det frie marked er sat ind også på dette område.

Ministeren skal med det her lovforslag også have mulighed for at lave specifikke regler, hvis der skulle opstå smitte eller kemisk forurening af foder i besætninger, så der kan opstå usikkerhed, om der er problemer for folkesundheden, om der er problemer for fødevaresikkerheden eller i forhold til vores eksportmarkeder. Desuden beslutter vi også i dag, at alle vil have pligt til at indberette nye laboratoriefund for sygdomme, så vi i tide kan sætte ind. Uanset om det er en naturelsker – måske en, der har været ude at nyde naturen i de kommende randzoner – en jæger eller en dyrlæge, der finder noget mistænkeligt, så det skal undersøges, skal resultatet meldes ind, så vi kan tage vores forholdsregler.

Den sidste del af dette lovforslag omhandler en ændring af kategorisering af ungkvæg, igen en sag af teknisk karakter, men en sag, hvor vi mindsker reglerne for vores landbrug. Jeg skal i denne, min sidste ordførelse i denne omgang, meddele, at SF støtter lovforslaget.

Kl. 16:57

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak for det. Og den næste ordfører er fru Mette Bock, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 16:58

(Ordfører)

Mette Bock (LA):

Tak. L 146 er en samling af forskellige forslag, hvoraf de fleste af dem er fornuftige og et enkelt måske kalder på en skepsis. I Liberal Alliance synes vi, det er fornuftigt, at resultater af diagnostiske laboratorieforsøg i forbindelse med undersøgelse af sygdomme hos husdyr skal indberettes, så der kan etableres et samlet overblik, naturligvis i overensstemmelse med bestemmelserne i persondataloven.

Et andet af punkterne synes jeg måske kan være en lille smule trættende man her fra Folketingets talerstol skal forholde sig til, men

om tyrekalve på over 12 måneder også skal betragtes som ungdyr, har vi ingen protester imod.

Vores skepsis retter sig i retning af forslaget om, at fødevareministeren skal bemyndiges til at fastsætte regler om betingelser for markedsføring, herunder godkendelse af mærker til dyret, for at mindske risikoen for, at ejeren af en besætning anvender mærker og chip m.v., der ikke lever op til de krav, Fødevareministeriet stiller til mærkning af dyret.

Det er muligt, at det er en lettelse, og det er muligt, at det kan opklares i det efterfølgende udvalgsarbejde, men generelt synes vi i Liberal Alliance, at det er en usik at give en minister sådanne bemyndigelser.

Generelt er vi positive, men inden vi tager endelig stilling til det samlede forslag, vil vi afvente udvalgsbehandlingen.

Kl. 16:59

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Den næste ordfører er fru Lene Espersen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 16:59

(Ordfører)

Lene Espersen (KF):

Tak. På trods af at det er fredag eftermiddag, er der faktisk flere ordførere, der har gjort sig ganske umage med at gennemgå alle lovforslagets mange forskellige elementer. Det vil jeg ikke trætte Folketinget med at gøre, men sige, at Det Konservative Folkeparti er positivt indstillet over for alle de delelementer, som lovforslaget indeholder. Vi synes faktisk, de ser ganske fornuftige ud. Der er et par enkelte punkter, hvor jeg synes at høringssvarene giver anledning til, at vi skal stille nogle spørgsmål. Men alt i alt kan Det Konservative Folkeparti støtte lovforslaget.

Kl. 17:00

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak til ordføreren. Så er det fødevareministeren. Værsgo.

Kl. 17:00

Fødevareministeren (Mette Gjerskov):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne for den positive modtagelse af det her lovforslag. Nu er det fredag eftermiddag, og så kan man måske godt være lidt mere løssluppen, end man plejer at være, og sige, at det jo er sådan lidt et alt godt fra havet-lovforslag, som er en opsamling af en række ting, og derfor vil jeg naturligvis under udvalgsbehandlingen være indstillet på at besvare de forskellige spørgsmål, der måtte være af teknisk karakter, for meget af det her er jo noget teknisk.

Spørgsmålet om øremærker er jo et spørgsmål om, at landmændene ikke bliver snydt ved at købe de forkerte mærker, som ikke bliver godkendt.

I forhold til antibiotikaforbruget har det jo været ufatteligt vigtigt for os, at det falder, fordi der er 25.000 europæere, der hvert år dør af, at de ikke kan blive behandlet på grund af resistens mod antibiotika, og der vil jeg gerne tillade mig at rose den tidligere regering for indførelse af gult kort-ordningen. I gult kort-ordningen ligger der også noget med et rødt kort, men deri ligger ikke en administrativ bøde, så jeg kan ikke redegøre for bødestørrelsen, for det er ikke mig, der afgør den. Men jeg kan sige, at der heldigvis er så positive erfaringer, at jeg ikke forventer at skulle bruge det røde kort ret meget, for allerede med det gule kort har man fået reduceret antibiotikaforbruget med 25 pct.; det er jo så flot. Men tak for de positive bemærkninger.

Jeg svarer naturligvis også gerne på de tekniske spørgsmål, der måtte komme under udvalgsbehandlingen. Tak.

Kl. 17:01

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Tak. Der er ikke bemærkninger til ministeren.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 17:02

Meddelelser fra formanden

Tredje næstformand (Marianne Jelved):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes på tirsdag, den 17. april 2012, kl. 12.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside, og jeg skal i øvrigt henvise til ugeplanen, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

:

Mødet er hævet. (Kl. 17:02).